

**ANALÝZA PROBLEMATIKY
SANKCÍ V SOUVISLOSTI
S INVAZÍ RUSKÉ FEDERACE
NA UKRAJINU**

Upozornění:

Tato analýza je zpracována k právnímu stavu ke dni 23. května 2022.

Tato analýza nereflektuje možné změny v zákoně č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí v platném znění, obsažené v legislativním materiálu Ministerstva financí ČR (MF-14289/2022/32-7), jež byly zveřejněny a dány do připomínkového dne 20.5.2022.¹ Odpovědi na otázky uvedené v této analýze a závěry v ní učiněné jsou nicméně aplikovatelné beze změny, i kdyby se uvedený legislativní materiál ve znění návrhu změn ustanovení zákona o provádění mezinárodních sankcí stal součástí platných a účinných právních předpisů ČR.

¹ <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNCEKH4EAC>

OBSAH

1. Shrnutí analýzy.....	7
2. Účel analýzy a základní pojmy použité v této analýze	19
3. Otázka 1: Co je předmětem sankcí podle Sankčního nařízení I a podle Sankčního nařízení II a jak tento předmět sankcí hledat?	22
3.1. Sankční nařízení I.....	22
3.1.1. Sankcionovaný subjekt.....	23
3.1.2. Sankcionovaný podíl jako předmět sankcí	23
3.1.2.1. Ovládající podíl a neovládající vlastnický podíl individuálních osob a subjektů v právnických osobách.....	26
3.1.2.2. ‚Podíl‘ v právním uspořádání nebo podíl, jež má právní uspořádání bez právní osobnosti v jiném právním uspořádání nebo jiné právnické osobě.....	29
3.1.3. Jak hledat sankcionovanou osobu a sankcionovaný podíl?	31
3.1.4. Lokalizace přímého podílu a nepřímého podílu v případě přeshraničních podílů	33
3.2. Sankční nařízení II.....	37
3.2.1. Právnická osoba, jež vykonává určitou činnost či se na ně vztahují určité skutečnosti uvedené v Sankčním nařízení II.....	37
3.2.2. Kvalifikační subjekty.....	38
3.2.3. Kvalifikační podíly	43
3.2.3.1. Kvalifikační ‚podíly‘ v právnické osobě.....	43
3.2.3.2. Kvalifikační ‚podíl ve svěřenských fondech.....	45
3.2.4. Jak hledat kvalifikační podíl kvalifikačního subjektu v sankcionovaném subjektu?	47
3.3. Procesní ustanovení: hledání jednoho typu podílu za účelem najetí sankcionovaného podílu či sankcionované osoby.....	49
3.3.1. Proč nestačí nahlédnutí do evidence skutečných majitelů k zjištění sankcionovaných osob a sankcionovaných podílů?	50
3.3.2. Hledání podílu, jež je součástí zmrazovaného majetku podle Sankčního nařízení I....	52
3.3.3. Hledání sankcionovaných subjektů podle Sankčního nařízení II spolupráce mezi zadavateli veřejných zakázek a poskytovateli dotací	57
3.4. Odpověď na otázku 1: co hledat podle Sankčního nařízení I a co hledat podle Sankčního nařízení II?	59
4. Otázka 2: Z jakých zdrojů lze získat předběžné ‚hodnověrné‘ informace o podílech nutných k určení sankcionovaného podílu či sankcionovaného subjektu, na základě nichž lze započít prověřování určité české právnické osoby?	65
4.1. Informační dokumenty u výlučně českých subjektů či non-subjektů	65

4.2.	Informační dokumenty u zahraničních částí vlastnických struktur prověřovaných českých právnických osob až po možného sankcionovaného skutečného majitele či konečného vlastníka	67
4.3.	Jak mohou a nemohou informační dokumenty posloužit při zjišťování vlastnické a řídicí struktury až po skutečného majitele či koncového vlastníka?	69
4.4.	Odpověď na otázku, jak určit relevantní informační dokumenty pro zjištění vlastnické struktury prověřované právnické osoby	71
5.	Otázka 3: Čím doložit podíly ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby, jež mohou být sankcionovanými podíly nebo umožnit určení sankcionovaných subjektů?	71
5.1.	Ověření rozsahu vlastnické struktury	72
5.2.	Dokladové dokumenty u výlučně českých subjektů v rámci vlastnické struktury prověřované právnické osoby	75
5.2.1.	Ověření doložení podílu	75
5.2.2.	Ověření doložení ovládnutí	76
5.2.3.	Ověření doložení existence	78
5.2.4.	Společné problémy	79
5.2.4.1.	Při doložení některých právních skutečností	79
5.2.4.2.	Společný problém při vyžádání informací a dokladů	80
5.3.	Dokladové dokumenty u prověřované právnické osoby	81
5.4.	Odpověď na otázku, jak určit rozhodné dokladové dokumenty pro ověření vlastnické struktury prověřované právnické osoby	82
6.	Otázka 4: Jak má úřad poznat, že prověřovaná právnická osoba správně identifikovala a doložila všechny ovládající a/nebo kvalifikovaně vlastnický propojené subjekty či všechny kvalifikační subjekty či jimi ovládané subjekty?	84
6.1.	Problém s informačním ověřením, že vlastnická struktura prověřované právnické osoby byla úřadu sdělena kompletně	85
6.2.	Důkazní ověření, že vlastnická struktura byla doložena správnými dokladovými dokumenty	86
6.3.	Časové ověření, že vlastnická struktura byla informačně i dokladově ke správnému časovému okamžiku či správnému časovému intervalu	89
6.4.	Ověření vzhledem k zahraničním subjektům	90
6.5.	Odpověď na otázku, jako ověřit správné doložení	90
7.	Závěry	92
	PŘÍLOHY	95
	Příloha 1: Podrobné informace o obsahu informativních dokladových dokumentů týkajících se vlastnické struktury	95
1.	Účetní závěrka a výroční zpráva	95

2.	Výpis z evidence skutečných majitelů a struktura vztahů	96
3.	Výpis z veřejného rejstříku.....	98
4.	Další informační dokumenty.....	100
Příloha 2: Proces identifikace skladby podílů, určení ovládajícího podílu a jejich doložení		101
ČÁST A: IDENTIFIKACE SKLADBY PODÍLŮ A URČENÍ OVLÁDÁJÍCÍHO PODÍLU		101
1.	Určení výše a skladby podílů a forem ovládnání.....	101
1.1.	Zjištění minimální výše podílu a skladby podílů	102
1.2.	Určení ovládajícího podílu na základě zjištěné výše podílu či podílů jejich skladby	102
a.	Rozhodující vliv vykonávaný samostatně	105
i.	přes samostatný většinový podíl	106
ii.	přes samostatný kvalifikovaný menšinový podíl	106
b.	Rozhodující vliv vykonávaný společně (jednání ve shodě).....	106
i.	Formální jednání ve shodě: na základě výslovné dohody společníků / akcionářů ..	107
ii.	Faktické jednání ve shodě: na základě tacitního chování	108
1.3.	Určení ovládajícího podílu jinak než podle výše podílu či podílů a jejich skladby	109
a.	Způsob rozdělení členských práv a výše členských podílů	109
b.	Počet členů	110
c.	Typ členů – fyzické nebo právnické osoby	110
2.	Určení skladby podílů a ovládnání v obchodních korporacích.....	111
2.1.	Podíly převyšující 25 %.....	111
a.	Samostatný většinový podíl: jeden majitel s podílem 25 % a jedna akcie až 100 %....	111
b.	Dva podíly, kdy každý z nich převyšuje 25 %.....	112
i.	Rovnoměrně rozdělené podíly: společný podnik (joint venture)	113
ii.	Nerovnoměrně rozdělené většinové podíly	114
c.	Tři podíly v rozmezí 25 % a jedna akcie až 33,3 %	116
i.	Rovnoměrně rozdělené většinové podíly: společný podnik (joint venture)	116
ii.	Nerovnoměrně rozdělené většinové podíly	117
2.2.	Podíly převyšující 10 %, avšak nepřesahující 25 %	118
2.3.	Podíly ve výši 10 % a méně a případná existence zlaté akcie	119
3.	Zvláštní způsoby určení skladby podílů a ovládnání.....	120
3.1.	Neziskové osobní právnické osoby.....	121
3.2.	Neziskové majetkové právnické osoby, uspořádání bez právní osobnosti a jiných entit s právní osobností či bez, včetně..... zahraničních	122
a.	Neziskové majetkové právnické osoby	122
b.	Svěřenské fondy.....	123

c. Investiční fondy, včetně zahraničních	124
3.3. Přítomnost majitelů skrytých podílů, ostatních typů podílů a zastoupených majitelů	127
a. Tiché společenství.....	128
b. Ovládající příjemci zajištění.....	129
c. Osoby podílející se pouze na zisku, avšak nikoli na hlasovacích právech.....	130
d. Podíly držené zastoupenými majiteli	130
ČÁST B: DOLOŽENÍ PODÍLŮ PŘÍMÝCH MAJITELŮ	131
1. Doložení informací o podílu v subjektech ve vlastnické struktuře registrovaných v ČR	132
1.1. Výpisy z veřejných rejstříků.....	133
1.2. Výpisy a další dokumenty obsahující informace o podílu a majitelích vydané třetími osobami	134
a. Akciové společnosti se zaknihovanými akciemi, včetně evropských společností	134
<i>i.</i> Akciová společnost, včetně evropské společnosti, se zaknihovanými a imobilizovanými akciemi na jméno	134
<i>ii.</i> Akciová společnost, včetně evropské společnosti, se zaknihovanými/imobilizovanými akciemi na majitele	140
<i>iii.</i> Akciová společnost s listinnými akciemi na majitele: potvrzení o úschově či smlouva o úschově listinných akcie na majitele.....	141
b. Některé investiční fondy se zaknihovanými cennými papíry	142
<i>i.</i> Investiční fond v podobě podílového fondu se zaknihovanými podílovými listy	142
<i>ii.</i> Investiční fond v podobě akciové společnosti se zaknihovanými akciemi	143
1.3. Dokladové dokumenty o podílu vydané právnickou osobou samotnou nebo uspořádáním bez právní osobnosti	143
a. Akciová společnost s listinnými akciemi na jméno: seznam akcionářů	144
b. Společnost s ručením omezeným s kmenovými listy: seznam společníků (s.r.o.).....	145
c. Družstvo a evropská družstevní společnost: seznam členů (družstva)	146
d. Spolek: seznam členů.....	147
e. Svěřenský fond: seznam beneficentů a/nebo statut	147
f. Některé investiční fondy s podíly představovanými listinami.....	149
<i>i.</i> Investiční fond v podobě podílového fondu s listinnými podílovými listy	149
<i>ii.</i> Investiční fond v podobě akciové společnosti s listinnými akciemi na jméno.....	150
<i>iii.</i> Investiční fond v podobě komanditní společnosti na investiční listy.....	150
2. Otázka plurality dokladových dokumentů o podílech v jednotlivých právnických osobách ...	151
3. Dokladové dokumenty o podílech a jejich majitelích u zahraničních subjektů	151

Příloha 3: Specifikace návrhu novely zákona o významné tržní síle, jež jsou předmětem této analýzy

ANALÝZA APLIKACE SANKCÍ V SOUVISLOSTI S RUSKOU INVAZÍ NA UKRAJINĚ

0. Vymezení některých pojmů. V této analýze se:

- (a) **úřadem** rozumí Finanční analytický úřad²,
- (b) **zákonem o provádění mezinárodních sankcí** zákon č. 69/2006 Sb. o provádění mezinárodních sankcí v platném znění,
- (c) **zákonem o evidenci skutečných majitelů**, zákon č. 37/2021 Sb. o evidenci skutečných majitelů v platném znění.

Termínem „v platném znění“ se rozumí znění právního předpisu ke dni zpracování této analýzy, tj. k 23. květnu 2022.

1. Shrnutí analýzy

1. Kontext. Aplikace sankcí vyhlášených v souvislosti s vojenskou agresí Ruské federace na Ukrajině se liší v závislosti na tom, zda se jedná o aplikaci sankcí podle:

- (a) **Sankčního nařízení I (nařízení Rady (EU) č. 269/2014 v platném znění)**, podle kterého jsou **předmětem sankcí podíly osob** uvedených v tomto Sankčním nařízení I;
- (b) **Sankčního nařízení II (nařízení Rady (EU) č. 833/2014 v platném znění)**, podle kterého jsou předmětem **sankcí právnické osoby** vymezené obecně či jednotlivě v Sankčním nařízení II.

Nesprávné určení sankcionovaných podílů či sankcionovaných právnických osob může vést k nesprávné aplikaci sankcí, což bude mít za následek případné soudní spory či eventuální povinnost státu k náhradě škody za aplikaci sankcí na osoby či podíly, jež předmětem sankcí nebyly či neměly být.

2. Otázky, jež se tato analýza pokouší zodpovědět. Tato analýza se pokouší zodpovědět tyto otázky³:

- (a) **Otázka 1:** Co je předmětem sankcí podle Sankčního nařízení I a podle Sankčního nařízení II a jak tento předmět sankcí hledat?
- (b) **Otázka 2:** Z jakých zdrojů lze získat předběžné „hodnověrné“ informace o podílech nutných k určení sankcionovaného podílu či sankcionovaného subjektu, na základě nichž lze započít prověřování určité české právnické osoby?
- (c) **Otázka 3:** Čím doložit podíly ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby, jež mohou být sankcionovanými podíly nebo umožnit určení sankcionovaných subjektů?

² <https://www.financnianalytickyurad.cz/>

³ Důvod, proč se tato analýza snaží zodpovědět právě tyto, a nikoli jiné otázky, vyplývá na jednu stranu z práva na soudní přezkum aplikace sankcí uvedených v Sankčním nařízení I a II, a na druhou stranu z absence odpovědnosti fyzických nebo právnických osob, subjektů či orgánů v případě, že „nemají žádný důvod se domnívat, že svým jednáním porušují opatření stanovená v uvedených nařízeních“, tj. že vyvinuli veškeré možné úsilí k tomu, aby zjistili a ověřili, že se na daný subjekt či právnickou osobu vztahují sankce předvídané v Sankčním nařízení I či II.

- (d) **Otázka 4:** Jak má úřad poznat, že prověřovaná právnická osoba správně identifikovala a doložila všechny ovládající a/nebo kvalifikovaně vlastnicky propojené subjekty či všechny kvalifikační subjekty či jimi ovládané subjekty?

3. Otázka 1 - Co je předmětem sankcí podle Sankčního nařízení I a podle Sankčního nařízení II a jak tento předmět sankcí hledat? Předmět sankcí je vymezen odlišně v Sankčním nařízení I a Sankčním nařízením II. Podle **Sankčního nařízení I** jsou předmětem sankcí:

- (a) **hospodářské zdroje a finanční prostředky**, jejichž součástí jsou **podíly v právnických osobách a uspořádáních bez právní osobnosti**,
- (b) **určitých vymezených subjektů**.⁴

Podle **Sankčního nařízení II** jsou předmětem sankcí **právnické osoby**, jež:

- (a) **vykonávají určitou činnost** či se na ně vztahují určité skutečnosti,
- (b) mají určitý podíl (dále jen **kvalifikovaný podíl**),
- (c) v určitém právním subjektu (dále jen **kvalifikační podíl**)⁵.

4. Odpověď na otázku 1 (první část) – Co hledat podle Sankčního nařízení I ?

	Sankční nařízení I		
	Sankcionovaný podíl	Sankcionovaný subjekt	Struktura
Podíl v právnické osobě	Ovládající podíl (nad 10 %)	Individuálně, v příloze 1 k Sankčnímu nařízení I určená fyz. osoba nebo právn. osoba je vlastníkem nebo držitelem některého z ‚Podílů v právnické osobě‘	Celá dceřiná struktura určené fyz. osoby nebo určené pr. osoby
	Neovládající vlastnický podíl nad 50 %		
	Neovládající většinový vlastnický podíl		
‚Podíl‘ ve svěřenském fondu	Zakladatel	Individuálně, v příloze 1 k Sankčnímu nařízení I určená fyz. osoba nebo právn. osoba je jedním z uvedených subjektů ve svěřenském fondu	Sankce se aplikují na ‚podíl‘ sankcionovaného subjektu ve svěřenském fondu, i na subjekty, jež svěřenský fond přímo či nepřímo ovládá
	Obmyšlený (beneficient)		
	Správce		
	Člen rady protektorů, má-li právo na odměnu za členství		
<i>DŮLEŽITÉ: I když subjekt splňuje podmínky uvedené v této tabulce, vždy je nutné se ještě podívat do příslušného ustanovení Sankčního nařízení I, konkrétně do čl. 2a, 4, 5, 6 či 7, zda se na něj nevztahuje výjimka v daném ustanovení uvedená.</i>			

5. Způsob hledání sankcionovaného podílu a/nebo osob podle Sankčního nařízení I a II. V případě Sankčního nařízení I je nutné sankcionované podíly sankcionovaných osob hledat ‚jednostupňově‘ či ‚dvoustupňově‘, a to ve dvou fázích: u ‚jednostupňového hledání‘ je třeba v první fázi hledat přímé či nepřímé ovládající podíly v prověřované právnické osobě až po sankcionovanou osobu – skutečného majitele – fyzickou osobu či koncového vlastníka - konečný soukromoprávní subjekt; u ‚dvoustupňového hledání‘ se v první fázi hledají nejdříve podíly až po průběžný sankcionovaný subjekt a poté přímé či nepřímé podíly v průběžném sankcionovaném subjektu – za účelem zjištění případných

⁴ Aby bylo možno aplikovat sankci podle Sankčního nařízení I, je nutné identifikovat a doložit, že subjekt na sankčním seznamu, jenž je součástí Sankčního nařízení I, má podíl vymezený v Sankčním nařízení I.

⁵ Aby bylo podle Sankčního nařízení II sankci možno aplikovat, je nutné prokázat splnění všech tří uvedených podmínek zároveň.

přímých či nepřímých podílů konečných sankcionovaných subjektů v průběžném sankcionovaném subjektu. V druhé fázi pak u jednostupňového i dvoustupňového hledání je třeba vyhledat přímé či nepřímé ovládající podíly sankcionovaných subjektů v dalších vlastnických řetězcích, jejichž součástí není prověřovaná právnická osoba⁶. V případě Sankčního nařízení II, aby bylo možné najít „podíl, který hledáme“ není možné skončit u „průběžné ruské právnické osoby“⁷ uvedené v Sankčním nařízení II, ať už obecně či konkrétně vymezené, a je vždy třeba jít až po skutečného majitele – fyzickou osobu či koncového vlastníka – konečný veřejnoprávní či soukromoprávní subjekt, neboť takováto osoba či subjekt mohou mít podíl v sankcionované průběžné právnické osobě, a tento podíl je nutné identifikovat a doložit.

⁶ Tj. vzhledem k prověřované právnické osobě v její dceřiné struktuře a v její sesterské struktuře.

⁷ Průběžnou právnickou osobou, včetně ruské průběžné právnické osoby, se rozumí právnická osoba, jež může vlastnit či ovládat podíl v jiné právnické osobě a zároveň podíl v níž může být vlastněn a ovládán jinou právnickou osobou.

6. Odpověď na otázku 1 (druhá část) – Co hledat podle Sankčního nařízení II ?

Sankční nařízení I					
Č I.	Subjekt v sektoru a/nebo oblasti <i>(DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ: I když subjekt splňuje podmínky uvedené v této tabulce, vždy je nutné se ještě podívat do příslušného ustanovení Sankčního nařízení II, zda se na něj nevztahuje výjimka v daném ustanovení uvedená)⁸.</i>	Kvalifikační podíl v právnické osobě / Kvalifikační ,podíl‘ ve svěřenském fondu			Kvalifikační subjekt
		Kvalifikovaný podíl			
		Typ podílu	Typ podílníka v PO	Typ ,podílníka‘ v SF	
5	<p>(I) Přímý či nepřímý nákup nebo prodej převoditelných cenných papírů a nástrojů peněžního trhu, poskytování souvisejících investičních služeb či pomoc při vydávání takových cenných papírů a nástrojů nebo jakékoli jiné přímé či nepřímé obchodování s nimi, pokud jde o převoditelné cenné papíry a nástroje peněžního trhu:</p> <p>ODST. 1: se splatností delší než 90 dnů vydané po dni 1. srpna 2014 a do dne 12. září 2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> - významnou úvěrovou institucí nebo jinou významnou instituce mající výslovný mandát podporovat konkurenceschopnost ruského hospodářství, jeho diverzifikaci a podněcování investic, které jsou ke dni 1. srpna 2014 usazeny v Rusku a – POKUD (1), (2a), (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (iv) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (d) a zároveň (a) - právnickou osobou, subjektem nebo orgánem, usazeným mimo Unii – POKUD (2b) a (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (v) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (d) <p>ODST. 2 a 4 vydané po dni 12. dubna 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - (2) významnou úvěrovou institucí nebo jinou institucí ke dni 26. února 2022 usazené v Rusku a – POKUD (1), (2a) a (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (v) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (g) nebo jinou úvěrovou institucí, která má významnou úlohu při podpoře činností Ruska, jeho vlády nebo jeho centrální banky právnické osoby, subjektu nebo orgánu, usazené v Rusku, pokud na seznamu v Příloze XII - (2) právnickou osobou, subjektem nebo orgánem, usazeným mimo Unii – POKUD (2b) a (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (v) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (g) 	Podíl Konečného veřejnoprávního subjektu	<p>(1) Podílník s kontrolním/ovládajícím podílem (nad 10 %)</p> <p>(2a) Podílník s neovládajícím vlastnickým podílem nad 50 %</p> <p>(2b) Podílník s ovládajícím či neovládajícím vlastnickým podílem nad 50 %</p> <p>(3) Právo na podíl na zisku*</p>	<p>(i) Zakladatel</p> <p>(ii) Obmyšlený (beneficiet) nad 10 %</p> <p>(iii) Správce</p> <p>(iv) Člen rady protektorů</p> <p>(v) Osoba (i) či (ii) či (iii) či (iv) v SF v zastoupení</p>	<p>(a) Obecný veřejnoprávní subjekt z Ruska⁹,</p> <p>(b) Ruská vláda (RV),</p> <p>(c) Ruská centrální banka (RCB)</p> <p>(d) Některý ze subjektů uvedený v Příloze III¹⁰</p> <p>(e) Některý ze subjektů uvedený</p>

⁸ Z důvodu ne zcela malého seznamu výjimek v relevantních ustanoveních Sankčního nařízení II uvedených v této tabulce, nebyly tyto jednotlivé seznamy výjimek ke každému z uvedených ustanovení do této tabulky zařazeny.

⁹ Nutno interpretovat, že zahrnuje i subjekty podle (b) i (c).

¹⁰ SBERBANK, VTB BANK, GAZPROMBANK, VNESHECONOMBANK (VEB), ROSSELKHOZBANK

<ul style="list-style-type: none"> - (4) právníckou osobou, subjektem nebo orgánem, které jsou usazeny v Rusku POKUD (1), (2a), (3), (4) a (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (v) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (h) a zároveň (a) či (b) či (c) - (4) právnícké osobou, subjektem nebo orgánem, usazeným mimo Unii – POKUD Typ podílníka PO nebo (i) – (v) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (h) <p>ODST. 3: se splatností delší než 30 dnů vydané po dni 12. září 2014 a do dne 12. dubna 2022 nebo vydané po dni 12. dubna 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usazeny v Rusku a zabývají se především koncipováním, výrobou, prodejem či vývozem vojenského vybavení nebo služeb uvedených na seznamu v příloze V a jsou v těchto oborech významně činné - usazeny v Rusku a výše jejich odhadovaných celkových aktiv přesahuje 1 bilion RUB a jejich odhadované příjmy pocházejí nejméně z 50 % z prodeje nebo přepravy surové ropy nebo ropných produktů, jak jsou uvedeny na seznamu v příloze VI - usazeny mimo Unii – POKUD (2) a (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (v) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (e) <p>(II) ODST. 5: Právnícká osoba poskytující služby kotování či služby v obchodních systémech registrovaných nebo uznaných v Unii pro převoditelné cenné papíry jakékoli právnícké osoby, subjektu nebo orgánu, které jsou usazeny v Rusku - POKUD (2b) Typ podílníka PO nebo (i) – (iv) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (a).</p> <p>(III) ODST. 6: Právnícká osoba přímo či nepřímo uzavírající jakékoli ujednání nebo se účastnící jakéhokoli ujednání s cílem poskytnout nové půjčky nebo úvěry, a to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nové půjčky nebo úvěry se splatností delší než 30 dnů po dni 12. září 2014 do dne 26. února 2022 jakékoli právnícké osobě, subjektu nebo orgánu – POKUD PO/subjekt/orgán a Kvalifikační podíl a Kvalifikovaný subjekt jako v ODST. 1 nebo 3. - jakékoli nové půjčky nebo úvěry po dni 26. února 2022 jakékoli právnícké osobě, subjektu nebo orgánu – POKUD PO/subjekt/orgán a Kvalifikační podíl a Kvalifikovaný subjekt jako v ODST. 1, 2, 3 nebo 4. 		<p>(4) Právo vyplývající z jiného významného hospodářského vztahu**)</p> <p>(5) Zástupce či instruktor</p>		<p>v některé z příloh V¹¹ nebo VI¹²</p> <p>(f) Některý ze subjektů uvedený v některé z příloh III, V, VI a XII a XIII</p> <p>(g) Některý ze subjektů uvedený v Příloze XII¹³</p> <p>(h) Některý ze subjektů uvedený v Příloze XIII¹⁴</p> <p>(i) Některý ze subjektů uvedený</p>
---	--	--	--	---

¹¹ OPK OBORONPROM, UNITED AIRCRAFT CORPORATION, URALVAGONZAVOD

¹² ROSNEFT, TRANSNEFT, GAZPROM NEFT

¹³ Alfa Bank; Bank Otkritie; Bank Rossiya a Promsvyazbank

¹⁴ Almaz-Antey, Kamaz, Novorossiysk Commercial Sea Port, Rostec (Russian Technologies State Corporation), Ruské železniční dráhy, JSC PO Sevmash, Sovcomflot, United Shipbuilding Corporation, Russian Maritime Register of Shipping (Ruský námořní rejstřík plavidel).

5a	<p>Přímé či nepřímé uzavírání jakékoli transakce s právnickou osobou, subjektem nebo orgánem, a které jsou:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usazeny v Rusku – POKUD (1), (2), (3), (4) a (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (iv) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (i) - usazeny mimo Unii – POKUD (2b) a (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (v) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (i) 				v Příloze XIX ¹⁵
5l	<p>Poskytování přímé či nepřímé podpory, včetně financování a finanční pomoci nebo jakékoli jiné výhody plynoucí z programu Unie, Euratomu nebo vnitrostátního programu členského státu a zakázek ve smyslu nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 – POKUD (1) a (2a) a (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (iv) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (a)</p>				
5h	<p>Poskytování specializované služby předávání údajů o finančních transakcích, které se používají k výměně finančních údajů – pouze POKUD (1) Typ podílníka PO nebo (i) – (iv) Typ „podílníka“ v SF, pokud zároveň „kvalifikační subjekt“ (d)</p>	<p>Podíl konečného nebo průběžného soukromoprávního subjektu či FO</p>	<p>(1) Ovládající či neovládající podíl nad 50 % (2) Ovládající podíl (nad 10 %) (3) Podílník (1) či (2) v zastoupení</p>	<p>(i) Zakladatel (ii) Obmyšlený (beneficiant) nad 50 % (iii) Správce (iv) Osoba (1) či (2) či (3) v SF v zastoupení</p>	<p>(a) Ruská průběžná PO (b) Ruská konečná PO (c) Ruská FO – skut. majitele (d) některý ze subjektů uvedených v příloze XIV¹⁶</p>
5k	<p>Zadávání nebo další plnění jakékoli veřejné zakázky nebo koncesní smlouvy spadající do oblasti působnosti směrnic o zadávání veřejných zakázek, jakož i čl. 10 odst. 1, 3, odst. 6 písm. a) až e), odst. 8, 9 a 10, článků 11, 12, 13 a 14 směrnice 2014/23/EU, článků 7 a 8, čl. 10 písm. b) až f) a písm. h) až j) směrnice 2014/24/EU, článku 18, čl. 21 písm. b) až e) a písm. g) až i), článků 29 a 30 směrnice 2014/25/EU a čl. 13 písm. a) až d), f) až h) a j) směrnice 2009/81/EC, včetně subdodavatelů, dodavatelů nebo subjektů, jejichž způsobilost je využívána ve smyslu směrnic o zadávání veřejných zakázek – pouze POKUD Typ podílníka PO (1) a (3) nebo (i) – (iv) Typ „podílníka“ v SF, pokud zároveň „kvalifikační subjekt“ (a), (b) nebo (c)</p>				
5m	<p>Udělování registrace a poskytování sídla, obchodní adresy nebo administrativní adresy, jakož i správcovských služeb svěrenskému fondu nebo podobnému právnímu uspořádání. Zákaz jednání jako svěrenský správce, pověřený akcionář, ředitel, tajemník nebo v podobné funkci ve prospěch svěrenského fondu nebo podobného právního uspořádání uvedeného v předcházející větě - Typ podílníka PO (1) - (3) nebo (i) – (iv) Typ „podílníka“ v SF, pokud zároveň „kvalifikační subjekt“ (a), (b) nebo (c)</p>				

¹⁵ OPK OBORONPROM, UNITED AIRCRAFT CORPORATION, URALVAGONZAVOD, ROSNEFT, TRANSNEFT, GAZPROM NEFT, ALMAZ-ANTEY, KAMAZ, ROSTEC (RUSSIAN TECHNOLOGIES STATE CORPORATION, JSC PO SEVMASH, SOVCOMFLOT, UNITED SHIPBUILDING CORPORATION)

¹⁶ Bank Otkritie, Novikombank, Promsvyazbank, Bank Rossiya, Sovcombank, VNESHECONOMBANK (VEB), VTB BANK

7. Lokalizace podílů a alokace jurisdikce pro aplikaci sankcí. Krom toho, je nutné v případě přeshraničních řetězců, tj. přeshraničních nepřímých podílů, vědět, kde se nachází v jejich rámci jednotlivé přímé podíly, tj. lokalizovat jednotlivé přímé podíly do jednotlivých zemí a souběžně s tím alokovat správní jurisdikci k aplikaci sankcí na jednotlivé přímé podíly lokalizované do jednotlivých států. Podle Sankčního nařízení I lze lokalizovat jurisdikci pouze na nepřímý podíl, podle Sankčního nařízení II. V případě Sankčního nařízení I je důvodem k aplikaci sankcí v ČR přímý podíl sankcionovaného subjektu v české právnické osobě či českém svěřenském fondu, přeshraniční nepřímý podíl sankcionovaného subjektu v české právnické osobě či českém svěřenském fondu, jenž prochází přes subjekt z jiného členského státu EU či přes nečlenský spolupracující stát, je důvodem k zaslání takové informace, včetně případných dokladových dokumentů, příslušnému úřadu takového členského státu nebo spolupracujícího nečlenského státu. Naopak v situaci Sankčního nařízení II je existence kvalifikovaného nepřímého podílu v sankcionovaném subjektu podle Sankčního nařízení II, dostatečným důvodem k uvalení sankcí předvídaných v tomto nařízení na subjekt v tomto nařízení vymezeným, je-li českou právnickou osobou.

8. Otázka 2 - Z jakých zdrojů lze získat předběžné, hodnověrné informace o podílech nutných k určení sankcionovaného podílu či sankcionovaného subjektu, na základě nichž lze započít prověřování určité české právnické osoby? Pokud víme, jaké potenciální sankcionované podíly či sankcionované právnické osoby podniky hledat, je nutno dále řešit problém, z jakých konkrétních informačních zdrojů lze získat důvěryhodným způsobem informace jednak o „majetku“ podle zákona o provádění mezinárodních sankcí, zahrnujícím potenciální sankcionované podíly podle Sankčního nařízení I, a jednak o sankcionovaných právnických osobách podle Sankčního nařízení II. Čím důvěryhodnější budou informace o rozsahu vlastnické struktury potenciálního sankcionovaného subjektu až po skutečného majitele či koncového vlastníka, tím menší bude riziko chybného určení takových subjektů či jejich podílů a z toho vyplývajících případných sporů.

9. Odpověď na otázku 2: Aplikace sankcí vyžaduje po úřadu zjistit vlastnickou strukturu prověřované právnické osoby, a to v nepřetržitém časovém intervalu; bez tohoto zjištění nemůže úřad unést břemeno tvrzení a břemeno důkazní, pokud jde o prokázání, že určitý subjekt je právnickou osobou či uspořádáním bez právní osobnosti, v níž má sankcionovaný subjekt podíl vymezený v Sankčním nařízení I nebo kvalifikační podíl v Sankčním nařízení II. Za tímto účelem je nutné vymezit, jaké informační zdroje a rozhodné či informativní dokladové dokumenty lze využít pro:

- (a) okamžité rozhodné určení právních skutečností nutných pro určení vlastnické struktury prověřované právnické osoby až po skutečného majitele či koncového vlastníka, jenž je potenciálně sankcionovanou osobou;
- (b) předběžné informační určení vlastnické struktury prověřované právnické osoby až po skutečného majitele či koncového vlastníka, jenž je potenciálně sankcionovanou osobou pro pozdější rozhodné určení na základě dokladových dokumentů získaných od prověřované právnické osoby.

V tomto ohledu je nutné stanovit následující: „úřad, aby zjistil vlastnickou strukturu prověřované právnické osoby, měl by se podívat tam, tam a tam, na ty a ty dokumenty“, pokud tyto dokumenty ovšem najde; to umožní úřadu udělat si částečně rozhodný a částečně informativní obrázek o vlastnické struktuře prověřované právnické osoby. Tam, kde bude předběžný obrázek o vlastnické struktuře založen pouze na informativních dokladových zdrojích, je potřeba vědět – viz následující sekce – jaké rozhodné dokladové dokumenty od prověřované právnické osoby chtít, aby i zbytek vlastnické struktury bylo možné určit, tj. doložit, rozhodným způsobem.

10. Otázka 3 - Čím doložit podíly ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby, jež mohou být sankcionovanými podíly nebo umožnit určení sankcionovaných subjektů?

Na základě vlastní vyhledávací činnosti se úřadu může či nemusí podařit z veřejných zdrojů zjistit části vlastnické struktury prověřované právnické osoby vlastními silami a zároveň vlastními silami získat rozhodné a/nebo informativní nebo žádné dokladové dokumenty pro doložení rozsahu identifikované vlastnické struktury prověřované právnické osoby. Ani zjištění, ani doložení vlastnické struktury vlastními silami ze strany úřadu nebude nikdy definitivní bez výzvy předmětné právnické osoby k dodání dalších informací a dokladových dokumentů ohledně jednotlivých právních skutečností prokazujících existenci prvků vlastnické struktury prověřované právnické osoby. Úřad bude proto vždy muset na základě výzvy jednomu či více subjektům se zapsaným sídlem na území ČR, ve kterých se nachází jakýkoli přímý podíl, ať už samostatně nebo v rámci nepřímého podílu představujícího řetězec přímých podílů:

- (a) zjistit či dozjistit rozsah vlastnické struktury a získat ujištění, že prověřovaná právnická osoba nemá další dceřiné a/nebo sesterské subjekty, tj. ověřit rozsah její celkové vlastnické struktury;
- (b) vyžádat si či dovyžádat si rozhodné dokladové dokumenty ohledně existence či výše podílu subjektů ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby, jakož i ujištění a dokladové dokumenty ohledně ovládní subjektů v této vlastnické struktuře.

11. Odpověď na otázku 3: Úřad nemůže ukončit s dostatečnou jistotou proces posouzení toho, zda v prověřované právnické osobě má podíl sankcionovaná osoba nebo tzv. kvalifikační subjekt, resp. zda dostatečně identifikoval a doložil vlastnickou strukturu této prověřované právnické osoby, aniž by písemně vyzval alespoň:

- (a) k potvrzení rozsahu jím zjištěné vlastnické struktury prověřované právnické osoby, neboť bez potvrzujícího prohlášení nemůže mít nikdy jistotu, že:
 - (i) neexistují další ovládané či vlastnický propojené subjekty v rámci dceřiné vlastnické struktury prověřované právnické osoby,
 - (ii) neexistují další ovládané či vlastnický propojené subjekty v rámci sesterské vlastnické struktury prověřované právnické osoby;
 - (iii) identifikované subjekty nejsou sankcionovanými subjekty v důsledku možného ovládní nejen přes podíl či jinak než přes podíl, například v důsledku existence reverzních kontrolních smluv mezi většinovými a menšinovými společníky,
- (b) k doručení rozhodných dokladových dokumentů, jež nemůže získat z veřejných zdrojů ohledně vlastnické struktury, od příslušných subjektů, a to zejména ohledně:
 - (i) přímých podílů v situacích, kdy rozhodné dokladové dokumenty prokazující existenci, výši a vlastníky těchto přímých podílů nejsou zveřejňovány;
 - (ii) ovládní, neboť rozhodné dokladové dokumenty ohledně ovládní nejsou zveřejňovány téměř nikdy.

Krom toho, v rámci řešení problému 3 poskytuje tato analýza, níže v textu, návrh řešení doprovodných problémů:

- (c) doložení existence přímého podílu v situaci, kdy relevantní konstitutivní dokladový dokument není přístupný ve veřejném rejstříku;

- (d) identifikace subjektů ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby na základě ovládní jiným způsobem než přes podíl;
- (e) doložení existence ovládní jinak než přes podíl v subjektu ve vlastnické struktuře, jenž je svěřenským fondem;
- (f) pokud je tvrzeno ovládní jiným způsobem než přes podíl nebo existence zastoupení.

12. Otázka 4 - Jak má úřad poznat, že prověřovaná právnická osoba správně identifikovala a doložila všechny ovládající a/nebo kvalifikovaně vlastnický propojené subjekty či všechny kvalifikační subjekty či jimi ovládané subjekty? I když byla prověřovaná právnická osoba srozumitelně vyzvána úřadem, aby rozkryla a doložila svou vlastnickou strukturu podle stanovených požadavků, musí úřad být schopen si ověřit, že prověřovaná právnická osoba identifikovala všechny ovládající a/nebo ovládané subjekty a/nebo kvalifikovaně vlastnický propojené subjekty (tj. že úřadu nelhalo), že vše doložila relevantními rozhodnými dokladovými dokumenty (tj. že neposkytla nesprávné, podvržené či modifikované dokladové dokumenty) a že tak učinila ke správnému časovému okamžiku či časovému intervalu (tj. že se nepokusila uvést úřad v časový omyl). Úřad musí být schopen přiměřeným způsobem ověřit, zda prověřovanou osobou uváděná vlastnická struktura, je správně určena, tj. v souladu s právními předpisy. To znamená, že úřad být schopen ověřit:

- (a) informačně, že prověřovaná právnická osoba nezamlčela úřadu:
 - (i) žádné subjekty, s nimiž by byla prostřednictvím ovládní či kvalifikovaného vlastnického podílu propojena;
 - (ii) žádné skutečnosti, které by mohly vést k závěru, že ovládající či ovládaný subjekt není kvalifikovaně vlastnický propojeným subjektem a naopak,
 - (iii) žádné skutečnosti, které by mohly vést k závěru, že subjekt ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby či skutečný majitel – fyzická osoba ve skutečnosti není pouze zástupcem jiného subjektu, či případně, pokud takovým zástupcem je, že je zástupcem na základě doloženého zástupčího vztahu, tj. že není zástupcem jiného subjektu;
- (b) důkazně, že byly rozhodnými relevantními dokladovými dokumenty doloženy následující právní skutečnosti týkající se ovládajících či ovládaných subjektů či kvalifikovaně vlastnický propojených subjektů, a to konkrétně:
 - (i) jejich existence,
 - (ii) výše jejich podílu, a
 - (iii) ovládní;
- (c) časově, že výše uvedené informace jsou důkazně doložené:
 - (i) k jednomu či více relevantních časových okamžiků,
 - (ii) k určitému časovému okamžiku.

13. Odpověď na otázku 4: Otázka ověření toho, zda prověřovaná právnická osoba úřadu řádně doložila všechny své ovládané subjekty či kvalifikovaně vlastnický propojené subjekty lze vyřešit pouze částečně; pokud jde:

- (a) o informační ověření rozsahu vlastnické struktury prověřované právnické osoby, o níž prověřovaná právnická osoba prohlásila, že je kompletní pouze částečně, lze takové ověření provést:
- (i) částečně porovnáním struktur vztahů jiných ovládajících či ovládaných subjektů či kvalifikovaně vlastnicky propojených subjektů, jež tyto subjekty založily do evidence skutečných majitelů, s tam založenou strukturou vztahů prověřované právnické osoby;
 - (ii) přes soukromé databáze, zadáním údajů o prověřované právnické osobě do vyhledávání v dané soukromé databázi a porovnáním, zda výsledek vyhledávání odpovídá, zjištěné vlastnické struktuře prověřované právnické osoby;
 - (iii) přes vyhledávání na internetu, případným zjištěním dalších ovládajících či ovládaných subjektů či kvalifikovaně vlastnicky propojených subjektů, které předmětný subjekt nevedl;
- (b) o důkazní ověření: pak jedná-li se o to, zda prověřovaná právnická osoba doložila:
- (i) správný rozhodný dokladový dokument, porovnáním doloženého rozhodného dokladového dokumentu s typem rozhodného dokladového dokumentu, u nějž metodika říká, že má být tím relevantní rozhodným dokladovým dokumentem pro doložení dané právní skutečnosti;
 - (ii) věrnou kopii originálu dokumentu, takovou skutečnost lze ověřit:
 - (I) zcela u rozhodných dokladových dokumentů, jejichž stejnopisy se ukládají do sbírky listin veřejného rejstříku;
 - (II) zcela u rozhodných dokladových dokumentů, jejichž původcem je finanční instituce přímým ověřením u této finanční instituce, zda doručená kopie jí vydaného dokladového dokumentu odpovídá jeho originálu, který vydala;
 - (III) zcela u konkrétně právním předpisem vymezených dokladových dokumentů vyžádáním si úředně ověřené kopie takového dokladového dokumentu od příslušného subjektu;
 - (IV) nijak u právních skutečností, u nichž právní předpis konkrétně nestanoví, jakým rozhodným dokladovým dokumentem je prokázat; jinak řečeno, u těchto právních skutečností, jejichž existenci lze prokázat, pouze pokud předmětný subjekt sám prohlásí, že taková skutečnost nastala, nemá úřad v zásadě¹⁷ žádnou možnost prokázat předmětnému subjektu opak, tj. že u právní skutečnosti, o níž subjekt tvrdí, že nenastala, by úřad byl schopen prokázat opak, že nastala;
- (c) časové ověření, pak toto ověření lze provést:
- (i) vlastními silami u rozhodných dokladových dokumentů, jejichž stejnopisy se ukládají do sbírky listin veřejného rejstříku;

¹⁷ Pouze pokud by někdo nahlásil nepravdivost a v daném podniku by byly úřadem prověřovány dokumenty.

- (ii) dotazem u finanční instituce ohledně právních skutečností, jež jsou prokazovány nezveřejňovanými rozhodnými dokladovými dokumenty, jejichž původcem je daná finanční instituce;
- (iii) v zásadě nijak u nezveřejňovaných rozhodných dokladových dokumentů, jejichž původcem je příslušný subjekt sám a jež jsou u něj uloženy.

14. Závěr 1 - Vnitřní metodický pokyn úřadu při zjišťování a dokládání vlastnické struktury prověřované právnické osoby. Úřad musí zjistit rozsah a doložit ho rozhodnými dokladovými dokumenty na 100 % či na maximální možnou úroveň, má-li v případném správním řízení úspěch, tj. má-li mít dostatečnou jistotu ohledně, že rozhodnutí úřadu o zmrazení majetku, zahrnující podíl, nebo o aplikaci sankce na vybraný subjekt nebude v následném soudním řízení zrušeno. Úřad by proto měl disponovat vnitřním metodickým pokynem, který by indikoval:

- (a) ‚kam se podívat‘, aby zjistil alespoň informativně rozsah vlastnické struktury prověřované právnické osoby za účelem aplikace Sankčního nařízení I či Sankčního nařízení II;
- (b) ‚jaké informace a dokladové dokumenty chtít‘ : prověřované právnické osobě, již, jak je popsáno v sekci 5 zabývající se Otázkou 3, bude muset vždy výzvu s žádostí o další informace a dokladové dokumenty, aby si mohl dostatečně jistý ohledně toho, že správně určil vlastnickou strukturu prověřované právnické osoby za účelem určení aplikace Sankčního nařízení I či Sankčního nařízení II;
- (c) ‚jak ověřit, že informace a doklady, které subjekt doručil, jsou kompletní, správné a aktuální‘, jak je popsáno v sekci 6 zabývající se Otázkou 4.

Tento popsaný proces lze na jednu stranu realizovat ručně, tak, že pracovníci úřadu projdou jednotlivými popsanými fázemi tohoto procesu a provedou v těchto fázích popsané úkony, nebo může být tento proces realizován elektronicky¹⁸.

15. Závěr 2 - Vnější metodický pokyn úřadu adresovaný prověřované právnické osobě, jenž specifikuje, jaké informace a jaké dokladové dokumenty ohledně ‚majetku‘ ve formě přímého či nepřímého podílu v právnické osobě či ‚podílu‘ v právním uspořádání bez právní osobnosti má prověřované právnické osobě vyžadovat. Vzhledem k tomu, že z § 12 odst. 1 písm. (h) bod 1 zákona o provádění mezinárodních sankcí vyplývá, že důkazní břemeno ohledně toho, zda se jedná či nejedná o majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce, tj. v daném případě, zda se o podíl v právnické osobě či uspořádání bez právní osobnosti, na který se vztahují mezinárodní sankce, leží na vlastníkově tohoto podílu či osobě oprávněné z tohoto podílu, bylo by vhodné, aby úřad podrobně specifikoval, jaké informace a dokladové dokumenty má prověřovaná právnická osoba, úřadu dodat a v jaké formě:

- (a) z hlediska obsahu by tyto informace a dokladové dokumenty měly pokrývat veškeré podíly a subjekty ve vlastnické a řídicí struktuře až po skutečného majitele či koncového vlastníka tak,

¹⁸ Možným ‚elektronicky strukturovaným řešením‘ zaručujícím přesnost určení vlastnické a řídicí struktury až po skutečného majitele, včetně doložení vlastnické a řídicí struktury rozhodnými dokladovými dokumenty, spočívá v registraci subjektů přes aplikaci CERTIFIX provozovanou TXP Association z.s. (www.certifix.eu). Pokud se subjekt v této aplikaci zaregistruje, ověří aplikace rozsah vlastnické struktury i relevantní rozhodné dokladové dokumenty. Realizace výše uvedené zákonné povinnosti pak bude pro oba subjekty velmi jednoduchá, a to buď ve formě pár kliknutí a exportu požadovaných informací i dokumentů či zaslání odkazu na zobrazení vlastnické struktury v související veřejné certifikační databázi. Podle dostupných informací v současné době neexistuje jiný elektronický nástroj, prostřednictvím kterého by bylo možno ověřit vlastnickou strukturu relevantními rozhodnými dokladovými dokumenty.

aby bylo možné určit, zda ve vlastnické a řídicí struktuře až po skutečného majitele či koncového vlastníka či v jimi přímo či nepřímo ovládané další struktuře, neexistuje:

- (i) jeden či více podílů, jež by měly podléhat zmrazení podle Sankčního nařízení I;
 - (ii) kvalifikační podíl v kvalifikačním subjektu, takže některý ze subjektů v této vlastnické a řídicí struktuře, není subjektem podléhajícím sankcím, což nastane v případě, že takový subjekt získává dotace či veřejné zakázky nebo vykonává určitou v Sankčním nařízení II předvídanou činnost;
- (a) z hlediska formy by metodický pokyn by měl indikovat, zda prověřovaná právnická osoba poskytne výše uvedené informace a doklady ‚ručně‘, což bude pro subjekty s rozsáhlou provázanou vlastnickou strukturou složitá a zdoluhavý proces nebo zda tak mohou učinit ‚strukturovaně elektronicky‘, což pro ně bude jednodušší a násobně méně administrativně komplikované¹⁹.

¹⁹ Viz předcházející pozn. pod čarou.

2. Účel analýzy a základní pojmy použité v této analýze

1. Účel analýzy. Účelem této analýzy (dále jen ‚analýza‘) je určit postup pro zjištění a ověření:

- (a) **podílů fyzických či právnických osob uvedených v Sankčním nařízení I jako majetku podléhajícího sankcím** podle zákona o provádění mezinárodních sankcí za účelem jejich účinného zmrazení, a to ve vztahu k podílům uvedených osob v právnických osobách a právních uspořádáních;
- (b) zda **právnické osoby** podnikající v určitých sektorech, provádějící určité transakce nebo získávající veřejné zakázky či určité typy dotací nejsou právnickými osobami, **v nichž mají kvalifikovaný podíl vymezené kvalifikační subjekty**, nepodléhají sankcím **uvedeným v Sankční nařízení II.**

2. Kontext analýzy. Dále vymezené sankce mají právní základ:

- (a) **v nařízení Rady (EU) č. 269/2014** (dále jen **Sankční nařízení I**), které provádí určitá opatření stanovená v rozhodnutí 2014/145/SZBP;
- (b) **v nařízení Rady (EU) č. 833/2014** (dále jen **Sankční nařízení II**), které provádí Rozhodnutí Rady 2014/512/SZBP²⁰.

3. Na koho se vztahují Sankční nařízení I a Sankční nařízení II? Sankční nařízení I se použije na následující osoby (aplikace *rationae personae*):

- (a) na každou osobu nacházející se na území Unie nebo mimo něj, která je státním příslušníkem některého členského státu;
- (b) na všechny právnické osoby, subjekty či orgány zapsané nebo zřízené podle práva některého členského státu, ať se nacházejí na území Unie nebo mimo něj;
- (c) na každou právnickou osobu, subjekt nebo orgán v souvislosti s jakoukoli podnikatelskou činností vykonávanou zcela nebo částečně v rámci Unie.²¹

4. Na koho se vztahuje Sankční nařízení II? Sankční nařízení II se použije na následující osoby (aplikace *rationae personae*):

- (a) na všechny osoby nacházející se na území Unie nebo mimo něj, které jsou státními příslušníky některého členského státu;
- (b) na všechny právnické osoby, subjekty nebo orgány zapsané nebo zřízené podle práva některého členského státu, ať se nacházejí na území Unie nebo mimo něj;
- (c) na všechny právnické osoby, subjekty nebo orgány v souvislosti s jakoukoli obchodní činností, která je provozována zcela nebo částečně v rámci Unie²².

5. Co se rozumí ‚sankcemi‘ podle Sankčního nařízení I? Sankcemi podle Sankčního nařízení I se rozumí:

- (a) **zmrazení**, jež zahrnuje zmrazení veškerých finančních prostředků a hospodářských zdrojů náležejících fyzickým osobám, které nesou odpovědnost za činnosti, které narušují nebo

²⁰ Rozhodnutí Rady 2014/512/SZBP ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině (Úř. věst. L 229, 31.7.2014, s. 13).

²¹ Čl. 17 písm. c) – e) uvedeného nařízení.

²² Čl. 13 písm. c) – e) uvedeného nařízení.

ohrožují územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, a fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům s nimi spojeným²³, jakož i veškeré finanční prostředky a hospodářské zdroje, které uvedené osoby, subjekty či orgány vlastní, drží či ovládají²⁴, přičemž:

- (i) **zmrazením hospodářských zdrojů** se rozumí zabránění jejich použití k získání finančních prostředků, zboží nebo služeb jakýmkoli způsobem, zejména jejich prodejem, pronájmem nebo zastavením²⁵;
 - (ii) **zmrazením finančních prostředků** se rozumí zabránění jakémukoli pohybu, převodu, přeměně, použití finančních prostředků, přístupu k nim nebo zacházení s nimi jakýmkoli způsobem, který by vedl k jakékoli změně jejich objemu, výše, umístění, vlastnictví, držby, povahy, určení nebo k jiné změně, která by umožnila použití těchto prostředků, včetně správy portfolia²⁶;
- (b) **znepřístupnění**, tj. žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje se nezpřístupní fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům²⁷, a to přímo ani nepřímo ani v jejich prospěch²⁸.

6. Co se rozumí ‚sankcemi‘ podle Sankčního nařízení II? Sankcemi podle Sankčního nařízení II se rozumí **identifikace právnických osob, na něž se vztahují zákazy či omezení** různých druhů činností či přijímání zakázek či dotací **v důsledku toho, že mají:**

- (a) tzv. **kvalifikovaný podíl**, jehož vymezení v Sankčním nařízení II se liší v závislosti na oblasti,
- (b) v tzv. **kvalifikačních subjektech**, jejichž vymezení v Sankčním nařízení II se rovněž liší v závislosti na oblasti.

7. Struktura této analýzy. Tato analýza se zabývá postupně čtyřmi otázkami při aplikaci sankcí podle Sankčního nařízení I a Sankčního nařízení II, a to problémem:

²³ Jak jsou uvedeny v Příloze 1 Sankčního nařízení I.

²⁴ Článek 2 odst. 1 Rozhodnutí Rady 2014/145/SZBP ze dne 17. března 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny OJ L 78, 17.3.2014, p. 16–21

Článek 2

1. Zmrazují se veškeré finanční prostředky a hospodářské zdroje náležející fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům nebo fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům s nimi spojeným, jak jsou uvedeny v příloze I, jakož i veškeré finanční prostředky a hospodářské zdroje, které uvedené osoby, subjekty či orgány vlastní, drží či ovládají.

NAŘÍZENÍ RADY (EU) č. 269/2014 ze dne 17. března 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny (Úř. věst. L 078 17.3.2014, s. 6)

²⁵ Čl. X písm. (e)

²⁶ Čl. X písm. (f)

²⁷ uvedeným v příloze

²⁸ Článek 2 odst. 1 Rozhodnutí Rady 2014/145/SZBP ze dne 17. března 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny OJ L 78, 17.3.2014, p. 16–21

Článek 2 odst 2: Žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje nesmějí být přímo ani nepřímo zpřístupněny fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům nebo fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům s nimi spojeným uvedeným v příloze I nebo v jejich prospěch.

NAŘÍZENÍ RADY (EU) č. 269/2014 ze dne 17. března 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny (Úř. věst. L 078 17.3.2014, s. 6)

- (a) vymezení toho (**Otázka 1**):
 - (i) co je **sankcionovaným podílem**, a co by tudíž mělo být předmětem sankce podle Sankčního nařízení I,
 - (ii) kdo je **sankcionovaným subjektem**, a co by tudíž mělo být předmětem sankce podle Sankčního nařízení II,
- (b) identifikací veřejných informativních či rozhodných zdrojů informací nutných pro určení potenciálního sankcionovaného podílu a/nebo potenciálního sankcionovaného subjektu (**Otázka 2**),
- (c) určením rozhodných dokladových dokumentů zajišťujících co nejvyšší spolehlivost nutných pro určení potenciálního sankcionovaného podílu a/nebo potenciálního sankcionovaného subjektu (**Otázka 3**),
- (d) ověření informací a dokladových dokumentů poskytnutých právnickou osobou (**Otázka 4**):
 - (i) jejíž podíl je sankcionovaným podílem podle Sankčního nařízení I,
 - (ii) jež je potenciálním sankcionovaným subjektem.

8. Terminologie používaná v této analýze. Za účelem lepší srozumitelnosti této analýzy používá tato analýza pro své účely některé speciálně vymezené termíny:

- (a) **Vlastnická struktura:** vlastnickou strukturou se rozumí:
 - (i) vlastnická a řídicí struktura ve smyslu čl. 13 odst. 1 písm. (b) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a zákona č. 253/2008 Sb. zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen **mateřská vlastnická struktura**);
 - (ii) ovládající či kvalifikovaný přímý podíl či podíly prověřované právnické osoby a jejich vlastníci, a nepřímý podíl této prověřované právnické osoby s ovládajícími přímými podíly v rámci tohoto nepřímého podílu (dále jen **dceřiná vlastnická struktura**);
 - (iii) ovládající přímý podíl či podíly a nepřímý podíl skutečného majitele – fyzické osoby či koncového vlastníka prověřované právnické osoby v jiných vlastnických větvích, než v tvé jejíž součástí je prověřovaná právnická osoba, včetně subjektů s ovládajícími přímými podíly v rámci tohoto nepřímého podílu (dále jen **sesterská vlastnická struktura**);
- (b) **přímý podíl:** přímým podílem se rozumí podíl na hlasovacích právech v jiném subjektu nebo možnost kontroly právního uspořádání bez právní osobnosti;
- (c) **nepřímý podíl:** nepřímým podílem se rozumí více než jeden ovládající přímý podíl, jež na sebe bezprostředně navazují prostřednictvím vlastníků²⁹ jednotlivých přímých podílů;
- (d) **ovládající³⁰ podíl:** ovládajícím podílem se rozumí podíl, prostřednictvím něhož lze uplatňovat vůči jinému subjektu rozhodující vliv na fungování tohoto jiného subjektu;

²⁹ Termín ‚vlastník‘ podílu může znamenat i majitel či držitel podílu, tj. subjekt hlasovacího práva v jiném subjektu, jenž nemusí mít nutně charakter pouze vlastnického práva.

³⁰ Definice ovládání a vlastnictví je převzata z nařízení (ES) 2580/2001 o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti některým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu či směrnice 2013/34/EU o

- (e) **spoluovládající podíl:** spoluovládajícím podílem se rozumí podíl, jenž umožňuje uplatňovat vůči jinému subjektu rozhodující vliv na fungování tohoto jiného subjektu na základě jednání ve shodě více subjektů³¹;
- (f) **neovládající podíl:** neovládajícím podílem se rozumí podíl prostřednictvím něhož nelze uplatňovat vůči jinému subjektu rozhodující vliv na fungování tohoto jiného subjektu;
- (g) **subjekt:** subjektem se rozumí právnická osoba soukromého i veřejného práva, včetně odštěpného závodu, jakož i ‚non-subjekt‘ v podobě právního uspořádání bez právní osobnosti, není-li v konkrétním případě uvedeno jinak.

3. Otázka 1: Co je předmětem sankcí podle Sankčního nařízení I a podle Sankčního nařízení II a jak tento předmět sankcí hledat?

9. Kontext otázky. Předmět sankcí je vymezen odlišně v Sankčním nařízení I a Sankčním nařízení II. Zatímco v **Sankčním nařízení I** jsou předmětem sankcí **hospodářské zdroje a finanční prostředky**, jejichž součástí jsou **podíly v právnických osobách a uspořádáních bez právní osobnosti určitých vymezených subjektů**, podle **Sankčního nařízení II** jsou předmětem sankcí **právnické osoby**, jež **vykonávají určitou činnost** či se na ně **vztahují určité skutečnosti** a jež mají určitý podíl (dále jen **kvalifikovaný podíl**) v určitém právním subjektu (dále jen **kvalifikační subjekt**); pro aplikaci sankce na danou právnickou osobu je nutné prokázat splnění všech tří uvedených podmínek. Naproti tomu, aby bylo možno aplikovat sankci **podle Sankčního nařízení I**, je nutné identifikovat a doložit, že **subjekt na sankčním seznamu v Příloze Sankčního nařízení I** má podíl vymezený v tomto nařízení

3.1. Sankční nařízení I

10. Struktura otázky. V případě Sankčního nařízení I je nutné pro řádnou aplikaci sankcí podle tohoto nařízení určit:

- (a) typ sankcionované osoby (**sub-sekce 3.1.1.**) a typ sankcionovaného podílu, jenž je hledán (**sub-sekce 3.1.2.**), dále
- (b) způsob, jak sankcionovaný podíl hledat (**sub-sekce 3.1.3.**).

V případě, že sankcionovaný podíl je představován přeshraničním nepřímým podílem, tj. řetězcem přímých podílů nacházejících se v různých státech, je nutné lokalizovat jednotlivé přímé podíly do příslušných států za účelem určení jurisdikcí kompetentních úřadů jednotlivých, zejména členských států EU, pro aplikaci sankcí na uvedené přeshraniční nepřímé podíly, resp. řetězce podílů (**sub-sekce 3.1.4.**).

ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků (dále jen ‚účetní směrnice‘);

³¹ Jednání ve shodě je kritériem subjektivním. Aby bylo možno přímé majitele považovat za jednající ve shodě, musí tyto osoby jednat ve vzájemném (vědomém) srozumění, které musí směřovat k nabytí, postoupení, výkonu či jiné dispozici s hlasovacími právy ve vlastněném subjektu a k tomuto cíli musí být směřováno proto, aby přímí majitelé, jež takto jednají, ovlivnili chování vlastněného subjektu. Pojmovým znakem jednání ve shodě je jeho relativní dlouhodobost a soustavnost; jednáním ve shodě není jednorázové uplatnění vlivu ve společnosti (např. shodné hlasování na jedné valné hromadě (viz např. usnesení Nejvyššího soudu České republiky 29 Cdo 3577/2012, ze dne 30. 10. 2014 nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR 29 Cdo 2751/2012).

3.1.1. Sankcionovaný subjekt

11. Sankční nařízení I – koho hledat? Předmětem sankcí podle Sankčního nařízení I jsou podíly různých typů subjektů v tomto Sankčním nařízení uvedeným, kterými jsou či mohou být podle toho, jak postupem času dochází k aktualizacím tohoto seznamu:

- (a) koncové osoby a subjekty, tj. subjekty, jež už dále nikdo nevlastní ani neovládá v soukromoprávním slova smyslu, jimiž jsou:
 - (i) fyzické osoby jako skuteční majitelé v smyslu AML předpisů, včetně koncových právních vlastníků, jež zastupují konečné skutečné majitele,³²
 - (ii) konečnými soukromoprávními subjekty, jimiž se rozumí právnické osoby soukromoprávního charakteru, jež mohou vlastnit či ovládat jiný subjekt, avšak nemohou být zároveň vlastněny či ovládány jiným subjektem³³;
 - (iii) konečnými veřejnoprávními subjekty, jimiž se rozumí právnické osoby či jiné subjekty či non-subjekty veřejnoprávního charakteru, jež mohou vlastnit či ovládat jiný subjekt, avšak nemohou být zároveň vlastněny či ovládány jiným subjektem³⁴;
- (b) průběžnými právnickými osobami, jimiž se rozumí právnické osoby, jež mohou vlastnit či ovládat jiný subjekt a zároveň jsou vždy vlastněny a ovládány jiným subjektem.

12. Kdo může být zástupcem? Sankční nařízení I explicitně jako Sankční nařízení II nestanoví výslovně, že by se vztahovalo i na osoby, jež jednájí jako zástupci či instruktor. Ve světle čl. 9 Sankčního nařízení I, jež zakazuje vědomou a úmyslnou účast na obcházení sankcí podle Sankčního nařízení II, však lze dovozovat, že se vztahuje i na zástupce či instruktory obdobně jako Sankční nařízení II; obdobně zakazuje obcházení sankcí nařízení (EU) 2580/2001 o sankcích proti terorismu. Za účelem konzistentní a předvídatelné aplikace Sankčního nařízení I je vhodné, aby pojem zastoupení byl interpretován stejně jako v Sankčním nařízení II a aby jednotlivé typy zástupců osob podle Sankčního nařízení I byly určovány stejně jako podle Sankčního nařízení II, což je podrobněji vymezeno v subsekcí 3.2.2.

3.1.2. Sankcionovaný podíl jako předmět sankcí

13. Kontext. Vymezení podílů sankcionovaných osob v právnických osobách a právních uspořádáních podle Sankčního nařízení I jako součást hospodářských zdrojů a finančních prostředků je relativně obecné:

- (a) **podle Sankčního nařízení I:**
 - (i) „**hospodářskými zdroji**“ se rozumí aktiva všeho druhu, hmotná či nehmotná, movitá či nemovitá, která nejsou finančními prostředky, ale lze je použít k získání finančních prostředků, zboží nebo služeb³⁵;

³² „Za fyzickou osobou“ nicméně může stát ještě další osoba, kterou fyzická osoba zastupuje, nebo instruktor.

³³ Příkladem konečného soukromoprávního subjektu může být církev, odborová organizace, hospodářská komora atp.

³⁴ Příkladem konečného veřejnoprávního subjektu je stát, územně samosprávný celek, profesně samosprávný celek, subjekty veřejného zájmu založené zákone či na základě zákona, jako např. veřejnoprávní televize či rozhlas, veřejnoprávní univerzity atp.

³⁵ Čl. 1 písm. d).

- (iii) **„finančními prostředky“** finanční aktiva a hospodářské výhody všeho druhu, mimo jiné:
- (i) peníze v hotovosti, šeky, finanční pohledávky, směnky, platební příkazy a jiné platební nástroje;
 - (ii) vklady u finančních institucí nebo jiných subjektů, zůstatky na účtech, pohledávky a závazky z pohledávek;
 - (iii) veřejně i soukromě obchodované cenné papíry a dluhové nástroje, včetně akcií a kapitálových podílů, certifikátů zastupujících cenné papíry, dluhopisů, směnek, opčních listů, dlužních úpisů a smluv o derivátových nástrojích;
 - (iv) úroky, dividendy nebo jiné výnosy či hodnoty pocházející z aktiv nebo jimi vytvářené;
 - (v) úvěry, práva na započtení, záruky, závazky plnění nebo jiné finanční závazky;
 - (vi) akreditivy, nákladní listy, dodací listy a
 - (vii) dokumenty prokazující podíl na finančních prostředcích nebo na finančních zdrojích³⁶.
- (b) **podle zákona o provádění zákona o mezinárodních sankcích:**
- (i) **majetkem, na který se vztahují mezinárodní sankce**, jakákoli movitá i nemovitá věc, vlastněná, držená nebo jinak ovládaná subjektem, na který se vztahují mezinárodní sankce, nebo osobou, na kterou se vztahují mezinárodní sankce, dovezená z území, na které se vztahují mezinárodní sankce, nebo určená k vývozu na území, na které se vztahují mezinárodní sankce³⁷;
 - (ii) **zbožím** věci, práva a jiné majetkové hodnoty, například peníze v jakékoli formě včetně vkladů a pohledávek z vkladů, jiné platební prostředky, cenné papíry a investiční nástroje, dále jakákoli látka sloužící k přípravě výrobků, výrobek, služba, software nebo technologie a jakákoli jiná věc movitá nebo nemovitá, která je nebo má být předmětem obchodu, bez ohledu na způsob a okolnosti jejího poskytnutí³⁸;
 - (iii) **zbožím, na které se vztahují mezinárodní sankce**, zboží vlastněné, držené nebo jinak ovládané subjektem, na který se vztahují mezinárodní sankce, nebo osobou, na kterou se vztahují mezinárodní sankce³⁹;
- (c) **majetek podle AML směrnice:**
- (i) **„majetkem“** se rozumí jakákoli aktiva hmotná nebo nehmotná, movitá nebo nemovitá, materiální nebo nemateriální povahy, a právní dokumenty nebo nástroje v

³⁶ Čl. 1 písm. g).

³⁷ § 3 písm. f).

³⁸ § 3 písm. g).

³⁹ § 3 písm. h).

jakékoliv formě včetně elektronické nebo digitální prokazující právní nárok na taková aktiva nebo podíl na nich⁴⁰;

- (ii) „**financováním terorismu**“ rozumí poskytnutí nebo shromažďování finančních prostředků, jakýmkoli způsobem, přímo nebo nepřímo, se záměrem nebo s vědomím toho, že budou zcela nebo částečně použity ke spáchání některého z trestných činů ve smyslu článků 1 až 4 rámcového rozhodnutí Rady 2002/475/SVV (1)⁴¹.

(d) **podle zákona proti praní peněz:**

- (i) „**financováním terorismu**“ je:
 - (I) shromažďování nebo poskytnutí peněžních prostředků nebo jiného majetku s vědomím, že bude, byť i jen zčásti, použit ke spáchání trestného činu teroru¹², teroristického útoku¹³, účasti na teroristické skupině, podpory a propagace terorismu nebo trestného činu vyhrožování teroristickým činem nebo trestného činu, který má umožnit nebo napomoci spáchání takového trestného činu¹⁴, nebo k podpoře osoby nebo skupiny osob připravujících se ke spáchání takového trestného činu, nebo
 - (II) jednání vedoucí k poskytnutí odměny nebo odškodnění pachatele trestného činu teroru, teroristického útoku, účasti na teroristické skupině, podpory a propagace terorismu nebo trestného činu vyhrožování teroristickým činem nebo trestného činu, který má umožnit nebo napomoci spáchání takového trestného činu¹⁴, nebo osoby pachateli blízké ve smyslu trestního zákona¹⁵, nebo sbírání prostředků na takovou odměnu nebo na odškodnění,
 - (III) i financování šíření zbraní hromadného ničení;
- (ii) **financováním šíření zbraní hromadného ničení** se rozumí shromažďování nebo poskytnutí peněžních prostředků nebo jiného majetku s vědomím, že bude, byť i jen zčásti, použit šířitelem zbraní hromadného ničení nebo bude použit na podporu šíření takových zbraní v rozporu s požadavky mezinárodního práva²⁹, přičemž není rozhodující, zda k jednání uvedenému v podbodech (I) a (II) bodu (i) a bodu (ii) nebo ke spáchání trestného činu došlo nebo má dojít zcela nebo zčásti na území České republiky nebo v cizině⁴².

14. Kritéria „vlastnictví a držby“ a „ovládání“ při zmrazení a znepřístupnění finančních prostředků a hospodářských zdrojů podle Sankčního nařízení I. Podle Sankčního nařízení I jsou předmětem zmrazení veškeré hospodářské zdroje a finanční prostředky, včetně podílů v právnických osobách, jež podle tohoto nařízení sankcionované subjekty:

- (a) ovládání (ovládají)⁴³;
- (b) vlastnictví a držby (vlastní a drží)⁴⁴.

⁴⁰ Čl. 3 odst. 3.

⁴¹ Čl. 1 odst. 5

⁴² Čl. 3 odst. 4.

⁴³ Čl. 2 odst. 1 Sankčního nařízení I.

⁴⁴ Čl. 2 odst. 1 Sankčního nařízení I.

K interpretaci těchto pojmů je nutné použít svou povahou věcně nejbližší právní předpis, jenž pojem „ovládání“, jenž je ekvivalentní pojmu kontroly v unijním právu, vymezuje, jímž je jednak nařízení (ES) 2580/2001 o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti některým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu⁴⁵ a jednak směrnice AML. Z definic uvedených

15. Typy podílů, jež mohou být předmětem ovládání či vlastnictví a držby. Předmětem ovládání (kontroly) nebo vlastnictví či držby může být buď podíl ‚stricto sensu‘, tj. podíl v právnické osobě, nebo ‚largo sensu‘ ‚podíl‘ v právním uspořádání bez právní osobnosti, jež bude prostředkem ovládání takového právního uspořádání bez právní osobnosti, nikoli však prostředkem ‚vlastnictví či držby‘. Širší výklad pojmu podíl zahrnující i kvazipodíly osob zainteresovaných ve svěřenském fondu je nutno zvolit proto, aby nebyla vytvořena ‚mezera‘, jež by umožnila sankce prostřednictvím Sankčního nařízení I obcházet. Vlastnictví je podmnožinou ovládání, neboť lze ovládat na základě vlastnictví, tzv. ovládající vlastnický podíl v právnické osobě (např. ve výši 60 %, pokud jiný subjekt má zbylých 40%); nicméně vlastnictví může existovat i mimo ovládání, tzv. neovládající vlastnický podíl (např. ve výši 40 %, pokud jiný subjekt má zbylých 60 %); konečně lze ovládat, aniž by existovalo vlastnictví, např. ve svěřenském fondu, kde např. zakladatel a jediný beneficiant může ovládat svěřenský fond a majetek do tohoto svěřenského fondu vložený, aniž by svěřenský fond či majetek do něj vložený vlastnil.

3.1.2.1. Ovládající podíl a neovládající vlastnický podíl individuálních osob a subjektů v právnických osobách

16. Kontext. Aby bylo možné najít podíl, jenž je předmětem sankcí podle Sankčního nařízení I, je třeba vědět:

- (a) jaký typ podílu je třeba hledat,
- (b) kde lze najít informace a doklady o konkrétním podílu, který je vyhledáván.

17. Definice ovládání. Toto vymezení ‚ovládání (kontroly) a vlastnictví a držby‘ není v Sankčním nařízení I blíže definováno a je proto nutno ho aplikovat v perspektivě prováděcích předpisů členských států – v případě České republiky zákona o provádění mezinárodních sankcí – a rovněž souvisejících předpisů – nařízení (EU) 2580/2001 o sankcích proti terorismu, směrnice AML a předpisů členských států tuto směrnici provádějících (zejména zákon o evidenci skutečných majitelů) v případě ČR). Podle čl. 1 odst. 6 nařízení (EU) 2580/2001 "kontrolou právnické osoby, skupiny nebo subjektu" se rozumí:

- (a) právo jmenovat nebo odvolávat většinu členů správních, řídicích nebo dozorcích orgánů takové právnické osoby, skupiny nebo subjektu;
- (b) jmenování pouze jako výsledek uplatnění svých hlasovacích práv většiny členů správních, řídicích nebo dozorcích orgánů nějaké právnické osoby, skupiny nebo subjektu, kteří byli ve funkci během současného a předcházejícího účetního období;
- (c) kontrola většiny hlasovacích práv akcionářů nebo držitelů podílů v této právnické osobě, skupině nebo subjektu na základě dohody s ostatními akcionáři nebo držiteli podílů nějaké právnické osoby, skupiny nebo subjektu;
- (d) právo výkonu dominantního vlivu nad právnickou osobou, skupinou nebo subjektem na základě dohody uzavřené s touto právnickou osobou, skupinou nebo subjektem nebo na základě jejich zakládacích smlouv nebo stanov, pokud právní předpisy, kterými se tato právnická

⁴⁵ Úř. věst. L 344 28.12.2001, s. 70.

osoba, skupina nebo subjekt řídí, dovolují, aby tato právnická osoba, skupina nebo subjekt byly předmětem takové dohody nebo takového ustanovení;

- (e) moc vykonávat dominantní vliv podle písmene d), aniž se jedná o držitele tohoto práva;
- (f) právo používat veškerý majetek určité právnické osoby, skupiny nebo subjektu, nebo jeho část;
- (g) řízení podnikání určité právnické osoby, skupiny nebo subjektu na jednotném základě a zveřejňující konsolidovanou účetní závěrku;
- (h) společná a nerozdílná odpovědnost za finanční závazky určité právnické osoby, skupiny nebo subjektu, nebo ručení za ně⁴⁶.

18. Ovládací podíl. Dosažení jednotlivých prvků kontroly, tj. uplatňování rozhodujícího vlivu jedním podnikem v jiném podniku za účelem kontroly hlavních aspektů podnikatelské činnosti posléze uvedeného podniku, může být realizováno prostřednictvím ovládacího podílu na základě:

- (a) vlastnictví podílu na hlasovacích právech (dále jen „**ovládání/kontrola přes podíl**“), jež zahrnuje:
 - (i) ovládání/kontrolu přes vlastnictví:
 - (I) více jak 50 % podílu;
 - (II) většinového podílu⁴⁷, jenž nepřevyšuje 50 %, avšak není ve výši 10 % či méně, neboť prostřednictvím podílů ve výši 10 % či méně nelze dosáhnout ovládacího podílu, s výjimkou podílů nižších než 10 % se zvláštními právy, tzv. zlatá akcie);
 - (ii) ovládání/kontrola přes vlastnictví jiného než většinového podílu na základě dalších skutečností⁴⁸;
- (b) vlastnictví na základě jiné skutečnosti než vlastnictví podílu na hlasovacích právech, ať už v souvislosti s podílem nebo zcela bez souvislosti s podílem (dále jen „**ovládání/kontrola jinak než přes podíl**“):
 - (i) vždy u svěřenských fondů,
 - (ii) u neziskových právnických osob vyvíjejících doprovodnou hospodářskou činnost;
 - (iii) může být přítomna u podniků, jež jsou obchodními korporacemi.

Z výše uvedeného vyplývá, že ovládat, resp. uplatňovat rozhodující vliv, je možné (i) i na základě podílu, jenž není většinový v důsledku existence další skutečnosti⁴⁹, nebo (ii) na základě podílu, jenž není vyjádřen v procentech či ve zlomcích, bez ohledu na to, zda takový podíl je většinový nebo menšinový, nebo (iii) na základě jiné skutečnosti, například smlouvy či jiného právního úkonu či jiné skutečnosti⁵⁰, jež vůbec nesouvisí s vlastnictvím podílu v daném subjektu.

⁴⁶ Čl. 1 odst. 6 nařízení (EU) 2580/2001.

⁴⁷ Podrobně k jejich určení Příloha 2, Část A, sekce 1.2. a sekce 2.

⁴⁸ Podrobně k jejich určení Příloha 2, Část A, sekce 1.3. a sekce 2.

⁴⁹ Takovou jinou skutečností může být, například reverzní kontrolní akcionářská dohoda, dohoda akcionářů/společníků atp. nebo smluvně podchycené či faktické jednání ve shodě více společníků.

⁵⁰ Např. na základě smlouvy o tichém společenství, smlouvy o kontrole hlavních aktiv, smlouvy o půjčce/úvěru s nebankovním subjektem ve významné výši vzhledem k obratu vlastněného subjektu atp.

19. Definice vlastnictví. "Vlastnictvím právnické osoby, skupiny nebo subjektu" držení 50 % nebo více vlastnických práv k určité právnické osobě, skupině nebo subjektu, nebo vlastnictví většinového podílu⁵¹. Vlastnictvím je nutné rozumět přímé i nepřímé vlastnictví. Pojmy přímého vlastnictví a nepřímého vlastnictví je třeba interpretovat ve smyslu vymezeném v úvodním návěští čl. 3 (6) směrnice AML, podle kterého:

- (a) indikátorem přímého vlastnictví je akciový podíl 25 % plus jedna akcie či vlastnický podíl větší než 25 %, který v klientovi drží fyzická osoba.
- (b) indikátorem nepřímého vlastnictví je akciový podíl 25 % plus jedna akcie či vlastnický podíl větší než 25 %, který v klientovi drží společnost kontrolovaná jednou nebo více fyzickými osobami nebo několik společností kontrolovaných stejnou fyzickou osobou nebo fyzickými osobami,

s tím, že se nepoužije práh ve výši 25 % a více uvedený v AML směrnici, nýbrž práh ve výši 50 % a více uvedený v samotném Sankčním nařízení II.

20. Neovládající vlastnický podíl – přímý a nepřímý. Půjde-li o podíly, jež nejsou zahrnuty v ovládajícím podílu, půjde o následující vlastnické podíly:

- (a) přímý podíl ve výši:
 - (i) 50 % ve společném podniku, kdy tento podíl není ovládající;
 - (ii) 50 % a výše, kdy tento podíl není ovládající;
 - (iii) pod 50 %, jenž je většinovým podílem, tj. jedná se o podíl, jenž svou výší převyšuje jakýkoli jiný podíl;
- (b) Nepřímý podíl ve výši součinu dvou či více přímých podílů, kdy výše tohoto součinu dosahuje:
 - (i) 50 % či více,
 - (ii) výše, jež z tohoto podílu vytváří většinový podíl.

21. Typy sankcionovaných subjektů z vlastnické perspektivy podle Sankčního nařízení I. Subjekty, jež jsou uvedeny v Sankčním nařízení I, jsou představovány:

- (a) průběžnými právnickými osobami, tj. právnickými osobami, jež mohou být přímo či nepřímo ovládány dalšími právnickými osobami, fyzickými osobami či konečnými veřejnoprávními subjekty nebo jež mohou ovládat či vlastní podíly v dalších právnických osobách či uspořádáních bez právní osobnosti;
- (b) konečnými soukromoprávními subjekty;
- (c) konečnými veřejnoprávními subjekty;
- (d) fyzickými osobami.

Konečné soukromoprávní subjekty, konečné veřejnoprávní subjekty i fyzické osoby nemohou být vlastněny či ovládány jinými subjekty ve smyslu, jakým soukromé právo přikládá vlastnictví a ovládání.

22. Podíly v ... Pokud budou sankcionovanými osobami konečné soukromoprávní subjekty, konečné veřejnoprávní subjekty či fyzické osoby, pak předmětem zmrazení či znepřístupnění budou veškeré

⁵¹ Čl. 1 odst. 5 nařízení (EU) 2580/2001.

přímé či nepřímé podíly těchto osob či subjektů v jiných právnických osobách či uspořádáních bez právní osobnosti, jež jsou ovládacími podíly prvně uvedených osob či subjektů či neovládací podíly těchto osob či subjektů, jež jsou neovládacími podíly nad 50 % nebo většinovými podíly.

23. Podíly v ... podíly na... Pokud naopak budou sankcionovanými osobami průběžné právnické osoby, pak předmětem zmrazení či znepřístupnění budou:

- (a) jednak přímé či nepřímé ovládací podíly těchto průběžných právnických osob a/nebo přímé či nepřímé neovládací podíly těchto právnických osob, jež jsou neovládacími podíly nad 50 % nebo většinovými podíly v jiných právnických osobách či uspořádáních bez právní osobnosti;
- (b) jednak přímé či nepřímé ovládací podíly, jež mají jiné osoby či subjekty na těchto průběžných právnických osobách, a to až po skutečné majitele – fyzické osoby, či koncové vlastníky – konečné veřejnoprávní subjekty či koncové vlastníky – konečné soukromoprávní subjekty.

24. Shrnutí: Podíl určitých subjektů jako předmět sankcí podle Sankčního nařízení I. Ve vztahu k právnickým osobám jsou proto předmětem sankcí podle Sankčního nařízení I jako součást hospodářských zdrojů či finančních prostředků či majetku podíly v právnických osobách nebo právních uspořádáních, které

- (a) jsou podíly:
 - (i) ovládacími (ve výši nad 10 %, s výjimkou nižších podílů se zvláštními právy, tzv. zlatá akcie),
 - (ii) neovládacími ve výši nad 50 %,
 - (iii) neovládacími většinovými podíly;
- (b) náležejícími subjektům uvedeným v Sankčním nařízení I, jimiž jsou typově
 - (i) fyzické osoby, tj. skuteční majitelé fyzické osoby,
 - (ii) průběžné právnické osoby,
 - (iv) konečné soukromé právnické osoby, konečné soukromoprávní subjekty – koncoví vlastníci,
 - (iv) konečné veřejné právnické osoby, konečné veřejnoprávní subjekty – koncoví vlastníci.

3.1.2.2. „Podíl v právním uspořádání nebo podíl, jež má právní uspořádání bez právní osobnosti v jiném právním uspořádání nebo jiné právnické osobě

25. Vztahy mezi osobami zainteresovanými na právním uspořádání bez právní osobnosti a tímto uspořádáním. Sankční nařízení I činí svým předmětem veškeré podíly v právnických osobách, ať už jako součást hospodářských zdrojů či finančních prostředků. Hospodářským zdrojem v podobě aktiva, jenž není finančním prostředkem, ale lze ho použít k získání finančních prostředků je třeba rozumět i „podíl“ ve svěřenském fondu či v jiném právním uspořádání bez právní osobnosti, a to včetně svěřenského investičního fondu. Díky analogickému použití ustanovení čl. 3 odst. 6 písm. (b) směrnice AML, které považuje všechny osoby ve svěřenském fondu zainteresované:

- (a) zakladatele,

- (b) svěřenského správce nebo svěřenské správce,
- (c) osoby vykonávající dohled nad správou fondu, existují-li,
- (d) obmyšlené, nebo pokud ještě nebyly určeny konkrétní fyzické osoby, které mají prospěch z právního uspořádání nebo právnické osoby, okruh osob, v jejichž hlavním zájmu je právní uspořádání nebo právnická osoba založena nebo provozována,
- (e) jakoukoli jinou fyzickou osobu, která v konečném důsledku vykonává kontrolu nad svěřenským fondem prostřednictvím přímého či nepřímého vlastnictví nebo jinými prostředky - v jakémkoli z těchto postavení za osoby formálně ovládající/mající kontrolu nad svěřenským fondem.

Tyto osoby mají na základě nevyvratitelné domněnky ovládají/mají kontrolu nad takovým právním uspořádáním bez právní osobnosti, a zároveň, jsou-li splněny příslušné podmínky, i nad právnickou osobou kontrolovanou/ovládanou svěřenským fondem.

26. Vztahy mezi osobami zainteresovanými na právním uspořádání bez právní osobnosti a tímto uspořádáním ve světle Sankčního nařízení I. Předmětem Sankčního nařízení I na základě výše uvedeného bude vztah jakékoli osoby zainteresované ve svěřenském fondu vzhledem k majetku k tohoto fondu, pokud z něj je schopna získat finanční prostředky nebo způsobit převod majetku ze svěřenského fondu, přičemž není rozhodné, zda konkrétní právní řád vymezuje vztah svěřenského fondu k majetku, jenž je do něj vložen, jako dělené vlastnictví, bezpodílové vlastnictví či jako absenci vlastnictví: předmětem sankcí podle Sankčního nařízení I vzhledem ke svěřenskému fondu bude proto vztah:

- (a) zakladatele ke svěřenskému fondu, neboť ten může dosáhnout přeměny majetku ve svěřenském fondu na jiný majetek,
- (b) obmyšleného ke svěřenskému fondu, neboť ten z něj může získávat finanční prostředky,
- (c) správce svěřenského fondu vůči tomuto svěřenskému fondu, neboť správce svěřenského fondu získává odměnu (finanční prostředky) za správu tohoto svěřenského fondu,
- (d) členů rady protektorů svěřenského fondu, jsou-li za výkon své funkce člena rady protektorů jakkoli odměňováni.

27. Příklad. Pokud je osoba, jež je podle Sankčního nařízení I sankcionována:

- (a) zakladatelem svěřenského fondu, pak musí příslušný veřejný orgán přijmout opatření, které zabrání zakladateli svěřenského fondu, aby:
 - (i) svěřenský fond zrušil a majetek v něm převedl jinam,
 - (ii) mohl měnit obmyšlené v seznamu obmyšlených, je-li tento seznam součástí statutu svěřenského fondu;
- (b) obmyšleným svěřenského fondu, pak musí příslušný veřejný orgán přijmout opatření, které zabrání tomu, aby obmyšlený mohl přijímat ze svěřenského fondu jakékoli finanční prostředky za předpokladu, že výše podíl obmyšleného je ovládajícím podílem nebo získává ze svěřenského fondu alespoň 50 % z celkové částky vyplácené všem obmyšleným ve svěřenském fondu nebo má takový obmyšlený většinový podíl vzhledem k podílům ostatních obmyšlených,

- (c) správcem svěřenského fondu, pak musí příslušný veřejný orgán přijmout opatření, které zabrání tomu, aby:
 - (i) mohl získávat finanční prostředky v podobě odměny pro správce svěřenského fondu⁵²;
 - (ii) mohl měnit obmyšlené v seznamu obmyšlených, není-li tento seznam součástí statutu svěřenského fondu, ale je vydáván správcem;
- (d) členem rady protektorů svěřenského fondu, pak musí příslušný veřejný orgán přijmout opatření, které zabrání tomu, aby mohl získávat finanční prostředky v podobě odměny pro člena rady protektorů svěřenského fondu.⁵³

3.1.3. Jak hledat sankcionovanou osobu a sankcionovaný podíl?

28. Kontext. Aplikace Sankčního nařízení I je koncipována tak, jako kdyby existoval globální veřejně přístupný rejstřík obsahující konstitutivní informace o tom, kdo je právním, případně koncovým vlastníkem, a bylo možné pouhým zadáním jména či názvu sankcionované osoby identifikovat a doložit podíly sankcionovaných osob v jiných právnických osobách či uspořádáních bez právní osobnosti. Nicméně za současného stavu žádný takový globální veřejně přístupný rejstřík obsahující konstitutivní informace o tom, kdo je právním, případně koncovým vlastníkem, neexistuje, a tudíž vyhledávání podílů sankcionovaných osob je nutno provádět jiným způsobem, konkrétně vyhledáváním sankcionovaných osob a jejich podílů od právnických osob a právních uspořádání, kde uvedené osoby své podíly mají.

29. Sankční nařízení I – koncept hledání podílů. V případě Sankčního nařízení I při hledání podílů:

- (a) koncových osob a subjektů, stačí hledat přímé či nepřímé podíly, jež tyto koncové osoby a subjekty mají v jiných právnických osobách či uspořádáních bez právní osobnosti, tzv. **jednostupňové hledání**;
- (b) u průběžných právnických osob, jež jsou uvedeny v Sankčním nařízení I, tzv. **dvoustupňové hledání**, je nutné hledat:
 - (i) jednak přímé či nepřímé podíly, které mají tyto právnické osoby v jiných právnických osobách či uspořádáních bez právní osobnosti,
 - (ii) a navíc přímé či nepřímé podíly, jež mají na těchto sankcionovaných průběžných právnických osobách jiné právnické osoby či uspořádání bez právní osobnosti či koncoví vlastníci uvedení pod písm. (a).

30. Sankční nařízení I – praxe hledání podílů. Vzhledem k tomu, že v současné době neexistují globální seznamy či rejstříky vlastnických a řídicích struktur, v nichž by bylo možno vyhledávat ověřené či alespoň informativní údaje o tom, jaká fyzická osoba jako skutečný majitel nebo jaký koncový vlastník – konečný veřejnoprávní či soukromoprávní subjekt nebo jaká průběžná právnická osoba, má přímý či nepřímý podíl v jiné právnické osobě či uspořádáních bez právní osobnosti, je nutné hledat naopak uvedené fyzické osoby či koncové vlastníky či průběžné právnické osoby „z druhé strany“: to znamená od právnických osob či uspořádání bez právní osobnosti, jež jsou vlastněny uvedenými skutečným majiteli – fyzickými osobami nebo koncovými vlastníky – konečnými veřejnoprávními či

⁵² V důsledku povinnosti zmrazit finanční prostředky podle čl. 1 písm. (f) Sankčního nařízení 1.

⁵³ V důsledku povinnosti zmrazit finanční prostředky uvedené tamtéž.

soukromoprávními subjekty. Z tohoto pohledu může jakákoli česká právnická osoba či svěřenský fond mít ve své vlastnické a řídicí struktuře:

- (a) sankcionovanou fyzickou osobu – skutečného majitele,
- (b) sankcionovaný konečný veřejnoprávní či soukromoprávní subjekt,
- (c) sankcionovanou průběžnou právnickou osobu.

31. Praktické kroky – jednostupňové či dvoustupňové hledání podílů. Podíly sankcionovaných osob a subjektů je proto nutné hledat postupem spočívajícím v provedení následujících kroků:

Krok 1 – Ze zdrojů uvedených v sekci 4. je třeba vyhledat ručně či pomoci elektronických nástrojů⁵⁴ předběžné informace o možných podílech v Sankčním nařízení I uvedených osob a subjektů v českých právnických osobách nebo v českých uspořádáních bez právní osobnosti: z jakých zdrojů je možné tyto předběžné informace získat je uvedeno v následující sekci 4.

Krok 2 – Vyzvat české právnické osoby, a případně česká uspořádání bez právní osobnosti, identifikované v Kroku I:

- (a) v případě, že sankcionovanou osobou či sankcionovaným subjektem je fyzická osoba jako skutečný majitel či jiný koncový vlastník v podobě konečného veřejnoprávního subjektu či koncový vlastník v podobě konečného soukromoprávního subjektu, jedná se o tzv. **jednostupňové hledání**, jež směřuje:
 - (i) k poskytnutí informací a dokumentů indikujících a dokládajících přímý či nepřímý podíl ve smyslu Sankčního nařízení I uvedeného typu podílu až po sankcionovanou osobu či sankcionovaný subjekt (**ověření základního mateřského podílu**),
 - (ii) k poskytnutí informací a dokumentů indikujících a dokládajících případné další přímé či nepřímé podíly ve smyslu Sankčního nařízení I sankcionovaných osob či sankcionovaných subjektů, a to ohledně případného:
 - (I) dceřiného přímého či nepřímého podílu prověřované právnické osoby (**ověření vedlejšího dceřiného podílu**),
 - (II) sesterského přímého či nepřímého podílu konečného subjektu nebo konečné fyzické osoby jako skutečného majitele prověřované právnické osoby, včetně takového podílu, jenž je sesterským podílem přes subjekt, jenž je součástí základního mateřského podílu (**ověření vedlejšího sesterského podílu**), nebo
- (b) v případě, že sankcionovanou osobou či sankcionovaným subjektem je průběžná právnická osoba, jedná se o tzv. **dvoustupňového hledání**, jež směřuje:
 - (i) k poskytnutí informací a dokumentů indikujících a dokládajících:
 - (I) přímý či nepřímý podíl ve smyslu Sankčního nařízení I uvedeného typu podílu až po sankcionovanou průběžnou právnickou osobu,
 - (II) jakož i tentýž přímý či nepřímý podíl na této průběžné sankcionované právnické osobě až po jejího skutečného majitele – fyzickou osobu či

⁵⁴ Viz např.: <https://datlab.eu/blog/nas-nastroj-rychle-proveri-dodavatele-proti-ruskym-sankcnim-seznamum/>

koncového vlastníka - konečný veřejnoprávní subjekt či koncového vlastníka - konečný soukromoprávní subjekt;

- (ii) k poskytnutí informací a dokumentů indikujících a dokládajících případně další přímé či nepřímé podíly ve smyslu Sankčního nařízení I, jež sankcionovaná průběžná právnická osoba má v jiných právnických osobách či uspořádáních bez právní osobnosti, a to ohledně:
- (I) dceřiného přímého či nepřímého podílu prověřované právnické osoby (ověření vedlejšího dceřiného podílu),
 - (II) sesterského přímého či nepřímého podílu prověřované právnické osoby prostřednictvím sankcionovaného průběžného subjektu (ověření vedlejšího sesterského podílu).

Jakým způsobem toto vyzvání k předložení či potvrzení chybějících informací a dodání relevantních dokladových dokumentů učinit je uvedeno v sekci 5.

Krok 3 – Ověřit získané informace a dokladové dokumenty způsobem uvedeným v sekci 6.

Krok 4 – Ověřit existenci či neexistenci výjimky uvedené v čl. 2a, 4, 5, 6 či 7 Sankčního nařízení I. Pokud se výjimka na danou situaci vztahuje, pak i přes výše uvedená zjištění učiněná v krocích 1 – 3 se sankce uvedené v Sankčním nařízení I nepoužijí.

32. Jak hledat zástupce a/nebo instruktora? Hledání skutečného majitele či koncového vlastníka nutně neskončí v situaci, kdy je nepochybně zjištěno, že skutečným majitelem fyzickou osobou či koncovým vlastníkem je osoba, jež není sankcionovaným subjektem, ale je subjektem, který je zástupcem či instruktorem uvedeným v odstavcích 43 – 44 subsekce 3.2.2.

3.1.4. Lokalizace přímého podílu a nepřímého podílu v případě přeshraničních podílů

33. Kontext. Jelikož podíly v právnických osobách nebo uspořádáních bez právní osobnosti často tvoří řetězce, tzv. nepřímý podíl, a vzhledem k tomu, že tyto řetězce, resp. nepřímé podíly, nezdědka existují ve více než jedné zemi, je nutné delimitovat jurisdikce úřadů odpovědných za aplikaci těchto sankcí. To znamená určit, který úřad, jaké země je oprávněn aplikovat tyto sankce k jednotlivým částem přeshraničního nepřímého podílu, resp. přeshraničního řetězce více než jednoho přímého podílu.

34. Věcná lokalizace přímého podílu v právnických osobách či uspořádáních bez právní osobnosti. Primárním vodítkem pro lokalizaci různých typů přímého podílu v právnických osobách či uspořádáních bez právní osobnosti jsou ustanovení mezinárodního práva soukromého, jež pro určení rozhodného práva použitelného na určitou věc nebo právo vymezují tzv. hraniční určovatele, jež umožňují lokalizovat danou věc či právo do určitého státu. Tyto hraniční určovatele operují zpravidla v rámci soukromého práva, nikoli v rámci práva veřejného, přičemž jejichž smysl je obvykle opačný od smyslu sankcí, tj. umožnit co nejsnáze právní nakládání s daným předmětem či právem; naopak v případě sankcí je jejich účelem umožnit co nejjednodušší aplikaci sankcí, tzn. naopak znemožnit nakládání s danou věcí či právem⁵⁵. Vzhledem k tomuto účelu lze proto konstatovat, že právo v podobě přímého podílu k právnické osobě či k právnímu uspořádání bez právní osobnosti lze lokalizovat tam, kde lze

⁵⁵ V tomto kontextu je proto možné hraniční určovatele jako vodítka pro lokalizaci podílu v právnických osobách brát pouze orientačně a specifikovat lokalizaci podílu v právnických osobách nikoli za účelem jejich co nejsnazšího převodu, ale naopak co nejefektivnějším zabráněním jejich převodu.

docílit převodu tohoto podílu na jinou osobu či subjekt, resp. tam, kde lze zabránit převodu tohoto podílu na jinou osobu či subjekt, což bude představovat:

- (a) rozhodný dokladový dokument umožňující převod přímého podílu na jinou osobu rozhodným konstitutivním způsobem, jež se bude zpravidla nacházet v zapsaném sídle právnické osoby či v místě bydliště osoby vedoucí příslušný dokument u právního uspořádání bez právní osobnosti (dále jen **Interní rozhodný dokladový dokument**);
- (b) záznam či záznamy vedené osobou odlišnou od právnické osoby nebo právního uspořádání, která je právním řádem oprávněna k provádění takovýchto záznamů, jež mají pro převod rozhodný (konstitutivní) charakter, jenž se bude nacházet v zapsaném sídle právnické osoby (dále jen **Externí rozhodný dokladový dokument**).

Co je Interním rozhodným dokladovým dokumentem a co je Externím rozhodným dokladovým dokumentem vzhledem k jednotlivým typům právnických osob a právních uspořádání bez právní osobnosti je uvedeno v sekci 5.

35. Geografická lokalizace přímého podílu. Závěry předcházejícího odstavce lze vzhledem k Interním rozhodným dokladovým dokumentům a Externím rozhodným dokladovým dokumentům aplikovat následovně:

- (a) **přímý podíl je lokalizován v ČR**, pokud v případě:
 - (i) Interního rozhodného dokladového dokumentu původce tohoto dokladového dokumentu:
 - (I) má zapsané sídlo v České republice, jedná-li se o právnickou osobou;
 - (II) je českým svěřenským fondem zapsaným v evidenci svěřenských fondů v ČR, tj. nikoli zahraničním svěřenským fondem, pokud:
 - má ve statutu svěřenského fondu vymezenou osobu obmyšleného či obmyšlených;
 - nemá ve statutu svěřenského fondu určeného obmyšleného či obmyšlených s tím, že obmyšleného či obmyšlené určí správce v seznamu, který daný správce vydal a který aktualizuje, přičemž správce má bydliště v ČR;
 - (iii) Externího rozhodného dokladového dokumentu:
 - (i) má subjekt vedoucí tento rozhodný dokladový dokument zapsané sídlo v České republice – např. v případě centrálního depozitáře či osoby vedoucí evidenci zaknihovaných cenných papírů navazující na centrálního depozitáře či osoby vedoucí samostatnou evidenci cenných papírů, jež vedou účty, na nichž jsou zapsáni akcionáři (vlastníci) zaknihovaných cenných papírů v dané akciové společnosti se zaknihovanými akciemi;
 - (ii) je původce tohoto rozhodného dokladového dokumentu orgánem veřejné správy České republiky – např. rejstříkový (krajský) soud, jenž může prostřednictvím svých zápisů měnit vůči třetím stranám závazné údaje obsažené na výpisu z obchodního rejstříku ohledně společníků (vlastníků)

společnosti s ručením omezeným (bez kmenových listů), veřejné obchodní společnosti či komanditní společnosti.

(b) **přímý podíl je lokalizován v EU/EHP**, pokud v případě:

(i) Interního rozhodného dokladového dokumentu původce tohoto dokladového dokumentu:

(I) má zapsané sídlo v členském státě EU/EHP, jedná-li se o právnickou osobou, a/nebo má zapsané sídlo v členském státě EU/EHP, tzv. transferový zástupce (tzv. transfer agent), který provádí zápisy změn přímých vlastníků podílů v daném Interním rozhodném dokladovém dokumentu, jedná jako přímý zástupce jménem uvedené právnické osoby;

(II) je svěřenským fondem zapsaným v evidenci svěřenských fondů v členském státě EU/EHP, tj. nikoli zahraničním svěřenským fondem vzhledem k danému členskému státu EU/EHP, pokud:

- má ve statutu svěřenského fondu vymezenou osobu obmyšleného či obmyšlených;
- nemá ve statutu svěřenského fondu určeného obmyšleného či obmyšlených s tím, že obmyšleného či obmyšlené určí správce, v seznamu, který daný správce vydal a který aktualizuje, pokud správce má bydliště v členském státě EU/EHP;

(ii) Externího rozhodného dokladového dokumentu:

(I) má subjekt vedoucí tento rozhodný dokladový dokument zapsané sídlo v členském státě EU/EHP;

(II) je veřejný orgán vedoucí tento rozhodný dokladový dokument orgánem veřejné správy členského státu EU/EHP.

(c) **přímý podíl je lokalizován ve spolupracujících třetích zemích**, pokud v případě:

(i) Interního rozhodného dokladového dokumentu původce tohoto dokladového dokumentu:

(I) má zapsané sídlo ve spolupracující třetí zemi, jedná-li se o právnickou osobou, tzv. transferový zástupce (tzv. transfer agent), který provádí zápisy změn přímých vlastníků podílů v daném Interním rozhodném dokladovém dokumentu, jedná jako přímý zástupce jménem uvedené právnické osoby;

(II) je svěřenským fondem zapsaným v evidenci svěřenských fondů v dané třetí spolupracující zemi, tj. nikoli zahraničním svěřenským fondem vzhledem k dané spolupracující třetí zemi, pokud:

- má ve statutu svěřenského fondu vymezenou osobu obmyšleného či obmyšlených;
- nemá ve statutu svěřenského fondu určeného obmyšleného či obmyšlených s tím, že obmyšleného či obmyšlené určí správce

v seznamu, který daný správce vydal a který aktualizuje, přičemž správce má bydliště ve spolupracující třetí zemi;

(iii) Externího rozhodného dokladového dokumentu:

- (I) má subjekt vedoucí tento rozhodný dokladový dokument zapsané sídlo ve spolupracující nečlenské zemi EU;
- (II) je veřejný orgán vedoucí tento rozhodný dokladový dokument orgánem veřejné správy spolupracující nečlenské země EU.

(d) **přímý podíl je lokalizován v nespolupracujících třetích zemích**, pokud v případě:

(i) Interního rozhodného dokladového dokumentu původce tohoto dokladového dokumentu:

- (I) má zapsané sídlo v nespolupracující třetí zemi, jedná-li se o právnickou osobou, tzv. transferový zástupce (tzv. transfer agent), který provádí zápisy změn přímých vlastníků podílů v daném Interním rozhodném dokladovém dokumentu, jedná jako přímý zástupce jménem uvedené právnické osoby;
- (II) je svěřenským fondem zapsaným v evidenci svěřenských fondů v dané třetí nespolupracující zemi, tj. nikoli zahraničním svěřenským fondem vzhledem k dané nespolupracující třetí zemi, pokud:
 - má ve statutu svěřenského fondu vymezenou osobu obmyšleného či obmyšlených;
 - nemá ve statutu svěřenského fondu určeného obmyšleného či obmyšlených s tím, že obmyšleného či obmyšlené určí správce v seznamu, který daný správce vydal a který aktualizuje, přičemž správce má bydliště ve spolupracující třetí zemi;

(ii) Externího rozhodného dokladového dokumentu:

- (I) má subjekt vedoucí tento rozhodný dokladový dokument zapsané sídlo ve nespolupracující nečlenské zemi EU;
- (II) je veřejný orgán vedoucí tento rozhodný dokladový dokument orgánem veřejné správy spolupracující nečlenské země EU.

Jakým způsobem prakticky získat Interní či Externí rozhodný dokladový dokument od předmětné právnické osoby, právního uspořádání bez právní osobnosti nebo externího subjektu, je popsáno v sekci 5.

36. Lokalizace nepřímého podílu. Nepřímý podíl jako majetek ve smyslu zákona o provádění mezinárodních sankcí či hospodářským zdroj' či ‚finanční prostředek‘ podle Sankčního nařízení I Sankčního nařízení II, lze lokalizovat do stejného místa, kde se nachází subjekt, v němž má přímý podíl jiný subjekt v rámci řetězení přímých podílů představujících podíl nepřímý.

37. Příklad. Bude-li například existovat vlastnický řetězec, kdy česká právnická osoba 1 je z 100 % vlastněna a ovládána českou právnickou osobou 2, která je z 90 % vlastněna a ovládána lucemburskou

právníckou osobou, jež je ze 80 % vlastněna a ovládána kyperskou právníckou osobou, která je vlastněna a ovládána ze 70 % seychelskou právníckou osobou, jež je vlastněna a ovládána ze 60 % ruským státním příslušníkem, jenž je na sankčním seznamu, pak nepřímý podíl tohoto příslušníka na sankčním seznamu, tj. majetek ve smyslu zákona o provádění mezinárodních sankcí, se nachází ve všech výše uvedených společnostech, s výjimkou seychelské právnícké osoby, kde má tento státní příslušník přímý podíl, tj. jeho nepřímý podíl:

- (a) v české právnícké osobě 1 má hodnotu 100 % (1 x 1 x 1 x 1);⁵⁶
- (b) v české právnícké osobě 2 má hodnotu 90 % (0.9 x 1 x 1 x 1);⁵⁷
- (c) v lucemburské právnícké osobě 80 % (0.8 x 1 x 1);⁵⁸
- (d) v kyperské právnícké osobě 70 % (0.7 x 1)⁵⁹.

Pro úplnost je však třeba dodat, že výše nepřímých podílů uvedené v předcházejících ustanoveních vycházejících ze vzorce uvedeného v § 4 odst. 4 písm. (a) českého zákona o evidence skutečných majitelů nebudou totožné s výší nepřímého podílu uvedeného v právních předpisech jiných členských států Evropské unie, např. Lucemburska, které pro výpočet nepřímého podílu aplikuje jiný vzorec než Česká republika.⁶⁰

3.2. Sankční nařízení II

38. Kontext. V případě Sankčního nařízení II je nutné pro řádnou aplikaci sankcí podle tohoto nařízení:

- (a) předběžně určit právníckou osobu, **jež vykonává určitou činnost** či se na ně vztahují určité skutečnosti uvedené v Sankčním nařízení II (**sub-sekce 3.2.1.**), a dále
- (b) ověřit, že má určitý právní subjekt (tzv. **kvalifikační subjekt**) (**sub-sekce 3.2.2.**) má určitý podíl (dále jen **kvalifikovaný podíl**) (**sub-sekce 3.2.3.**) v právnícké osobě uvedené pod předcházejícím písm. (a), přičemž je třeba rovněž
- (c) vymezit způsob, jak kvalifikovaný podíl a kvalifikační subjekt hledat (**sub-sekce 3.2.4.**).

3.2.1. Právnícká osoba, jež vykonává určitou činnost či se na ně vztahují určité skutečnosti uvedené v Sankčním nařízení II

39. Subjekt, v němž má určitý podíl Kvalifikační subjekt jako předmět sankcí podle Sankčního nařízení II. Subjekty, jež jsou uvedeny v Sankčním nařízení II jako sankcemi přímo dotčené subjekty, jsou představovány průběžnými právníckými osobami, tj. právníckými osobami, jež mohou být přímo či nepřímo ovládány dalšími právníckými osobami, fyzickými osobami či konečnými veřejnoprávními subjekty nebo jež mohou ovládat či vlastní podíly v dalších právníckých osobách či uspořádáních bez

⁵⁶ Počítáno podle vzorce uvedeného v § 4 odst. 4 písm. (a) zákona o evidence skutečných majitelů.

⁵⁷ Počítáno podle vzorce uvedeného tamtéž.

⁵⁸ Počítáno podle vzorce uvedeného tamtéž.

⁵⁹ Počítáno podle vzorce uvedeného tamtéž.

⁶⁰ Viz např. metodický pokyn lucemburské Komise pro dozor nad finančním sektorem (Commission de surveillance du secteur financier (CSSF)), CIRCULAR CSSF 19/732, Re: Prevention of Money Laundering and Terrorist Financing: Clarifications on the Identification and Verification of the Identity of the Ultimate Beneficial Owner(s): https://www.cssf.lu/wp-content/uploads/files/Lois_reglements/Circulaires/Blanchiment_terrorisme/cssf19_732eng.pdf

právní osobnosti. Sankcionovanými subjekty podle Sankčního nařízení II jsou právnické osoby, jež splňují všechna následující tři kritéria:

- (a) vykonávají určitou činnost nebo, u kterých dochází k určitým skutečnostem (přijímání dotací) vymezených v Sankčním nařízení II, a
- (b) mají v nich určité relevantní podíly nebo s nimiž mají vztahy, v podobě:
 - (i) veřejné kontroly a veřejného vlastnictví nad 50 %,
 - (ii) vlastnictví či držby bez ovládnutí podílu nad 50 %, jež není podílem ovládajícím, u Sankčního nařízení I Sankčního nařízení II,
 - (iii) další práva či vztahy, jež nejsou ani vlastnictvím ani držbou (pouze u Sankčního nařízení II):
 - (I) práva na podíl na zisku,
 - (II) jiného významného hospodářského vztahu.
- (c) jiné subjekty, tzv. kvalifikační subjekty, tj. subjekty, jež mohou být sami sankcionovány či subjekty jinak vymezené v Sankčním nařízení II, jimiž mohou být:
 - (i) všechny fyzické osoby RU – skuteční majitelé fyzické osoby
 - (ii) všechny právnické osoby RU jako
 - (I) průběžné,
 - (II) konečné soukromoprávní subjekty,
 - (iii) fyzické osoby na seznamu
 - (iv) právnické osoby na seznamu jako
 - (I) průběžné,
 - (II) konečné soukromoprávní subjekty,
 - (v) speciální – konečné veřejnoprávní subjekty.

3.2.2. Kvalifikační subjekty

40. Typy kvalifikačních subjektů podle Sankčního nařízení II. Subjekty, jež jsou uvedeny v Sankčním nařízení II jako subjekty, jejichž existence a podíl kvalifikují jiné subjekty jako subjekty přímo dotčené sankcemi (výše vymezené **Kvalifikační subjekty**), jsou představovány:

- (a) průběžnými právnickými osobami, jimiž se rozumí právnické osoby, jež mohou vlastnit či ovládat jiný subjekt a zároveň jsou vždy vlastněny a ovládány jiným subjektem;

- (b) konečnými soukromoprávními subjekty, jimiž se rozumí právnické osoby soukromoprávního charakteru, jež mohou vlastnit či ovládat jiný subjekt, avšak nemohou být zároveň vlastněny či ovládány jiným subjektem⁶¹;
- (c) konečnými veřejnoprávními subjekty, jimiž se rozumí právnické osoby či jiné subjekty či non-subjekty veřejnoprávního charakteru, jež mohou vlastnit či ovládat jiný subjekt, avšak nemohou být zároveň vlastněny či ovládány jiným subjektem⁶²;
- (d) fyzickými osobami;
- (e) zástupci či instruktory vzhledem k osobám uvedeným pod písm. (a) a (d).

Podle Sankčního nařízení II není předmětem sankce přímo podíl v právnické osobě či uspořádání nebo na právnické osobě či právním uspořádání, ale právnická osoba samotná, pokud v ní má určitý v Sankčním nařízení II vymezený podíl Kvalifikační subjekt.

41. Příklady konečných soukromoprávních subjektů podle českého práva. Příkladný výčet konečných soukromoprávních subjektů je v českém právním řádu vymezen v zákoně o evidenci skutečných majitelů:

- (a) okresní a regionální komora nebo začleněné společenstvo podle jiného zákona⁶³,
- (b) evropské seskupení pro územní spolupráci⁶⁴,
- (c) politická strana a politické hnutí⁶⁵,
- (d) církev a náboženská společnost a ostatní právnické osoby podle zákona upravujícího církev a náboženskou společnost⁶⁶,
- (e) odborová organizace a organizace zaměstnavatelů⁶⁷,
- (f) honební společenstvo⁶⁸,
- (g) společenství vlastníků jednotek⁶⁹.

Byť konečné soukromoprávní subjekty podle práva Ruské federace nemusí být typově totožné či podle ruského práva ten či onen typ konečného soukromoprávního subjektu nemusí vůbec existovat či podle ruského práva mohou existovat i jiné typy konečných soukromoprávních subjektů může dále uvedený výčet sloužit pro ilustraci toho, kdy existuje ‚vlastnictví nad 50 %‘, jak to předvidají ustanovení Sankčního nařízení II. Prakticky pak, pokud je na konci vlastnické a řídicí struktury nalezen ruský subjekt, jenž se zdá, například, že by mohl být ekvivalentem ‚odborové organizace‘ nebo ‚církví či náboženskou společností‘, pak je možné u takového subjektu ukončit další hledání ‚přímých či

⁶¹ Příkladem konečného soukromoprávního subjektu může být církev, odborová organizace, hospodářská komora atp.

⁶² Příkladem konečného veřejnoprávního subjektu je stát, územně samosprávný celek, profesně samosprávný celek, subjekty veřejného zájmu založené zákonem či na základě zákona, jako např. veřejnoprávní televize či rozhlas, veřejnoprávní univerzity atp.

⁶³ § 7 písm. h) zákona o evidenci skutečných majitelů.

⁶⁴ § 7 písm. i) zákona o evidenci skutečných majitelů.

⁶⁵ § 7 písm. j) zákona o evidenci skutečných majitelů.

⁶⁶ § 7 písm. k) zákona o evidenci skutečných majitelů.

⁶⁷ § 7 písm. l) zákona o evidenci skutečných majitelů.

⁶⁸ § 7 písm. m) zákona o evidenci skutečných majitelů.

⁶⁹ § 7 písm. n) zákona o evidenci skutečných majitelů.

nepřímých podílů' v takovém subjektu, neboť v takovém subjektu již žádný jiný subjekt přímé či nepřímé podíly nemá.

42. Příklady konečných veřejnoprávních subjektů podle českého práva. Rovněž příkladný výčet konečných veřejnoprávních subjektů je v českém právním řádu vymezen v zákoně o evidenci skutečných majitelů:

- (a) konečným veřejnoprávním subjektem, jenž nemůže být nikým vlastněn a ovládán, a jehož příkladem mohou být:
 - (i) dobrovolný svazek obcí⁷⁰
 - (ii) státní příspěvková organizace a příspěvková organizace územního samosprávného celku⁷¹
 - (iii) veřejná výzkumná instituce⁷²,
 - (iv) právnická osoba zřízená zákonem nebo mezinárodní smlouvou⁷³, jako je například Česká televize nebo Český rozhlas;
- (b) subjektem, jenž může být dále vlastněn a ovládán, jiným subjektem, včetně konečných veřejnoprávních subjektů, a jehož příkladem mohou být:
 - (i) školská právnická osoba zřízená státem, územním samosprávným celkem nebo dobrovolným svazkem obcí⁷⁴,
 - (ii) státní podnik a národní podnik⁷⁵,
 - (iii) právnická osoba, ve které má přímo nebo nepřímo veškeré podíly na prospěchu a hlasovacích právech Česká republika, kraj nebo obec⁷⁶, a
 - (iv) obecně prospěšná společnost a ústav, jejichž zakladatelem je Česká republika, kraj nebo obec⁷⁷.

Byť konečné veřejnoprávní subjekty podle práva Ruské federace nemusí být typově totožné či podle ruského práva ten či onen typ konečného veřejnoprávního subjektu nemusí vůbec existovat či podle ruského práva mohou existovat i jiné typy konečných veřejnoprávních subjektů může dále uvedený výčet sloužit pro ilustraci toho, kdy existuje ‚veřejná kontrola‘ či ‚veřejné vlastnictví nad 50 %‘ či kdy je subjekt ovládán či vlastněn nad 50 % Ruskem, jak to předvídají ustanovení Sankčního nařízení II. Prakticky pak, pokud je na konci vlastnické a řídicí struktury nalezen ruský subjekt, jenž se zdá, například, že by mohl být ekvivalentem ‚dobrovolného svazku obcí‘ nebo ‚veřejnou výzkumnou institucí‘, pak je třeba dovozovat, že z hlediska takového subjektu může existovat přímá či nepřímá ‚veřejná kontrola‘ či ‚veřejné vlastnictví nad 50 %‘ či ‚ovládání či vlastnictví nad 50 %‘ Ruskem.

43. Zástupci a instruktoři. Sankční nařízení II považuje za skutečné majitele i koncové vlastníky i právní vlastníky, jež zastupují na základě zastoupení nebo jiného vztahu podřízenosti skutečného majitele

⁷⁰ § 7 písm. b) zákona o evidenci skutečných majitelů.

⁷¹ § 7 písm. c) zákona o evidenci skutečných majitelů.

⁷² § 7 písm. e) zákona o evidenci skutečných majitelů.

⁷³ § 7 písm. f) zákona o evidenci skutečných majitelů.

⁷⁴ § 7 písm. d) zákona o evidenci skutečných majitelů.

⁷⁵ § 7 písm. g) zákona o evidenci skutečných majitelů.

⁷⁶ § 7 písm. o) zákona o evidenci skutečných majitelů.

⁷⁷ § 7 písm. p) zákona o evidenci skutečných majitelů.

nebo koncového vlastníka nebo průběžnou právnickou osobu⁷⁸. Konkrétně v různých ustanoveních vymezuje Sankční nařízení II zástupce a instruktory jako „fyzické nebo právnické osoby, subjekty nebo orgány, které jednají jménem nebo na pokyn fyzických nebo právnických osob, subjektů nebo orgánů“. Těmito osobami mohou být fyzické nebo právnické osoby, jiné subjekty nebo orgány, jež jsou představovány:

- (a) fyzickou osobou, jež bude zpravidla zástupcem „na plnou moc“, tj. přímým či nepřímým zástupce fyzické osoby – skutečného majitele nebo koncového vlastníka – konečného soukromoprávního subjektu, ať už v písemné podobě či ústní podobě, přičemž se může jednat o osoby v příbuzenském či jiném důvěrném vztahu ekvivalentnímu vztahu s osobou blízkou;
- (b) právnickou osobou nebo subjektem, jež může být:
 - (i) zástupcem:
 - (I) s rolí uvedenou v předcházejícím odstavci, nebo bude:
 - (II) tzv. profesionálním nomineem, tj. právnickou osobou jednajícím zpravidla v rámci své podnikatelské činnosti jako správce hlasovacích práv v jiném subjektu pro právnickou osobu nebo subjektu, jenž je podílníkem v dané právnické osobě;
 - (ii) instruktorem, jenž v důsledku finančního zajištění nebo zástavy v jeho prospěch jako věřitele je oprávněn dávat fyzické osobě nebo právnické osobě nebo subjektu pokyny (instrukce) ohledně toho jak hlasovací práva vykonávat, jež může být:
 - (I) bankou nebo finanční institucí jednajícím zpravidla v rámci své podnikatelské činnosti;
 - (II) jinou fyzickou osobou či právnickou osobou, jež není bankou nebo finanční institucí;
- (c) orgánem, může být například ministerstvo, jež vykonává hlasovací práva či obdobná práva v jiné právnické osobě nebo státním podniku ve prospěch státu, tj. Ruské federace, jejíž je jako veřejný orgán nedílnou součástí.

44. Příklady osob v příbuzenském či jiném důvěrném vztahu ekvivalentnímu vztahu s osobou blízkou.

Jestliže bude zcela zřejmé, že určitá osoba jedná na pokyn nebo v zastoupení jiné osoby, bude-li k tomu existovat písemný dokladový dokument, k němuž se úřad bude moci snadno dostat, obtížnější bude zjistit, kdy určitá osoba jedná na pokyn nebo v zastoupení jiné osoby, nebude-li k tomu existovat písemný dokladový dokument nebo nebude-li takový dokument snadno dostupný pro úřad. V takovém případě mohou nicméně existovat určité faktické indicie, jež by mohly naznačovat, že určitá osoba jedná na pokyn nebo v zastoupení jiné osoby; těmito indiciemi mohou být:

- (a) příbuzenský poměr v širším slova smyslu, kdy fyzická osoba jako právní konečný vlastník bude jednat jako zástupce či na pokyn jemu příbuzné osoby v přímé linii či první a druhé pobočné linii, včetně manžela či manželky,

⁷⁸ Např. v čl. 5k písm. (c), ale i v jiných ustanoveních Sankčního nařízení II je uvedeno, že tzv. kvalifikačním subjektem je rovněž fyzická nebo právnická osoba, subjekt nebo orgán, které jednají jménem nebo na pokyn buď potenciálně sankcionované osoby nebo podílníka s kvalifikovaným podílem na potenciálně sankcionované osobě.

- (b) poměru obhospodařovatelské důvěrnosti, kdy fyzická osoba jako právní konečný vlastník bude jednat jako zástupce či na pokyn jiné osoby v situaci, kdy je tato fyzická osoba
 - (i) advokátem nebo osobou poskytující služby obhospodařování právnických osob
 - (ii) zároveň statutárním orgánem právnické osoby, ve které má uvedená fyzická osoba jako právní konečný vlastník přímý podíl, a zároveň je sankcionovaná osoba v pozici:
 - (I) člena statutárního orgánu dané právnické osoby nebo jiné právnické osoby, jež tato právnická osoba ovládá,
 - (II) člena dozorčího orgánu dané právnické osoby nebo jiné právnické osoby, jež tato právnická osoba ovládá.

45. Zahrnutí právního uspořádání, zejména pak svěřenského fondu a podílového fondu mezi ,právnické osoby, subjekty nebo orgány‘. Sankční nařízení II odkazuje na ,právnické osoby, subjekty nebo orgány‘ jako držitele či vlastníky ,kvalifikačních podílů⁷⁹. Mezi tyto držitele či vlastníky je nicméně nutné počítat i non-subjekty práva, tj. právní uspořádání bez právní osobnosti. I když ,právní uspořádání bez právní osobnosti‘ nejsou výslovně zmíněny v uvedeném výčtu, je nutné je do tohoto výčtu zahrnout, neboť jinak by bylo možné Sankční nařízení II snadno obcházet právě pomocí těchto právních uspořádání bez právní osobnosti, což je nicméně Sankčním nařízením II zakázáno⁸⁰. V důsledku toho je nutné mezi ,právnické osoby, subjekty nebo orgány‘ zahrnout vedle právnických osob i dva typy právních uspořádání, jež v českém právním řádu existují, tj. svěřenský fond⁸¹, včetně zahraničních svěřenských fondů⁸², a podílový fond⁸³.

46. Zahrnutí odštěpných závodů českých či odštěpných závodů zahraničních právnických osob, pobočných spolků, včetně pobočných spolků zahraničních spolků. Ze stejného důvodu jako u právních uspořádání bez právní subjektivity, je nutné mezi vlastnický propojené subjekty zařadit rovněž právní subjekty s omezenou subjektivitou – odštěpné závody českých či odštěpných závodů zahraničních právnických osob, pobočné spolky, včetně pobočných spolků zahraničních spolků – přesto, že vztah mezi hlavním subjektem a odštěpným závodem či hlavním spolkem a pobočným spolkem, nelze striktně právně kvalifikovat jako podíl; tento vztah mezi hlavním subjektem a odštěpným závodem či hlavním spolkem a pobočným spolkem je nutné nicméně považovat za vztah analogický ke 100 %-nímu podílu hlavního subjektu v odštěpném závodě nebo hlavního spolku v pobočném spolku.

⁷⁹ Viz Tabulka 2 níže v sekci 3.4.

⁸⁰ Zákaz obcházení je uveden v čl.12 Sankčního nařízení II.

⁸¹ Vznikem svěřenského fondu vzniká oddělené a nezávislé vlastnictví vyčleněného majetku. Svěřenský fond není právnickou osobou, jedná se o osobu bez právní osobnosti. Vlastnická práva k majetku ve svěřenském fondu vykonává vlastním jménem na účet fondu svěřenský správce; majetek ve svěřenském fondu však není ani vlastnictvím správce, ani vlastnictvím zakladatele, ani vlastnictvím osoby, které má být ze svěřenského fondu plněno.

⁸² Co se týče zahraničních ekvivalentů českého svěřenského fondu, obdobnou funkci plní v zemích anglosaského práva (Velká Británie, Irsko, USA, Kanada (mimo Québec), Austrálie, Nový Zéland atd.) trusty, jež ovšem mohou být zřizovány nejen na základě výslovné zákonné úpravy, ale i na základě judikatury, dále fiducie v zemích ovlivněných francouzským právem (Francie, Belgie, Kanada (Québec), trusty podle mezinárodní úpravy trustů uvedené v Haagské úmluvě o rozhodném právu pro trusty a jejich uznávání z roku 1985 (Nizozemsko, Švýcarsko, Itálie, Lucembursko) nebo Treuhand v zemích ovlivněných německým právem (Německo, Lichtenštejnsko).

⁸³ Podílové fondy se nezapisují do žádného veřejného rejstříku. Podílové fondy se zapisují do seznamu vedeného Českou národní bankou. Půjde-li o podílový fond, vzniká takový podílový fond dnem zápisu do seznamu podílových fondů vedeného Českou národní bankou. Podílový fond zaniká dnem výmazu z tohoto seznamu⁴²⁵. Nejedná se ovšem o veřejný rejstřík ani veřejný seznam.

3.2.3. Kvalifikační podíly

3.2.3.1. Kvalifikační „podíly“ v právnické osobě

47. Kontext. Na rozdíl od Sankčního nařízení I Sankční nařízení II uvádí podrobnější vymezení typů práv k podílům a práv vyplývajících z dalších vztahů mezi potenciálně sankcionovanými právnickými osobami a kvalifikačními subjekty, nicméně ani Sankční nařízení II neuvádí konkrétní definice těchto práv, jimiž jsou:

- (a) právo veřejné kontroly a veřejného vlastnictví z více než 50 %,
- (b) právo přímého či nepřímého vlastnictví z více než 50 %,
- (c) práva na podíl na zisku,
- (d) právo vyplývající z jiného významného hospodářského vztahu,
- (e) práva vyplývající ze zastoupení.

Pro osvětlení významů jednotlivých práv uvedených pod písm. (a) – (e) je proto též nutno použít pojmy obsažené ve věcně nejbližších předpisech práva EU - nařízení (EU) 2580/2001 o sankcích proti terorismu a směrnici AML - , jakož i v předpisech členských států tuto směrnici provádějících, zejména zákon o evidenci skutečných majitelů v případě ČR.

48. „Veřejná kontrola“. Jestliže „kontrolou“ můžeme rozumět totéž co ovládním, jak bylo vymezeno v předchozí subsekcí, pak „veřejnou“, tj. „veřejnou kontrolou“ je nutno rozumět kontrolu/ovládání veřejným subjektem, tzn. subjektem, který není fyzickou osobou a zároveň nemůže být jiným subjektem vlastněn z důvodu svého veřejnoprávního charakteru; takový subjekt můžeme nazývat „konečným veřejnoprávním subjektem“. Konečným veřejnoprávním subjektem může být stát, územní samosprávný celek, profesní samosprávný celek, autonomní veřejnoprávní subjekt, jakým může být například veřejnoprávní univerzita či veřejnoprávní médium, typu veřejnoprávní televize ani veřejnoprávního rozhlasu.

49. „Veřejné vlastnictví z více než 50 %“. Stejně jako u veřejné kontroly je charakter „veřejného“ u pojmu „veřejné vlastnictví z více než 50 %“ odvozen od subjektu, jemuž vlastnická práva svědčí, a jenž je subjektem veřejnoprávního charakteru, tj. konečným veřejnoprávním subjektem. Pojmem „vlastnictví z více než 50 %“ je poté nutno rozumět „přímé či nepřímé vlastnictví z více než 50%“. Půjde-li o podíly, jež nejsou zahrnuty v podílu kontrolovaném či ovládaném konečným veřejnoprávním subjektem, půjde o následující vlastnické podíly:

- (a) přímý podíl ve výši:
 - (i) 50 % ve společném podniku, kdy tento podíl není ovládající;
 - (ii) 50 % a výše, kdy tento podíl není ovládající;
 - (iii) pod 50 %, jenž je většinovým podílem, tj. jedná se o podíl, jenž svou výší převyšuje jakýkoli jiný podíl;
- (b) nepřímý podíl ve výši součinu dvou či více přímých podílů, kdy výše tohoto součinu dosahuje:
 - (i) 50 % či více,
 - (ii) výše, jež z tohoto podílu vytváří většinový podíl.

50. „Přímé či nepřímé vlastnictví z více než 50 %“. Pojmem přímé či nepřímé vlastnictví z více než 50 % lze rozumět přímé či nepřímé vlastnictví podílu v právnické osobě ve smyslu přímého a nepřímého vlastnictví vymezeného v čl. 3 odst. 6 směrnice AML s tím, že práh uvedený v tomto čl. 3 odst. 6 směrnice AML ve výši více než 25 % je zvýšen na hranici více než 50 %. Vzhledem k tomu, že u „neveřejného“ vlastnického podílu absentuje kritérium ovládnutí, jsou předmětem vlastnictví následující typy podílů:

- (a) přímý podíl ve výši:
 - (i) 50 % a více, kdy tento podíl je ovládající;
 - (ii) 50 % ve společném podniku, kdy v důsledku dohody mezi rovnocennými vlastníky, jeden vlastník může za určitých podmínek uplatnit svou vůli jednostranně, a tak převážit případný nesouhlas jiného vlastníka;
 - (iii) 50 % a výše, kdy tento podíl není ovládající;
- (b) nepřímý podíl ve výši součinu dvou či více přímých podílů, kdy výše tohoto součinu dosahuje 50 % či více.

51. Výpočet procentní výše vlastněného podílu. Ani Sankční nařízení I či II či Sankční rozhodnutí neuvádějí, jakým způsobem 50 %-ní vlastnický podíl počítat. Je proto nutné vyjít z ustanovení českého právního řádu, které takový výpočet normují, konkrétně o § 4 odst. 4 zákona o evidenci skutečných majitelů, které uvádí, že „pro účely výpočtu výše nepřímého podílu na hlasovacích právech se v případě

- (a) řetězení podíly na hlasovacích právech, které mají navázané osoby nebo právní uspořádání, násobí, přičemž, s výjimkou podílu na hlasovacích právech v korporaci, která je předmětem výpočtu, se jako
 - 1. 100% počítají podíly na hlasovacích právech zakládající domněnku ovládnutí podle zákona upravujícího právní poměry obchodních korporací a
 - 2. 0% počítají podíly neuvedené v bodě 1,
- (b) větvení součiny podílů na hlasovacích právech z jednotlivých řetězení sčítají.

Z logiky tohoto výpočtu vyplývá, že výše 50 % podílu může být překročena v závislosti na postavení dané osoby ve vlastnickém řetězci nepřímého vlastnictví.

52. „Práva na podíl na zisku“. Práva na podíl na zisku⁸⁴, z nichž oprávněným subjektem může být ruský konečný veřejnoprávní subjekt, zejména ruská vláda či ruská centrální banka, vzhledem k subjektům uvedeným v příloze XIII Sankčního nařízení II, nejsou v tomto nařízení podrobněji vymezena. Z hlediska konzistentnosti aplikace Sankčního nařízení II je nutné interpretovat „práva na podíl na zisku“ jako „práva na přímý i nepřímý podíl na zisku“. Na rozdíl od „práva na podíl na prospěchu“, jak je uvedeno v českém zákoně o evidenci skutečných majitelů⁸⁵, půjde o užší termín, jenž bude zahrnovat pouze „zisk“, nikoli rovněž jiné výnosy či finanční plnění než zisk. Za podíl v rámci jednotlivých článků vlastnického řetězce, jenž „zprostředkovává“ právo na podíl na zisku, lze považovat jakýkoli podíl na hlasovacích právech, u něhož není výslovně z výpisu z veřejného rejstříku nebo jiného veřejného zdroje zřejmé, že s ním podíl na zisku není spojen. Výše podílu práv na zisku není nijak omezena, kvalifikovat se proto bude jakýkoli podíl v jakékoli procentuální výši, i ve výši zcela minimální. Aktuální výši práv na

⁸⁴ Čl. 5 odst. 4 písm. (a) a (b) Sankčního nařízení II.

⁸⁵ § 2 odst. (c) zákona o evidenci skutečných majitelů.

podíl na zisku alespoň u subjektů, jež se řídí účetními předpisy vyplývajícími z účetní směrnice EU⁸⁶ či IFRS či US GAAP, lze zjistit z účetních závěrek těchto subjektů, konkrétně z výkazu zisku a ztrát, jež založily do sbírky listin příslušného veřejného rejstříku nebo zveřejnily jinak, např. na svých webových stránkách; právo na podíl na zisku však může existovat, i když jeho aktuální výše v daném roce je nulová či záporná, tj. i když žádný zisk ve prospěch výše uvedeného oprávněného subjektu vyplacen nebyl.

53. „Jiný významný hospodářský vztah“. Konečně, pokud jde o „jiný významný hospodářský vztah“⁸⁷, z nichž oprávněným subjektem může být ruský konečný veřejnoprávní subjekt, zejména ruská vláda či ruská centrální banka, vzhledem k subjektům uvedeným v příloze XIII Sankčního nařízení II nejsou v tomto nařízení ani ten není v Sankčním nařízení II definován, nicméně ve světle definice ovládnutí a vlastnictví podílu uvedené v čl. 1 odst. 6 nařízení (EU) 2580/2001 jím lze rozumět jakýkoli jiný smluvní vztah než je vztah, jenž může založit ovládnutí prostřednictvím vlastnictví nejen podílu či ovládnutí jinak než přes podíl. Jiným významným hospodářským vztahem lze proto rozumět smluvní vztah – pokud by nebyl popsán ve smlouvě v alespoň textové či písemné podobě bylo by obtížné ho považovat za významný - , jehož předmětem jsou vzájemná plnění v podobě poskytování zboží, služeb či práv duševního vlastnictví, jež nejsou uvedena mezi příklady důvodů ovládnutí podle čl. 1 odst. 6 nařízení (EU) 2580/2011, tzn. vztahy, jež neumožňují kontrolu významné části aktiv či pasiv subjektu. Významností hospodářského vztahu odlišujícím ho oproti jiným nevýznamným hospodářským vztahům daného subjektu pak může být zejména dlouhodobost opakujících se plnění, jež představuje nikoli zanedbatelnou část tržeb daného subjektu, např. nad 10 %.

3.2.3.2. Kvalifikační „podíl ve svěřenských fondech

54. Sankční nařízení II. Podle Sankčního nařízení II se vztahují na subjekty podle tohoto nařízení sankce, pokud tyto subjekty mají určitý kvalifikovaný vztah s tzv. kvalifikačním subjektem v podobě kontroly/ovládání či vlastnictví podílu nad 50 % nebo v podobě zastoupení. V tomto ohledu je proto nutné zodpovědět otázku, kdy způsobí aplikaci sankce na potenciálně sankcionovaný subjekt přítomnost svěřenského fondu nebo jiného právního uspořádání bez právní osobnosti, na němž se bude účastnit kvalifikační subjekt, v některém z uvedených typů vztahů předvídaných Sankčním nařízením II.

55. Vzhledem k obmyšleným (beneficientům) svěřenského fondu). Přítomnost svěřenského fondu nebo jiného právního uspořádání bez právní osobnosti způsobí aplikaci sankce na potenciálně sankcionovaný subjekt, pokud bude součástí svěřenského fondu konečný veřejnoprávní subjekt v jakémkoli postavení, ať už zakladatele, správce, obmyšleného nebo člena rady protektorů: v takovém případě díky analogickému použití ustanovení čl. 3 odst. 6 písm. (b) směrnice AML, které považuje osoby v jakémkoli z těchto postavení za formálně ovládající, se budou takové formálně ovládající osoby ve svěřenském fondu považovat za osoby, jež mají veřejnou kontrolu nad takovým právním uspořádáním bez právní osobnosti, a zároveň, jsou-li splněny další příslušné podmínky, i nad právní osobou kontrolovanou/ovládanou svěřenským fondem, která například získává dotace z rozpočtu EU či veřejného rozpočtu členského státu. V případě, že půjde o situaci vlastnictví podílu ve výši 50 % a více jiným subjektem než konečným veřejnoprávním subjektem, pak bude nutné považovat podíl obmyšleného beneficianta převyšující tento práh vzhledem ke všem obmyšleným beneficiantům daného svěřenského fondu, za podíl, jenž Sankční nařízení II považuje za relevantní, což způsobí aplikaci předvídané sankce: pokud bude některý z obmyšlených, jenž splňuje požadavky kvalifikačního subjektu podle Sankčního nařízení II, mít například podíl 50.2 % ve svěřenském fondu vzhledem k součtu celkových podílů všech obmyšlených, jež mohou mít podíl v takovém svěřenském fondu (např.

⁸⁶ Směrnice 2013/34/EU.

⁸⁷ Čl. 5 odst. 4 písm. (a) a (b) Sankčního nařízení II.

v situaci, kdy budou například existovat další dva obmyšlení s každý ve výši 24.9 %), pak tento obmyšlený s podílem 50.2 %, bude-li kvalifikačním subjektem, způsobil aplikaci sankce na subjekt, jenž má příslušný Sankčním nařízením II definovaný vztah se subjektem, jenž například získává veřejné zakázky (naopak, bude-li jeden či oba z ostatních obmyšlených s podílem 24.9 % kvalifikačním subjektem, nezpůsobí jejich přítomnost aplikaci sankce na uvedený subjekt, jenž získává veřejné zakázky); vzhledem k zakladateli, správci a členům rady protektorů, dojde k aplikaci sankce:

- (a) pokud bude kvalifikačním subjektem zakladatel svěřenského fondu nebo správce svěřenského fondu, neboť bude nutné považovat vztah zakladatele svěřenského fondu ke svěřenskému fondu či vztah správce svěřenského fondu za „jiný významný hospodářský vztah“, jenž je schopen vyvolat aplikaci Sankčního nařízení II na předmětný subjekt, jenž například získává dotace, neboť:
 - (i) správce svěřenského fondu může:
 - (I) řídit správu svěřenského fondu, tj. výkon hlasovacích práv z podílů v jiných právnických osobách v zásadě podle svého vlastního uvážení, a případně
 - (II) měnit obmyšlené v seznamu obmyšlených, není-li tento seznam součástí statutu svěřenského fondu, ale je vydáván správcem;
 - (ii) zakladatel vložil předmětný majetek v podobě vlastnických podílů v jiných právnických osobách či uspořádáních bez právní osobnosti do daného svěřenského fondu a:
 - (I) může si tento majetek při splnění určitých podmínek „vzít zpět“, a díky tomu tak „obejít“ Sankční nařízení v případě, že by se kvalifikačním subjektem stal jeden či více obmyšlených, nebo
 - (II) může měnit obmyšlené v seznamu obmyšlených, je-li tento seznam součástí statutu svěřenského fondu;
- (b) pokud jde o členy rady protektorů, i když bude jejich součástí kvalifikační subjekt, nezpůsobí jeho přítomnost aplikaci sankcí na jiný subjekt podle tohoto nařízení při splnění dalších podmínek v tomto nařízení uvedeném.

56. Příklad 1. Konečný veřejnoprávní subjekt, který je kvalifikačním subjektem podle Sankčního nařízení II, způsobil aplikaci sankcí na jiný subjekt podle tohoto nařízení při splnění dalších podmínek v tomto nařízení uvedeném, pokud bude tento kvalifikační subjekt ve svěřenském fondu v postavení:

- (a) zakladatele,
- (b) jednoho či více obmyšlených, jenž je či jsou:
 - (i) ovládajícími či spoluovládajícími osobami svěřenského fondu,
 - (ii) neovládajícími osobami svěřenského fondu s podílem 50 % a více vzhledem k součtu podílů všech obmyšlených v daném svěřenském fondu;
- (c) správce,
- (d) člena rady protektorů.

57. Příklad 2. Subjekt, jenž je jiným než konečným veřejnoprávním subjektem, který je kvalifikačním subjektem podle Sankčního nařízení II, tj. fyzická osoba v pozici skutečného majitele, průběžná právnická osoba či konečný soukromoprávní subjekt uvedený konkrétně nebo obecně v Sankčním nařízení II, způsobí aplikaci sankcí na jiný subjekt podle tohoto nařízení při splnění dalších podmínek v tomto nařízení uvedeném, pokud bude tento kvalifikační subjekt ve svěřenském fondu v postavení:

- (a) obmyšleného s podílem 50 % a více vzhledem k součtu podílů všech obmyšlených v daném svěřenském fondu,
- (b) zakladatele,
- (c) správce.

3.2.4. Jak hledat kvalifikační podíl kvalifikačního subjektu v sankcionovaném subjektu?

58. Sankční nařízení II – koho a co hledat? Předmětem sankcí podle Sankčního nařízení II jsou subjekty provozující určitou činnost či subjekty, u nichž se vyskytuje určitá skutečnost, v nichž mají různé typy podílů různé kvalifikační subjekty. Aby bylo možno tyto prvně uvedené subjekty určit, je nutné vyhledat podíly a kvalifikační subjekty, jež tyto podíly v prvně uvedených subjektech drží. Typy podílů se liší od typů kvalifikačních subjektů, kterými jsou:

- (a) obecně vymezené subjekty a osoby, a to v podobě:
 - (i) konečných veřejnoprávních subjektů pocházejících z Ruské federace, přičemž tyto subjekty mají v subjektech provozující určitou činnost či subjekty, u nichž se vyskytuje určitá skutečnost:
 - (I) přímý či nepřímý ovládající/kontrolní podíl,
 - (II) přímý či nepřímý neovládající podíl ve výši nad 50 %,
 - (ii) fyzických osob – skutečných majitelů, konečných soukromoprávních subjektů a průběžných právnických osob, přičemž tyto subjekty mají v subjektech provozující určitou činnost či subjekty, u nichž se vyskytuje určitá skutečnost přímý či nepřímý
 - (I) ovládající podíl nad 50 %;
 - (II) neovládající podíl nad 50 %;
- (b) konkrétně vymezené subjekty a osoby, a to v podobě:
 - (i) konečných veřejnoprávních subjektů pocházejících z Ruské federace, přičemž tyto subjekty mají v subjektech provozující určitou činnost či subjekty, u nichž se vyskytuje určitá skutečnost:
 - (I) přímý či nepřímý ovládající/kontrolní podíl,
 - (II) přímý či nepřímý neovládající podíl ve výši nad 50 %,
 - (III) právo na podíl na prospěchu,
 - (IV) jiný významný hospodářský vztah,

- (ii) fyzických osob – skutečných majitelů, konečných soukromoprávních subjektů a průběžných právnických osob, přičemž tyto subjekty mají v subjektech provozující určitou činnost či subjekty, u nichž se vyskytuje určitá skutečnost přímý či nepřímý ovládající či neovládající podíl nad 50 %;
 - (I) ovládající podíl nad 50 %;
 - (II) neovládající podíl nad 50 %.

59. Sankční nařízení II – jak hledat? Ze stejného důvodu, jaký byl uveden výše – tj. z důvodu neexistence globálního seznamu či rejstříků vlastnických a řídicích struktur, v nichž by bylo možno vyhledávat ověřené či alespoň informativní údaje o tom, jaká fyzická osoba jako skutečný majitel nebo jaký koncový vlastník – konečný veřejnoprávní či soukromoprávní subjekt nebo jaká průběžná právnická osoba, má přímý či nepřímý podíl v jiné právnické osobě či uspořádání bez právní osobnosti, - je nutné rovněž v případě osob a subjektů uvedených v Sankčním nařízení II hledat tyto fyzické osoby či koncové vlastníky či průběžné právnické osoby „z druhé strany“: to znamená od právnických osob či uspořádání bez právní osobnosti, jež jsou vlastněny uvedenými skutečným majiteli – fyzickými osobami nebo koncovými vlastníky – konečnými veřejnoprávními či soukromoprávními subjekty. Na rozdíl od Sankčního nařízení I je však identifikace subjektů pomocí podílů a kvalifikačních subjektů podle Sankčního nařízení II složitější.

Krok 1 – Ze zdrojů uvedených v sekci 4. vyhledat ručně či pomoci elektronických nástrojů⁸⁸ předběžné informace o možných podílech v Sankčním nařízení II uvedených osob a subjektů v českých právnických osobách nebo v českých uspořádáních bez právní osobnosti, jež jsou subjekty provozující určitou činnost či subjekty, u nichž se vyskytuje určitá skutečnost: z jakých zdrojů je možné tyto předběžné informace získat je uvedeno v následující sekci 4.

Krok 2 – Vyzvat české právnické osoby, a případně česká uspořádání bez právní osobnosti, jež jsou subjekty provozující určitou činnost či subjekty, u nichž se vyskytuje určitá skutečnost v Kroku 1:

- (a) k poskytnutí informací a dokumentů indikujících a dokládajících příslušný podíl ve smyslu Sankčního nařízení II až po:
 - (i) kvalifikační subjekt, je-li z předběžných informací a relevantních rozhodných dokladových dokumentů zcela zřejmé, že koncovým vlastníkem je konečný veřejnoprávní subjekt pocházející z Ruské federace;
 - (ii) skutečného majitele nebo koncového vlastníka, není-li z předběžných informací a relevantních rozhodných dokladových dokumentů zcela zřejmé⁸⁹, že koncovým vlastníkem je konečný veřejnoprávní subjekt pocházející z Ruské federace bez ohledu na to, zda má přímý či nepřímý podíl obecně vymezená nebo konkrétně určená průběžná právnická osoba;
- (b) a případně k poskytnutí informací a dokumentů indikujících a dokládajících případné další příslušné podíly ve smyslu Sankčního nařízení II, jež subjekty provozující určitou činnost či subjekty, u nichž se vyskytuje určitá skutečnost, mají v dalších právnických osobách či uspořádáních bez právní osobnosti.

⁸⁸ Viz např. <https://datlab.eu/blog/nas-nastroj-rychle-proveri-dodavatele-proti-ruskym-sankcnim-seznamum/>

⁸⁹ Z evidence skutečných majitelů v zásadě nebude možné získat informace o zahraničních konečných veřejnoprávních subjektech jako koncových vlastních; podrobněji k tomuto problému v následující sekci 4.

Jakým způsobem toto vyzvání k předložení či potvrzení chybějících informací a dodání relevantních dokladových dokumentů učinit je uvedeno v sekci 5.

Krok 3 – Ověřit získané informace a dokladové dokumenty způsobem uvedeným v sekci 6.

Krok 4 – Ověřit existenci či neexistenci výjimek uvedených v čl. 2 až 5k Sankčního nařízení II. Pokud se výjimka na danou situaci vztahuje, pak i přes výše uvedená zjištění učiněná v krocích 1 – 3 se sankce uvedené v Sankčním nařízení II nepoužijí.

60. Jak hledat zástupce a/nebo instruktora? Hledání skutečného majitele či koncového vlastníka nutně neskončí v situaci, kdy je nepochybně zjištěno, že skutečným majitelem fyzickou osobou či koncovým vlastníkem je osoba, jež není kvalifikačním subjektem, ale je subjektem, který je zástupcem či instruktorem uvedeným v odstavci 43 – 44 subsekce 3.2.2.

3.3. Procesní ustanovení: hledání jednoho typu podílu za účelem najetí sankcionovaného podílu či sankcionované osoby

61. Kontext. Jak Sankční nařízení I, tak Sankční nařízení II stanoví členským státům povinnost:

- (a) aplikovat povinnosti („prvotní“ sankce) v nich uvedené, včetně přijetí „druhotných“ sankcí za porušování provádění povinností „prvotních“ sankcí⁹⁰;
- (b) sdílet s ostatními kompetentními úřady, včetně Evropské komise, informace nutné k aplikaci sankcí uvedených ve zmíněných nařízeních, včetně sdílení určitých informací s Evropskou komisí⁹¹.

62. Vymezení sub-otázky „jak hledat to, co máme hledat“. Jestliže je vymezeno, jaký typ podílu ve vztahu k právnické osobě a ve vztahu k uspořádání bez právní osobnosti je třeba podle Sankčního nařízení I či Sankčního nařízení II hledat, případně jaké typy „kvalifikačních subjektů“, nevypovídá to ještě nic o tom, jak tyto typy podílu hledat. Vzhledem k tomu, že jednotlivé typy podílů mohou být v rámci vlastnické a řídicí struktury kombinovány, nepostačí, pokud při „zjišťování“ vlastnické a řídicí struktury „dojdeme“ na sankcionovaný subjekt, jenž je průběžnou právnickou osobou, tj., jenž není skutečným majitelem – fyzickou osobou či koncovým vlastníkem – konečným soukromoprávním subjektem či koncovým vlastníkem – konečným veřejnoprávním subjektem. Proto je vždy nutné dojít až na skutečného majitele – fyzickou osobu či koncového vlastníka; jelikož podle Sankčního nařízení II je typ hledaného podílu určen až typem koncového vlastníka či skutečného majitele, je rovněž z tohoto důvodu nutné při hledání vždy dojít až po takového koncového vlastníka či majitele, aby bylo možno být si jist, že byl identifikován „správný typ“ podílu.

64. Procesní příslušnost k ověřování sankcionovaných osob a sankcionovaných podílů. K aplikaci sankcí podle Sankčního nařízení I a Sankčního nařízení II je příslušný úřad, přičemž pro aplikaci sankcí podle Sankčního nařízení I je příslušný výlučně, kdežto pro aplikaci sankcí podle Sankčního nařízení II společně s dalšími kompetentními úřady státní správy⁹². Vzhledem k tomu, že jak Sankční nařízení I, tak Sankční nařízení II bude primárně aplikováno úřadem souběžně, neboť úřad při podezření na to, zda některá z českých právnických osob či českých uspořádání bez právní osobnosti by nemohla být předmětem přímého či nepřímého podílu sankcionované osoby podle Sankčního nařízení I nebo předmětem přímého či nepřímého kvalifikačního podílu kvalifikační osoby podle Sankčního nařízení II, nebude vědět „přesně, který typ podílu“ hledá: informaci, který typ podílu hledá a podle kterého

⁹⁰ Čl. 15 odst. 1 Sankčního nařízení I; čl. 8 odst. 1 a 2 Sankčního nařízení II.

⁹¹ Čl. 12 odst. 1 Sankčního nařízení I; čl. 6 odst. 1 a 2 Sankčního nařízení II.

⁹² § 22 odst. 1 zákona o provádění mezinárodních sankcí.

nařízení, zda podle Sankčního nařízení I či podle Sankčního nařízení II, se dozví, až ve chvíli, kdy „dojde na konec“ vlastnické struktury až ke skutečnému majiteli či koncovému vlastníkovi.

3.3.1. Proč nestačí nahlédnutí do evidence skutečných majitelů k zjištění sankcionovaných osob a sankcionovaných podílů?

65. Proč nahlédnutí do evidence skutečných majitelů nestačí? Pouhým nahlédnutím do evidence skutečných majitelů a zjištěním tam právě zapsaného skutečného majitele, pokud je tam zapsán, nelze mít dostatečnou jistotu⁹³ o tom, zda je sankcionovanou osobou či nikoli. Stejně tak soukromé placené databáze (jako například ARACHNÉ, Orbis, CRIBIS atd.) nebo aplikace získávající informace z evidence skutečných majitelů, těchto databází či veřejných rejstříků⁹⁴ v drtivé většině případů nebudou splňovat požadavek ‚konstitutivního charakteru‘ dokladového dokumentu jako závazného zdroje informací o skutečném majiteli nebo skutečně držené účasti sankcionované osoby. Úřad či případný zadavatel veřejné zakázky či poskytovatel dotace může tyto databáze či aplikace využívat, ale i když tyto zadavatelé či poskytovatelé získají z těchto databází informace případně dokladové dokumenty, vždy budou muset ověřit, zda údaje v těchto databázích uvedených jsou získány z konstitutivních dokladových dokumentů a provést spárování příslušných konstitutivních dokladových dokumentů s informacemi o řídicí či vlastnické struktuře (majetkové) struktuře a skutečných majitelích, jež mají dokládat.

66. Problém s údaji z evidence skutečných majitelů aneb co nelze najít v neveřejném výpisu z evidence skutečných majitelů – absence údajů o dceřiné struktuře. Jeví-li se na první pohled jako nejjednodušší zjistit vlastnickou strukturu z neveřejného výpisu z evidence skutečných majitelů, jehož součástí je struktura vztahů⁹⁵, jež je do jisté míry podobná ‚vlastnické a řídicí struktuře‘, pak tento přístup narazí minimálně na nutnost vyřešit problém identifikace dceřiné struktury ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby, jež se v evidenci u dané právnické osoby nenachází. V takovém případě je nutné dohledat dceřinou strukturu právnické osoby nikoli z evidence skutečných majitelů, ale je třeba tyto případné přímé či nepřímé podíly v rámci dceřiné struktury dohledat ve veřejném rejstříku z jeho internetového rozhraní⁹⁶ prostřednictvím funkce „Právnické osoby v angažmá“. Jelikož u dceřiných subjektů není možné nikdy zaručit, že prověřovaná právnická osoba nemá ještě další jí přímo či nepřímo ovládané či vlastněné právnické osoby nebo uspořádání bez právní osobnosti, je nutné si zároveň vyžádat od prověřované právnické osoby či prostřednictvím ní od jakékoli přímo či nepřímo ovládané právnické osoby nebo uspořádání bez právní osobnosti zvláštní prohlášení, že nemá žádné další jím ovládané dceřiné právnické osoby nebo uspořádání bez právní osobnosti. Zároveň je třeba podíly a případné ovládaní ověřit v relevantních konstitutivních dokladových dokumentech.

67. Problém absence části zahraniční vlastnické struktury v evidenci skutečných majitelů. Jelikož se však jurisdikce ČR, potažmo členských států EU/EHP nevztahuje na země mimo EU/EHP, kde se ovšem může nacházet nikoli nevýznamná část vlastnické a řídicí struktury, včetně vlastnické struktury prověřované právnické osoby s přeshraniční vlastnickou strukturou, nemusí být možné vlastnickou a řídicí strukturu zasahující do zemí mimo EU/EHP z evidence skutečných majitelů reálně dohledat: zákon o evidenci skutečných majitelů tuto alternativu výslovně předvídá v § 48 odst. 3, a rovněž v rámci EU

⁹³ Dostatečnou jistotou je myšleno unesení důkazního břemene u soudu ze strany úřadu, pokud by úřad vydal opatření provádějící sankce vůči sankcionované osobě či sankcionovanému podílu uvedeném v evidenci skutečných majitelů a takové opatření by bylo u soudu napadeno.

⁹⁴ www.justice.cz

⁹⁵ Ve smyslu § 2 písm. f) zákona o evidenci skutečných majitelů.

⁹⁶ www.justice.cz

se tato otázka již stala předmětem rozhodnutí Soudního dvora EHP, když řešil tento problém ohledně vlastnické struktury nacházející se v Rakousku a Lichtenštejnsku vzhledem k nekooperujícímu lichtenštejnskému subjektu⁹⁷. Dojde-li k situaci předvídané v § 48 odst. 3 zákona o evidenci skutečných majitelů, nebude možné vlastnickou strukturu prověřované právnické osoby z evidence skutečných majitelů seznat, neboť skončí u nekooperujícího subjektu; naproti tomu Sankční nařízení I ani Sankční nařízení II takovou situaci nekooperujícího subjektu při určení přeshraniční vlastnické struktury nepředvídá, a příslušný orgán se proto bude muset vypořádat s ověřením a dohledáním té zpravidla zahraniční části vlastnické struktury, kterou nelze v evidenci skutečných majitelů dohledat.

68. Problém ověřování informací o zahraniční části vlastnické struktury prověřované české právnické osoby z evidence skutečných majitelů mimo ČR. Zahraniční evidence skutečných majitelů v členských zemích EU/EHP a Velké Británie, kde existují, mohou vykazovat obdobné problémy při doložení struktur vztahů zahrnujících případně části vlastnických struktur prověřovaných českých právnických osob jako ve vztahu k české evidenci skutečných majitelů a navíc nemusí nutně obsahovat zcela stejné informace ohledně skutečných majitelů a struktur vztahů: převzetí definice skutečného majitele a vlastnické a řídicí struktury ze směrnice AML do právních řádů členských států nebylo identické a v některých aspektech se může v jednotlivých zemích lišit, což má vliv i na obsah zahraničních evidencí v těchto zemích.

69. Problém absence některých konečných veřejnoprávních subjektů a konečných soukromoprávních subjektů v evidenci skutečných majitelů, včetně vlastnických a řídicích struktur na nich navázaných. Směrnice AML nepředvídá, že by skutečným majitelem mohl být jiný subjekt, než fyzická osoba, tj. nepředvídá, že by skutečným majitelem mohl být konečný veřejnoprávní subjekt nebo konečný soukromoprávní subjekt; zákon o evidenci skutečných majitelů ve svém § 7 stanoví nevyvratitelnou domněnku, že skutečného majitele nemají, kromě jiného:

- (i) stát a územní samosprávný celek,
- (ii) dobrovolný svazek obcí,
- (iii) státní příspěvková organizace a příspěvková organizace územního samosprávného celku,
- (iv) školská právnická osoba zřízená státem, územním samosprávným celkem nebo dobrovolným svazkem obcí, (v) veřejná výzkumná instituce,
- (vi) právnická osoba zřízená zákonem nebo mezinárodní smlouvou,
- (vii) státní podnik a národní podnik,
- (viii) okresní a regionální komora nebo začleněné společenstvo podle jiného zákona,
- (ix) politická strana a politické hnutí,
- (x) církev a náboženská společnost a ostatní právnické osoby podle zákona upravujícího církev a náboženské společnosti,
- (xi) odborová organizace a organizace zaměstnavatelů,
- (xii) honební společenstvo,

⁹⁷ Rozhodnutí Soudního dvora EFTA, ve věci Bergbahn Aktiengesellschaft Kitzbühel a Meleda Anstalt, E-10/19 z 22. prosince 2020.

(xii) společenství vlastníků jednotek.

a ve svém § 5 odst. 1 nevyvratitelnou domněnku, že skutečným majitelem subjektu, na jehož konci je subjekt uvedený v § 7 je osoba ve vrcholném vedení subjektu, resp. korporace, jež je přímo vlastněna či ovládána subjektem uvedeným v § 7 zákona o evidenci skutečných majitelů. S ohledem na tyto skutečnosti lze učinit závěr, že české právnické osoby vlastněné či ovládané subjekty uvedenými v předcházející větě, jež jsou subjekty zahraničními, včetně subjektů z Ruské federace, nemají a ani nemohou do evidence skutečných majitelů jako své skutečné majitele uvádět takovéto své skutečné majitele, včetně takových skutečných majitelů, jež jsou z Ruské federace. Například, bude-li česká právnická osoba vlastněna ruským státním podnikem nebo ruským státem či ruskou centrální bankou, uvede taková česká právnická osoba jako svého skutečného majitele pouze náhradního skutečného majitele, tj. osobu ve svém vrcholném velení. V důsledku toho budou skuteční majitelé v podobě konečných veřejnoprávních subjektů či některých konečných soukromoprávních subjektů z Ruské federace z této evidence neseznatelní, a tato evidence pro zjišťování skutečných majitelů nepoužitelná.

3.3.2. Hledání podílu, jenž je součástí zmrazovaného majetku podle Sankčního nařízení I

70. Kontext. Podle ustanovení čl. 8 odst. 1 písm. (a) Sankčního nařízení I fyzické a právnické osoby, subjekty a orgány neprodleně poskytnou příslušnému orgánu členského státu, ve kterém mají bydliště nebo sídlo, veškeré informace, které mohou usnadnit zajištění souladu s tímto nařízením a předají tyto informace přímo nebo prostřednictvím dotčeného členského státu Komisi. Toto ustanovení Sankčního nařízení I je v českém právním řádu provedeno ustanovením § 10 an. zákona o provádění mezinárodních sankcí.

71. Relevantní procesní ustanovení ohledně provádění mezinárodních sankcí – zahájení posouzení. Podle zákona o provádění mezinárodních sankcí je FAÚ povinen jednak z moci úřední vyhledávat majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce, a jednak tento majetek zjišťovat na základě podnětu od jiných osob podle § 10. Podle odst. 1 tohoto § 10 „ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že se u něj nachází majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce, je povinen učinit o tom bez zbytečného odkladu oznámení Úřadu; rovněž podle odst. 2 téhož paragrafu, jestliže při přípravě nebo při uzavírání smlouvy vznikne podezření, že na jednu ze stran závazkového vztahu se vztahují mezinárodní sankce, nebo že předmětem závazkového vztahu je nebo má být majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce, avšak toto podezření není možné před nebo při uzavírání smlouvy hodnověrně ověřit, vzniká oznamovací povinnost podle odstavce 1 bezprostředně po uzavření smlouvy“. V obou případech se oznámení podává písemně nebo do protokolu.

72. Existence ‚hodnověrné informace‘ o existenci majetku. Aby mohl úřad posuzovat podle § 10 an. zákona o provádění mezinárodních sankcí, zda určitý podíl v právnické osobě či uspořádání bez právní osobnosti podléhá či nikoli sankcím podle Sankčního nařízení I a/nebo Sankčního nařízení II, musí být předmět, jenž posuzuje, být ‚kvalifikovatelný‘ jako ‚majetek‘ podle tohoto zákona. Na základě níže uvedeného lze dovozovat, že přímý i nepřímý podíl lokalizovaný v české právnické osobě nebo právním uspořádání bez právní osobnosti představuje ‚majetek‘ ve smyslu zákona o provádění mezinárodních sankcí, což představuje důvod pro úřad pro zahájení posouzení toho, zda

- (a) se jedná o „majetek podléhající Sankčnímu nařízení I“, či
- (b) subjekt, v němž takový ‚majetek‘ existuje, může být indikátorem existence přímého či nepřímého podílu „kvalifikačního subjektu“ v subjektu sankcionovaném podle Sankčního nařízení II.

73. Přímý podíl a nepřímý podíl v právnické osobě nebo právním uspořádání bez právní osobnosti je ‚majetkem‘ a zároveň ‚hospodářským zdrojem‘ či ‚finančním prostředkem‘ či kvalifikačním podílem.

Ať už právní teorie kvalifikuje podíl jako nehmotnou věc, jinou majetkovou hodnotu nebo věc movitou věc, je zřejmé, že podíl v právnické osobě, bez ohledu na to, zda jde o podíl na hlasovacích právech či podíl na prospěchu, či, zda se jedná o podíl přímý či nepřímý, lze vždy považovat za majetek, a zároveň rovněž za:

- (a) za aktivum, jež představuje hospodářský zdroj a/nebo finanční prostředek v podobě akcie či certifikátu zastupující cenný papír v případě přímého či nepřímého podílu na hlasovacích právech nebo v podobě dividendy nebo jiného výnosu či hodnoty pocházející z aktiv či dokumentu prokazujícího podíl na finančních prostředcích nebo na finančních zdrojích podle Sankčního nařízení I;
- (b) za ovládající/kontrolní podíl či kvalifikovaný vlastnický podíl či podíl na prospěchu či jiný významný hospodářský vztah podle Sankčního nařízení II.

74. Přímý podíl a nepřímý podíl v jako 'majetek' podle zákona o provádění mezinárodních sankcí a zároveň jako ,hospodářský zdroj' a/nebo ,finanční prostředek' v Sankčním nařízení I. O tom, že přímý či nepřímý podíl na hlasovacích právech a s ním případný související přímý či nepřímý podíl na prospěchu, lze považovat za 'majetek' podle zákona o provádění mezinárodních sankcí a zároveň za ,hospodářský zdroj' a/nebo ,finanční prostředek' podle Sankčního nařízení I, svědčí skutečnost, že lze určit podle pravidel uvedených v zákoně o evidenci skutečných majitelů⁹⁸:

- (a) ekonomickou hodnotu či výši:
 - (i) přímého či nepřímého podílu na hlasovacích právech: osoba s koncovým vlivem v obchodní korporaci, tj. osoba, jež v ní má přímý či nepřímý podíl je každá fyzická osoba, která je ovládající osobou podle zákona upravujícího právní poměry obchodních korporací⁹⁹, přičemž:
 - (I) na to, že fyzická osoba je osobou s koncovým vlivem v korporaci, ukazuje její přímý nebo nepřímý podíl na hlasovacích právech, který významně převyšuje podíly na hlasovacích právech ostatních osob, zejména je-li větší než 25 %;
 - (II) pro účely výpočtu výše nepřímého podílu na hlasovacích právech se v případě:
 - řetězení podíly na hlasovacích právech, které mají navázané osoby nebo právní uspořádání, násobí, přičemž, s výjimkou podílu na hlasovacích právech v korporaci, která je předmětem výpočtu, se jako
 - 1. 100% počítají podíly na hlasovacích právech zakládající domněnku ovládnutí podle zákona upravujícího právní poměry obchodních korporací a
 - 2. 0% počítají podíly neuvedené v bodě 1,
 - větvení součiny podílů na hlasovacích právech z jednotlivých řetězení sčítají;
 - (ii) přímého či nepřímého podílu na prospěchu: osoba má přímo nebo nepřímo právo na podíl na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo likvidačním zůstatku obchodní korporace

⁹⁸ §§ 2 až 4 zákona o evidenci skutečných majitelů, v platném znění.

⁹⁹ Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních korporacích, v platném znění.

(dále jen „podíl na prospěchu“) větší než 25 %, přičemž pro účely výpočtu výše nepřímého podílu na prospěchu se v případě:

- (I) řetězení podíly na prospěchu, na které mají právo navázané osoby nebo právní uspořádání, násobí a
 - (II) větvení součiny podílů na prospěchu z jednotlivých řetězení sčítají;
- (b) oprávněnou osobu či subjekt z přímého podílu (akcionář, společník, člen, obmyšlený atp.) či nepřímého podílu na hlasovacích právech (osoba s koncovým vlivem) či podílu na prospěchu (koncový příjemce právnické osoby).

75. Ovládající/kontrolní podíl či kvalifikovaný vlastnický podíl či podíl na zisku či jiný významný hospodářský vztah podle Sankčního nařízení II jako ‘majetek’ podle zákona o provádění mezinárodních sankcí. Lze-li přímý či nepřímý podíl na hlasovacích právech podle Sankčního nařízení I a s ním případný související přímý či nepřímý podíl na prospěchu považovat za ‘majetek’ podle zákona o provádění mezinárodních sankcí, jak je argumentováno v předcházejícím odstavci, je nutné logicky považovat za ‘majetek’ podle zákona o provádění mezinárodních sankcí i ovládající/kontrolní podíl či kvalifikovaný vlastnický podíl či podíl na zisku či jiný významný hospodářský vztah podle Sankčního nařízení II, neboť jsou stejného charakteru: i ovládající/kontrolní podíl či kvalifikovaný vlastnický podíl či podíl na zisku či jiný významný hospodářský vztah podle Sankčního nařízení II mají určitelnou ekonomickou hodnotu či výši a oprávněnou osobu, jež může hlasovací práva či práva na zisku vykonávat; na tom nic nemění ani skutečnost, že u jiného významného hospodářského vztahu nepůjde určit jeho ekonomická hodnota či výše stejným způsobem jako u ovládajícího/kontrolního podílu či kvalifikovaného vlastnického podílu či podílu na zisku.

76. Důsledky existence ‚hodnověrné informace‘ o existenci majetku. Zahájení posouzení ohledně toho, zda určitý předmět, je či není ‚majetkem‘ podle zákona o provádění mezinárodních sankcí, umožňuje úřadu využít jeho oprávnění uvedená v § 12 an. zákona o mezinárodních sankcích pro provedení takového posouzení. V případě, že FAÚ na základě na základě vlastní iniciativy či podnětu od třetí osoby získá hodnověrným způsobem informace o majetku, u něhož existuje určitá pravděpodobnost¹⁰⁰, že se jedná o majetek podléhající mezinárodním sankcím, je povinen začít řízení, ve kterém posoudí, zda se jedná či nikoli o majetek, jež podléhá mezinárodním sankcím, viz návětí odst. 1 § 12 „úřad může na základě posouzení, zda majetek má být považován za majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce, rozhodnout...“ V rámci tohoto posuzování¹⁰¹, půjde především o získání dokladových dokumentů FAÚ, jenž mu umožní posoudit, zda se jedná o majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce a kde je tento majetek lokalizován, tj. zda se na něj vztahuje jurisdikce úřadů ČR: důkazní břemeno je v tomto řízení obráceno, tj. dokladové dokumenty o tom, zda se na majetek vztahují či nikoli mezinárodní sankce, musí dodat osoba, u níž byl předběžně identifikován sankcemi dotčený majetek, jak uvádí **§ 12 odst. 7:** „ten, u koho se nachází majetek, o němž Úřad provádí šetření,

- (a) na požádání sdělí tomuto Úřadu v jím stanovené lhůtě
 - (i) všechny informace, které má o tomto majetku a případně
 - (ii) i o dalších skutečnostech s ním souvisejících, a

¹⁰⁰ Míra pravděpodobnosti není určena, postačí tedy v zásadě jakákoli úroveň míry této pravděpodobnosti.

¹⁰¹ V řízení ve věcech upravených zákonem o provádění mezinárodních sankcí se postupuje podle správního řádu, pokud tento zákon nestanoví jinak.

- (iii) o osobách, které mají vztah k tomuto majetku nebo se jakýmkoli způsobem podílely na nakládání s ním“;
- (b) „na žádost Úřadu předloží doklady o tomto majetku, osobách či dalších skutečnostech s tímto majetkem souvisejících, nebo k nim umožní přístup pověřeným zaměstnancům Úřadu.“¹⁰²

77. Zpracování informací při posuzování existence ‚majetku‘ podle zákona o mezinárodních sankcích.

K získávání informací z jakýchkoli zdrojů, ať už jsou tyto informace součástí jakéhokoli typu informačního zdroje či dokladového dokumentu, včetně informací o takovém zdroji či dokladovém dokumentu, je úřad oprávněn podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona o provádění mezinárodních sankcích. Podle tohoto ustanovení je úřad k naplnění účelu tohoto zákona oprávněn zpracovávat informace včetně osobních údajů, přičemž osobní údaje zpracovává i bez souhlasu subjektu údajů, s ohledem na ochranu před neoprávněným zasahováním do jeho soukromého a osobního života. Postup, jak získávat informace s alespoň minimální mírou důvěryhodnosti ohledně potenciálně sankcionovaných podílů či ‚kvalifikačních podílů‘, včetně problémů, jež se při tomto získávání mohou objevit, je popsán v sekcích 4 – 6 této analýzy.

78. Postup aplikace sankcí na ‚sankcionované podíly‘ podle Sankčního nařízení I a/nebo na ‚sankcionované subjekty‘ podle Sankčního nařízení II? Podle § 12 odst. 1 písm. zákona o provádění mezinárodních sankcích může úřad rozhodnout buď o některém způsobu omezení ‚nakládání‘ s majetkem (uvedených pod písm. (a) – (f) tohoto zákona), na který se vztahují mezinárodní sankce, nebo podle ustanovení písm. (g) může rozhodnout, že se nejedná o majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce, pokud takovou skutečnost vlastník nebo oprávněný držitel prokazatelně doloží nebo taková skutečnost vyplyne z šetření Úřadu. Z výše uvedeného vyplývá, že mohou pro úřad nastat následující situace:

- (a) úřad získá informace z veřejných zdrojů či soukromých databází dokladově neověřené informace o vlastnické a řídicí struktuře až po skutečného majitele¹⁰³;
- (b) úřad získá z veřejných rejstříků nebo na základě výzvy rozhodné dokladové dokumenty prokazující správnost informací z veřejných zdrojů či soukromých databází, případně získá na základě uvedené výzvy rovněž informace, jež z veřejných zdrojů či soukromých databází nemohl získat, včetně případných rozhodných dokladových dokumentů, jejichž úplnost a správnost přiměřeně ověří¹⁰⁴;
- (c) provede posouzení existence „sankcionovaných podílů“ podle Sankčního nařízení I a/nebo sankcionovaných subjektů“ podle Sankčního nařízení II, z něhož mu vylíznout jeden nebo více z následujících výsledků:
 - (i) byl nalezen sankcionovaný podíl či podíly podle Sankčního nařízení I: úřad si vyžádá originály relevantních dokladových dokumentů prokazujících uvedené podíly a učiní rozhodnutí, že tento podíl či podíly jako majetek podle zákona o mezinárodních sankcích jsou předmětem sankcí podle Sankčního nařízení I, a přijme v následující sekci uvedená opatření ohledně jejich ‚zmrazení‘ a ‚znenápnění‘; nebo

¹⁰² Podle § 12 odst. 8 za nesplnění povinnosti podle odstavce 7 může Úřad uložit pořádkovou pokutu do 100 000 Kč. Pořádková pokuta může být uložena i opakovaně, jestliže povinnost nebyla splněna ani po předchozím uložení pokuty. Úhrn takto uložených pořádkových pokut nesmí přesáhnout částku 500 000 Kč. Pořádková pokuta je příjmem státního rozpočtu.

¹⁰³ Viz sekce 4.

¹⁰⁴ Viz sekce 5 a 6.

- (ii) byl nalezen ‚kvalifikační podíl v kvalifikovaném subjektu‘ podle Sankčního nařízení II a díky tomu identifikován sankcionovaný subjekt podle uvedeného, aniž by zároveň došlo k nalezení sankcionovaného podílu podle Sankčního nařízení I.¹⁰⁵ úřad si vyžádá originály relevantních dokladových dokumentů prokazující uvedené kvalifikační podíly kvalifikačních subjektů v sankcionovaných subjektech a učiní rozhodnutí, že tyto kvalifikované podíly nepředstavují majetek podle zákona o mezinárodních sankcích, a postoupí v souladu s § 22 odst. 1 příslušnému orgánu za účelem toho, aby aplikovalo sankci, jež je v kompetenci takového úřadu;
- (iii) nedošlo k nalezení sankcionovaného podílu podle Sankčního nařízení I, ani nebyl nalezen ‚kvalifikační podíl kvalifikovaného subjektu ve vymezeném subjektu‘, a to v rámci vlastnické a řídicí struktury prověřované právnické osoby, jež
- (I) nezasahuje mimo ČR: v důsledku toho není identifikován sankcionovaný subjekt podle Sankčního nařízení II a úřad tak nemá důvod provádět další úkony;
- (II) zasahuje mimo ČR a zároveň z ČR míří do některého z členských států EU a/nebo do spolupracujícího státu v oblasti aplikace protiruských sankcí, přičemž existuje důvodné podezření, že by část odkryté vlastnické a řídicí struktury až po skutečného majitele či koncového vlastníka mohla zahrnovat ‚sankcionovaný podíl‘ podle Sankčního nařízení I nebo ‚kvalifikovaný podíl v kvalifikačním subjektu‘ podle Sankčního nařízení II: v takovém případě informuje vedle Evropské komise:
- finanční analytické úřady či obdobné úřady všech členských států EU a států spolupracujících v oblasti aplikace protiruských sankcí, do kterých lze lokalizovat jakýkoli přímý podíl v rámci rozkryté vlastnické a řídicí struktury prověřované právnické osoby,
 - finanční analytické úřady či obdobné úřady všech členských států EU a států spolupracujících v oblasti aplikace protiruských sankcí, do kterých lze lokalizovat poslední přímý podíl v rámci rozkryté vlastnické a řídicí struktury prověřované právnické osoby, jež dále prochází mimo členské státy EU nebo uvedené spolupracující státy;
- (III) zasahuje mimo ČR a zároveň z ČR nemíří do žádného z členských států EU a/nebo do žádného spolupracujícího státu v oblasti aplikace protiruských sankcí, přičemž existuje důvodné podezření, že by část odkryté vlastnické a řídicí struktury až po skutečného majitele či koncového vlastníka mohla zahrnovat ‚sankcionovaný podíl‘ podle Sankčního nařízení I nebo ‚kvalifikovaný podíl v kvalifikačním subjektu‘ podle Sankčního nařízení II: v takovém případě vedle informování Evropské komise přijme v následující sekci uvedená opatření podle Sankčního nařízení I a/nebo Sankčního nařízení II;
- (IV) zasahuje mimo ČR a zároveň z ČR nemíří do žádného z členských států EU a/nebo do žádného spolupracujícího státu v oblasti aplikace protiruských

¹⁰⁵ Ve stejné struktuře může být majetek (i) i (ii).

sankcí, přičemž neexistuje důvodné podezření, že by část odkryté vlastnické a řídicí struktury až po skutečného majitele či koncového vlastníka mohla zahrnovat ‚sankcionovaný podíl‘ podle Sankčního nařízení I nebo ‚kvalifikovaný podíl v kvalifikačním subjektu‘ podle Sankčního nařízení II.

79. Důsledky určení podílu lokalizovaného v ČR jako majetku, na který se vztahují mezinárodní sankce, podle Sankčního nařízení I. V případě, že je identifikován a relevantním dokladovým dokumentem ověřena existence relevantního přímého podílu podle Sankčního nařízení I s lokalizací tohoto přímého podílu do České republiky pod jurisdikci úřadu, podnikne úřad kroky ke zmrazení tohoto podílu a ke znepřístupnění finančních prostředků, jenž tento podíl generuje či může generovat. Zmrazení přímého podílu a znepřístupnění finančních prostředků z něj vyplývajících u subjektu či non-subjektu v jurisdikci ČR. Co se rozumí zmrazením a znepřístupněním přímého podílu podle Sankčního nařízení a jak je provést, je uvedeno v následující sekci. Nepřímý podíl zřejmě na rozdíl od přímého podílu není ‚samostatně‘ zmrazitelný i znepřístupnitelný v smyslu Sankčního nařízení I. To nicméně nemění nic na tom, že nepřímý podíl určité fyzické osoby – skutečného majitele či koncového vlastníka – konečného veřejnoprávního subjektu či koncové vlastníka – konečného soukromoprávního subjektu lokalizovaný v České republice zůstává majetkem ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o provádění mezinárodních sankcí a že hodnověrná informace o tom, kde se takový nepřímý podíl jako součást tohoto majetku nachází, musí vést k zahájení posouzení ze strany úřadu podle § 12 téhož zákona.

3.3.3. Hledání sankcionovaných subjektů podle Sankčního nařízení II spolupráce mezi zadavateli veřejných zakázek a poskytovateli dotací

80. Kontext. Podle čl. 8 odst. 1 Sankčního nařízení II mají členské státy, včetně České republiky, povinnost stanovit sankce za porušení ustanovení tohoto nařízení a přijmout veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování, přičemž stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující; zároveň podle čl. 9 odst. 1 mají povinnost určit orgány, jež jsou příslušné k provádění tohoto nařízení. V tomto ohledu je rovněž pro aplikaci Sankčního nařízení II v České republice nutné použít zákon o provádění mezinárodních sankcí. Zjišťování a ověřování kvalifikačních podílů kvalifikačních subjektů v právnických osobách, jež vykonávají určitou činnost či určité skutečnosti, a jež jsou vymezeny v Sankčním nařízení II, může podle zákona o provádění mezinárodních sankcí rovněž provádět úřad, neboť kvalifikační podíly kvalifikačních subjektů rovněž představují majetek ve smyslu §§ 10 an. zákona o mezinárodních sankcí, jak je uvedeno v sekci 3.3.2.

81. Sankční nařízení II: předání informací o sankcionované právnické osobě kompetentnímu ústřednímu úřadu či ČNB. V případě, že úřad po ověření existence kvalifikovaného podílu v kvalifikačním subjektu zjistí, že kvalifikační subjekt má kvalifikovaný podíl, ať už přímý nebo nepřímý, v právnické osobě se zapsaným sídlem v ČR, jež v důsledku své činnosti či existence dalších skutečností spadá do působnosti Sankčního nařízení I, sdělí získané informace, včetně relevantních dokladových dokumentů jiným kompetentním orgánům veřejné správy za účelem přijetí dalších nezbytných opatření k provedení mezinárodních sankcí v souladu ve světle § 22 odst. 1 zákona o provádění mezinárodních sankcí¹⁰⁶. Jakým způsobem by ústřední orgány státní správy či ČNB měly aplikovat sankce podle Sankčního nařízení II poté, co získají od úřadu doložené informace o tom, kdo je ‚sankcionovanou osobou‘ není předmětem této analýzy. Nicméně v tomto ohledu vždy dojde k časové prodlevě mezi okamžikem, k jakému zjistil a ověřil kvalifikační podíl kvalifikovaného subjektu

¹⁰⁶ Podle § 22 odst. 1 zákona o provádění mezinárodních sankcí není tímto zákonem dotčena povinnost ústředních orgánů státní správy a České národní banky prosazovat v rámci své věcné působnosti plnění povinností vyplývajících z mezinárodních sankcí, ani jejich povinnost v rámci své působnosti jednat v příslušných odborných mezinárodních orgánech.

v sankcionovaném subjektu, a okamžiku, kdy kompetentní úřad, jemuž byly zjištěné informace a relevantní dokladové dokumenty postoupeny, přistoupí k aplikaci sankce: v tomto období může dojít ke změně jak kvalifikačního podílu, tak kvalifikačního subjektu, tak ‚potenciálně sankcionovaného subjektu‘ způsobem, kdy podmínky pro aplikaci sankce uvedeným kompetentním úřadem přestanou být naplněny, a tudíž aplikace sankce k tomuto pozdějšímu okamžiku již nebude možná.

82. Vyžadování majetkové struktury v zadávací dokumentaci zadavateli veřejných zakázek a následné posouzení úřadem ohledně přítomnosti kvalifikačních subjektů s kvalifikovaným podílem podle Sankčního nařízení II v této majetkové struktuře. Vzhledem k možnostem vyžadovat v zadávací dokumentaci informace a doklady o majetkové struktuře¹⁰⁷, jež mají zadavatelé podle § 103 odst. 1 písm. (b) a (d) a odst. 2, 3 a 4¹⁰⁸, by se jako vhodný mohl jevit postup, kdy:

- (a) zadavatel vyzve dodavatele k předložení údajů o majetkové struktuře účastníka zadávacího řízení nebo jeho poddodavatele až po skutečného majitele, včetně dokumentů, a následně
- (b) úřad či případně zadavatel prověří, zda se v této majetkové struktuře nebo jako skutečný majitel či koncový vlastník nevyskytuje osoba uvedená v Sankčním nařízení II, tj. zda v potenciálním dodavateli nemá kvalifikovaný podíl kvalifikační subjekt uvedený v Sankčním nařízení II.

Aby byla zadavatelům veřejných zakázek ulehčena práce s ověřováním, zda potenciální dodavatel nebude právnickou osobou, v níž má kvalifikovaný podíl kvalifikační subjekt podle Sankčního nařízení II, měl by po získání informací a dokladových dokumentů ohledně vlastnické (majetkové) struktury potenciálního dodavatele, včetně jeho skutečného majitele, provést ověření možné přítomnosti kvalifikovaného podílu v kvalifikačním subjektu potenciálního dodavatele úřad a po provedení tohoto ověření zadavateli sdělit, zda s takovým subjektem může uzavřít smlouvu o realizaci veřejné zakázky či nikoli.

¹⁰⁷ 5 Definice majetkové struktury vs. vlastnické a řídicí struktury: Majetková struktura (podle zákona o zadávání veřejných zakázek): sdělení identifikačních údajů všech osob, které jsou jeho skutečným majitelem, a předložení dokladů, z nichž vyplývá vztah všech uvedených osob k dodavateli (§ 122 odst. 5 písm. (a) a (b) ZZVZ). Vlastnická a řídicí struktura (podle zákona proti praní peněz): zjišťování vlastnické a řídicí struktury klienta a jeho skutečného majitele, pokud je klientem právnická osoba, svěřenský fond nebo jiné právní uspořádání bez právní osobnosti, a přijetí opatření ke zjištění a ověření totožnosti skutečného majitele (§ 9 odst. 2 písm. (b) zákona proti praní peněz).

¹⁰⁸ § 103 zákona o zadávání veřejných zakázek: Podmínky sestavení a podání nabídek

- (1) Mají-li být hodnoceny nabídky, zadavatel v zadávací dokumentaci [...]
 - b) musí požadovat předložení údajů, dokumentů, vzorků nebo modelů, které potřebuje k posouzení splnění podmínek účasti v zadávacím řízení, [...]
 - d) může požadovat předložení údajů o majetkové struktuře účastníka zadávacího řízení nebo jeho poddodavatele,
- (2) Zadavatel může uvést doporučený způsob zpracování nabídky.
- (3) V případě veřejných zakázek na stavební práce, projektové činnosti nebo v soutěžích o návrh může zadavatel v zadávací dokumentaci uvést závazný požadavek na použití zvláštních elektronických formátů včetně nástrojů informačního modelování staveb a uvést požadavky na obsah, strukturu nebo formát dat. Pokud tyto formáty nejsou běžně dostupné, zajistí k nim zadavatel dodavatelům přístup.
- (4) Odstavce 1 až 3 platí přiměřeně pro stanovení podmínek pro jiné úkony, které ovlivňují účast dodavatele v zadávacím řízení.

3.4. Odpověď na otázku 1: co hledat podle Sankčního nařízení I a co hledat podle Sankčního nařízení II?

83. Co hledat? Podle Sankčního nařízení I je třeba vzhledem k právnickým osobám hledat podíly sankcionovaných osob uvedených v tomto Sankčním nařízení I v právnických osobách a uspořádáních bez právní osobnosti; podle Sankčního nařízení II je třeba zjišťovat, zda právnické osoby, jež vykonávají určitou činnost či se na ně vztahují určité skutečnosti, mají určitý podíl (kvalifikovaný podíl) v určitém právním subjektu (kvalifikační podíl).

84. Co hledat podle Sankčního nařízení I? (Tabulka 1)

	Sankční nařízení I		
	Sankcionovaný podíl	Sankcionovaný subjekt	Struktura
Podíl v právnické osobě	Ovládající podíl (nad 10 %)	Individuálně, v příloze 1 k Sankčnímu nařízení I určená fyz. osoba nebo právn. osoba je vlastníkem nebo držitelem některého z „Podílů v právnické osobě“	Celá dceřiná struktura určené fyz. osoby nebo určené pr. osoby
	Neovládající vlastnický podíl nad 50 %		
	Neovládající většinový vlastnický podíl		
„Podíl“ ve svěřenském fondu	Zakladatel	Individuálně, v příloze 1 k Sankčnímu nařízení I určená fyz. osoba nebo právn. osoba je jedním z uvedených subjektů ve svěřenském fondu	Sankce se aplikují na „podíl“ sankcionovaného subjektu ve svěřenském fondu, i na subjekty, jež svěřenský fond přímo či nepřímo ovládá
	Obmyšlený (beneficiant)		
	Správce		
	Člen rady protektorů, má-li právo na odměnu za členství		
<i>DŮLEŽITÉ: I když subjekt splňuje podmínky uvedené v této tabulce, vždy je nutné se ještě podívat do příslušného ustanovení Sankčního nařízení I, konkrétně do čl. 2a, 4, 5, 6 či 7, zda se na něj nevztahuje výjimka v daném ustanovení uvedená.</i>			

85. Co hledat podle Sankčního nařízení II? (Tabulka 2)

Sankční nařízení II					
Č I.	Subjekt v sektoru a/nebo oblasti <i>(DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ: I když subjekt splňuje podmínky uvedené v této tabulce, vždy je nutné se ještě podívat do příslušného ustanovení Sankčního nařízení II, zda se na něj nevztahuje výjimka v daném ustanovení uvedená¹⁰⁹).</i>	Kvalifikační podíl v právnické osobě / Kvalifikační ‚podíl‘ ve svěřenském fondu			
		Kvalifikovaný podíl			Kvalifikační subjekt
		Typ podílu	Typ podílníka v PO	Typ ‚podílníka‘ v SF	
5	<p>(I) Přímý či nepřímý nákup nebo prodej převoditelných cenných papírů a nástrojů peněžního trhu, poskytování souvisejících investičních služeb či pomoc při vydávání takových cenných papírů a nástrojů nebo jakékoli jiné přímé či nepřímé obchodování s nimi, pokud jde o převoditelné cenné papíry a nástroje peněžního trhu</p> <p>ODST. 1: se splatností delší než 90 dnů vydané po dni 1. srpna 2014 a do dne 12. září 2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> - významnou úvěrovou institucí nebo jinou významnou instituce mající výslovný mandát podporovat konkurenceschopnost ruského hospodářství, jeho diverzifikaci a podněcování investic, které jsou ke dni 1. srpna 2014 usazeny v Rusku a – POKUD (1), (2a), (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (iv) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (d) a zároveň (a) - právnickou osobou, subjektem nebo orgánem, usazeným mimo Unii – POKUD (2b) a (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (v) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (d) <p>ODST. 2 a 4 vydané po dni 12. dubna 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - (2) významnou úvěrovou institucí nebo jinou institucí ke dni 26. února 2022 usazené v Rusku a – POKUD (1), (2a) a (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (v) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (g) nebo jinou úvěrovou institucí, která má významnou úlohu při podpoře činností Ruska, jeho vlády nebo jeho centrální banky právnické osoby, subjektu nebo orgánu, usazené v Rusku, pokud na seznamu v Příloze XII 	Podíl Konečného veřejnoprávního subjektu	<p>(1) Podílník s kontrolním/ovládajícím podíl (nad 10 %)</p> <p>(2a) Podílník s neovládajícím vlastnickým podílem nad 50 %</p> <p>(2b) Podílník s ovládajícím či neovládajícím vlastnickým podílem nad 50 %</p> <p>(3) Právo na podíl na zisku*</p>	<p>(i) Zakladatel</p> <p>(ii) Obmyšlený (beneficiant) nad 10 %</p> <p>(iii) Správce</p> <p>(iv) Člen rady protektorů</p> <p>(v) Osoba (i) či (ii) či (iii) či (iv) v SF v zastoupení</p>	<p>(a) Obecný veřejnoprávní subjekt z Ruska¹¹⁰,</p> <p>(b) Ruská vláda (RV),</p> <p>(c) Ruská centrální banka (RCB)</p> <p>(d) Některý ze subjektů uvedený v Příloze III¹¹¹</p> <p>(e) Některý ze subjektů uvedený</p>

¹⁰⁹ Z důvodu ne zcela malého seznamu výjimek v relevantních ustanoveních Sankčního nařízení II uvedených v této tabulce, nebyly tyto jednotlivé seznamy výjimek ke každému z uvedených ustanovení do této tabulky zařazeny.

¹¹⁰ Nutno interpretovat, že zahrnuje i subjekty podle (b) i (c).

¹¹¹ SBERBANK, VTB BANK, GAZPROMBANK, VNESHECONOMBANK (VEB), ROSSELKHOZBANK

<ul style="list-style-type: none"> - (2) právníčkou osobou, subjektem nebo orgánem, usazeným mimo Unii – POKUD (2b) a (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (v) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (g) - (4) právníčkou osobou, subjektem nebo orgánem, které jsou usazeny v Rusku POKUD (1), (2a), (3), (4) a (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (v) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (h) a zároveň (a) či (b) či (c) - (4) právníčkou osobou, subjektem nebo orgánem, usazeným mimo Unii – POKUD Typ podílníka PO nebo (i) – (v) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (h) <p>ODST. 3: se splatností delší než 30 dnů vydané po dni 12. září 2014 a do dne 12. dubna 2022 nebo vydané po dni 12. dubna 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usazeny v Rusku a zabývají se především koncipováním, výrobou, prodejem či vývozem vojenského vybavení nebo služeb uvedených na seznamu v příloze V a jsou v těchto oborech významně činné - usazeny v Rusku a výše jejich odhadovaných celkových aktiv přesahuje 1 bilion RUB a jejich odhadované příjmy pocházejí nejméně z 50 % z prodeje nebo přepravy surové ropy nebo ropných produktů, jak jsou uvedeny na seznamu v příloze VI - usazeny mimo Unii – POKUD (2) a (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (v) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (e) <p>(II) ODST. 5: Právnícká osoba poskytující služby kotování či služby v obchodních systémech registrovaných nebo uznaných v Unii pro převoditelné cenné papíry jakékoli právnícké osoby, subjektu nebo orgánu, které jsou usazeny v Rusku - POKUD (2b) Typ podílníka PO nebo (i) – (iv) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (a)</p> <p>(III) ODST. 6: Právnícká osoba přímo či nepřímo uzavírající jakékoli ujednání nebo se účastnící jakéhokoli ujednání s cílem poskytnout nové půjčky nebo úvěry, a to:</p>		<p>(4) Právo vyplývající z jiného významného hospodářského vztahu**)</p> <p>(5) Zástupce či instruktor</p>		<p>v některé z příloh V¹¹² nebo VI¹¹³</p> <p>(f) Některý ze subjektů uvedený v některé z příloh III, V, VI a XII a XIII</p> <p>(g) Některý ze subjektů uvedený v Příloze XII¹¹⁴</p> <p>(h) Některý ze subjektů uvedený v Příloze XIII¹¹⁵</p> <p>(i) Některý ze subjektů uvedený</p>
---	--	--	--	---

¹¹² OPK OBORONPROM, UNITED AIRCRAFT CORPORATION, URALVAGONZAVOD

¹¹³ ROSNEFT, TRANSNEFT, GAZPROM NEFT

¹¹⁴ Alfa Bank; Bank Otkritie; Bank Rossiya a Promsvyazbank

¹¹⁵ Almaz-Antey, Kamaz, Novorossiysk Commercial Sea Port, Rostec (Russian Technologies State Corporation), Ruské železniční dráhy, JSC PO Sevmash, Sovcomflot, United Shipbuilding Corporation, Russian Maritime Register of Shipping (Ruský námořní rejstřík plavidel).

	<ul style="list-style-type: none"> - nové půjčky nebo úvěry se splatností delší než 30 dnů po dni 12. září 2014 do dne 26. února 2022 jakékoli právnické osobě, subjektu nebo orgánu – POKUD <i>PO/subjekt/orgán a Kvalifikační podíl a Kvalifikovaný subjekt jako v ODST. 1 nebo 3.</i> - jakékoli nové půjčky nebo úvěry po dni 26. února 2022 jakékoli právnické osobě, subjektu nebo orgánu – POKUD <i>PO/subjekt/orgán a Kvalifikační podíl a Kvalifikovaný subjekt jako v ODST. 1, 2, 3 nebo 4.</i> 				v Příloze XIX ¹¹⁶
5a	<p>Přímé či nepřímé uzavírání jakékoli transakce s právnickou osobou, subjektem nebo orgánem, a které jsou:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usazeny v Rusku – POKUD <i>(1), (2), (3), (4) a (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (iv) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (i)</i> - usazeny mimo Unii – POKUD <i>(2b) a (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (v) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (i)</i> 				
5l	Poskytování přímé či nepřímé podpory, včetně financování a finanční pomoci nebo jakékoli jiné výhody plynoucí z programu Unie, Euratomu nebo vnitrostátního programu členského státu a zakázek ve smyslu nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 – POKUD <i>(1) a (2a) a (5) Typ podílníka PO nebo (i) – (iv) Typ podílníka v SF, pokud kvalifikační subjekt (a)</i>				
5h	Poskytování specializované služby předávání údajů o finančních transakcích, které se používají k výměně finančních údajů – <i>pouze POKUD (1) Typ podílníka PO nebo (i) – (iv) Typ „podílníka“ v SF, pokud zároveň „kvalifikační subjekt“ (d)</i>	Podíl konečného nebo průběžného soukromoprávního subjektu či FO	(1) Ovládající či neovládající podíl nad 50 % (2) Ovládající podíl (nad 10 %) (3) Podílník (1) či (2) v zastoupení	(i) Zakladatel (ii) Obmyšlený (beneficiant) nad 50 % (iii) Správce (iv) Osoba (1) či (2) či (3) v SF v zastoupení	(a) Ruská průběžná PO (b) Ruská konečná PO (c) Ruská FO – skut. majitele (d) některý
5k	Zadávání nebo další plnění jakékoli veřejné zakázky nebo koncesní smlouvy spadající do oblasti působnosti směrnic o zadávání veřejných zakázek, jakož i čl. 10 odst. 1, 3, odst. 6 písm. a) až e), odst. 8, 9 a 10, článků 11, 12, 13 a 14 směrnice 2014/23/EU, článků 7 a 8, čl. 10 písm. b) až f) a písm. h) až j) směrnice 2014/24/EU, článku 18, čl. 21 písm. b) až e) a písm. g až i), článků 29 a 30 směrnice 2014/25/EU a čl. 13 písm. a) až d), f) až h) a j) směrnice 2009/81/EC, včetně subdodavatelů, dodavatelů nebo subjektů, jejichž způsobilost je využívána ve smyslu směrnic o zadávání veřejných zakázek – <i>pouze POKUD Typ podílníka PO (1) a (3) nebo (i) – (iv) Typ „podílníka“ v SF, pokud zároveň „kvalifikační subjekt“ (a), (b) nebo (c)</i>				
5m	Udělování registrace a poskytování sídla, obchodní adresy nebo administrativní adresy, jakož i správcovských služeb svěřenskému fondu nebo podobnému právnímu uspořádání. Zákaz				

¹¹⁶ OPK OBORONPROM, UNITED AIRCRAFT CORPORATION, URALVAGONZAVOD, ROSNEFT, TRANSNEFT, GAZPROM NEFT, ALMAZ-ANTEY, KAMAZ, ROSTEC (RUSSIAN TECHNOLOGIES STATE CORPORATION, JSC PO SEVMASH, SOVCOMFLOT, UNITED SHIPBUILDING CORPORATION)

jednání jako svěřenský správce, pověřený akcionář, ředitel, tajemník nebo v podobné funkci ve prospěch svěřenského fondu nebo podobného právního uspořádání uvedeného v předcházející větě - <i>Typ podílníka PO (1) - (3) nebo (i) – (iv) Typ ,podílníka‘ v SF, pokud zároveň ,kvalifikační subjekt‘(a), (b) nebo (c)</i>				ze subjektů uvedených v příloze XIV ¹¹⁷
--	--	--	--	--

¹¹⁷ Bank Otkritie, Novikombank, Promsvyazbank, Bank Rossiya, Sovcombank, VNESHECONOMBANK (VEB), VTB BANK

86. Způsob hledání sankcionovaného podílu podle Sankčního nařízení I a sankcionované osoby podle Sankčního nařízení II. X. Správná definice ‚podílu‘ umožňuje vyhledat předmětný podíl, neboť „víme, co hledáme“. V případě Sankčního nařízení I je nutné sankcionované podíly sankcionovaných osob hledat ‚jednostupňově‘ či ‚dvoustupňově‘, a to ve dvou fázích: u ‚jednostupňového hledání‘ je třeba v první hledat přímé či nepřímé ovládající podíly v prověřované právnické osobě až po sankcionovanou osobu – skutečného majitele – fyzickou osobu či koncového vlastníka konečný soukromoprávní subjekt; u ‚dvoustupňového hledání‘ se v první fázi hledají nejdříve podíly až po průběžný sankcionovaný subjekt – za účelem určení, jaký má průběžný sankcionovaný subjekt přímý či nepřímý podíl v jiných subjektech – a poté přímé či nepřímé podíly v průběžném sankcionovaném subjektu – za účelem zjištění případných přímých či nepřímých podílů konečných sankcionovaných subjektů v průběžném sankcionovaném subjektu. V druhé fázi pak u jednostupňového i dvoustupňového hledání je třeba vyhledat přímé či nepřímé ovládající podíly sankcionovaných subjektů v dalších vlastnických řetězcích, jejichž součástí není prověřovaná právnická osoba, tj. vzhledem k prověřované právnické osobě v její dceřiné struktuře a v její sesterské struktuře. V případě Sankčního nařízení II, aby bylo možné najít, „podíl, který hledáme“ není možné skončit u „průběžné ruské právnické osoby“ uvedené v Sankčním nařízení II, ať už obecně či konkrétně vymezené, a je vždy třeba jít až po skutečného majitele – fyzickou osobu či koncového vlastníka – konečný veřejnoprávní či soukromoprávní subjekt, neboť takováto osoba či subjekt mohou mít podíl v sankcionované průběžné právnické osobě, a tento podíl je nutné identifikovat a doložit.

87. Kde hledat? Lokalizace podílu. Jak přímý, tak nepřímý podíl lze lokalizovat. Lokalizačním faktorem je umístění relevantního rozhodného dokladového dokumentu, jenž umožňuje provést převod podílu uskutečněním záznamu v takovém dokladovém dokumentu. Přímý podíl je lokalizován do státu, kde má zapsaného sídlo právnická osoba, jež vydala takový relevantní rozhodný dokladový dokument, pokud ho má ve své moci, nebo nemá-li ho ve své moci tato právnická osoba, místo, kde má zapsané sídlo či bydliště osoba, která je s to uskutečnit převod podílu v takové právnické osobě prostřednictvím záznamu ve svých knihách nebo na svých účtech. Nepřímý podíl je lokalizován v každém přímém podílu v rámci vlastnického řetězce, jenž je součástí nepřímého podílu skutečného majitele – fyzické osoby či koncové vlastníka.

88. Alokace správní jurisdikce k aplikaci sankcí na přeshraniční řetězce přímých podílů, tj. na přeshraniční nepřímý podíl u Sankčního nařízení I. Existence nepřímého podílu v subjektu, jenž je na Sankčním nařízení I, bez dalšího, tj. bez ověřeného přímého podílu v takovém subjektu v případě Sankčního nařízení I, ovšem není dostatečným právním důvodem pro učinění úkonu ‚zmrazení‘ tohoto podílu; dostatečným důvodem ke zmrazení je – v případě nepřímého podílu - až ověření celého řetězce přímých podílů tvořících nepřímý podíl na základě relevantních rozhodných dokladových dokumentů až k sankcionovanému subjektu podle Sankčního nařízení I a zmrazení přímého podílu sankcionovaného subjektu v české právnické osobě či právním uspořádání bez právní osobnosti.

89. Alokace správní jurisdikce k aplikaci sankcí na právnické osoby se zapsaným sídlem v České republice, v nichž kvalifikační podíl je držen kvalifikovaným subjektem nepřímo. Naopak v situaci Sankčního nařízení II je existence kvalifikovaného nepřímého podílu v sankcionovaném subjektu podle Sankčního nařízení II, dostatečným důvodem k uvalení sankcí předvídaných v tomto nařízení na subjekt v tomto nařízení vymezeným, je-li českou právnickou osobou. K aplikaci sankce podle Sankčního nařízení II na daný subjekt, jenž je českou právnickou osobou – je – v případě nepřímého podílu – je však možné přistoupit až ověření celého řetězce přímých podílů tvořících nepřímý podíl na základě relevantních rozhodných dokladových dokumentů až ke kvalifikačnímu subjektu podle Sankčního nařízení II.

4. Otázka 2: Z jakých zdrojů lze získat předběžné ‚hodnověrné‘ informace o podílech nutných k určení sankcionovaného podílu či sankcionovaného subjektu, na základě nichž lze započít prověřování určité české právnické osoby?

90. Vymezení problému. Pokud víme, jaké potenciální sankcionované podíly či sankcionované právnické osoby hledat, je nutno dále řešit problém, z jakých konkrétních informačních zdrojů získat důvěryhodným způsobem informace jednak o „majetku“ podle zákona o provádění mezinárodních sankcí, zahrnujícím potenciální sankcionované podíly podle Sankčního nařízení I, a jednak o sankcionovaných právnických osobách podle Sankčního nařízení II. Čím důvěryhodnější budou informace o rozsahu vlastnické struktury potenciálního sankcionovaného subjektu až po skutečného majitele či koncového vlastníka, tím menší bude riziko chybného určení takových subjektů či jejich podílů a z toho vyplývajících případných sporů.

91. Kontext problému. Informace o rozsahu vlastnické struktury až po skutečného majitele či koncového vlastníka – maximálně důvěryhodné – pokud budou určeny z rozhodných dokladových dokumentů, tj. dokladových dokumentů, ohledně nichž právní řád určuje, že mají pro prokázání informace o existenci, přímém podílu a ovládní nejvyšší právní sílu, tj. jsou ‚konstitutivní‘ (dále jen **rozhodné dokladové dokumenty**). Bohužel tyto rozhodné dokladové dokumenty nebudou vždy úřadu dostupné z veřejných zdrojů, zejména z veřejných rejstříků, a úřad bude proto muset v prvním kroku určit některé části vlastnické struktury potenciálního sankcionovaného subjektu až po skutečného majitele či koncového vlastníka pouze z informativních dokladových dokumentů, jako je například účetní závěrka, jež jsou méně důvěryhodné či spolehlivé než rozhodné dokladové dokumenty (dále jen **informativní dokladové dokumenty**)¹¹⁸.

4.1. Informační dokumenty u výlučně českých subjektů či non-subjektů

92. Proč účetní závěrka samotná nemůže sloužit jako rozhodný dokladový dokument pro určení sankcionovaných subjektů až po skutečného majitele či koncového vlastníka? Účetní závěrka samotná nemůže sloužit jako rozhodný dokladový dokument pro určení sankcionovaných subjektů až po skutečného majitele či koncového vlastníka zejména z důvodu, že právní předpisy, jež stanoví, co je jejím obsahem, nepředepisují, aby obsahovala informace o vlastnické struktuře prověřované právnické osoby; jedná-li se o konsolidovanou účetní závěrku, u ní právní předpisy stanoví, že musí obsahovat určité informace o subjektech, na něž se vztahuje, nicméně vytváření konsolidované účetní závěrky je dobrovolné stejně jako je na dané právnické osoby, jaké subjekty do konsolidované účetní závěrky zahrne, byť podle určitých pravidel, a jaké nikoli, tj. jaké subjekty, ač jsou součástí jeho vlastnické struktury, nechá sestavovat vlastní jednotlivou účetní závěrku. Konkrétně právní předpisy týkající se účetnictví uvádějí vzhledem k údajům o přímých podílech následující:

- (a) **zákon o účetnictví a účetní vyhláška:** prováděcí právní předpis, vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví stanoví pro jednotlivé skupiny účetních jednotek podle kategorií účetních jednotek vysvětlující a doplňující informace, které jsou účetní jednotky povinny uvádět v příloze v účetní závěrce. Nicméně od 1. ledna 2016 neexistuje již povinnost uvádět v účetní závěrce osoby s přímým podílem nad 20 % v daném subjektu, resp. účetní jednotce: V důsledku toho již nebude možné z účetních závěrek za účetní období počínající rokem 2016, resp. jejich příloh, včetně, zjistit informace o přímých majitelích

¹¹⁸ Podrobněji o informativních dokladových dokumentech v Příloze 1.

nad 20 % a v důsledku toho ani použití účetní závěrky jako případný pomocný dokladový dokument dokládající totožnost přímého majitele a výši jeho podílu, převyšuje-li 20 %. Pokud se informace o majitelích nad 20 % v účetní závěrce nacházejí, jsou tam subjektem vepsány dobrovolně, tj. jedná se o nepovinně informace, a nevztahuje se tak na ně požadavek správnosti, řádnosti a úplnosti, jak je tomu u povinných informací obsažených v účetní závěrce;

- (b) **účetní směrnice 2013/34/EU, zejména vzhledem k zahraničním subjektům:** účetní směrnice 2013/34/EU, jež v rámci EU definuje náležitosti účetní závěrky, nicméně neuvádí popis vlastnické struktury účetní jednotky jako povinnou náležitost přílohy k účetní závěrce, a to ani k jednotlivé, ani ke konsolidované; vzhledem ke konsolidované účetní závěrce nicméně stanoví povinnost učinit součástí konsolidované účetní závěrky seznam subjektů, jež spadají do konsolidačního celku, tj. seznam subjektů, vzhledem k nimž je účetní závěrka sestavována; tato povinnost však neimplikuje povinnost „rozkreslit“ tento seznam do struktury vztahů, resp. vlastnické struktury, jež by zobrazovala návaznost jednotlivých subjektů na jejich ovládající a jiné podíly v konsolidačním celku¹¹⁹.

93. Co mohou obsahovat informační dokumenty ohledně českých prověřovaných právnických osob, v jejichž vlastnické struktuře až po sankcionovaného skutečného majitele a/nebo sankcionovaného koncového vlastníka? Vzhledem k výše uvedenému mohou proto nastat následující situace:

(a) **v případě účetních závěrek:**

- (i) jednotlivá účetní závěrka či výroční zpráva:
- (I) neobsahuje žádné informace o přímých podílech v daném subjektu nebo informace o jeho nepřímých podílech (vlastnické struktuře),
 - (II) obsahuje daným subjektem dobrovolně uvedené informace o přímých podílech v daném subjektu nebo informace o jeho nepřímých podílech (vlastnické struktuře) jsou platné k určitému dni, jenž je obvykle 6 až 12 měsíců v minulosti, v různé podobě umožňující či neumožňující identifikaci výše přímých či nepřímých podílů či vlastníků těchto podílů¹²⁰;
- (ii) konsolidovaná účetní závěrka obsahuje informace o subjektech s ovládajícím podílem a s neovládajícím podílem nad 20 %, avšak:
- (I) tyto informace jsou platné k určitému dni, jenž je obvykle 6 až 12 měsíců v minulosti¹²¹;
 - (II) nemusí být vyčerpávající, neboť subjekt zpracovávající účetní závěrku se může rozhodnout, že určité subjekty ve své vlastnické struktuře nezahrne do konsolidované účetní závěrky a nechá tyto subjekty ve své vlastnické struktuře zpracovávat své účetní závěrky samostatně;

(b) **v případě výpisu z evidence skutečných majitelů:**

¹²⁰ Kvalita dobrovolně uvedených informací o společnících nad 20 % v účetní závěrce je velmi různorodá, často není možné z přílohy k účetní závěrce konkrétně identifikovat vlastníka či výši jeho podílu.

¹²¹ Subjekt musí schválit účetní závěrku do 6 měsíců od konce účetního období, které účetní závěrka pokrývá, a poté má dalších 6 měsíců k tomu, aby schválenou účetní závěrku založil do sbírky listin obchodního rejstříku.

- (i) u veřejného výpisu: informaci o skutečném majiteli se stručnou informací o jeho přímém podílu či nepřímém podílu v daném subjektu;
- (ii) u veřejného i neveřejného výpisu:
 - (I) v mateřské vlastnické struktuře neobsahují přesně podíly ve výši přesně 25 % a nemusí obsahovat ani podíly ve výši nad 25 %, pokud jsou tyto podíly neovládající, tj. podíly, jež jsou určujícími pro vyhledání sankcionovaného subjektu;
 - (II) neobsahují dceřinou vlastnickou strukturu daného subjektu,
 - (III) struktura vztahů (mateřská vlastnická struktura) nemusí být doložena relevantními rozhodnými dokladovými dokumenty a nemusí být aktuální k datu, kdy je na ní nahlíženo ani k datu, kdy byla evidována;
- (c) **v případě výpisu z veřejného rejstříku:**
 - (i) je rozhodným dokladovým dokumentem pro výši přímého podílu a jeho vlastníka u veřejné obchodní společnosti, společností s ručením omezeným bez kmenových listů, komanditní společnosti bez kmenových listů;
 - (ii) je informativním dokladovým dokumentem pro výši přímého podílu u ostatních typů právnických osob, jako například u akciových společností či evropských společností s jediným akcionářem, u společností s ručením omezeným s kmenovými listy, u komanditní společnosti s kmenovými listy;
 - (iii) není ani informativním ani rozhodným dokladovým dokumentem, neboť neobsahuje žádné informace ohledně přímého podílu či nepřímých podílů (vlastnické struktury), například u akciových společností nebo evropských společností s více jak jedním akcionářem;
- (d) **v případě dalších dokumentů obsažených ve sbírce listin obchodního rejstříku**, vedle účetní závěrky či výroční zprávy, tyto další dokumenty mohou či nemusí zahrnovat informativní dokladové dokumenty o přímém podílu či nepřímém podílu s platností k určitému jednotlivému datu v minulosti, jako jsou například
 - (i) zakladatelské a říšovací listiny či společenské smlouvy,
 - (ii) stanovy a statuty,
 - (iii) zápisy z valných hromad či členských schůzí či
 - (iv) zprávy o vztazích.

Podrobnosti ohledně jednotlivých problémů uvedené pod písm. (a) – (d) jsou uvedeny v Příloze 1 této analýzy.

4.2. Informační dokumenty u zahraničních částí vlastnických struktur prověřovaných českých právnických osob až po možného sankcionovaného skutečného majitele či konečného vlastníka

94. Kontext. Řešení otázky získání dokladových dokumentů o podílech v zahraničních subjektech a jejich přímých majitelích bude z materiálního hlediska obdobné jako u českých subjektů, a to v několika ohledech:

- (a) v řadě zahraničních zemí, zejména těch, jež jsou členskými státy Evropské unie, lze získat doklad o výši a přímém majiteli podílu v právnické osobě z veřejných zdrojů, zvláště pak z výpisu ze zahraničního veřejného rejstříku nebo získáním příslušného dokumentu ze sbírky listin zahraničního veřejného rejstříku, byť ne ve všech zemích musí být přístup do takových rejstříků bezplatný, jak je tomu v ČR;
- (b) v řadě zahraničních zemí stejně jako v České republice existují společnosti se zaknihovanými či imobilizovanými cennými papíry, jež jsou vedeny v evidencích cenných papírů a na účtech vlastníků či zákazníků, obdobným způsobem jako v ČR. Díky tomu bude možné získat výpis z daného účtu či evidence zaknihovaných akcií jako doklad prokazující výši a totožnost majitele takového účtu, resp. zaknihovaných či imobilizovaných akcií registrovaných na takovém účtu, resp. doklad o výši podílu a jejím majiteli v takové zahraniční společnosti se zaknihovanými či imobilizovanými akciemi;
- (c) co se týče korporátních dokumentů:
 - (i) zde nebude takovým problémem získat doklady o podílu v zahraniční právnické osobě a jeho přímém majiteli z korporátních účetních dokumentů, zejména pak z konsolidované účetní závěrky, jejíž obsah a způsoby zveřejnění jsou, alespoň v rámci Evropské unie, harmonizovány příslušnými unijními předpisy, zejména pak účetní směrnici a směrnicí (EU) 2017/1132 o některých aspektech práva obchodních společností;
 - (ii) u korporátních dokumentů vyplývajících z práva společností bude situace složitější, neboť obsah zakládajících právních jednání stejně jako zápisů z jednání valných hromad či členských schůzí, jejich forma, povinnost a způsob jejich zveřejňování, již na úrovni EU, co se týče identifikace zakladatelů, členů, společníků či akcionářů takových právnických osob účastnících se zakládajících právních jednání či schůzí valných hromad či členských schůzí, harmonizován není.

95. Získání dokladu o podílu v zahraničním subjektu. V tomto ohledu bude třeba zjistit, zda lze doklad o podílu v zahraničním subjektu a jeho přímém majiteli získat z veřejně přístupného veřejného zdroje, například z výpisu ze zahraničního veřejného rejstříku či ze sbírky listin zahraničního veřejného rejstříku. Dále, není-li možné získat o podílu v zahraničním subjektu a jeho přímém majiteli ze zahraničního veřejného zdroje, je třeba zjistit, zda se takový doklad nenachází v neveřejném zdroji, například výpis ze zahraniční evidence zaknihovaných cenných papírů, a pokud tomu tak je, pokusit se vyžádat si takový dokladový dokument pomocí mechanismů mezinárodní či evropské přeshraniční spolupráce orgánů činných v trestním řízení či správních orgánů. Konečně, není-li možné získat příslušné dokladové dokumenty přímo z veřejných či neveřejných zahraničních zdrojů, požádat český subjekt, jehož nepřímí majitelé, včetně skutečných majitelů se nacházejí v zahraničí, aby v rámci povinnosti identifikovat a doložit skutečné majitele bez ohledu na jejich geografickou lokalizaci, doručili příslušnému českému orgánu předmětný doklad o podílu v zahraničním subjektu a jeho přímém majiteli, s případným překladem takového dokladového dokumentu do češtiny či alespoň do angličtiny.

96. Získání dokladu o ovládnutí jinak než přes podíl – při kontrole/ovládání ruským konečným veřejnoprávním subjektem. Pokud jde o smluvní a další dokumenty zakládající účast na společnosti či dokládající vztah ovládnutí, nikoli pouhého kvalifikovaného vlastnictví, rovněž v této oblasti není obsah ani forma těchto dokumentů předmětem harmonizace na unijní ani na mezinárodní úrovni, avšak principy a koncepty tichého společenství, zajištění s převodem výkonu hlasovacích práv na příjemce zajištění, dohod akcionářů/společníků/členů, skrytého přímého či nepřímého zastoupení či reverzních kontrolních dohod, jsou stejné či podobné. Z procesního hlediska bude samozřejmě získání

dokladových dokumentů o podílech a jejich majitelích v zahraničních subjektech složitější, a to zejména tam, kde tyto dokladové dokumenty nebudou obsaženy ve veřejných zdrojích, které by byly každému přístupné; tam, kde tyto dokladové dokumenty nebudou veřejné, nicméně budou součástí neveřejných registrů či seznamů, jako je tomu například u zaknihovaných cenných papírů, bude možné při splnění příslušných podmínek vyžádat si takové doklady v rámci mechanismů mezinárodní či evropské trestněprávní či správně-právní přeshraniční spolupráce.

4.3. Jak mohou a nemohou informační dokumenty posloužit při zjišťování vlastnické a řídicí struktury až po skutečného majitele či koncového vlastníka?

97. Kontext. Úřad v rámci prověřování:

- (a) si buď může zjistit relevantní skutečnosti vlastními silami, nebo
- (b) si vyžádat dokumenty prokazující relevantní skutečnosti od předmětné prověřované právnické osoby na základě písemné výzvy, přičemž v takovém případě musí být dokumenty poskytnuté takovou prověřovanou právnickou osobou úplné, správné a pravdivé.

V tomto kontextu je proto předpokládáno, že úřad potřebuje zjistit (i) zcela věrohodným způsobem informace o vlastnické struktuře prověřované právnické osoby, využitím pravomocí uvedených pod písm. (a) či (b), a to (ii) přesně k určitému datu nebo přesně určitému intervalu, od určitého data do určitého data. V obou případech narazí úřad při tomto určování na nemalé dále popsané problémy.

98. Rozhodné dokladové dokumenty pro určení vlastnické struktury a role účetní závěrky jako pouhého informativního dokladového dokumentu. Vlastnickou strukturu prověřované právnické osoby je nutné určit na základě dokladových dokumentů, jenž český právní řád určuje jako rozhodné pro doložení existence a výše přímých podílů v právnických osobách nebo uspořádáních bez právní osobnosti; u posléze uvedených navíc na základě dokladových dokumentů je nutné rozhodným způsobem prokázat ovládnutí; určit rozhodným způsobem či pomocí rozhodného dokladového dokumentu znamená získat dokladový dokument s nejvyšší právní silou, jenž nemůže být „přebit“ jiným dokladovým dokumentem, na kterém by se mohla objevit jiná informace ohledně téže právní skutečnosti¹²². Účetní závěrka podle českého právního řádu není rozhodným dokladovým dokumentem pro určení ani existence, ani výše podílu ani ovládnutí, a informace o vlastnických podílu v právnické osobě uvedené v účetní závěrce mohou být „přebity“ jinými informacemi uvedenými v jiných rozhodných dokladových dokumentech; jaké dokladové dokumenty jsou rozhodné pro určení existence, výše přímého podílu a ovládnutí se liší od jednoho typu právnické osoby k druhé¹²³.

99. Problémy, pokud si úřad zjistí údaje a dokladové dokumenty vlastními silami. Pokud si úřad zjistí údaje a dokladové dokumenty o vlastnické struktuře vlastními silami z veřejných zdrojů ohledně:

- (a) existence subjektu ve vlastnické struktuře, včetně skutečného majitele či koncového vlastníka, pak vzhledem k českým i zahraničním právnickým osobám a právním uspořádáním bez právní

¹²² Například, pokud je v účetní závěrce akciové společnosti A (s listinnými akciemi na jméno) uvedena osoba B jako vlastník podílu ve výši 60 % a osoba C jakožto vlastník podílu ve výši zbylých 40 % v této akciové společnosti A, kdežto k témuž okamžiku je v seznamu akcionářů uvedena osoba B jako vlastník 40 % podílu v akciové společnosti A, kdežto osoba C je uvedena jako vlastník podílu ve výši 40 %, pak je rozhodná ta informace o vlastnických podílu, která je uvedená v seznamu akcionářů společnosti A, nikoli ta informace o vlastnických podílu, která je uvedena v účetní závěrce, neboť podle českého právního řádu je rozhodným dokladovým dokumentem o vlastnictví podílu v české akciové společnosti s listinnými akciemi na jméno informace o vlastnických podílu uvedená v seznamu akcionářů, nikoli informace uvedená v účetní závěrce.

¹²³ Jaké dokladové dokumenty jsou rozhodné pro určení existence, výše přímého podílu a ovládnutí se liší v jaké právnické osobě je uvedeno v příloze 2 Část B.

osobnosti, českým i zahraničním z členských zemí EU/EHP, si je může zjistit v zásadě k jakémukoli datu rozhodným způsobem na základě výpisu takové právnické osoby nebo právního uspořádání bez právní osobnosti z veřejného rejstříku, kde je daná právnická osoba či dané právní uspořádání zapsáno či evidováno;

- (b) výše přímého podílu prověřované právnické osoby či subjektu v její vlastnické struktuře, jež není skutečným majitelem – fyzickou osobou či koncovým vlastníkem, pak vzhledem
 - (i) k českým veřejným obchodním společnostem, společnostem s ručením omezeným bez kmenových listů a komanditním společnostem bez kmenových listů, si je může zjistit v zásadě k jakémukoli datu rozhodným způsobem na základě výpisu takové právnické osoby nebo právního uspořádání bez právní osobnosti z veřejného rejstříku;
 - (ii) ostatním typům českých právnických osob a českých uspořádání bez právní osobnosti, jakož i u zahraničních právnických osob a uspořádání bez právní osobnosti takové zjištění na základě výpisů z veřejných rejstříků nebude moci učinit – jak určit z jakého rozhodného dokladového dokumentu uvedené informace získat u těchto typů právnických osob a uspořádání bez právní osobnosti je uvedeno v následující sekci 5 (**Otázka 3**);
- (c) ovládání vlastnický propojeného subjektu, pak vzhledem:
 - (i) k ovládání přes podíl, si je může zjistit jako u výše přímého podílu u českých veřejných obchodních společností, společností s ručením omezeným bez kmenových listů a komanditních společností bez kmenových listů, a to na základě výpisu takové právnické osoby nebo právního uspořádání bez právní osobnosti z veřejného rejstříku; jak určit u ostatních právnických osob a uspořádání bez právní osobnosti, z jakého rozhodného dokladového dokumentu získat rozhodným způsobem informace o ovládání přes podíl u těchto typů právnických osob a uspořádání bez právní osobnosti, je uvedeno v následující sekci 5 (**Otázka 3**);
 - (ii) k ovládání jinak než přes podíl, nemá v zásadě žádnou možnost, jak si zjistit a ověřit rozhodným způsobem z veřejných zdrojů skutečnost, který jak takovýmto způsobem jeden subjekt ovládá jiný subjekt.

Úřad si může zjistit vlastními silami i některé další informace ohledně vlastnické struktury vlastními silami z veřejných zdrojů: například z výpisu z veřejného rejstříku nebo dokumentů ze sbírky listin obchodního rejstříku, jako je například účetní závěrka, výroční zpráva, stanovy či statuty, zápisy z valných hromad či členských schůzí atp. nebo z výpisu z evidence skutečných majitelů nicméně tyto informace nezjistí rozhodným způsobem, tj. že bude existovat významné riziko, že takto zjištěná informace není pravdivá, a/nebo bude schopen si zjistit danou informaci pouze k určitému datu v minulosti, tj. nebude moci se spolehnout, že se po uvedeném datu daná informace nezměnila, tzn. například, že daná právnická osoba přestala být propojena s kvalifikačním subjektem uvedeném v Sankčním nařízení II.

100. Problémy, které se vyskytnou, když bude úřad zjišťovat údaje od předmětné právnické osoby pomocí písemné výzvy. Pokud si úřad zjistí údaje a dokladové dokumenty o vlastnické struktuře, tj. o propojených subjektech a partnerských subjektech, od prověřované právnické osoby pomocí písemné výzvy, neboť relevantní rozhodný dokladový dokument nemá k dispozici z veřejného rejstříku nebo evidence, pak úřad:

- (a) musí vědět jaký dokladový dokument je rozhodný k prokázání jaké relevantní právní skutečnosti a takový rozhodný dokladový dokument si od prověřované právnické osoby vyžádat,
- (b) musí být schopen si ověřit, že:
 - (i) informace, které od prověřované právnické osoby na vyžádání obdržel, jsou úplné a že žádné nechybí,
 - (ii) dokladové dokumenty, které na vyžádání obdržel, jsou úplné a jsou ty správné a pravé,
- (a) si musí být jistý, že takový dokument je aktuální k danému datu,
- (b) vědět, u kterých informací si bude moci ověřit jejich pravdivost pouze na základě zvláštního specifického čestného prohlášení.

4.4. Odpověď na otázku, jak určit relevantní informační dokumenty pro zjištění vlastnické struktury prověřované právnické osoby

101. Odpověď na otázku 2. Aplikace sankcí vyžaduje po úřadu zjistit vlastnickou strukturu prověřované právnické osoby, a to v nepřetržitém časovém intervalu; bez tohoto zjištění nemůže úřad unést břemeno tvrzení a břemeno důkazní, pokud jde o prokázání, že určitý subjekt je právnickou osobou či uspořádáním bez právní osobnosti, v níž má sankcionovaný subjekt podíl vymezený v Sankčním nařízení I nebo kvalifikační podíl v Sankčním nařízení II. Za tímto účelem je nutné vymezit, jaké informační zdroje a rozhodné či informativní dokladové dokumenty lze využít pro:

- (b) okamžité rozhodné určení právních skutečností nutných pro určení vlastnické struktury prověřované právnické osoby až po skutečného majitele či koncového vlastníka, jenž je potenciálně sankcionovanou osobou;
- (b) předběžné informační určení vlastnické struktury prověřované právnické osoby až po skutečného majitele či koncového vlastníka, jenž je potenciálně sankcionovanou osobou pro pozdější rozhodné určení na základě dokladových dokumentů získaných od prověřované právnické osoby.

V tomto ohledu je nutné stanovit následující: „úřad, aby zjistil vlastnickou strukturu prověřované právnické osoby, měl by se podívat tam, tam a tam, na ty a ty dokumenty“, pokud je tyto dokumenty ovšem najde; to umožní úřadu udělat si částečně rozhodný a částečně informativní obrázek o vlastnické struktuře prověřované právnické osoby. Tam, kde bude předběžný obrázek o vlastnické struktuře založen pouze na informativních dokladových zdrojích, je potřeba vědět – viz následující sekce – jaké rozhodné dokladové dokumenty od prověřované právnické osoby chtít, aby i zbytek vlastnické struktury bylo možné určit, tj. doložit, rozhodným způsobem.

5. Otázka 3: Čím doložit podíly ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby, jež mohou být sankcionovanými podíly nebo umožnit určení sankcionovaných subjektů?

102. Vymezení problému. Na základě vlastní vyhledávací činnosti se úřadu může či nemusí podařit z veřejných zdrojů zjistit části vlastnické struktury prověřované právnické osoby vlastními silami a zároveň vlastními silami získat rozhodné a/nebo informativní nebo žádné dokladové dokumenty pro doložení rozsahu identifikované vlastnické struktury prověřované právnické osoby. Ani zjištění, ani

doložení vlastnické struktury vlastní silami ze strany úřadu nebude nikdy definitivní bez výzvy předmětné právnické osoby k dodání dalších informací a dokladových dokumentů ohledně jednotlivých právních skutečností prokazujících existenci prvků vlastnické struktury prověřované právnické osoby. Úřad bude proto vždy muset na základě výzvy jednomu či více subjektům se zapsaným sídlem na území ČR, ve kterých se nachází jakýkoli přímý podíl, ať už samostatně nebo v rámci nepřímého podílu představujícího řetězec přímých podílů:

- (a) zjistit či dozjistit rozsah vlastnické struktury a získat ujištění, že prověřovaná právnická osoba nemá další dceřiné a/nebo sesterské subjekty, tj. ověřit rozsah její celkové vlastnické struktury;
- (b) vyžádat si či dovyžádat si rozhodné dokladové dokumenty ohledně existence či výše podílu subjektů ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby, jakož i ujištění a dokladové dokumenty ohledně ovládnutí subjektů v této vlastnické struktuře.

5.1. Ověření rozsahu vlastnické struktury

103. Kontext. Rozsah vlastnické struktury právnické osoby, tj. odpověď na otázku, zda u prověřované právnické osoby byly zjištěny všechny relevantní podíly podléhající Sankčnímu nařízení I nebo všechny subjekty podléhající Sankčnímu nařízení II s relevantními podílem vztahujícím se k prověřované právnické osobě:

- (a) lze dát jednoznačným způsobem ohledně subjektů v mateřské vlastnické struktuře, s výhradou uvedenou v bodě (ii):
 - (i) v mateřské vlastnické struktuře lze zjistit vyčerpávajícím způsobem počet ovládajících či vlastnických subjektů, neboť lze vždy na každé vlastnické úrovni dopočítat do skladby podílů v určitém subjektu do 100 %;
 - (ii) nicméně nelze nikdy vyčerpávajícím způsobem ověřit, že v důsledku ovládnutí jinak než přes podíl, tj. v zásadě na základě skrytých smluv mezi společníky či členy nebo na základě skrytých smluv se třetími osobami jiné právnické osoby nejsou ve skutečnosti ovládajícími subjekty nebo že neexistují smlouvy o skrytém ovládnutí, v důsledku čehož neexistují další nedeklarované ovládající a/nebo vlastnický propojené subjekty;
- (b) nelze dát jednoznačným způsobem ohledně ovládajících či kvalifikovaně vlastnický propojených subjektů v dceřiné vlastnické struktuře a sesterské vlastnické struktuře:
 - (i) v dceřiné a sesterské vlastnické struktuře nelze zjistit vyčerpávajícím způsobem počet ovládaných či kvalifikovaně vlastnický propojených subjektů, neboť každý subjekt může mít v zásadě neomezený počet dalších nedeklarovaných přímých podílů v jiných subjektech;
 - (ii) kromě toho, to, co bylo řečeno ohledně ovládnutí jinak než přes podíl v bodě (ii) předcházejícího písm. (a) platí i ohledně ovládaných či kvalifikovaně vlastnický propojených subjektů v dceřiné vlastnické struktuře a sesterské vlastnické struktuře.

104. Ověření rozsahu mateřské vlastnické struktury: mateřská vlastnická struktura složená z českých právnických osob, v níž lze přímé podíly ověřit rozhodným způsobem. V případě mateřské vlastnické struktury, která je tvořena výhradně následujícími českými právními osobami - veřejnými obchodními společnostmi, společnostmi s ručením omezeným bez kmenových listů, komanditními společnostmi bez kmenových listů - , může úřad zjistit rozsah mateřské vlastnické struktury prostřednictvím identifikace přímých podílů rozhodným způsobem, tj. na základě rozhodných

dokladových dokumentů s nulovou mírou chybovosti, vlastními silami získáním rozhodných dokladových dokumentů z veřejného rejstříku; v rámci ověřování na základě výzvy prověřované právnické osobě bude muset úřad „doověřit“:

- (a) charakter přímých podílů a jejich vlastníků, tj. zda přímé vlastnické podíly nejsou přímými ovládajícími podíly a naopak v důsledku existence skrytých smluv mezi společníky či členy;
- (b) zda na základě skrytých smluv, například o tichém společenství, půjčce od nefinančních subjektů, kontrole významných aktiv, neexistují další ovládající či ovládané subjekty bez přímých podílů, tj. jež jsou ovládajícími či ovládanými jinak než přes podíl.

Tento způsob omezeného ověření bude moci úřad provést pouze za předpokladu, že zjistil rozhodným způsobem vlastnickou strukturu a přímé podíly, resp. řetězení přímých podílů, až po skutečného majitele či koncového vlastníka; pokud se úřadu nepodaří zjistit rozsah vlastnické struktury rozhodným způsobem až po skutečného majitele či koncového vlastníka, pak musí u takto nezjištěné části vlastnické struktury postupovat podle následujícího odstavce.

105. Ověření rozsahu mateřské vlastnické struktury: mateřská vlastnická struktura složená z českých právnických osob, v níž lze přímé podíly ověřit informativním způsobem nebo žádným způsobem.

V případě mateřské vlastnické struktury, která je výhradně nebo rovněž tvořena právnickými osobami a uspořádáními bez právní osobnosti jinými než těmi, co jsou uvedeny v předchozím odstavci, úřad:

- (a) může zjistit zcela či částečně rozsah mateřské vlastnické struktury informativním způsobem, tj. na základě informativních dokladových dokumentů s významnou mírou chybovosti a zpravidla k jinému než potřebnému datu, vlastními silami získáním informativních dokladových dokumentů¹²⁴;
- (b) nemusí být schopen na základě informativních dokladových dokumentů zjistit žádné informace o vlastnické struktuře.

V rámci ověřování, jak v situaci uvedené pod písm. (a), tak pod písm. (b), bude muset úřad na základě výzvy předmětnému subjektu „doověřit“:

- (c) rozhodné dokladové dokumenty, jež si vyžádá od prověřované právnické osoby, čímž si zároveň ověří rozsah vlastnické struktury; z toho vyplývá, že úřad jednak musí vědět, které rozhodné dokladové dokumenty od předmětného subjektu žádat¹²⁵;
- (d) obě skutečnosti uvedené v předcházejícím odstavci pod písm. (a) a (b).

106. Ověření rozsahu dceřině, a případně sesterské vlastnické struktury. V případě podílů v situacích, kdy (i) předmětný subjekt má přímý nebo nepřímý ovládající podíl v dalším subjektu či subjektech (dceřiná vlastnická struktura), nebo (ii) skutečný majitel – fyzická osoba nebo koncový vlastník má přímý ovládající podíl či nepřímý ovládající podíl v dalším subjektu a subjektech (sesterská vlastnická struktura), si nemůže být úřad nikdy jist, zda prověřovaná právnická osoba vedle ovládajících či kvalifikovaně vlastnický propojených subjektů, jenž zjistil z veřejného rejstříku, nemá další přímo či nepřímo vlastněné či ovládané české či zahraniční dceřiné subjekty nebo další přímo či nepřímo ovládané české či zahraniční sesterské subjekty. Bez ohledu na to, zda úřad zjistil z veřejného rejstříku

¹²⁴ Např. z výpisu z evidence skutečných majitelů či z výpisu z veřejných rejstříků: tyto zdroje mohou obsahovat informace o vlastnické struktuře i další dokumenty založené do sbírky listin veřejného rejstříku ve vztahu k dané právnické osobě, jako jsou například zakladatelské a zřizovací listiny, společenské smlouvy, stanovy a statuty, zápisy z valných hromad či členských schůzí či zprávy o vztazích.

¹²⁵ Podrobněji v následující sekci 5.2. a Přílohy 2 části B.

z rozhodných dokladových dokumentů či z informativních dokladových dokumentů existenci takovýchto dceřiných subjektů nebo existenci takovýchto sesterských subjektů či nikoli, musí si vyžádat od předmětného subjektu jedno či více specifických prohlášení ohledně toho, zda:

- (a) vzhledem k subjektům v dceřině vlastnické struktuře prověřované právnické osoby:
- (i) prověřovaná právnická osoba nebo jí přímo či nepřímo ovládané či kvalifikovaně vlastněné subjekty, nemají podíly v dalších ovládaných či kvalifikovaně vlastnický propojených subjektech, přičemž tento subjekt může sám či prostřednictvím své právnické osoby v návaznosti na takovou výzvu prohlásit, že:
- (I) nemá podíl či podíly v jednom či ovládaných či kvalifikovaně vlastnický propojených subjektech, a to ani v českých ani zahraničních;
- (II) má podíl v jednom či více ovládaných či kvalifikovaně vlastnický propojených subjektech, přičemž pak vzhledem:
- k českým právnickým osobám, jež jsou veřejnými obchodními společnostmi, společnostmi s ručením omezeným bez kmenových listů, komanditními společnostmi bez kmenových listů, si může vlastními silami z veřejného rejstříku získat rozhodné dokladové dokumenty, pokud tak úřad už neučinil dříve, a poté vyzvat prověřovanou právnickou osobu, aby učinila prohlášení uvedené v návěti (i) ohledně těchto ostatních subjektů;
 - k ostatním českým i zahraničním právnickým osobám i českým a zahraničním svěřenským fondům si musí od předmětného subjektu vyžádat rozhodné dokladové dokumenty ohledně jejich existence, výše přímých podílů a ovládání a tytéž dokladové dokumenty, a poté vyzvat prověřovanou právnickou osobu, aby učinila prohlášení uvedené v návěti (i) ohledně těchto ostatních subjektů;
- (b) vzhledem k subjektům v sesterské vlastnické struktuře prověřované právnické osoby:
- (i) prověřovaná právnická osoba nebo jí přímo či jí přímo či nepřímo ovládané či kvalifikovaně vlastněné subjekty, nemají podíly v dalších jí přímo či nepřímo ovládaných či kvalifikovaně vlastněné subjekty, přičemž tato prověřovaná právnická osoba může v návaznosti na takovou výzvu prohlásit, že:
- (I) nemá podíl či podíly v jednom či více přímo či nepřímo ovládaných či kvalifikovaně vlastněných subjektech, a to ani v českých ani zahraničních;
- (II) má podíl v jednom či více přímo či nepřímo ovládaných či kvalifikovaně vlastněných subjektech, přičemž pak vzhledem:
- k českým právnickým osobám, jež jsou veřejnými obchodními společnostmi, společnostmi s ručením omezeným bez kmenových listů, komanditními společnostmi bez kmenových listů, si může úřad vlastními silami z veřejného rejstříku získat rozhodné dokladové dokumenty, pokud tak řad už neučinil dříve, a poté vyzvat prověřovanou právnickou osobu, aby učinila prohlášení uvedené v návěti (i) ohledně těchto právnických osob;

- k ostatním českým i zahraničním právnickým osobám i českým a zahraničním svěřenským fondům si musí od prověřované právnické osoby vyžádat rozhodné dokladové dokumenty ohledně jejich existence, výše přímých podílů a ovládní, a poté vyzvat prověřovanou právnickou osobu, aby učinila prohlášení uvedené v návěti (ii) ohledně těchto ostatních právnických osob a svěřenských fondů.

V situaci, kdy si úřad vyžádá rozhodné dokladové dokumenty ohledně existence, výše přímých podílů a ovládní, musí si vyžádat konkrétní rozhodné dokladové dokumenty uvedené v následující subsekcí 5.2., pokud jde o české subjekty, nebo v subsekcí 5.3., pokud jde o zahraniční subjekty.

5.2. Dokladové dokumenty u výlučně českých subjektů v rámci vlastnické struktury prověřované právnické osoby

5.2.1. Ověření doložení podílu

107. Kontext. Ověřit řádně a nezávisle přímé podíly a jejich vlastníky prověřované právnické osoby a u subjektů v její vlastnické struktuře, tj. zkontrolovat, že informace ohledně přímého podílu a jejího vlastníka se nachází v aktuálním relevantním rozhodném dokladovém dokumentu:

- (a) lze vždy u právních skutečností, jejichž doložení určitým relevantním konstitutivním dokumentem právní řád předvídá, jako například při doložení přímého podílu a jeho vlastníka¹²⁶, a to buď na základě konkrétního relevantního konstitutivního dokladového dokumentu zveřejněného ve veřejném rejstříku nebo na základě téhož typu dokumentu uchovaného u vlastníka přímého podílu či vlastněného subjektu;
- (b) nelze vždy u skutečností, jejichž doložení konkrétním relevantním konstitutivním dokumentem právní řád nepředvídá, jako například u doložení existence ovládní¹²⁷: v takovém případě se lze vždy spolehnout pouze na čestné prohlášení, jež, pokud ovládní potvrdí, by mělo být vždy doloženo dokladovým dokumentem.

108. Problém doložení existence přímých podílů v prověřované právnické osobě nebo u subjektů v její vlastnické struktuře. Existence doložení přímých podílů u prověřované právnické osoby a u subjektů v její vlastnické struktuře nebude možné právně ověřit z veřejného zdroje u přímých podílů v následujících právnických osobách, neboť rozhodné dokladové dokumenty se nezakládají do veřejných rejstříků a nacházejí se pouze u těchto subjektů, konkrétně se jedná o následující typy právnických osob:

- (a) akciová společnost¹²⁸,
- (b) evropská společnost¹²⁹,
- (c) společnost s ručením omezeným s kmenovými listy¹³⁰,

¹²⁶ Např. u AS a listinnými akciemi na jméno: předvídá se doložením seznamu akcionářů, nelze tvrdit, že přímý podíl ani vlastník neexistuje a že to nelze doložit.

¹²⁷ Např. u ovládní, lze tvrdit, že někdo neovládá, aniž by bylo reálně možné mu dokázat opak.

¹²⁸ Výpis z rejstříku u AS obsahující informaci o jeho jediném akcionáři není rozhodným dokladovým dokumentem a vlastnictví 100 % přímého podílu v této AS uvedeným akcionářem.

¹²⁹ Výpis z rejstříku u SE obsahující informaci o jeho jediném akcionáři není rozhodným dokladovým dokumentem a vlastnictví 100 % přímého podílu v této SE uvedeným akcionářem.

¹³⁰ Platí obdobně jako u AS a SE vzhledem ve všem společníkům, pokud má SRO kmenové listy.

- (d) komanditní společnost s kmenovými listy¹³¹,
- (e) družstvo,
- (f) evropská družstevní společnost,
- (g) spolek.

Jaké rozhodné dokladové dokumenty si musí úřad od prověřované právnické osoby vyžádat vzhledem k jednotlivým typům výše uvedených právnických osob, je uvedeno v příloze 2 části B.

109. Důsledek absence doložení přímých podílů a jejich vlastníků. Nebude-li úřad vyžadovat relevantní a aktuální rozhodný dokladový dokument dokládající existenci přímého podílu, a v důsledku toho i vlastníka toho přímého podílu, tedy nebude-li vyžadovat žádný dokladový dokument nebo bude-li vyžadovat jiný než relevantní rozhodný dokladový dokument pro doložení přímého podílu a jeho vlastnictví, pak existuje významné riziko nesprávného vymezení vlastnické struktury prověřované právnické osoby, resp. špatné určení sankcionovaných podílů či sankcionovaných subjektů.

110. Problém doložení existence ovládnutí jinak než přes podíl u svěřenských fondů. U svěřenských fondů jsou za ovládající osoby považovány všechny osoby, jež se určitým způsobem na svěřenském fondu účastní bez ohledu na to, zda skutečně daný svěřenský fond ovládají či zda na něm pouze pasivně participují. U svěřenských fondů bude problémem s ověřením osob zúčastněných v těchto svěřenských fondech v případech, kdy svěřenský fond vymezí obmyšlené obecně, nikoli jmenovitě ve statutu svěřenského fondu, jenž musí být ve formě notářského zápisu, nebo když využije možnost, aby obmyšlení svěřenského fondu byli uvedeni nikoli ve statutu svěřenského fondu, ale určení správcem v dokumentu, jež nemusí mít žádné formální právní náležitosti. Existenci ani aktuálnost takového dokumentu orgán vedoucí evidenci svěřenských fondů nijak neověřuje.

111. Důsledek absence doložení existence ovládnutí jinak než přes podíl u svěřenských fondů. Nebude-li příslušný orgán vyžadovat relevantní a aktuální rozhodný dokladový dokument dokládající existenci beneficentů ve svěřenském fondu, jehož beneficenti jsou určeni v dokumentu vydaném správcem svěřenského fondu, včetně toho, aby v takovém dokladovém dokumentu byli správci určeni jmenovitě,¹³² pak existuje významné riziko nesprávného vymezení vlastnické struktury prověřované právnické osoby, resp. možné nesprávné určení sankcionovaných podílů či sankcionovaných subjektů.

5.2.2. Ověření doložení ovládnutí

112. Kontext. Existenci či absenci určitých rozhodných právních skutečností, jako je existence či absence ovládnutí, jež jsou určujícími pro správné vymezení sankcionovaného podílu nebo sankcionovaného subjektu, v některých případech nelze nezávisle ověřit. Zejména pravdivost čestného prohlášení, z něhož vyplývá, že dále uvedené skutečnosti nejsou přítomny, nelze ověřit v podstatě jiným způsobem než specifickým čestným prohlášením; problematickými právními skutečnostmi v tomto ohledu je ověření absence:

- (a) sankcionovaných podílů nebo kvalifikačních podílů, jež jsou ovládajícími podíly, ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby z důvodu ovládnutí na základě jednání ve shodě bez ohledu na skutečnost, ze které jednání ve shodě vychází;

¹³¹ Platí obdobně jako u AS a SE vzhledem ve všem společníkům, pokud má KS kmenové listy.

¹³² Tj. bude-li se spoléhat pouze na čestné prohlášení nebo na výpis z evidence svěřenských fondů, jenž není konstitutivní vzhledem určení beneficentů v případě, že beneficenti nejsou určeni ve statutu svěřenského fondu.

- (b) sankcionovaných podílů nebo kvalifikačních podílů, jež jsou ovládajícími podíly, ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby z důvodu ovládnání jinak než přes podíl, například v důsledku reverzních kontrolních dohod či akcionářských dohod (dohod společníků);
- (c) zastoupených vlastníků ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby.

113. Problém doložení existence ovládajících/kontrolních podílů či podílů nad 50 % z důvodu ovládnání na základě jednání ve shodě bez ohledu na skutečnost, ze které jednání ve shodě vychází.

V případě, že se v rámci vlastnické struktury prověřované právnické osoby se v této struktuře vyskytuje ovládající/kontrolní subjekt díky jednotlivému ovládnání na základě velikosti přímého podílu, nečiní určení takového ovládajícího/kontrolního subjektu. Pokud určitý subjekt má v prověřované právnické osobě například přímý podíl 90 %, jehož existenci lze doložit relevantním konstitutivním dokladovým dokumentem, není problémem doložení existence ovládnání posléze uvedeného subjektu prvně uvedeným subjektem. Nicméně v případě, že potenciálně ovládajících subjektů v jedné vlastnické úrovni je více, stává se doložení existence (spoluovládání) a následkem toho zahrnutí spoluovládajících subjektů mezi ovládající/kontrolující subjekty či subjekty s vlastnickým podílem nad 50 % neřešitelným problémem. Například, pokud má prověřovaná právnická osoba 5 podílníků, každý s přímým podílem 20 %, přičemž taková prověřovaná právnická osoba v rozporu se skutečností uvede, že žádný z jeho přímých vlastníků nejedná ve shodě s jiným přímým vlastníkem, tj. že nedochází ke spoluovládání, aby se vyhnul zahrnutí takových ve shodě jednajících přímých podílníků do ovládajících/kontrolních podílů či podílů nad 50 %, pak v takovém případě v podstatě neexistuje způsob, jak prověřované právnické osobě prokázat, že její prohlášení o absenci jednání ve shodě daných subjektů, tj. o absenci spoluovládání daných subjektů, a tudíž i o absenci označení spoluovládajících přímých podílníků jako subjektů držících sankcionovaný ovládající/kontrolní podíl nebo vlastnických podílů nad 50 %, je nepravdivé. Důsledkem popsaného problému je nesprávné určení sankcionovaného podílu či sankcionovaného subjektu, kdy do vlastnické struktury prověřované právnické osoby nejsou zahrnuty subjekty, které prověřovanou právnickou osobu sice reálně ovládají, avšak prověřovaná právnická osoba je jako ovládající neuvedla.

114. Problém doložení existence ovládnání jinak než přes Podíl u právnických osob v rámci vlastnických struktur, například prostřednictvím reverzních kontrolních dohod či akcionářských dohod (dohod společníků).

V případě nutnosti prokázání ovládnání jiného subjektu v rámci vlastnické struktury prověřované právnické osoby, může dojít k tomuto ovládnání (i) nejen přes přímý podíl nad 50 % či většinový podíl nad 10 %, nebo (ii) jinak než přes přímý podíl bez ohledu na jeho velikost¹³³. V prvním případě půjde o ovládnání menšinovým podílníkem, například s podílem ve výši 40 % v situaci, kdy jiný podílník má vyšší podíl, například 60 %, avšak prvně uvedený formálně menšinový podílník uzavřel s posléze uvedeným formálně většinovým podílníkem společenskou či akcionářskou či obdobnou dohodu, podle které i přes formálně menšinový podíl má prvně uvedený podílník reálný podíl většinový, např. ve výši 60 %, a formálně většinový podílník má reálný podíl menšinový, např. ve výši 40 %. V druhém případě půjde o ovládnání na základě smlouvy, například smlouvy o tichém společenství či smlouvy o zajištění či zastavení přímého podílu či smlouvy o půjčce či úvěru či poskytnutí oprávnění k užívání majetku, jenž je klíčovým pro fungování daného subjektu, jako je například software, přičemž součástí této smlouvy je rovněž převod hlasovacích práv nebo možnosti dávat instrukce k výkonu hlasovacích práv na, podle situace, tichého společníka, poskytovatele zajištění, jež není bankou či finanční institucí, či věřitele či poskytovatele autorských či jiných práv k softwaru. Zákon o evidenci skutečných majitelů, s určitou výjimkou podílu na prospěchu, ani zákon o veřejných rejstřících existenci ovládnání nejen přes podíl, ani jinak než přes podíl neeviduje, tj. nevyžaduje ani

¹³³ Nejúplnější výčet příkladů ovládnání jinak než přes podíl poskytuje čl. 1 (5) a (6) Nařízení (ES) 2580/2001 o mezinárodních ekonomických sankcích.

čestné prohlášení o existenci takových způsobů ovládnání či dokladový dokument o takové existenci. Stejně jako v případě předchozího problému bude důsledkem absence doložení existence ovládnání jinak než přes podíl nesprávné určení sankcionovaného podílu či sankcionovaného subjektu, kdy do vlastnické struktury prověřované právnické osoby nejsou zahrnuty subjekty, které prověřovanou právnickou osobu sice reálně ovládají, avšak prověřovaná právnická osoba je jako ovládající neuvedla.

115. Problém identifikace zastoupených vlastníků přímých podílů ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby. Bez ohledu na typ evidence či veřejného rejstříku, zejména obchodního rejstříku, není možné ani z této evidence ani z veřejného rejstříku nijak ověřit, že tam uvedená osoba jako právní vlastník nejedná na základě smlouvy o zastoupení nebo na základě instrukcí jiné osoby jménem a ve prospěch zastupované osoby, ať je zastupovaná osoba osobou fyzickou či právnickou či právním uspořádáním.

116. Důsledky problému identifikace zastoupeného vlastníka či vlastníků přímých podílů ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby. Absence identifikace zastoupeného vlastníka či vlastníků Přímých podílů ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby, povede k riziku toho, že za sankcionovaný subjekt bude považován právní vlastník jednající jménem a ve prospěch zastoupené osoby, a nikoli zastupovaná právnická osoba či právní uspořádání; bude-li zastupovaná osoba osobou fyzickou osobou, může to mít další důsledky uvedené dále. Například, v případě, že zastupovanou osobou-právním vlastníkem seznatelným z evidence či veřejného rejstříku bude právnická osoba X, povede absence určení osoby, jíž zastupuje, k tomu, že za sankcionovaný subjekt bude považován právní vlastník – právnická osoba X, jež je zastupuje skutečného vlastníka na základě zastoupení či instrukcí, jímž je právnická osoba Y.

5.2.3. Ověření doložení existence

117. Ověření existence subjektu ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby, jenž je českou či zahraniční právnickou osobou nebo českým či zahraničním svěřenským fondem v EU/EHP. Pokud jde o právní ověření existence subjektu ve vlastnické struktuře, pak relevantním rozhodným dokladovým dokumentem k ověření takového subjektu, ať již je právnickou osobou nebo právním uspořádáním, je výpis z příslušného veřejného rejstříku daného typu podnikajících¹³⁴ či nepodnikajících právnických osob¹³⁵ nebo výpis z evidence svěřenských fondů, přičemž co se týče posléze uvedených toto pravidlo, platí alespoň na území členských států Evropské unie¹³⁶. Takový výpis může kdykoli získat jakákoli veřejná instituce nebo i veřejnost v České republice zdarma. V zahraničí může být získání takového výpisu zpoplatněno: ovšem obvykle i v takových zemích, kde je výpis z rejstříku ohledně existence právnických osob zpoplatněn, lze získat alespoň základní informaci o tom, zda je daný subjekt v takovém veřejném rejstříku zapsán zdarma na webových stránkách takového veřejného rejstříku¹³⁷.

118. Ověření existence subjektu, resp. non-subjektu, jenž je zahraničním svěřenským fondem ze země mimo EU/EHP, v němž se svěřenské fondy či obdobná právní uspořádání neregistrují. V případě subjektu, resp. non-subjektu ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby, jenž je zahraničním svěřenským fondem ze země mimo EU/EHP, v němž se svěřenské fondy či obdobná právní uspořádání neregistrují, nebude možné existenci takového zahraničního svěřenského fondu či obdobného právního uspořádání bez právní osobnosti prokázat výpisem z evidence či rejstříku, avšak

¹³⁴ Např. obchodní rejstřík.

¹³⁵ Např. spolkový rejstřík či nadační rejstřík atp.

¹³⁶ Mimo státu EU nemusí být existence potvrzena výpisem, ale soukromoprávní dokumentem (deed).

¹³⁷ Např. Nizozemí či Kypr.

bude nutné si vyžádat zakládající listinu a/nebo statut takového zahraničního svěřenského fondu či obdobného právního uspořádání bez právní osobnosti, jenž osvědčuje jeho existenci.

5.2.4. Společné problémy

5.2.4.1. Při doložení některých právních skutečností

112. Společný problém doložení existence právních skutečností tvrzených v čestném prohlášení, jež nelze nezávisle ověřit. Ke všem třem problémům uvedeným v jednotlivých podsekcích 5.2.1. – 5.2.3. předcházející subsekcce 5.2. přibývá ještě další obrácený problém: pokud prověřovaná právnická osoba ve svém čestném prohlášení tvrdí, že určité subjekty jsou s ním propojeny, a/nebo že vlastník přímého podílu je zastoupen jinou osobou, pak v takových případech je nutné ověřit, že prověřovaná právnická osoba je skutečně ovládána subjekty, o nichž to tvrdí, tj. například, že propojenými subjekty jsou skutečně subjekty, o nichž to tvrdí, a že zastoupený právní vlastník jako subjekt ve vlastnické struktuře je skutečně zastoupen osobou, o níž to prověřovaná právnická osoba tvrdí, a nikoli jinou osobou.

113. Příklad 1. Vycházíme-li ze situace, kdy existuje 5 přímých vlastníků podílu v prověřované právnické osobě, každý s přímým podílem ve výši 20 %, pak může nastat například situace, kdy taková prověřovaná právnická osoba uvede, že je spoluovládán Přímými vlastníky 1, 2 a 3, každý s přímým podílem 20 % (společně 60 %) díky tomu, že jednají ve shodě: v důsledku toho budou považováni za ovládající právě tito tři přímí vlastníci 1, 2 a 3. Nicméně bez toho, aby daný prověřovaná právnická osoba o tom, že je v důsledku jednání ve shodě spoluovládána přímými vlastníky 1, 2 a 3, předložila dokladový dokument, nebude možné pravdivost této skutečnosti, tj. že je spoluovládána přímými vlastníky 1, 2 a 3, nezávisle ověřit¹³⁸.

114. Důsledky Příkladu 1. Absence předložení dokladového dokumentu prokazujícího tvrzení učiněné prověřovanou právnickou osobou, že je spoluovládána na základě jednání ve shodě Přímými vlastníky 1, 2 a 3, může vést k tomu, že některé z těchto tří tvrzených ovládajících subjektů ve skutečnosti ovládajícími subjekty nebudou; bez popsaného doložení může reálná situace být taková, že prověřovaná právnická osoba je ve skutečnosti spoluovládána na základě jednání ve shodě například svými Přímými vlastníky 3, 4 a 5, neboť ve skutečnosti tito přímí vlastníci jednají ve shodě, a nikoli přímí vlastníci 1, 2 a 3. Pokud v případě plurality přímých, ale i nepřímých spoluvlastníků prověřované právnické osoby může více takových spoluvlastníků na základě jednání ve shodě vytvořit seskupení s podílem vyšším, než mají ostatní spoluvlastníci, a docílit tak spoluovládání, je nutné, aby k pravdivosti takového tvrzení o spoluovládání předložila prověřovaná právnická osoba relevantní dokladový dokument.

115. Příklad 2. Dále například, v situaci, kdy existují tři přímí vlastníci prověřované právnické osoby, první s přímým podílem 40 % a ostatní dva s podílem 30 %, pak může nastat například situace, kdy prověřovaná právnická osoba uvede, že je spoluovládána Přímým vlastníkem s přímým podílem 40 % a přímým vlastníkem s podílem 30 %. Ovšem, pokud daná prověřovaná právnická osoba nepředloží zároveň s čestným prohlášením dokladový dokument prokazující, že je skutečně spoluovládána přímými spoluvlastníky s podílem 40 % a 30 % společně s prohlášením, že neexistuje tzv. reverzní kontrolní akcionářská dohoda s třetím přímým vlastníkem s podílem 30 %, nelze nijak ověřit, že toto její tvrzení, je pravdivé.

116. Důsledky příkladu 2. Absence předložení dokladového dokumentu prokazujícího tvrzení, že prověřovaná právnická osoba je spoluovládána na základě jednání ve shodě Přímými vlastníky

¹³⁸ Důkaz obvykle nebude zveřejněn ve sbírce listin veřejného rejstříku.

s přímým podílem 40 % a 30 % v takové prověřované právnické osobě, nemůže vyloučit, že reálný právní stav nebude jiný, a to například: prověřovaná právnická osoba je ve skutečnosti ovládána třetím přímým vlastníkem s podílem 30 %, který uzavřel tzv. reverzní kontrolní akcionářskou dohodu s prvním přímým vlastníkem s přímým podílem 40 % a druhým přímým vlastníkem s přímým podílem 30 %; v důsledku toho by měl být ovládající osobou třetí přímý vlastník s přímým podílem 30 % a ostatní dva přímí vlastníci s podílem 40 % a 30 % by měly být pouze neovládajícími subjekty s vlastnickým podílem.

117. Příklad 3. Například, prověřovaná právnická osoba uvede, že vlastník přímého podílu v něm, osoba X, jenž může být fyzickou osobou či právnickou osobou, zastupuje na základě smlouvy o zastoupení skutečného vlastníka Y, kterým je jiná fyzická nebo právnická osoba. Avšak bez toho, aby prověřovaná právnická osoba zároveň poskytla dokladový dokument prokazující, že skutečně vlastník přímého podílu v něm osoba X zastupuje skutečného vlastníka osobu Y, v daném případě smlouvu o zastoupení mezi těmito dvěma osobami, nebo alespoň plnou moc vydanou skutečným vlastníkem – osobou Y právnímu vlastníkovi přímého podílu – osobě X, nebude tvrzení takové prověřované právnické osoby možno nijak ověřit.

118. Důsledky Příkladu 3. Absence předložení dokladového dokumentu prokazujícího tvrzení učiněné prověřovanou právnickou osobou, že vlastník přímého podílu v této prověřované právnické osobě, fyzická osoba X, zastupuje skutečného vlastníka – fyzickou osobu Y, povede k riziku toho, že zastupovanou osobou – skutečným vlastníkem může být nikoli fyzická osoba X, nýbrž jakákoli jiná osoba, například fyzická osoba Z. To, povede k tomu, že za skutečného majitele bude považována – fyzická osoba Y, jež je zastoupena fyzickou osobou X, jež je přímým právníkem vlastníkem 100% podílu v prověřované právnické osobě, kdežto ve skutečnosti bude skutečným majitelem této prověřované právnické osoby jiný zastoupený skutečný vlastník – fyzická osoba Z, což může vést k nesprávnému určení sankcionovaného subjektu nebo sankcionované osoby.

5.2.4.2. Společný problém při vyžádání informací a dokladů

119. Praktický problém, jak postupovat při vyžádání si potřebných rozhodných dokladových dokumentů. Před vyžádáním si potřebných rozhodných dokladových dokumentů se úřad bude nacházet ve dvojí situaci:

- (a) úřad bude mít určité informace z informativních zdrojů ohledně vlastnické struktury prověřované právnické osoby, avšak nebude mít jistotu, že tyto informace jsou aktuální a doložené rozhodnými dokladovými dokumenty;
- (b) úřad nebude mít informace ani z informativních zdrojů ohledně výše přímého podílu či jeho vlastníkovi nebo o ovládání.

120. Příklad situace, kdy úřad má informace z informativních zdrojů. V prověřované právnické osobě, jež je například akciovou společností A s listinnými akciemi na jméno, má 100 % přímý podíl jiná akciová společnost B, což lze zjistit z informativního výpisu z veřejného rejstříku akciové společnosti A, kde bude akciová společnost B uvedena jako jediný akcionář. Nicméně, vzhledem k tomu, že výpis z veřejného rejstříku akciové společnosti A je pouze informativním dokladovým dokumentem ohledně 100 % vlastníka přímého podílu v akciové společnosti A, neboť rejstříkový soud pravdivost prohlášení společnosti A učiněné vůči rejstříkovému soudu ohledně toho, kdo je jejím 100 % akcionářem nijak neověřuje¹³⁹, musí si úřad vyžádat od akciové společnosti A seznam akcionářů, jenž je rozhodným

¹³⁹ Viz například odpověď Městského soudu v Praze Nadačnímu fondu proti korupci, jež předložil tomuto soudu důkazy o tom, že údaje o vlastnictví společnosti Lagheta a.s. uvedené na notářském zápisu neodpovídají údajům o jediném akcionáři této společnosti uvedeném v obchodním rejstříku, ve které Městský soud uvedl, že

dokladovým dokumentem u takové společnosti s takovými akciemi pro určení jejích akcionářů, který potvrdí či vyvrátí, zda akciová společnost B je jediným přímým vlastníkem společnosti A, a tudíž i propojeným subjektem s akciovou společností A.

121. Příklad situace, kdy úřad nemá informace ani z informativních zdrojů. Prověřovaná právnická osoba, například akciová společnost A (s listinnými akciemi na jméno) má 60 % podíl v akciové společnosti B, která má 60 % podíl v akciové společnosti C. Vlastními silami ani z veřejného rejstříku, včetně sbírky listin, ani z evidence skutečných majitelů úřad nemá možnost zjistit informaci ani získat dokladový dokument o skutečnosti, že akciová společnost A má 60 podíl v akciové společnosti B, která má stejný podíl v akciové společnosti C. Úřad nicméně může vyzvat akciovou společnost A, aby jí informovala o tom, v jakých jiných právnických osobách drží ovládající podíly nebo prohlásila, že v žádné další společnosti podíl nedorčí, přičemž akciová společnost A má povinnost této žádosti úřadu vyhovět; z informace podané akciovou společností A vyplývá, že má 60 % podíl v akciové společnosti B; v tu chvíli je úřad oprávněn a zároveň povinen vyžádat si seznam akcionářů d společnosti B a zároveň musí společnost B vyzvat, aby jí informovala o tom, v jakých jiných právnických osobách drží ovládající podíly nebo prohlásila, že v žádné další společnosti podíl nedorčí, přičemž akciová společnost B má povinnost této žádosti úřadu vyhovět.

5.3. Dokladové dokumenty u prověřované právnické osoby

122. Kontext. Směrnice (EU) 2017/1132 o některých aspektech práva obchodních společností týkající se kapitálových společností (společnost s ručením omezeným a akciová společnost a jejich ekvivalentní formy v jiných členských státech EU¹⁴⁰) stanoví členským státům EU, včetně členských států EHP, povinnost zajistit, prostřednictvím zveřejňování některých údajů a dokumentů týkající se kapitálových společností, ve veřejně přístupném rejstříku¹⁴¹. Mezi těmito povinně zveřejňovanými „harmonizovanými“ údaji nicméně není údaj o přímém podílu v dané kapitálové společnosti ani relevantní konstitutivní dokladový dokument prokazující pravdivost a správnost údaje o přímém podílu a jeho přímém vlastníkovi; v důsledku absence této harmonizace na unijní úrovni si každý členský stát EU/EHP samostatně stanoví požadavky na zveřejňování informací o přímém podílu v kapitálových společnostech, jakož i požadavky na prokazování těchto informací relevantními konstitutivními dokladovými dokumenty.

123. Sub-problém doložení vlastníků přímých podílů ze zahraničních veřejných rejstříků obchodních korporací. Doložení nepřímých zahraničních majitelů bude za určitých okolností možné z veřejně dostupných, zpravidla nezaplatněných základních informací ze zahraničních obchodních rejstříků: zjištění bude možné provést v případě, že zahraniční veřejný rejstřík, kde je dotčená zahraniční právnická osoba, jež je nepřímým majitelem české právnické osoby zapsána, vyžaduje od právnických osob tam zapsaných informace o přímých majitelích a že tyto informace zveřejňuje; to se bude lišit stát od státu, neboť ani v Evropské unii není zveřejňování přímých majitelů právnických osob či obchodních

prokázaný rozpor mezi údaji o vlastnictví nevede do souladu se skutečností, neboť společnost Lagheta a.s. nepodala soudu návrh na zahájení řízení s cílem dosáhnout shody mezi zápisem v obchodním rejstříku a skutečným stavem (<http://www.nfpk.cz/prakticky-priklad>).

¹⁴⁰ Seznam typů společností v jednotlivých členských státech, na které se první směrnice o kapitálových společnostech použije je uveden v čl. 1 této směrnice.

¹⁴¹ (i) akt, kterým se společnost zakládá, a stanovy, pokud jsou obsaženy v samostatném aktu, a to včetně změn uvedených aktů a úplných znění změněného aktu v platném znění; (ii) jmenování, ukončení funkce a totožnost osob, které jako statutární orgán společnosti nebo členové takového orgánu (iii) výši upsaného základního kapitálu, jestliže akt, kterým se společnost zakládá, nebo stanovy uvádějí schválený základní kapitál, pokud jakékoliv navýšení upsaného základního kapitálu nevyžaduje změnu stanov; (iv) účetní doklady za každé účetní období, které je třeba zveřejnit.

společností harmonizováno – z nizozemského rejstříku bude například možné zjistit přímé majitele společnosti typu B.V. (ekvivalent českého s r. o.) a N.V. (ekvivalent české a.s.) za předpokladu, že tyto společnosti budou mít jediného majitele (budou-li mít víc jak jednoho majitele, nebude možné z nizozemského rejstříku informaci o přímých majitelích zjistit), z kyperského rejstříku bude například možné zjistit přímé majitele společnosti typu Ltd. (obecná kapitálová společnost) bez ohledu na počet přímých majitelů.

124. Problém doložení vlastníků přímých podílů ze zahraničních veřejných rejstříků u neziskových právnických osob. U právnických osob zapsaných v členských státech EU v jiných než obchodních rejstřících, tj. zejména u neziskových právnických osob zapsaných v různých typech rejstříků neziskových právnických osob, neexistují obdobné snahy o zjednodušení přístupu k informacím a dokumentům obsaženým v těchto veřejných rejstřících. Není proto možné získat centrálním nebo jiným zjednodušeným způsobem informace o přístupu, obsahu informací a právní závaznosti informací a dokumentů obsažených v těchto rejstřících, a to bez ohledu na to, zda se nacházejí v EU nebo mimo EU. Informace o tom, zda veřejný rejstřík neziskových právnických osob v dané zemi existuje, jaké se do něj zapisují právnické osoby, jaké informace, případně dokumenty týkající se právnické osoby lze z takového rejstříku získat, v jaké formě, jaká je právní závaznost takto získaných informací a dokumentů, je nutné pokusit se vyhledat například prostřednictvím internetu.

125. Problém ověření u zahraničních subjektů s listinnými akciemi na majitele. Je-li podíl představován listinnými cennými papíry na majitele v těch právních řádech, ve kterých je taková podoba akcií přípustná nebo v České republice před 1. červencem 2013, nebude možné majitele akciové společnosti s takovou podobou akcií nijak doložit, pokud tyto akcie nebyly složeny do úschovy. Složení do úschovy mohou předvídat buď stanovy akciové společnosti, takže akcie jsou vydány společností přímo do úschovy a jejich majitel je může nabýt pouze tak, že uzavře smlouvu o úschově s uchovatelem, kterým může být například banka, notář nebo advokát; nebo mohou být listinné akcie na majitele bez ohledu na znění stanov složeny do úschovy – vratné či nevratné – majitelem samotným. V takovém případě obvykle nahrazuje smlouva o úschově nebo potvrzení o složení listinných akcií na majitele do úschovy, jež vymezuje počet, emitenta a jmenovitou hodnotu akcií, akcie, resp. listiny, v nichž jsou inkorporovány, dokladové dokumenty o tom, kdo je vlastníkem takových akcií.

5.4. [Odpověď na otázku, jak určit rozhodné dokladové dokumenty pro ověření vlastnické struktury prověřované právnické osoby](#)

126. Odpověď na otázku 3. Úřad nemůže ukončit s dostatečnou jistotou proces posouzení toho, zda v prověřované právnické osobě má podíl sankcionovaná osoba nebo tzv. kvalifikační subjekt, resp. zda dostatečně identifikoval a doložil vlastnickou strukturu této prověřované právnické osoby, aniž by písemně vyzval alespoň:

- (a) k potvrzení rozsahu jím zjištěné vlastnické struktury prověřované právnické osoby, neboť bez potvrzujícího prohlášení nemůže mít nikdy jistotu, že:
 - (i) neexistují další ovládané či vlastnický propojené subjekty v rámci dceřiné vlastnické struktury prověřované právnické osoby,
 - (ii) neexistují další ovládané či vlastnický propojené subjekty v rámci sesterské vlastnické struktury prověřované právnické osoby;
 - (iii) identifikované subjekty nejsou sankcionovanými subjekty v důsledku možného ovládnání nejen přes podíl či jinak než přes podíl, například v důsledku existence reverzních kontrolních smluv mezi většinovými a menšinovými společníky,

- (b) k doručení rozhodných dokladových dokumentů, jež nemůže získat z veřejných zdrojů ohledně vlastnické struktury, od příslušných subjektů, a to zejména ohledně:
 - (i) přímých podílů v situacích, kdy rozhodné dokladové dokumenty prokazující existenci, výši a vlastníky těchto přímých podílů nejsou zveřejňovány;
 - (ii) ovládní, neboť rozhodné dokladové dokumenty ohledně ovládní nejsou zveřejňovány téměř nikdy.

127. Návrh řešení problému doložení existence přímého podílu v situaci, kdy relevantní konstitutivní dokladový dokument není přístupný ve veřejném rejstříku. V situaci, kdy relevantní rozhodný dokladový dokument prokazující existenci a výši přímého podílu není přístupný ve veřejném rejstříku, a je pouze u daného subjektu ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby, bude nutné, aby si úřad tento rozhodný dokladový dokument od daného subjektu vyžádal. Který dokument bude u jednotlivých typů právnických osob představovat relevantní rozhodný dokladový dokument, se bude lišit u každého typu právnické osoby, a i u jednotlivých typů právnické osoby; vzhledem k tomu, že identifikace relevantních rozhodných dokumentů prokazujících existenci a výši přímého podílu a jeho vlastníka je poměrně komplikovaná, je uvedena detailně v části B Přílohy 2 této analýzy.

128. Návrh řešení problému identifikace subjektů ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby na základě ovládní jiným způsobem než přes podíl. Ohledně identifikace subjektů ve vlastnické struktuře na základě ovládní jiným způsobem než přes podíl, je nutné informace o takto přímo či nepřímo ovládaných či ovládajících subjektech v mateřské či dceřiné struktuře prověřované právnické osoby získat přímým dotazem od této prověřované právnické osoby nebo od ní získat prohlášení, že žádné takto ovládané či ovládající subjekty (způsobem jinak než přes podíl) neexistují. Stejný dotaz či prohlášení je nutné získat i od každého ovládajícího mateřského subjektu a i od každého ovládaného dceřiného subjektu ohledně existence či absence dalších přímo ovládajících mateřských subjektů jinak než přes podíl či dalších přímo ovládaných dceřiných subjektů. Naopak v situaci, kdy prověřovaná právnická osoba nijak neuvádí či neprohlašuje, že by vlastníci kvalifikovaných vlastnických přímých podílů nebyli v důsledku smluvních či obdobných úkonů též ovládajícími vlastníky v rámci vlastnické struktury prověřované právnické osoby nebo že by jednali jako zástupci jiných osob, nelze žádným legálním způsobem zjistit, že takové tvrzení či prohlášení prověřované právnické osoby je nepravdivé.

129. Návrh řešení problému doložení existence ovládní jinak než přes podíl v subjektu ve vlastnické struktuře, jenž je svěřenským fondem. U svěřenských fondů je možné ovládní jinak než přes podíl doložit relevantním rozhodným dokladovým dokumentem trojím způsobem:

- (a) získáním statutu svěřenského fondu z neveřejné části evidence svěřenských fondů, má-li do takovéto evidence příslušný úřad přístup, za účelem prokázání vztahu správce, zakladatele, obmyšleného či obmyšlených, jsou-li ve statutu uvedeni, a případně členů rady protektorů, byla-li zřízena; nebo
- (b) získáním statutu svěřenského fondu od daného svěřenského fondu v rámci vlastnické struktury přímo prostřednictvím prověřované právnické osoby za účelem prokázání vztahu ke svěřenskému fondu ze strany správce, zakladatele, obmyšleného či obmyšlených, jsou-li ve statutu uvedeni, a případně členů rady protektorů, byla-li zřízena; nebo
- (c) získáním dokumentu vydaného správcem svěřenského fondu určujícího jednoho či více obmyšlených, je-li tato možnost předvídána ve statutu svěřenského fondu, za účelem prokázání vztahu ke svěřenskému fondu ze strany takových obmyšlených.

130. Je tvrzeno ovládnání jiným způsobem než přes podíl nebo existence zastoupení. Naproti tomu v situaci, kdy prověřovaná právnická osoba uvede, že jeden či více vlastníků kvalifikovaných přímých podílů ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby není v důsledku smluvních či obdobných úkonů též ovládajícím vlastníkem či vlastníky, přičemž takovým ovládajícím vlastníkem je jiná právnická osoba či uspořádání bez právní osobnosti nebo, pokud tvrdí či prohlašuje, že jeden či více vlastníků kvalifikovaných přímých podílů jedná jako zástupci jiných osob, pak musí prověřovaná právnická osoba, jež výše uvedené tvrdí, zároveň:

- (a) identifikovat je stejným způsobem jako jiné přímé majitele v závislosti na tom, zda se jedná o fyzické nebo právnické osoby a doložit jejich existenci,
- (b) identifikovat a doložit smlouvu či jiný právní úkon, na základě níž došlo k zastoupení nebo k vytvoření závazné povinnosti zastupujícího právního vlastníka přijímat závazné instrukce k výkonu hlasovacích práv od skutečného vlastníka.

131. Návrh řešení problému nemožnosti seznat nekooperující zpravidla zahraniční část vlastnické struktury z evidence skutečných majitelů. V situaci předvídané v § 48 odst. 3 zákona o evidence skutečných majitelů, kdy zpravidla zahraniční část vlastnické struktury z evidence skutečných majitelů nepůjde zjistit, přičemž tato z evidence nezjistitelná část vlastnické struktury bude relevantní pro určení sankcionovaných podílů či sankcionovaných subjektů, získat od prověřované právnické osoby přímým dotazem od ní informace a relevantní rozhodné dokladové dokumenty o této z evidence nezjistitelné části vlastnické struktury nebo od této prověřované právnické osoby získat prohlášení, že neexistují další subjekty v rámci vlastnické struktury prověřované právnické osoby, ohledně níž nebo ohledně její části, nelze z evidence příslušné informace zjistit.

6. **Otázka 4: Jak má úřad poznat, že prověřovaná právnická osoba správně identifikovala a doložila všechny ovládající a/nebo kvalifikovaně vlastnicky propojené subjekty či všechny kvalifikační subjekty či jimi ovládané subjekty?**

132. Vymezení problému 4. I když byla prověřovaná právnická osoba vyzvána úřadem, aby rozkryla a doložila svou vlastnickou strukturu podle stanovených požadavků, musí úřad být schopen si ověřit, že prověřovaná právnická osoba identifikovala všechny ovládající a/nebo ovládané subjektu a/nebo kvalifikovaně vlastnicky propojené subjekty (tj. že úřadu nelhala), že vše doložila relevantními rozhodnými dokladovými dokumenty (tj. že neposkytla nesprávné, podvržené či modifikované dokladové dokumenty) a že tak učinila ke správnému časovému okamžiku či časovému intervalu (tj. že se nepokusila uvést úřad v časový omyl). Úřad musí být schopen přiměřeným způsobem ověřit, zda prověřovanou osobou uváděná vlastnická struktura, je správně určena, tj. v souladu s právními předpisy. To znamená, že úřad být schopen ověřit:

- (a) informačně, že prověřovaná právnická osoba nezamlčela úřadu:
 - (i) žádné subjekty, s nimiž by byla prostřednictvím ovládnání či kvalifikovaného vlastnického podílu propojena;
 - (ii) žádné skutečnosti, které by mohly vést k závěru, že ovládající či ovládaný subjekt není kvalifikovaně vlastnicky propojeným subjektem a naopak,
 - (iii) žádné skutečnosti, které by mohly vést k závěru, že subjekt ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby či skutečný majitel – fyzická osoba ve skutečnosti není

pouze zástupcem jiného subjektu, či případně, pokud takovým zástupcem je, že je zástupcem na základě doloženého zástupčího vztahu, tj. že není zástupcem jiného subjektu;

- (b) důkazně, že byly rozhodnými relevantními dokladovými dokumenty doloženy následující právní skutečnosti týkající se ovládajících či ovládaných subjektů či kvalifikovaně vlastnicky propojených subjektů, a to konkrétně:
 - (j) jejich existence,
 - (ii) výše jejich podílu, a
 - (iii) ovládání;
- (c) časově, že výše uvedené informace jsou důkazně doložené:
 - (i) k jednomu či více relevantních časových okamžiků,
 - (ii) k určitému časovému okamžiku.

6.1. Problém s informačním ověřením, že vlastnická struktura prověřované právnické osoby byla úřadu sdělena kompletně

133. Předpoklady informačního ověření rozsahu vlastnické struktury. Informační ověření vlastnické struktury prověřované právnické osoby může vyústit ve dva možné výsledky:

- (a) nebyla nalezena nesrovnalost v rozsahu vlastnické struktury, v kterémžto případě, ač nelze vyloučit existenci dalších doposud nezjištěných ovládajících či ovládaných subjektů a/nebo kvalifikovaně vlastnicky propojených subjektů, lze přistoupit k důkaznímu ověření zjištěných ovládajících či ovládaných subjektů a/nebo kvalifikovaně vlastnicky propojených subjektů ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby;
- (b) byla nalezena nesrovnalost v rozsahu vlastnické struktury, v kterémžto případě je nutné nejprve vyzvat prověřovanou právnickou osobu k vysvětlení nesrovnalosti a k případnému poskytnutí informací a dokladových dokumentů za účelem vyjasnění uvedené nesrovnalosti, a po vyjasnění této nesrovnalosti přistoupit k důkaznímu ověření zjištěných ovládajících či ovládaných subjektů a/nebo kvalifikovaně vlastnicky propojených subjektů ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby.

134. Limity informačního ověření rozsahu vlastnické struktury prověřované právnické osoby.

Skutečnost, že prověřovaná právnická osoba sdělila úřadu svou kompletní vlastnickou strukturu a že žádný relevantní subjekt ve své vlastnické struktuře nezamlčela, nepůjde nikdy zcela ověřit. Důvodem této „neověřitelnosti“ je skutečnost, že v cca polovině případů je rozhodný dokladový dokument o vlastnictví podílu v právnické osobě či uspořádání bez právní osobnosti neveřejný a pouze v soukromé moci takové právnické osoby či uspořádání bez právní osobnosti, a nelze tudíž nijak dohledat, že jiný subjekt v takové právnické osobě či uspořádání bez právní osobnosti drží ovládající podíl či kvalifikovaný vlastnický podíl nebo, že se vlastník takového podílu změnil. Například, bude-li mít česká akciová společnost ovládající podíl v brazilské akciové společnosti s listinnými akciemi na jméno a informace o tomto podílu v uvedené společnosti nikde nezveřejní, neexistuje způsob, jak se o existenci tohoto ovládajícího podílu a subjektu tento podíl vlastní v podobě uvedené brazilské akciové společnosti dozvědět. Jinak řečeno, pravdivost prohlášení prověřované právnické osoby, že nemá žádné další ovládané subjekty nebo kvalifikovaně vlastnicky propojené subjekty v dceřiné

vlastnické struktury či sesterské vlastnické struktury, je pro úřad v zásadě exaktně neověřitelná, s jistotou dále uvedenou možností vyhledání případných dalších ovládaných či kvalifikovaně vlastnický propojených subjektů v některých soukromých databázích či na internetu.

6.2. Důkazní ověření, že vlastnická struktura byla doložena správnými dokladovými dokumenty

135. Důkazní ověření úřadem: jaké právní skutečnosti týkající se vlastnické struktury musí úřad ověřit? Ověření toho, zda prověřovaná právnická osoba sdělila úřadu svou kompletní vlastnickou strukturu, tj. že předložila věrné kopie rozhodných dokladových dokumentů ohledně subjektů ve vlastnické struktury prověřované právnické osoby, lze provést s omezenou mírou jistoty v závislosti na typu ověřované právní skutečnosti, konkrétně:

- (a) existence subjektu,
- (b) výše přímého podílu a jeho vlastníkov, i,
- (c) ovládání.

136. Důkazní ověření úřadem: jaké dokladové dokumenty prokazující vlastnickou strukturu musí úřad ověřit a s jakým výsledkem? Za předpokladu, že prověřovaná právnická osoba poskytla informace o rozsahu vlastnické struktury, jakož i dokladové dokumenty pro prokázání této vlastnické struktury, úřad musí ověřit, že:

- (a) vyžadoval-li od subjektu, ať už přímo či prostřednictvím prověřované právnické osoby, určitý typ rozhodného dokladového dokumentu, že daný subjekt zaslal tento typ dokladového dokumentu, a nikoli jiný typ rozhodného dokladového dokumentu, tj. požádal-li úřad subjekt o seznam akcionářů, že od daného subjektu dostal seznam akcionářů a nikoli jiný rozhodný dokladový dokument¹⁴²;
- (b) přijatá kopie dokladového dokumentu je pravá, nikoli zfalšovaná či modifikovaná, přičemž úřad má různou míru možnosti, jak ověřit tyto dokladové dokumenty:
 - (i) některé rozhodné dokladové dokumenty může ověřit okamžitě vlastními silami,
 - (ii) jiné rozhodné dokladové dokumenty může ověřit částečně dotazem u instituce, která takový dokladový dokument pro daný subjekt vydala, a
 - (iii) ostatní může ověřit pouze u daného subjektu, který daný rozhodný dokladový dokument vydal.

Prvním krokem v rámci ověření ze strany úřadu bude, že prověřovaná právnická osoba doložila k jednotlivým právním skutečnostem rozhodné dokladové dokumenty, jež byly identifikovány v dané metodice, případně, že doložil překlady takových dokladových dokumentů, pokud jsou tyto dokladové dokumenty sepsány v jiném než českém jazyce. Druhým krokem v rámci ověření ze strany úřadu pak bude kontrola toho, zda předložené rozhodné dokladové dokumenty jsou věrnou kopií jejich originálu, tzn., že nejsou falešné či modifikované, a že zároveň tyto dokladové dokumenty prokazují dané právní skutečnosti k požadovanému časovému okamžiku či k požadovanému časovému intervalu.

137. Okamžité ověření rozhodného dokladového dokumentu úřadem oproti veřejnému zdroji. Okamžité ověření rozhodného dokladového dokumentu může úřad učinit oproti veřejnému zdroji, tzn.

¹⁴² Zvláště u zahraničních subjektů ve vlastnické struktury nemusí být posouzení toho, zda byl dodán konkrétní požadovaný dokument zcela triviální.

porovnáním doručeného dokladového dokumentu s jeho stejnopisem, jenž si může vizualizovat či stáhnout z internetového rozhraní veřejného rejstříku¹⁴³ při ověřování:

- (a) existence právnických osob a právních uspořádání se sídlem v EU/EHP/Velké Británii,
- (b) přímých podílů v následujících českých právnických osobách:
 - (i) veřejných osobních společnostech,
 - (ii) společnostech s ručením omezeným bez kmenových listů,
 - (iii) komanditních společnostech bez kmenových listů,

V českém veřejném rejstříku může úřad provést uvedené ověření přímo přes internetové ověření a zdarma.

138. Ověření rozhodného dokladového dokumentu u zákonného zdroje vedeného třetí osobou: tj. dotazem úřadu u finanční instituce, která takový dokladový dokument vydala. Ověření rozhodného dokladového dokumentu, jenž se nezveřejňuje ve veřejném rejstříku a jež vydává finanční instituce, jako na např. výpis z evidence zaknihovaných cenných papírů (akcií), nebo notář, jako například u statutu svěřenského fondu, může úřad učinit dotazem u dané finanční instituce či u notáře, tzn. dotazem, že takový subjektem předložený dokladový dokument pro něj vydala a že jeho obsah je pravdivý, při ověřování výše přímého podílu u:

- (a) zaknihovaných akcií akciové společnosti,
- (b) zaknihovaných akcií evropské společnosti (SE),
- (c) svěřenského fondu, u nějž jsou beneficianti (obmyšlení) uvedeni ve statutu svěřenského fondu.

Úřad bude moci provést takové ověření buď zprostředkovaně prostřednictvím prověřované právnické osoby. U zahraničních subjektů v rámci EU/EHP bude nutné takové ověření provést vždy zprostředkovaně.

139. Ověření rozhodného dokladového dokumentu u jeho původce čestným prohlášením takového původce. Ověření rozhodného dokladového dokumentu, jenž se nezveřejňuje ve veřejném rejstříku a jež vydává pouze subjekt samotný jako jeho původce, jako na např. seznam akcionářů nebo seznam členů družstva či spolku, jež vydává daná akciová společnost, družstvo či spolek¹⁴⁴, může úřad učinit pouze prostřednictvím vyžádání si prohlášení od daného subjektu, že takový rozhodný dokladový dokument je jediný, pravdivý a historicky reflektuje všechny změny v právních skutečnostech, které prokazuje, a to:

- (a) u přímého podílu:
 - (i) v akciových společnostech s listinnými akciemi na jméno,
 - (ii) v evropských společnostech s listinnými akciemi na jméno,
 - (iii) družstev,

¹⁴³ Vyhledáním subjektu na www.justice.eu

¹⁴⁴ Daná akciová společnost, družstvo či spolek mohou být každý buď v postavení propojeného podniku či partnerského podniku.

- (iv) evropských družstevních společností,
- (v) spolků,
- (vi) svěřenského fondu, u něž nejsou beneficianti (obmyšlení) uvedeni ve statutu svěřenského fondu, ale v dokumentu vydaném správcem;

(b) ovládání u jakéhokoli typu propojeného subjektu bez ohledu na jeho právní formu.

140. Doložení přímých podílů zahraničních vlastníků ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby a doložení ovládání. V případě doložení přímých podílů zahraničních vlastníků ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby a doložení ovládání není možné tyto přímé podíly doložit jinak než vyžádáním si relevantních rozhodných dokladových dokumentů prověřované právnické osoby od přímého vlastníka daného přímého podílu nebo od subjektu, v němž je podíl přímým vlastníkem vlastněn.

141. Doložení přímých podílů zahraničních vlastníků ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby, je-li přímý podíl v podobě listinných akcií na majitele. U společností s listinnými akciemi na majitele je nutné získat od společnosti samotné nebo, je-li znám od předpokládaného majitele, informaci o tom, zda byly listinné akcie na majitele složeny do úschovy, zda tato úschova byla vratná či nevratná a pokud ano, k jakému uschovateli. V takovém případě lze prokázat výši podílu v takové společnosti a jeho majitele vyžádáním si od společnosti, uschovatele (např. banka, notář advokát) nebo vlastníka akcií smlouvy o úschově nebo potvrzení o složení listinných akcií předmětné společnosti do úschovy. Dále je nutné získat z obsahu smlouvy o úschově nebo od osoby uschovatele nebo od společnosti či majitele akcií informaci o tom, zda toto složení bylo vratné či nevratné:

- pokud byla úschova vratná,
 - od kdy do kdy byly akcie složeny v úschově a od kdy do kdy byly mimo a zda, jsou o tom vedeny jakékoli záznamy, a dále
 - kdo dané akcie do úschovy složil, resp. kdo byl podle uvedené smlouvy o úschově uschovatelem,
- pokud byla úschova nevratná,
 - kdo dané akcie do úschovy složil, resp. kdo byl podle uvedené smlouvy o úschově uschovatelem; v případě více postupných vlastníků vyžádat si všechny smlouvy, jež byly během zjišťované doby s jednotlivými uschovateli uzavřeny,
 - prohlášení o tom, že předmětná smlouva o úschově je jediná existující smlouva o úschově takových akcií nemá vědomost o tom, že by existovala ještě jiná úschova akcií dané společnosti.

142. Výsledek důkazního ověření vlastnické struktury. Výsledky provedeného důkazního ověření vlastnické struktury mohou pro úřad vyústit v některý z následujících výsledků. V první fázi musí úřad ověřit:

- (a) prověřovaná právnická osoba doručila ty rozhodné dokladové dokumenty, jenž po ní úřad požadoval,
- (b) prověřovaná právnická osoba nedoručila ty rozhodné dokladové dokumenty, které po ní úřad požadoval nebo si úřad není jistý, zda se jedná o typ rozhodného dokladového dokumentu, který

po ní úřad požadoval; v takovém případě musí úřad vyzvat prověřovanou právnickou osobu, aby buď:

- (i) doručila rozhodný dokladový dokument, který po ní úřad požadoval, či ho doručila například ve správném překladu, nebo
- (ii) podala vysvětlení ohledně toho, zda doručený rozhodný dokladový dokument je tím typem rozhodného dokladového dokumentu, který po ní úřad požadoval;

V druhé fázi, poté, co prověřovaná právnická osoba doručila řádné rozhodné dokladové dokumenty, musí úřad ověřit, zda doručené kopie jsou věrné kopie nebo že nejsou na první pohled falešné či modifikované, přičemž toto ověření může úřad učinit:

- (a) výzvou finanční instituci, jež je původcem předloženého rozhodného dokladového dokumentu, například výpisu z účtu zaknihovaných akcií, k doručení prohlášení, že je původcem doručeného dokladového dokumentu a že tento doručený dokladový dokument nebyl zfalšován či jinak pozměněn;
- (b) výzvou statutárnímu orgánu subjektu, jenž daný rozhodný dokladový dokument vydal, např. seznam akcionářů, k doručení prohlášení, že se jedná o pravý, jediný a historický věrný rozhodný dokladový dokument.

6.3. Časové ověření, že vlastnická struktura byla informačně i dokladově ke správnému časovému okamžiku či správnému časovému intervalu

143. Časový kontext. Aby byl úřad schopen aplikovat sankce, musí schopen prokázat, že dotčený subjekt podléhal sankcím k určitému přesně stanovenému okamžiku, tj. ke dni, nebo k určitému přesně stanovenému intervalu od určitého dne do určitého dne, kdy byla daná sankce zrušena¹⁴⁵. Úřad proto potřebuje mít v reálném čase informace o vlastnické struktuře prověřované právnické osoby.

144. Problém okamžitého získání informací (a dokladových dokumentů) v případě relevantní změny výše přímého podílu, jeho vlastníka či ovládnání. V případě změny vlastnické struktury prověřované právnické osoby může v důsledku této změny – ať už změny podílu či subjektu – „vypadnout“ sankcionovaný subjekt ze sankčního režimu, a to okamžitě tj. nabytím účinnosti takové změny. Informace a dokladové dokumenty o takové změně proto musí mít příslušný úřad okamžitě k dispozici, tzn. v reálném čase. Bohužel v důsledku způsobu evidování údajů o přímých podílech ve veřejných rejstřících, evidenci svěřenských fondů či evidenci skutečných majitelů, příslušný úřad výše zmíněné údaje v reálném čase v řadě případů k dispozici mít nebude. Problematické aspekty je možné v tomto ohledu rozdělit do dvou oblastí:

- (a) změna v přímém podílu či vlastnické struktuře není povinně evidována ve veřejném rejstříku či evidenci: změna se projeví jen v rozhodném dokladovém dokumentu, jenž má u sebe vlastník přímého podílu a/nebo subjekt v němž je přímý podíl vlastněn, např. v seznamu akcionářů nebo na výpisu z evidence zaknihovaných cenných papírů;
- (b) změna v přímém podílu či vlastnické struktuře je povinně evidována ve veřejném rejstříku či evidenci, přičemž u tohoto typu změny lze dále rozlišovat:
 - (i) povinnou registraci ‚konstitutivní změny‘ v přímém podílu: například u společnosti s ručením omezeným, jež nemá kmenové listy, nebo u komanditní společnosti, jež

¹⁴⁵ § 12 odst. 1 písm. h) bod 4. zákona o provádění mezinárodních sankcí.

nemá kmenové listy, nebo u veřejné obchodní společnosti, kdy bez takové registrace nemůže ke změně podílu či vlastníka podílu dojít, takže se na informaci o změně podílu či vlastníka lze spolehnout;

- (ii) povinnou registraci ‚informativní změny‘ v přímém podílu: například v obchodním rejstříku u akciové společnosti nebo evropské společnosti nebo v evidenci skutečných majitelů, kdy bez takové registrace ke změně podílu či vlastníka podílu může dojít, takže se na informaci o změně podílu či vlastníka lze spolehnout, neboť rejstříkový soud neověřuje, zda informativní údaj o podílu či vlastníkovu podílu je pravdivý či nikoli.

6.4. Ověření vzhledem k zahraničním subjektům

145. Ověření vzhledem k zahraničním veřejným rejstříkům. U zahraničních rejstříků vzhledem k ověření existence nemusí být přímé ověření prostřednictvím internetu a vizualizace či stažení doručeného dokladového dokumentu možné; takové ověření může být však uskutečněno zasláním odůvodněné žádosti úřadem instituci, např. rejstříkovému soudu či příslušnému úřadu, jenž daný dokladový dokument vydává nebo u něž je takový dokladový dokument uložen. Za takové zaslání si může daná zahraniční instituce účtovat určitý poplatek, přičemž takový poplatek si může daná instituce účtovat i tam, kde lze získat takový dokladový dokument z příslušného veřejného rejstříku přímo prostřednictvím internetového rozhraní¹⁴⁶ a vizualizovat si ho¹⁴⁷ či si ho stáhnout.

146. Portál e-Justice Evropské komise – informace o obchodních rejstřících. Základní informace o způsobech přístupu do obchodních rejstříků a jejich obsahu – veřejný / neveřejný, zdarma / zpoplatněný, informativní / autentické výpis, úroveň důvěryhodnosti informací atd. – v českém jazyce jsou poskytnuty na portálu e-Justice Evropské komise ohledně obchodních rejstříků ve všech zemích EU na následující stránce:

https://e-justice.europa.eu/content_business_registers_in_member_states-106-atcs.do?init=true&member=1

147. Systém propojených obchodních rejstříků (Business Registers Interconnection System – BRIS). Od června 2017 obchodní rejstříky všech členských zemí EU, Islandu, Lichtenštejnska a Norska, jsou propojeny prostřednictvím systému BRIS. Systém BRIS je společným projektem Evropské komise a členských států EU na základě směrnice 2012/17/EU a nařízení (EU) 2015/884. Tento systém umožňuje přes jednotný webový portál uvedený na následující stránce vyhledávat základní informace o společnostech zapsaných v některém z obchodních rejstříků členských států¹⁴⁸:

https://e-justice.europa.eu/content_business_registers_at_european_level-105-en.do

6.5. Odpověď na otázku, jako ověřit správné doložení

148. Odpověď na otázku 4. Problém ověření toho, zda prověřovaná právnická osoba úřadu řádně doložila všechny své ovládané subjekty či kvalifikovaně vlastnický propojené subjekty lze vyřešit pouze částečně; pokud jde:

¹⁴⁶ Francie, Německo, Nizozemí.

¹⁴⁷ Lze na Slovensku či Kypru vizualizovat výpis, avšak nikoli stáhnout. Stažení je možné pouze za poplatek.

¹⁴⁸ V současné době nicméně nejsou do systému BRIS obchodní rejstříky všech členských států, ale postupem času by se měly propojit všechny obchodní rejstříky.

- (a) o informační ověření rozsahu vlastnické struktury prověřované právnické osoby, o níž prověřovaná právnická osoba prohlásila, že je kompletní pouze částečně, lze takové ověření provést:
- (i) částečně porovnáním struktur vztahů jiných ovládajících či ovládaných subjektů či kvalifikovaně vlastnický propojených subjektů, jež tyto subjekty založily do evidence skutečných majitelů, s tam založenou strukturou vztahů prověřované právnické osoby;
 - (ii) přes soukromé databáze, zadáním údajů o prověřované právnické osobě do vyhledávání v dané soukromé databázi a porovnáním, zda výsledek vyhledávání odpovídá, zjištěné vlastnické struktuře prověřované právnické osoby;
 - (iii) přes vyhledávání na internetu, případným zjištěním dalších ovládajících či ovládaných subjektů či kvalifikovaně vlastnický propojených subjektů, které předmětný subjekt nevedl;
- (b) o důkazní ověření: pak jedná-li se o to, zda prověřovaná právnická osoba doložila:
- (i) správný rozhodný dokladový dokument, porovnáním doloženého rozhodného dokladového dokumentu s typem rozhodného dokladového dokumentu, u nějž metodika říká, že má být tím relevantní rozhodným dokladovým dokumentem pro doložení dané právní skutečnosti;
 - (ii) věrnou kopii originálu dokumentu, takovou skutečnost lze ověřit:
 - (V) zcela u rozhodných dokladových dokumentů, jejichž stejnopisy se ukládají do sbírky listin veřejného rejstříku;
 - (VI) zcela u rozhodných dokladových dokumentů, jejichž původcem je finanční instituce přímým ověřením u této finanční instituce, zda doručená kopie jí vydaného dokladového dokumentu odpovídá jeho originálu, který vydala;
 - (VII) zcela u konkrétně právním předpisem vymezených dokladových dokumentů vyžádáním si úředně ověřené kopie takového dokladového dokumentu od příslušného subjektu;
 - (VIII) nijak u právních skutečností, u nichž právní předpis konkrétně nestanoví, jakým rozhodným dokladovým dokumentem je prokázat; jinak řečeno, u těchto právních skutečností, jejichž existenci lze prokázat, pouze pokud předmětný subjekt sám prohlásí, že taková skutečnost nastala, nemá úřad v zásadě¹⁴⁹ žádnou možnost prokázat předmětnému subjektu opak, tj. že u právní skutečnosti, o níž subjekt tvrdí, že nenastala, by úřad byl schopen prokázat opak, že nastala;
- (c) časové ověření, pak toto ověření lze provést:
- (iv) vlastními silami u rozhodných dokladových dokumentů, jejichž stejnopisy se ukládají do sbírky listin veřejného rejstříku;

¹⁴⁹ Pouze pokud by někdo nahlásil nepravdivost a v daném podniku by byly úřadem prověřovány dokumenty.

- (v) dotazem u finanční instituce ohledně právních skutečností, jež jsou prokazovány nezveřejňovanými rozhodnými dokladovými dokumenty, jejichž původcem je daná finanční instituce;
- (vi) v zásadě nijak u nezveřejňovaných rozhodných dokladových dokumentů, jejichž původcem je příslušný subjekt sám a jež jsou u něj uloženy.

149. Detaily řešení problému časového ověření. V případě změny v podílu nebo v jeho vlastníkově v rámci vlastnické struktury prověřované právnické osoby, jež musí být reflektována okamžitě, má příslušný orgán různou míru možnosti, jak se o takové změně v reálném čase dozvědět, a to v závislosti na tom, v jakém rozhodném dokladovém dokumentu se taková změna registruje; v každém případě však musí příslušný orgán, aby mohl změnu zaregistrovat, dříve znát celou vlastnickou strukturu prověřované právnické osoby:

- (b) v případě povinné veřejné registrace ‚konstitutivní změny‘ v přímém podílu v prověřované právnické osobě nebo v subjektu v její vlastnické struktuře, například v podobě společnosti s ručením omezeným bez kmenových listů nebo komanditní společnosti bez kmenových listů nebo veřejné obchodní společnosti, bude tato změna okamžitě zřejmá z výpisu z obchodního rejstříku dané prověřované právnické osoby nebo subjektu v její vlastnické struktuře: i v takovém případě, pokud prověřovaná právnická osoba změnu příslušnému orgánu nenahlásí, musí příslušný orgán pravidelně sledovat v obchodním rejstříku stav podílů v prověřované právnické osobě, jakož i ve všech subjektech v jeho vlastnické struktuře;
- (b) neveřejná soukromá registrace ‚konstitutivní změny‘ v přímém podílu, jež se:
 - (i) informativně registruje ve veřejném rejstříku nebo evidenci svěřenských fondů nebo evidenci skutečných majitelů¹⁵⁰: změna v přímém podílu v takovém případě bude okamžitě registrována v rozhodném dokladovém dokumentu, jenž má u sebe vlastník přímého podílu a/nebo subjekt v němž je přímý podíl vlastněn, např. v seznamu akcionářů nebo na výpisu z evidence zaknihovaných cenných papírů, přičemž může či nemusí být poté informativně registrována například v obchodním rejstříku nebo v evidenci skutečných majitelů; pokud informativně registrována bude v takovém rejstříku či evidenci, bude obvykle registrována se menším či větším zpožděním, takže příslušný orgán zpravidla nebude mít možnost náhledem do takového rejstříku či evidence mít možnost dozvědět se o této změně v reálném čase;
 - (ii) ani informativně neregistruje ve veřejném rejstříku nebo evidenci svěřenských fondů nebo evidenci skutečných majitelů: v takovém případě, jako tomu bude například při změně ovládnutí na základě jiné skutečnosti než vlastnictví většinového podílu, pokud prověřovaná právnická osoba z vlastní iniciativy nesdělí příslušnému orgánu, že u něj došlo ke změně ve vlastnické struktuře, nebude mít příslušný orgán v podstatě žádnou šanci se o takové změně dozvědět.

7. Závěry

100. Závěr 1 - Vnitřní metodický pokyn pro úřad při zjišťování a dokládání vlastnické struktury prověřované právnické osoby. Úřad musí zjistit rozsah a doložit ho rozhodnými dokladovými dokumenty na 100 % či na maximální možnou úroveň, má-li v případném správním řízení uspět, tj. má-li mít dostatečnou jistotu ohledně, že rozhodnutí úřadu o zmrazení majetku, zahrnující podíl, nebo o

¹⁵⁰ Ověření změny by mohlo být možné ověřit z evidence skutečných majitelů porovnáním výpisů obsahujících strukturu vztahů u různých subjektů v rámci vlastnické struktury prověřované právnické osoby.

aplikaci sankce na vybraný subjekt nebude v následném soudním řízení zrušeno. Úřad by proto měl disponovat vnitřním metodickým pokynem, který by indikoval:

- (a) ‚kam se podívat‘, aby zjistil alespoň informativně rozsah vlastnické struktury prověřované právnické osoby za účelem aplikace Sankčního nařízení I či Sankčního nařízení II;
- (b) ‚jaké informace a dokladové dokumenty chtít‘ a ‚od koho je chtít‘ ve výzvě prověřované právnické osobě, již, jak je popsáno v sekci 5 zabývající se Problémem 3, bude muset vždy zaslat uvedeným subjektům, aby si mohl dostatečně jistý ohledně toho, že správně určil vlastnickou strukturu prověřované právnické osoby za účelem určení aplikace Sankčního nařízení I či Sankčního nařízení II;
- (c) ‚jak ověřit, že informace a doklady, které subjekt doručil, jsou kompletní, správné a aktuální‘, jak je popsáno v sekci 6 zabývající se Problémem 4.

Tento popsaný proces lze na jednu stranu realizovat ručně, tak, že pracovníci úřadu projdou jednotlivými popsanými fázemi tohoto procesu a provedou v těchto fázích popsané úkony, nebo může být tento proces realizován elektronicky¹⁵¹.

101. Závěr 2 - Vnější metodický pokyn adresovaný prověřované právnické osobě, jenž specifikuje, jaké informace a jaké dokladové dokumenty ohledně ‚majetku‘ ve formě přímého či nepřímého podílu v právnické osobě či ‚podílu‘ v právním uspořádání bez právní osobnosti má po prověřované právnické osobě vyžadovat. Vzhledem k tomu, že z § 12 odst. 1 písm. (h) bod 1 zákona o provádění mezinárodních sankcí vyplývá, že důkazní břemeno ohledně toho, zda se jedná či nejedná o majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce, tj. v daném případě, zda se o podíl v právnické osobě či uspořádání bez právní osobnosti, na který se vztahují mezinárodní sankce, leží na vlastníkově tohoto podílu či osobě oprávněné z tohoto podílu, bylo by vhodné, aby úřad podrobně specifikoval, jaké informace a dokladové dokumenty má takový vlastník či oprávněná osoba, tzv. prověřovaná právnická osoba, úřadu dodat a v jaké formě:

- (a) z hlediska obsahu by tyto informace a dokladové dokumenty měly pokrývat veškeré podíly a subjekty ve vlastnické a řídicí struktuře až po skutečného majitele či koncového vlastníka tak, aby bylo možné určit, zda ve vlastnické a řídicí struktuře až po skutečného majitele či koncového vlastníka či v jimi přímo či nepřímo ovládané další struktuře, neexistuje:
 - (i) jeden či více podílů, jež by měly podléhat zmrazení podle Sankčního nařízení I;
 - (ii) kvalifikační podíl v kvalifikačním subjektu, takže některý ze subjektů v této vlastnické a řídicí struktuře, není subjektem podléhajícím sankcím, což nastane v případě, že takový subjekt získává dotace či veřejné zakázky nebo vykonává určitou v Sankčním nařízení II předvídanou činnost;

¹⁵¹ Možným ‚elektronicky strukturovaným řešením‘ zaručujícím přesnost určení vlastnické a řídicí struktury až po skutečného majitele, včetně doložení vlastnické a řídicí struktury rozhodnými dokladovými dokumenty, spočívá v registraci subjektů přes aplikaci CERTIFIX provozovaný TXP Association z.s. (www.certifix.eu). Pokud se subjekt v této aplikaci zaregistruje, ověří aplikace rozsah vlastnické struktury i relevantní rozhodné dokladové dokumenty. Realizace výše uvedené zákonné povinnosti pak bude pro oba subjekty velmi jednoduchá, a to buď ve formě pár kliknutí a exportu požadovaných informací i dokumentů či zaslání odkazu na zobrazení vlastnické struktury v související veřejné certifikační databázi. Podle dostupných informací v současné době neexistuje jiný elektronický nástroj, prostřednictvím kterého by bylo možno ověřit vlastnickou strukturu relevantními rozhodnými dokladovými dokumenty.

- (c) z hlediska formy by metodický pokyn by měl indikovat, zda prověřovaná právnická osoba poskytne výše uvedené informace a doklady ‚ručně‘, což bude pro subjekty s rozsáhlou provázanou vlastnickou strukturou složitá a zdoluhavý proces nebo zda tak mohou učinit ‚strukturovaně elektronicky‘, což pro ně bude jednodušší a násobně méně administrativně komplikované¹⁵².

¹⁵² Viz předcházející pozn. pod čarou.

PŘÍLOHY

Příloha 1: Podrobné informace o obsahu informativních dokladových dokumentů týkajících se vlastnické struktury

1. Účetní závěrka a výroční zpráva

Kontext. Účetní jednotky, jež budou obvykle zahrnovat prověřovanou právnickou osobu, sestavují v případech stanovených zákonem o účetnictví účetní závěrku. Účetní závěrku tvoří (i) rozvaha (bilance), (ii) výkaz zisku a ztráty, (iii) příloha, která vysvětluje a doplňuje informace obsažené v rozvaze a výkazu zisku a ztráty¹⁵³. Účetní závěrka obsahuje kromě jiného rozvahový den nebo jiný okamžik, k němuž se účetní závěrka sestavuje, a okamžik sestavení účetní závěrky¹⁵⁴. Účetní jednotky sestavují účetní závěrku k rozvahovému dni, kterým je den, kdy uzavírají účetní knihy¹⁵⁵; Účetní jednotky jsou povinny uvádět v účetní závěrce informace podle stavu ke konci rozvahového dne; to platí obdobně i pro všechny účetní záznamy, které se sestavují k rozvahovému dni nebo k jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka¹⁵⁶. Prováděcí právní předpis, vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví stanoví pro jednotlivé skupiny účetních jednotek podle kategorií účetních jednotek vysvětlující a doplňující informace, které jsou účetní jednotky povinny uvádět v příloze v účetní závěrce¹⁵⁷.

Údaje o majiteli či majitelích nad 20 % v účetní závěrce. Do 31. prosince 2015 uváděla účetní vyhláška povinnost všem účetním jednotkám uvádět v příloze k účetní závěrce informace o přímých majitelích účetní jednotky s podstatným vlivem, tj. s podílem převyšujícím 20 %¹⁵⁸. Jinak řečeno, účetní závěrky účetních jednotek do roku 2015, včetně, musí uvádět v úvodní části přílohy k účetní závěrce informace o přímých majitelích s podílem nad 20 %. Bohužel vyhláška č. 250/2015 Sb. ze dne 16. září 2015 novelizující účetní vyhlášku 500/2002 Sb. zrušila uvedenou povinnost zveřejňovat v příloze účetní závěrky konečné vlastníky společností s majetkovou účastí nad 20 %. V důsledku toho již nebude možné z účetních závěrek za účetní období počínající rokem 2016, resp. jejich příloh, včetně, zjistit informace o přímých majitelích nad 20 % a v důsledku toho ani použít účetní závěrku jako případný pomocný dokladový dokument dokládající totožnost přímého majitele a výši jeho podílu, převyšuje-li 20 %. Pokud se informace o majitelích nad 20 % v účetní závěrce nacházejí, jsou tam subjektem vepsány dobrovolně, tj. jedná se o nepovinně informace, a nevztahuje se tak na ně požadavek správnosti, řádnosti a úplnosti, jak je tomu u povinných informací obsažených v účetní závěrce.

Údaje o majiteli či majitelích nad 20 % v konsolidované účetní závěrce. Konsolidovanou účetní závěrkou je účetní závěrka sestavená a upravená metodami konsolidace; konsolidovaná účetní závěrka je ověřována auditorem¹⁵⁹. Povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku má při splnění podmínek stanovených zákonem o účetnictví a prováděcími právními předpisy, účetní jednotka, která je obchodní společností a je ovládací osobou, s výjimkou ovládacích osob, které vykonávají společný vliv (tzv. konsolidující účetní jednotka)¹⁶⁰; povinnost podrobit se sestavení konsolidované účetní závěrky má, za podmínek stanovených zákonem o účetnictví a prováděcími právními předpisy, osoba bez ohledu na její sídlo, pokud je (a) ovládanou osobou, s výjimkou ovládaných osob, ve kterých je vykonáván

¹⁵³ § 18 odst. 1 ÚčetZ.

¹⁵⁴ § 18 odst. 3, písm. e) a f) ÚčetZ.

¹⁵⁵ § 19 odst. 1 ÚčetZ.

¹⁵⁶ § 19 odst. 2 ÚčetZ.

¹⁵⁷ § 18 odst. 6 ÚčetZ.

¹⁵⁸ § 39 odst. 1 vyhlášky 500/2002 Sb., ve znění účinném do 31. prosince 2015.

¹⁵⁹ § 22 odst. 1 ÚčetZ.

¹⁶⁰ § 22 odst. 2 ÚčetZ.

společný vliv (dále jen „konsolidovaná účetní jednotka“), (b) osobou, ve které konsolidující nebo konsolidovaná účetní jednotka vykonává společný vliv (dále jen „účetní jednotka pod společným vlivem“), nebo (c) osobou, ve které konsolidující účetní jednotka vykonává podstatný vliv¹⁶¹. Konsolidační celek tvoří účetní jednotky uvedené v předcházející větě, přičemž **společným vlivem** je takový vliv, kdy osoba v konsolidačním celku spolu s jednou nebo více osobami nezahrnutými do konsolidačního celku ovládají jinou osobu, přičemž osoba vykonávající společný vliv samostatně nevykonává rozhodující vliv v této jiné osobě¹⁶²; **podstatným vlivem** je takový významný vliv na řízení nebo provozování účetní jednotky, jenž není rozhodující ani společný; není-li prokázán opak, považuje se za podstatný vliv dispozice nejméně s 20 % hlasovacích práv¹⁶³. Konsolidovaná účetní závěrka musí být sestavena tak, aby podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace konsolidačního celku, účetních jednotek pod společným vlivem a účetních jednotek přidružených¹⁶⁴. Konsolidovaná účetní závěrka se sestavuje ke konci rozvahového dne konsolidující účetní jednotky¹⁶⁵. Výjimky z povinnosti sestavit konsolidovanou účetní závěrku má za podmínek definovaných zákonem o účetnictví tzv. malá skupina účetních jednotek¹⁶⁶ a taková konsolidující účetní jednotka, která je současně konsolidovanou účetní jednotkou zahrnutou do konsolidačního celku jiné konsolidující osoby, která je konsolidující účetní jednotkou nebo konsolidující zahraniční osobou řídicí se právem členského státu Evropské unie, pokud splňuje další podmínky uvedené v zákoně o účetnictví¹⁶⁷.

Výroční zpráva. Účetní jednotky, které mají povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, jsou povinny vyhotovit výroční zprávu, jejímž účelem je uceleně, vyváženě a komplexně informovat o vývoji jejich výkonnosti, činnosti a stávajícím hospodářském postavení, pokud nejsou v insolvenční¹⁶⁸. Výroční zpráva obsahuje též účetní závěrku, případně konsolidovanou účetní závěrku, zprávu auditora, případně další dokumenty a údaje¹⁶⁹. Výroční zpráva musí kromě informací nezbytných pro naplnění účelu výroční zprávy obsahovat, kromě jiného, i finanční a nefinanční informace: (i) o skutečnostech, které nastaly až po rozvahovém dni a jsou významné pro naplnění účelu výroční zprávy, (ii) o nabytí vlastních akcií nebo vlastních podílů, (iii) o tom, zda účetní jednotka má pobočku nebo jinou část obchodního závodu v zahraničí¹⁷⁰. Výroční zpráva musí být ověřena auditorem za obdobných podmínek jako účetní závěrka¹⁷¹. Účetní jednotky, které se zapisují do veřejného rejstříku, zveřejňují účetní závěrku a výroční zprávu jejich uložení do sbírky listin, přičemž účetní závěrka může být uložena jako součást výroční zprávy; výroční zprávu musí jednotky zveřejnit ve sbírce listin ve stejném termínu jako účetní závěrku¹⁷².

2. Výpis z evidence skutečných majitelů a struktura vztahů

Problém důkazní hodnoty výpisu z evidence skutečných majitelů jako dokladového dokumentu, včetně struktury vztahů. Se vznikem evidence skutečných majitelů a přijetí zákona o evidencích skutečných majitelů se nabízí na první možnost ověřovat skutečné majitele a vlastnickou a řídicí strukturu prověřované právnické osoby z evidence skutečných majitelů. Do evidence skutečných majitelů existuje dvojí náhled: jednak pro veřejnost, jíž se v zásadě zobrazují pouze informace o

¹⁶¹ § 22aa odst. 3 ÚčetZ.

¹⁶² § 22aa odst. 4 ÚčetZ.

¹⁶³ § 22aa odst. 5 ÚčetZ.

¹⁶⁴ § 22aa odst. 7 ÚčetZ.

¹⁶⁵ § 23 odst. 2 ÚčetZ.

¹⁶⁶ § 22a ÚčetZ.

¹⁶⁷ § 22aa odst. 1 ÚčetZ.

¹⁶⁸ § 21 odst. 1 ÚčetZ.

¹⁶⁹ § 21 odst. 5 ÚčetZ.

¹⁷⁰ § 21 odst. 2 ÚčetZ.

¹⁷¹ § 21 odst. 7 ÚčetZ.

¹⁷² § 21a odst. 4 ÚčetZ.

skutečném majiteli¹⁷³, a jednak pro vybrané veřejné orgány¹⁷⁴ a povinné subjekty¹⁷⁵ podle AML zákona, jíž se po kvalifikovaném přístupu zobrazuje kromě informací o skutečném majiteli i struktura vztahů¹⁷⁶, kdy strukturu vztahů je možno v zásadě ztotožnit s vlastnickou a řídicí strukturou¹⁷⁷. Vedle informací a dokladových dokumentů, jež nelze z evidence skutečných majitelů seznat, jež jsou rozebírány jako zvláštní problémy dále v této sekci, je nutné upozornit na následující problémy, s nimiž se lze setkat při zobrazení skutečného majitele a případně struktury vztahů, resp. vlastnické a řídicí struktury; jinak řečeno, z následujících důvodů je nutné brát informace o skutečných majitelích a případných strukturách vztahů, resp. vlastnických a řídicí struktury:

- (a) jelikož evidence skutečných majitelů je evidencí čestných prohlášení, nikoli veřejným rejstříkem¹⁷⁸, jedná se o evidenci neověřených informací o skutečných majitelích a strukturách vztahů (vlastnických a řídicích strukturách), nikoli o rejstřík ověřených informací, vzhledem k nimž by existovala presumpce formální či materiální správnosti, tj. informací, za jejichž pravdivost stát ručí; to vyplývá z absence ověřování informací o skutečných majitelích a strukturách vztahů na základě relevantních konstitutivních dokladových dokumentů¹⁷⁹; v důsledku toho:
 - (i) se v zásadě nelze na správnost a pravdivost informací z evidence skutečných majitelů spolehnout;
 - (ii) vzhledem k velmi omezení správnosti a pravdivosti informací v evidenci skutečných majitelů, není možné, aby tyto informace bez dalšího ověření byly použity jinými veřejnými orgány, v rámci správního trestání, správního řízení či jiné správní činnosti;
- (b) vzhledem k relativně nevýznamným sankcím za nesprávné uvedení skutečného majitele a efektivní neověřitelnosti skutečného majitele, jež má bydliště mimo území mimo ČR, jakož i neověřitelnosti struktury vztahů (vlastnické a řídicí struktury) mimo území ČR, ať už v členských vztazích EU/EHP a Velké Británii, či mimo tyto státy, nemusí být už tak neověřené informace uvedené v evidenci skutečných majitelů aktuální: nejjednodušším způsobem, jak „bezpečně obejít“ nutnost zveřejnit reálného skutečného majitele je zapsat skutečného majitele s bydlištěm mimo ČR do této evidence na jeden jediný den a poté jeho podíl převést na jinou osobu, avšak tuto změnu ve skutečném majiteli již do evidence skutečných majitelů nezapsat¹⁸⁰;
- (c) vzhledem ke globálnímu charakteru struktury vztahů, resp. vlastnické a řídicí struktury, jež může vést do jakékoli země na světě, nemusí být části vlastnické a řídicí struktury v evidenci skutečných majitelů dohledatelné či, pokud dohledatelné jsou, mohou být zcela nedůvěryhodné¹⁸¹: jestliže informace o podílu skutečného majitele – fyzické osoby, jenž je osobou s bydlištěm v ČR, v českých subjektech je možné do jisté míry ověřit, tytéž informace o

¹⁷³ § 14 zákona o evidenci skutečných majitelů.

¹⁷⁴ § 16 odst. 2 zákona o evidenci skutečných majitelů.

¹⁷⁵ § 16 odst. 2 zákona o evidenci skutečných majitelů.

¹⁷⁶ § 13 písm. E) zákon o evidenci skutečných majitelů.

¹⁷⁷ Viz definice výše.

¹⁷⁸ § 22 odst. 3 zákona o evidenci skutečných majitelů.

¹⁷⁹ Ověřuje se na základě jakýchkoli dokumentů; aby rejstřík musel být na základě relevantních konstitutivních dokladových dokumentů, které určuje zákon.

¹⁸⁰ Neformální informace od advokátů, CRIBISu atd.

¹⁸¹ Mohou být tzv. nedůvěryhodné na druhou, tj. o řád nedůvěryhodnější než informace týkající se struktur vztahů (vlastnické a řídicí struktury), nacházejících se v ČR, a skutečných majitelů, jež jsou osobami s trvalým bydlištěm ČR.

podílu skutečného majitele – fyzické osoby, jenž je osobou s bydlištěm mimo ČR, jakož i informace o podílech v nečeských subjektech ve struktuře vztahů (vlastnické a řídicí struktuře) nemohou české orgány vedoucí evidence skutečných majitelů nijak ověřit.

Problém identifikace dceřiné struktury ve vlastnické struktuře prověřované právnické osoby.

Z evidence skutečných majitelů nebude možné nijak identifikovat dceřinou strukturu prověřované právnické osoby. Dceřinou strukturu prověřované právnické osoby s českými subjekty, bude možné identifikovat pouze prostřednictvím funkce vyhledávání ‚Právnické osoby v angažmá‘, a to s výjimkou přímých podílů v akciových společnostech či evropských společnostech, jež mají více jak jednoho akcionáře, jakož i s výjimkou družstev a spolků v případě, že posléze uvedený vykonává vedlejší hospodářskou činnost. Jelikož evidence skutečných majitelů vycházejí ze směrnice AML, která je společná všem členským státům EU/EHP, v důsledku čehož je pojem skutečného majitele a vlastnické a řídicí struktury v právních řádech států EU/EHP identifikován v zásadě obdobně, nebude možné z evidence skutečných majitelů v jakémkoli státě EU/EHP za předpokladu, že do něj bude mít příslušný český úřad přístup, pokud jde o alespoň jeho relevantní části, nikdy identifikovat dceřinou strukturu v rámci vlastnické struktury prověřované právnické osoby

Nemožnost seznat nekooperující zpravidla zahraniční část vlastnické struktury z evidence skutečných majitelů. Na konci této sekce je identifikován problém, jenž se bude se v zásadě týkat pouze zahraniční části vlastnické struktury prověřované právnické osoby. Jak je zřejmé z definice skutečného majitele v AML směrnici i v zákoně o evidenci skutečných majitelů a z pojetí termínu vlastnická a řídicí struktura, resp. skutečný podíl ve směrnici AML a jím odpovídající české právní termíny struktury vztahů a nepřímého podílu uvedené v českém zákoně o evidenci skutečných majitelů, tyto pojmy jsou přeshraničního, globálního charakteru: vlastnická a řídicí struktura, resp. struktura vztahů může mířit, do jakékoli země na světě, ať už v rámci EU/EHP nebo i do zemí mimo EU/EHP.

3. Výpis z veřejného rejstříku

Kontext. Veřejné rejstříky právnických osob jsou každému přístupné; každý do nich může nahlížet a pořizovat si z nich výpisy, opisy nebo kopie¹⁸². Nahlédnout do výpisu z veřejného rejstříku týkajícího se subjektu, jehož majitele a výši jeho podílu hledáme, lze na základě dálkového přístupu prostřednictvím webové stránky www.justice.cz vyhledáním výpisu předmětného subjektu, a následným stažením elektronického výpisu týkající se tohoto subjektu ve formátu pdf. z webové stránky obsahující daný výpis. Právní předpisy, jež definují obsah výpisů z veřejného rejstříku, nutně nepředepisují, že (i) informace uvedené na výpisu z veřejného rejstříku ohledně právnické osoby musí obsahovat rovněž informace o podílu v právnické osobě a jejím majiteli právnické osoby, a pokud je obsahují, že (ii) tyto informace musí být právně závazné. Z tohoto důvodu je proto nutné vědět, u kterých právnických osob se informace o podílu v této právnické osobě a o jeho přímém majiteli na výpisu z veřejného rejstříku u takové právnické osoby objevují a u které nikoli, a jaká je právní závaznost takové informace. Například údaj o společnících či o jediném akcionáři (společníkovi) na výpisu z obchodního rejstříku u společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, včetně evropské společnosti, je pouhou informativní indicií, že zapsaný společník či akcionář je společníkem takové obchodní společnosti. I když je na výpisu z obchodního rejstříku jako společník uvedena osoba X či společnost A¹⁸³, může být

¹⁸² § 120 odst. 2 ObčZ.

¹⁸³ Viz například odpověď Městského soudu v Praze Nadačnímu fondu proti korupci, jež předložil tomuto soudu důkazy o tom, že údaje o vlastnictví společnosti Lagheta a.s. uvedené na notářském zápisu neodpovídají údajům o jediném akcionáři této společnosti uvedeném v obchodním rejstříku, ve které Městský soud uvedl, že prokázaný rozpor mezi údaji o vlastnictví neuvede do souladu se skutečností, neboť společnost Lagheta a.s.

skutečným společníkem této společnosti osoba Y nebo společnost B. Rozhodujícím údajem pro určení, kdo je společníkem u společnosti s ručením omezeným, je údaj v seznamu společníků, případně na kmenovém listu, nikoli údaj o společníkovi na výpisu z obchodního rejstříku; u akciové společnosti, včetně evropské společnosti, pak údaj v seznamu akcionářů, případně na listinné akci.

U následujících právnických osob je možné doložit výši podílu v právnické osobě a jejího majitele výpisem z veřejného rejstříku prostřednictvím webové stránky www.justice.cz a následným stažením elektronického výpisu ve formátu pdf. z této stránky, přičemž informace na takovém výpisu představuje právně závaznou informaci o totožnosti vlastníka podílu a výši jeho podílu (údaj v závorce uvádí označení majitele u jednotlivých typů právnických osob):

- u veřejné obchodní společnosti, (společník),
- u komanditní společnosti (společník – komplementář či komanditista)
- u společnosti s ručením omezeným, jež nevydala kmenové listy (společník),
- u státního podniku (zakladatel),
- u obecně prospěšné společnosti (zakladatel),
- u ústavu (zakladatel),
- u nadace (zakladatel),
- u nadačního fondu (zakladatel),
- u pobočného spolku (hlavní spolek);

U následujících právnických osob poskytuje výpis z veřejného rejstříku pouze informativní, právně nezávaznou informaci o výši a majiteli podílu (údaj v závorce uvádí označení majitele u jednotlivých typů právnických osob):

- u společnosti s ručením omezeným, jež vydala kmenové listy (společník, jenž je zároveň majitelem kmenového listu),
- u akciové společnosti s jediným akcionářem (akcionář),
- u evropské společnosti s jediným akcionářem (akcionář).

V těchto případech u uvedených osob je nutné pro doložení výše podílu a osoby majitele podílu získat další dokladový dokument, jenž obsahuje právně závazné informace o výši podílu a osobě majitele podílu, neboť tyto posléze uvedené informace o výši podílu a osobě majitele v dokladovém dokumentu mají vyšší právní sílu než informativní právně nezávazné informace uvedené na výpisu z veřejného rejstříku.

U následujících právnických osob neposkytuje výpis z veřejného rejstříku žádné informace o výši či majiteli podílu:

- u akciové společnosti s více jak jedním akcionářem,

nepodala soudu návrh na zahájení řízení s cílem dosáhnout shody mezi zápisem v obchodním rejstříku a skutečným stavem (<http://www.nfpk.cz/prakticky-priklad>).

- u družstva, včetně sociálního a bytového družstva,
- u spolku.

4. Další informační dokumenty

Další dokumenty založené do sbírky listin veřejného rejstříku. Vedle účetní závěrky, výroční zprávy, výpisu z evidence skutečných majitelů či výpisu z veřejných rejstříků, mohou obsahovat informace o vlastnické struktuře i další dokumenty založené do sbírky listin veřejného rejstříku ve vztahu k dané právnické osobě, jako jsou například zakladatelské a zřizovací listiny, společenské smlouvy, stanovy a statuty, zápisy z valných hromad či členských schůzí či zprávy o vztazích.

Příloha 2: Proces identifikace skladby podílů, určení ovládajícího podílu a jejich doložení

ČÁST A: IDENTIFIKACE SKLADBY PODÍLŮ A URČENÍ OVLÁDÁJÍCÍHO PODÍLU

Obecně. Smyslem této části je určení ovládajícího podílu, resp. osoby vlastníci ovládající podíl ve zkoumané právnické osobě, případně v uspořádání bez právní osobnosti. Vztah ovládání bude založen na vlastnictví podílu, ať už bude doprovázen smluvním aspektem či nikoli (zpravidla u obchodních korporací), nebo bude vyplývat ze způsobu vymezení členských práv, případně z jiných skutečností (zpravidla u neziskových právnických osob) či z definice práv zainteresovaných osob v předmětném uspořádání (zpravidla u uspořádání bez právní osobnosti). Z teoretického vysvětlení způsobů určení výše a skladby podílů a forem ovládání (**1. Určení výše a skladby podílů a forem ovládání**) proto vyplývá, že určení skladby podílů a forem ovládání se bude lišit v závislosti na tom, zda zkoumanou právnickou osobou bude:

- **obchodní korporace**, u níž vztah ovládání bude nejčastěji vyplývat z vlastnictví podílu, jež může být doprovázeno smlouvou mezi společníky/akcionáři/členy (**2. Určení skladby podílů a ovládání v obchodních korporacích**) NEBO
- **nezisková právnická osoba**, u níž vztah ovládání bude vyplývat ze způsobu vymezení členských práv, případně z jiných skutečností, nebo z vymezení práv osob zainteresovaných v daném právním uspořádání (**3. Zvláštní způsoby určení skladby podílů a ovládání**).

1. Určení výše a skladby podílů a forem ovládání

Obecně. Určení výše a skladby podílů v právnické osobě je nutné pro zjištění, který či kteří z přímých majitelů právnické osoby nebo uspořádání bez právní osobnosti jsou ovládajícími přímými majiteli, neboť pouze u těch je při identifikaci vlastnické a řídicí struktury nutné dále určit jejich přímé a případně nepřímé majitele až po majitele skutečné. Minimálními informacemi o podílu z hlediska určení skladby podílů jsou údaj o výši vlastněného podílu, vyjádřený například v procentech nebo v podobě zlomku a doba, od kdy do kdy byl podíl danou osobou držen (vlastněn). Tato doba musí pokrývat okamžik, ke kterému se údaje o vlastnictví podílu zjišťují. Relevantní práhy pro určení skladby vlastnických podílů stanoví jak veřejnoprávní, tak soukromoprávní předpisy. U právnických osob registrovaných v České republice lze informace o výši podílu, jeho skladbě a jeho majiteli zjistit buď z výpisu z obchodního rejstříku nebo z dalších dokumentů vydaných právnickou osobou nebo třetími osobami, jež mohou či nemusí být založeny ve sbírce listin daného veřejného rejstříku. O podílu je nutné zjistit minimální informace, aby bylo možné určit, zda majitel podílu (společník, akcionář, člen) prostřednictvím tohoto podílu ovládá subjekt ve vlastnické struktuře, ve kterém má podíl, či jakou částku může z právnické osoby získávat jako podíl na zisku. Postup při určení výše a skladby podílů a forem ovládání může probíhat buď:

- **standardním způsobem**, kdy je nejdříve zjištěna minimální výše podílu či podílů a jejich skladba (**1.1. Zjištění minimální výše podílu a skladby podílů**), a následně je na základě zjištěné výše podílu či podílů určen ovládající podíl, resp. ovládající osoba; tento způsob určení bude obvyklý u obchodních korporací; NEBO
- **nestandardní způsobem**, kdy pro určení ovládající osoby minimální výše podílu či podílů ani jejich skladba není určitelná či rozhodující, a ovládající vztah je určen na základě jiných kritérií či faktického rozhodného vlivu (**1.2. Určení ovládajícího podílu jinak než podle výše podílu či podílů a jejich skladby**); tento způsob určení bude obvyklý u neziskových právnických osob a uspořádáních.

1.1. Zjištění minimální výše podílu a skladby podílů

Teoreticky. Podílem na právnické osobě, resp. na subjektu ve vlastnické struktuře, se rozumí vztah mezi tímto subjektem a jeho přímým majitelem; může se jednat o podíl společníka (např. v s.r.o.), o akcie (např. v a.s.) nebo o členský podíl (např. v družstvu či spolku) nebo zvláštní podíl (např. podíl beneficianta ve svěřenském fondu). Podíl v právnické osobě může obnášet podíl na základním kapitálu a/nebo podíl na hlasovacích právech a/nebo podíl na zisku. Podíl na hlasovacích právech je relevantní pro zjištění toho, zda přímý majitel právnickou osobu ovládá, podíl na zisku je relevantní pro zjištění, zda přímý majitel získal nebo získává z právnické osoby finanční prostředky, podíl na základním kapitálu je relevantní pro zjištění výše vypořádacího podílu.

Výše podílu. U obchodních korporací bude výši podílu možno zjistit buď přímo, například z výpisu z veřejného rejstříku, kde bude výše podílu jednotlivých podílníků uvedena v podobě procenta nebo zlomku, nebo bude nutné výši podílu dopočítat z údajů uvedených na příslušném dokladovém dokumentu: například, pokud společnost vydala celkově 20 akcií každou ve jmenovité hodnotě 100 000 Kč při základním kapitálu společnosti v hodnotě 2 000 000 Kč, a má například dva akcionáře, kdy první z nich vlastní 12 akcií a druhý 8 akcií, pak jednoduchým početním úkonem lze dovodit, že první akcionář vlastní v akciové společnosti podíl ve výši 60 % a druhý akcionář podíl ve výši 40 %.

Doba, po kterou se výše podílu nemění. Doba, po kterou je podíl držen (vlastněn) bude u obchodních korporací vyznačena na tzv. úplném výpisu z obchodního rejstříku se zmínkou „Zapsáno“ (okamžik nabytí podílu) a/nebo „Vymazáno“ (okamžik prodeje podílu) u údaje o společníkovi či akcionáři. U obchodních korporací, jejichž přímí vlastníci se do veřejného rejstříku nezapisují (akciové společnosti, které mají více jak jednoho akcionáře) a založili svou účetní závěrku či výroční zprávu obsahující účetní závěrku, bude možné zjistit za určitých podmínek jejich přímé majitele s podílem nad 20 % k datu sestavení dané účetní závěrky, tj. ke konci jejich hospodářského roku, jež bude zpravidla odpovídat kalendářnímu roku.

Účetní předpisy a sektorové předpisy (podíl nejméně 20 %). Účetní směrnice¹⁸⁴, a zákon o účetnictví¹⁸⁵, jež ji transponuje, stanovují pro účely určení skupiny, jež má sestavovat konsolidovanou účetní závěrku, vlastnický práh v hodnotě nejméně 20 % hlasovacích práv¹⁸⁶ (podstatný vliv)¹⁸⁷. Obdobně právní předpisy v oblasti bankovníctví, pojišťovnictví a investičních fondů vymezují termín úzké propojení mezi jednotlivými osobami jako podíl ve výši nad 20 %).

1.2. Určení ovládajícího podílu na základě zjištěné výše podílu či podílů jejich skladby

Nařízení (ES) č. 2580/2001 o mezinárodních sankcích. Dovození ovládání na základě prahu vlastnického podílu je uvedeno v nařízení (ES) č. 2580/2001 o mezinárodních sankcích¹⁸⁸ a doprovodného výkladového stanoviska¹⁸⁹. Z materiálního pohledu uvedené nařízení uvádí neuzavřený výčet kritérií, na základě nichž je možné ovládat, resp. kontrolovat jinou právnickou osobu. Jde o následující:

¹⁸⁴ Směrnice 2013/34/EU o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků (účetní směrnice).

¹⁸⁵ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví (ÚčetZ).

¹⁸⁶ Čl. 22, odst. 1 účetní směrnice.

¹⁸⁷ Čl. 22 ÚčetZ.

¹⁸⁸ FATF Guidance on transparency and beneficial ownership, pt. 33 (a) bod 15.

¹⁸⁹ Pokyny k provádění a hodnocení omezujících opatření (sankce) v rámci společné unijní zahraniční a bezpečnostní politiky z 8. prosince 2003 (15579/0) ve znění dokumentu 9068/13 z 30. dubna 2014.

- (i) mít právo jmenovat samostatně nebo jako výsledek výkonu hlasovacích práv většinu členů správního, řídicího nebo dozorčího orgánu právnické osoby nebo entity, kteří byli ve funkci během probíhajícího či minulého finančního roku;
- (ii) mít právo vykonávat významný vliv v právnické osobě či entitě podle smlouvy uzavřené s takovou právnickou osobou či entitou nebo podle zakladatelských dokumentů takové právnické osoby či entity v případě, že rozhodné právo, jímž se řídí taková právnická osoba či entita, takové jednání dovoluje;
- (iii) mít pravomoc vykonávat významný vliv uvedený v předchozím ustanovení bez formálního oprávnění;
- (iv) ovládat samostatně nebo ve shodě s jinými společníky nebo členy právnické osoby nebo entity většinu hlasovacích práv společníků či členů v takové právnické osobě či entitě;
- (v) mít právo použít všechna aktiva právnické osoby nebo entity či jejich část;
- (vi) řídit podnikání právnické osoby nebo entity na jednotném základě a zveřejňovat konsolidované účetní závěrky;
- (vii) podílet se nerozdílně na finančních závazcích právnické osoby nebo entity nebo za ně ručit.

Je-li alespoň jedno z těchto kritérií¹⁹⁰ naplněno u některého společníka, akcionáře nebo člena, aniž by bylo naplněno více kritérií u jiného společníka, akcionáře či člena, má se za to, že takový společník, akcionář nebo člen má **rozhodující vliv dané právnické osobě nebo uspořádání bez právní osobnosti**; jinak řečeno, právnická osoba nebo jiná entita jsou ovládány, resp. kontrolovány jinou osobou či entitou, jež v ní má rozhodující vliv. Vlastnictvím právnické osoby, skupiny nebo subjektu se podle uvedeného nařízení rozumí držení 50 % nebo více vlastnických práv k určité právnické osobě, skupině nebo subjektu, nebo vlastnictví většinového podílu.

Účetní směrnice. Účetní směrnice při určování skupin, jež mají povinnost sestavovat konsolidovanou účetní závěrku, rovněž stanoví požadavky na ovládání. Společník ovládá právnickou osobu (podnik), pokud sám nebo na základě dohody uzavřené s ostatními akcionáři či společníky:

- (a) má většinu hlasovacích práv akcionářů nebo společníků v jiném podniku (dceřiném podniku);
- (b) má právo jmenovat či odvolat většinu členů správního, řídicího nebo dozorčího orgánu jiného podniku (dceřiného podniku) a je zároveň akcionářem nebo společníkem takového podniku;
- (c) má právo uplatňovat rozhodující vliv na jakýkoli podnik (dceřiný podnik), jehož je akcionářem nebo společníkem na základě smlouvy, kterou s ním uzavřel, nebo podle jeho stanov, společenské nebo zakladatelské smlouvy, umožňuje-li právo, jímž se dceřiný podnik řídí, aby byl takovým smlouvám nebo ustanovením podřízen¹⁹¹;

a případně dále pokud:

- (d) podnik (mateřský podnik) může vykonávat nebo skutečně vykonává rozhodující vliv nebo kontrolu nad jiným podnikem (dceřiným podnikem), nebo

¹⁹⁰ Uvedených čl. 1 odst. 6 zmíněného nařízení.

¹⁹¹ Čl. 22 odst. 1 účetní směrnice.

- (e) tento podnik (mateřský podnik) a jiný podnik (dceřiný podnik) jsou řízeny jednotně mateřským podnikem¹⁹².

Zákon o účetnictví. Obdobně zákon o účetnictví¹⁹³ při vymezení povinnosti sestavit konsolidovanou účetní závěrku uvádí, že povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku má účetní jednotka, která je obchodní společností a je ovládající osobou¹⁹⁴; dále při vymezení povinnosti podrobit se sestavení konsolidované účetní závěrky určuje, že tuto povinnost má osoba, pokud je:

- (a) ovládanou osobou, s výjimkou ovládaných osob, ve kterých je vykonáván společný vliv,
(b) osobou, ve které konsolidující nebo konsolidovaná účetní jednotka vykonává společný vliv, nebo
(c) osobou, ve které konsolidující účetní jednotka vykonává podstatný vliv¹⁹⁵.

Zákon o obchodních korporacích. Podle zákona o obchodních korporacích je ovládající osobou osoba, která může v obchodní korporaci přímo či nepřímo uplatňovat rozhodující vliv¹⁹⁶. Řídící osoba a většinový společník jsou vždy ovládajícími osobami¹⁹⁷. Jedna nebo více osob podrobených jednotnému řízení („řízená osoba“) jinou osobou nebo osobami („řídící osoba“) tvoří s řídící osobou koncern; jednotným řízením je vliv řídící osoby na činnost řízené osoby sledující za účelem dlouhodobého prosazování koncernových zájmů v rámci jednotné politiky koncernu koordinaci a koncepční řízení alespoň jedné z významných složek nebo činností v rámci podnikání koncernu¹⁹⁸. Orgán řídící osoby může udělovat orgánům řízené osoby pokyny týkající se obchodního vedení, jsou-li v zájmu řídící osoby nebo jiné osoby, se kterou tvoří řídící osoba koncern¹⁹⁹. Společník, který má většinu hlasů plynoucích z účasti v obchodní korporaci²⁰⁰, je většinový společník a obchodní korporace, ve které tuto většinu má, je obchodní korporace s většinovým společníkem²⁰¹. Zákon o obchodních korporacích dále stanoví domněnky ovládaní, které jednak specifikují, co se rozumí rozhodujícím vlivem, a jednak stanoví prahy vlastněných podílů:

- (i) ovládající osobou je osoba, která může jmenovat nebo odvolat většinu osob, které jsou členy statutárního orgánu obchodní korporace nebo osobami v obdobném postavení nebo členy kontrolního orgánu obchodní korporace, jejímž je společníkem, nebo může toto jmenování nebo odvolání prosadit;
(ii) osobou ovládající je ten, kdo nakládá s podílem na hlasovacích právech představujícím alespoň 40 % všech hlasů v obchodní korporaci, ledaže stejným nebo vyšším podílem nakládá jiná osoba nebo jiné osoby jednající ve shodě;

¹⁹² Čl. 22 odst. 2 účetní směrnice.

¹⁹³ Zákon č. 563/1991 Sb.

¹⁹⁴ § 22 odst. 2 ÚčetZ.

¹⁹⁵ § 22 odst. 2 ÚčetZ.

¹⁹⁶ § 74 odst. 1 ZOK.

¹⁹⁷ ... ledaže ve vztahu k většinovému společníkovi § 75 stanoví jinak.

¹⁹⁸ § 79 odst. 1 a 2 ZOK.

¹⁹⁹ § 81 odst. 1 ZOK.

²⁰⁰ Do celkového počtu hlasů plynoucích z účasti v obchodní korporaci se pro potřeby tohoto dílu nezapočítávají hlasy z vlastních podílů ve vlastnictví obchodní korporace nebo jí ovládané osoby, ani z podílů, které na účet obchodní korporace nebo osoby jí ovládané nabyla jiná osoba jednající vlastním jménem (§ 73 odst. 2 ZOK).

²⁰¹ § 73 odst. 1 ZOK.

- (iii) osoby jednající ve shodě, které společně nakládají s podílem na hlasovacích právech představujícím alespoň 40 % všech hlasů v obchodní korporaci, jsou osobami ovládajícími, ledaže stejným nebo vyšším podílem nakládá jiná osoba nebo jiné osoby jednající ve shodě;
- (iv) osobou ovládající nebo osobami ovládajícími je také ten, kdo sám nebo společně s osobami jednajícími s ním ve shodě získá podíl na hlasovacích právech představující alespoň 30 % všech hlasů v obchodní korporaci a tento podíl představoval na posledních třech po sobě jdoucích jednáních nejvyššího orgánu této osoby více než polovinu hlasovacích práv přítomných osob.

Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Zákon o ochraně hospodářské soutěže používá pojem kontrola, jenž je podobný pojmu ovládní. Kontrolou se rozumí možnost vykonávat na základě právních nebo faktických skutečností rozhodující vliv na činnost jiného soutěžitele nebo jeho část, zejména na základě: (a) vlastnického práva nebo práva užívání k závodu kontrolovaného soutěžitele nebo k části kontrolovaného soutěžitele, anebo (b) práva nebo jiné právní skutečnosti, které poskytují rozhodující vliv na složení, hlasování a rozhodování orgánů kontrolovaného soutěžitele²⁰². Uplatňovaný rozhodující vliv se týká vlivu na soutěžní chování jiného soutěžitele²⁰³.

Ovládní jako pozitivní kontrola zahrnující rozhodující vliv. Pojem ovládní používaný v této Příručce lze proto definovat jako rozhodující vliv právnické osoby nebo uspořádání bez právní osobnosti v jiné právnické osobě nebo uspořádání bez právní osobnosti spočívající v možnosti prosadit taková opatření v jiné právnické osobě nebo uspořádání bez právní osobnosti, jež je umožňují řídit (rozhodující vliv)²⁰⁴. Rozhodující vliv v právnické osobě či uspořádání bez právní osobnosti, jak vyplývá ze společných znaků definice ovládní ve výše uvedených právních předpisech, se týká:

- (i) jmenování či odvolání osob statutárního či jiného řídicího orgánu právnické osoby, a/nebo
- (ii) určení obchodní či jiné strategie právnické osoby, zejména rozhodování o rozpočtu²⁰⁵, obchodním plánu, hlavních investicích, jmenování řídicích pracovníků či práv ve vztahu k určitému trhu²⁰⁶.

a. Rozhodující vliv vykonávaný samostatně

Obecně. Rozhodujícím vlivem vykonávaným samostatně se rozumí nakládání s hlasovacími právy a možnost vykonávat hlasovací práva na základě vlastního uvážení bez ohledu na to, zda a na základě jaké právní skutečnosti jsou vykonávána, popřípadě možnost rozhodujícím způsobem ovlivňovat výkon hlasovacích práv jinou osobou²⁰⁷.

²⁰² § 12, odst. 4 ZOHS.

²⁰³ Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu zákona o ochraně hospodářské soutěže, bod 18.

²⁰⁴ Výjimečná situace může nastat v případě, pokud je schopen vetovat strategická rozhodnutí soutěžitele pouze jeden akcionář, který ale nemá sám o sobě pravomoc tato rozhodnutí prosadit. Tato situace nastává buď tam, kde jeden akcionář vlastní 50 % základního kapitálu soutěžitele, zatímco zbývajících 50 % mají dva nebo více menšinových akcionářů, nebo pokud je pro strategická rozhodnutí vyžadováno kvorum, které ve skutečnosti uděluje právo veta pouze jednomu menšinovému akcionáři. Za těchto okolností má jeden akcionář tentýž vliv jako obvykle několik akcionářů společně kontrolujících soutěžitele, tj. pravomoc zablokovat přijetí strategických rozhodnutí. Tento akcionář však nemá pravomoci, jejichž nositelem je osoba či soutěžitel s výlučnou kontrolou, tj. pravomoc prosadit strategická rozhodnutí. Protože tento akcionář může vytvořit tutéž bezvýhodnou situaci jako v případech společné kontroly, získává rozhodující vliv, a proto kontrolu ve smyslu zákona (tzv. negativní kontrola) (Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu zákona o ochraně hospodářské soutěže, bod 42).

²⁰⁵ Včetně otázek financování.

²⁰⁶ Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu zákona o ochraně hospodářské soutěže, bod 34.

²⁰⁷ § 77 ZOK.

i. přes samostatný většinový podíl

Teoreticky. Ovládat právnickou osobu s různou mírou intenzity²⁰⁸ lze vždy na základě podílu převyšujícího 50 % a více procent, pokud korporátní dokumenty týkající se konkrétní společnosti nestanoví vyšší základní kvorum pro rozhodování valné hromady v obecných záležitostech. Většinový podíl může mít nicméně hodnotu nižší než 50 % za předpokladu, že žádný jiný společník, akcionář či člen samostatně či společně nemá podíl vyšší. Jak je uvedeno výše, zákon o obchodních korporacích stanoví domněnku ovládnutí v případě podílu na hlasovacích právech ve výši alespoň (i) 40 % všech hlasů v obchodní korporaci, ledaže stejným nebo vyšším podílem nakládá jiná osoba nebo jiné osoby jednající ve shodě, a (ii) 30 % všech hlasů v obchodní korporaci a tento podíl představoval na posledních třech po sobě jdoucích jednáních nejvyššího orgánu této osoby více než polovinu hlasovacích práv přítomných osob.

ii. přes samostatný kvalifikovaný menšinový podíl

Teoreticky. Bez ohledu na hodnotu vlastnického práhu uvedeného v předpisech evropského práva nebo českých právních předpisů lze ovšem ovládat jinou právnickou osobu i na základě vlastnictví menšinového podílu, je-li to doprovázeno dalšími skutečnostmi. Těmito dalšími skutečnostmi může být například existence reverzní kontrolní dohody ve prospěch menšinového akcionáře/společníka nebo připojení zvláštních práv k akciím, jež menšinový akcionář vlastní, například právo určovat strategické obchodní chování společnosti, nebo jmenovat nadpoloviční většinu členů představenstva nebo dozorčí rady společnosti²⁰⁹. Krom toho může menšinový akcionář společnost ovládat, pokud na základě počtu akcionářů, kteří se valné hromady zúčastnili, má stálou většinu hlasů na valných hromadách, tzn., pokud jsou většinou akcionáři/společníci nečini²¹⁰.

b. Rozhodující vliv vykonávaný společně (jednání ve shodě)

Obecně. Společným vlivem se rozumí takový vliv, kdy osoba spolu s jednou nebo více osobami ovládají jinou osobu, přičemž osoba vykonávající společný vliv samostatně nevykonává rozhodující vliv v této jiné osobě²¹¹. Osoby vykonávající společný vliv jednají ve shodě. Jednáním ve shodě je jednání dvou nebo více osob nakládajících hlasovacími právy za účelem ovlivnění, ovládnutí nebo jednotného řízení obchodní korporace²¹². Jednání ve shodě je kritériem subjektivním. Aby bylo možno přímé majitele považovat za jednající ve shodě, musí tyto osoby jednat ve vzájemném (vědomém) srozumění, které musí směřovat k nabytí, postoupení, výkonu či jiné dispozici s hlasovacími právy ve vlastněném subjektu a k tomuto cíli musí být směřováno proto, aby přímí majitelé, jež takto jednají, ovlivnili chování vlastněného subjektu. Pojmovým znakem jednání ve shodě je jeho relativní dlouhodobost a soustavnost; jednáním ve shodě není jednorázové uplatnění vlivu ve společnosti (např. shodné hlasování na jedné valné hromadě)²¹³.

²⁰⁸ Právo společností stanoví různé typy kvalifikovaných většin, například 4/5, 3/4 nebo 2/3 pro přijetí zásadnějších opatření v rámci korporace: v závislosti na konkrétní výši podílu akcionáře s podílem převyšujícím 50 % může tento akcionář prosadit v obchodní korporaci různé typy opatření; naopak ostatní akcionáři mohou v závislosti na výši jejich podílu vytvořit různé typy blokačních menšin a nedovolit většinovému akcionáři s podílem nad 50 % určité typy prosadit proti jejich vůli.

²⁰⁹ Označení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu zákona o ochraně hospodářské soutěže, bod 27.

²¹⁰ Označení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu zákona o ochraně hospodářské soutěže, bod 28.

²¹¹ Čl. 22 odst. 4 ÚčetZ.

²¹² § 78 odst. 1 ZOK.

²¹³ Např. usnesení Nejvyššího soudu České republiky 29 Cdo 3577/2012, ze dne 30.10.2014 nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR 29 Cdo 2751/2012.

Příklady osob jednajících ve shodě. Osobami jednajícími ve shodě²¹⁴ jsou, kromě jiného²¹⁵:

- (i) osoby, které uzavřely dohodu o výkonu hlasovacích práv;
- (ii) osoby, které jednají ve shodě fakticky (tacitně), například:
 - právnická osoba a člen jejího statutárního orgánu, osoby v jeho přímé působnosti, člen kontrolního orgánu, likvidátor, insolvenční správce a další správci podle jiného právního předpisu, nucený správce;
 - ovládající osoba a jí ovládané osoby;
 - vlivné a ovlivněné osoby²¹⁶;
 - osoby blízké podle občanského zákoníku;
 - investiční společnost a jí obhospodařovaný investiční fond či penzijní fond nebo pouze jí obhospodařované fondy.

Právo veta v zásadních otázkách fungování společnosti. Práva veta v zásadních otázkách fungování společnosti bude rozhodným kritériem v případě, že tato práva bude mít pouze jeden společník nebo více společníků, avšak ne každý z nich: takový společník či společníci s právy veta budou společníci s rozhodným vlivem, neboť takový společník nebo společníci budou schopni prosadit zásadní opatření týkající se fungování společnosti bez ohledu na jiného společníka či jiné společníky, kteří taková práva nemají, avšak naopak to nebude možné. Pokud právo veta v zásadních otázkách budou mít všichni společníci nebo alespoň všichni společníci s podílem nad 10 %, nebude právo veta relevantním kritériem pro získání rozhodujícího vlivu: budou-li se všichni moci pomoci práv veta vzájemně blokovat v přijímání zásadních otázkách týkajících se fungování společnosti, budou mít rozhodující vliv všichni společníci s takovými právy. Právo veta, aby představovala relevantní kritérium pro fungování společnosti, se musí týkat zásadních otázek jejího fungování, nikoli pouze aspektů podružných. Jak již bylo uvedeno výše, zásadními otázkami fungování společnosti se rozumí například rozhodnutí o otázkách, jako jsou rozpočet, obchodní plán, hlavní investice, jmenování řídicích pracovníků či práva ve vztahu k určitému trhu; naopak právo veta pouze ve vztahu k případné fúzi, k likvidaci společnosti, ke změnám kapitálové struktury nebo ke změně sídla společnosti²¹⁷ se nevztahuje k zásadním otázkám fungování společnosti. Konečně, není rozhodující, zda společník práva veta skutečně využije, pouhá možnost využít práv veta je postačující²¹⁸.

i. **Formální jednání ve shodě: na základě výslovné dohody společníků / akcionářů**

Teoreticky. Dohody společníků/akcionářů/členů o výkonu hlasovacích práv mohou či nemusí být zveřejňovány, nicméně jejich existence, by měla (avšak ne vždy musí být) zmíněna ve výroční zprávě nebo zprávě o vztazích uveřejněných ve sbírce listin obchodního rejstříku příslušné společnosti.

²¹⁴ § 77 odst. 2 ZOK.

²¹⁵ (i) společnost s ručením omezeným a její společníci nebo pouze její společníci, (ii) veřejná obchodní společnost a její společníci nebo pouze její společníci, (iii) komanditní společnost a její komplementáři nebo pouze její komplementáři.

²¹⁶ Každý, kdo pomocí svého vlivu v obchodní korporaci (dále jen "vlivná osoba") rozhodujícím významným způsobem ovlivní chování obchodní korporace (dále jen "ovlivněná osoba") k její újmě, tuto újmu nahradí, ledaže prokáže, že mohl při svém ovlivnění v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu ovlivněné osoby (§ 71 odst. 1 ZOK).

²¹⁷ Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu zákona o ochraně hospodářské soutěže, bod 39.

²¹⁸ Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu zákona o ochraně hospodářské soutěže, bod 34.

Dohody společníků/akcionářů/členů. Dohoda společníků/akcionářů/členů o výkonu hlasovacích práv, ať už písemná nebo ústní, bude zakládat jednání ve shodě, pokud z jejího obsahu bude patrné, že naplňuje podmínky jednání ve shodě, tzn., že zavazuje společníky/akcionáře/členy jednat při výkonu hlasovacích práv v podstatných otázkách týkajících se řízení společnosti společně, tj. po vzájemné dohodě nebo alespoň ve vzájemném srozumění. Existence dohody společníků/akcionářů/členů o výkonu hlasovacích práv založí domněnku jednání ve shodě; tato domněnka může být vyvrácena předložením textu dohody samotné, ze které bude vyplývat, že společníci/akcionáři/členové, jež jsou takovou dohodou vázáni, koordinují výkon svých hlasovacích práv pouze v nepodstatných otázkách nebo mají v podstatných otázkách právo veta, které skutečně soustavně při reálném hlasování na valné hromadě využívají.

Reverzní kontrolní dohoda. Reverzní kontrolní akcionářská dohoda spočívá v ujednání, podle kterého minoritnímu akcionáři/společníkovi náleží práva majoritního akcionáře/společníka, a to zpravidla takovým způsobem, aby byl obejit výše uvedený práh 25 %. Minoritní akcionáři s podílem na základním kapitálu či hlasovacích právech v hodnotě nižší než je 25 % tak náleží vyšší podíl na hlasovacích právech nebo na zisku, než je uvedených 25 % (nezřídka se jedná o většinový podíl), což tomuto navenek minoritnímu akcionáři/společníkovi umožňuje skrytě danou společnost ovládat, aniž by jeho identita musela být sdělena povinným subjektům podle předpisů proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu: například 15% vlastník může mít díky reverzní kontrolní akcionářské dohodě právo na 90% podíl na zisku a na hlasovacích právech²¹⁹.

ii. Faktické jednání ve shodě: na základě tacitního chování

Teoreticky. Jednání ve shodě nemusí být vyjádřeno v písemné ani ústní formě, může se zobrazit pouze ve faktickém souladném chování těchto osob. Zpravidla bude v tomto směru uzavřena alespoň ústní dohoda; na její existenci bude možno usuzovat především z jednotlivých kroků, kterými osoby jednající ve shodě budou směřovat k naplnění obsahu takové dohody a které nelze vysvětlit jinými příčinami než právě jejich vzájemným srozuměním. Jednání ve vzájemném srozumění v podobě vědomé koordinace výkonu hlasovacích práv může indikovat setrvalé souhlasné hlasování akcionářů. Přesto jej obvykle nebude možné považovat za dostatečné kritérium, na jehož základě by bylo možné bez dalšího (vždy) uzavřít, že osoby souhlasně hlasující jednaly ve shodě.

Typologie jednání ve shodě. K faktickému jednání ve shodě bude docházet v případě, kdy v určité právnické osobě bude mít podíl jiná právnická osoba a zároveň bude v téže právnické osobě vlastnit podíl fyzická osoba, jež je v posléze uvedené právnické osobě členem statutárního orgánu nebo dozorčího orgánu. Dalším indikátorem jednání ve shodě společníků/akcionářů/členů subjektu bude skutečnost, že tito společníci/akcionáři/členové jsou přímo či nepřímo vlastněni a ovládáni jedním a týmž subjektem či subjekty. Například, společníci B1 (40%) a B2 (30%) vlastníci podíl v subjektu A jsou vlastněni subjektem C ze 100 %, který podrobuje subjekty A, B1, B2 jednotnému řízení: společníci B1 a B2 budou z tohoto důvodu jednat při výkonu svých hlasovacích práv společníků ve shodě a jejich podíly bude nutno sečíst (40% + 30% = 70%). Existence společného ovládajícího mateřského subjektu na vyšší úrovni vlastnictví založí domněnku jednání ve shodě; tato domněnka může být vyvrácena existencí reverzní kontrolní dohody – například když v uvedeném subjektu A bude vedle subjektů B1 a B2 ještě subjekt B3 se 30 %, který bude mít se subjekty B1 a B2 uzavřenu reverzní kontrolní dohodu – nicméně tato reverzní kontrolní dohoda bude zpravidla mít širší implikace a bude určitým způsobem zahrnovat i ovládající subjekt či subjekty na vyšší úrovni vlastnictví. Jednání ve shodě může vyplývat i ze skutečnosti, že skuteční majitelé – fyzické osoby jsou v blízkém příbuzenském vztahu bez ohledu na to, na jaké úrovni vlastnictví se takoví skuteční majitelé nacházejí, tj. zda na stejné úrovni (skutečný majitel B1 a skutečný majitel B2 vlastníci podíly v subjektu A jsou bratři) nebo na různých úrovních (skutečný

²¹⁹ Vondráček, O., Transparentnost vlastnických struktur příjemců veřejných prostředků ve světle práva EU, Právník, 12/2015, str. 1087.

majitel – fyzická osoba B1 vlastní podíl v subjektu A vedle společnosti C, kterou vlastní skutečný majitel – fyzická osoba C1, přičemž osoby B1 a C1 jsou manželé). Příbuzenský vztah mezi společníky/akcionáři/členy na stejné nebo na různých úrovních vlastnictví založí domněnku jednání ve shodě; tato domněnka může být vyvrácena prokázáním skutečností, ze kterých bude vyplývat, že společníci/akcionáři/členové, jež jsou v příbuzenském vztahu, nekoordinují výkon svých hlasovacích práv nebo, pokud koordinují, že tak činí pouze v nepodstatných otázkách nebo každý z nich má v podstatných otázkách právo veta, které skutečně soustavně při reálném hlasování na valné hromadě využívá.

1.3. Určení ovládajícího podílu jinak než podle výše podílu či podílů a jejich skladby

Teoreticky. U neziskových právnických osob u jiných uspořádání, jako jsou například svěřenské fondy, u nichž není výše podílu v nich drženy uváděna na výpisu z rejstříku nebo na jiných dokumentech, bude určení skladby podílů záviset na vymezení práv členů neziskových právnických osob a beneficentů uspořádání bez právní osobnosti v zakládacích dokumentech těchto osob a uspořádáních. Neziskové právnické osoby mohou být akcionáři, společníky či členy obchodních korporací a rovněž naopak obchodní korporace mohou být členy neziskových právnických osob. V důsledku toho mohou neziskové právnické osoby být součástí vlastnických struktur, tj. být subjekty vlastnických struktur, a to přesto, že neziskové právnické osoby nemohou vyplácet zisk svým členům (čímž se liší od obchodních korporací), neboť svým členům mohou finanční prostředky, jež získají z obchodních korporací, převádět jiným způsobem, například prostřednictvím půjček, konzultačních smluv a smluv o dodání tzv. měkkých služeb, tj. služeb, jejichž přesný předmět plnění je obtížně definovatelný²²⁰. Určení ovládajícího podílu v neziskových právnických osobách a uspořádáních bez právní osobnosti bude záviset na posouzení následujících kritérií:

- (a) způsob rozdělení členských práv a výše členských podílů,
- (b) počet členů,
- (c) typ členů – fyzické nebo právnické osoby.

a. Způsob rozdělení členských práv a výše členských podílů

Teoreticky. Prvním důležitým aspektem, jenž je při zkoumání vlastnické struktury neziskové právnické osoby nutné ověřit, je způsob rozdělení členských práv a z něho vyplývající výše členských podílů. Jelikož, jak z jejich názvu vyplývá, jsou neziskové právnické osoby založeny za účelem realizace neziskových cílů, je pravděpodobnější, že členská práva budou rozdělena mezi členy rovnoměrně – například způsobem jeden člen, jeden hlas – než nerovnoměrně na základě výše vkladů nebo jiných aspektů, byť nerovnoměrné rozdělení hlasovacích práv alespoň český právní řád umožňuje, například u spolku²²¹. Bude-li rozdělení hlasovacích práv v neziskové právnické osobě nerovnoměrné tak, že některá z členů bude mít více hlasů než jiný, a zejména v situaci, kdy takové nerovnoměrné rozdělení

²²⁰ Samotná přítomnost neziskové právnické osoby ve vlastnické struktuře právnických osob založených za účelem zisku může vyvolat pochybnosti o účelu takové právní konstrukce. Čím dále ve vlastnické struktuře od zkoumané právnické osoby se nezisková právnická osoba bude nacházet a čím více podílů v jiných právnických osobách provozovaných za účelem zisku bude mít, a bude tudíž na sebe brát roli "holdingové společnosti", tj. právnické osoby zastřešující síť jí vlastněných dceřiných společností, které vyplácejí své zisky, ať už prostřednictvím dividendy či jiným způsobem uvedené "holdingové neziskové právnické osobě" (např. Anstalt, Stiftung podle německého či rakouského práva), tím více bude vyvolávat pochybnosti o tom, zda neslouží k zastření svých přímých majitelů a skutečných majitelů související holdingové struktury: důvod pro takovéto uspořádání může být rovněž daňový – nižší nebo dokonce nulová daň z příjmu právnických osob pro "neziskovou holdingovou právnickou osobu" v některých jurisdikcích.

²²¹ § 220 ObčZ.

hlasovacích práv bude založeno na výši vkladů do této neziskové právnické osoby, nebude se takováto struktura hlasovacích práv lišit od struktury právnické osoby založené za účelem zisku. Nerovnoměrné rozdělení hlasovacích práv v neziskové právnické osobě může být zároveň indicií pro využití či zneužití neziskové právnické osobě k jiným potenciálně problematickým účelům. Způsob rozdělení hlasovacích práv – rovnoměrný či nerovnoměrný – bude možné zjistit ze stanov či statutu dané neziskové právnické osoby²²².

b. Počet členů

Teoreticky. Z obecné perspektivy je možné říci, že čím výše bude podílů, tím obtížnější bude koordinovat činnost a zároveň ovládat danou neziskovou osobní právnickou osobu prostřednictvím podílu; naopak čím nižší bude počet členů, tím bude vzájemná koordinace a rovněž ovládání prostřednictvím podílu snazší. Bude-li mít nezisková osobní právnická osoba nejmenší možný počet členů – tři – jejichž podíly budou rozděleny rovnoměrně, bude se jednat o obdobnou situaci *joint venture* v poměru 1/3-1/3-1/3. Obdobně bude-li počet členů neziskové osobní právnické osoby, jejichž hlasovací práva budou rozložena nerovnoměrně, roven nebo vyšší než 4, bude nutné určit ovládající osobu takové neziskové právnické osoby na základě pravidel použitých pro právnickou osobu založenou za účelem zisku. Naopak bude-li mít nezisková osobní právnická osoba s počtem členů 4 a více rozdělena jejich hlasovací práva rovnoměrně, a nebude-li možné dovodit samostatné ovládání či ovládání na základě jednání ve shodě na základě níže uvedených materiálních kritérií, nebudou v takové situaci pro určení ovládání relevantní osoby členů takové neziskové právnické osoby, nýbrž členové statutárního orgánu takové právnické osoby²²³.

c. Typ členů – fyzické nebo právnické osoby

Teoreticky. Společně s předcházejícími kritérii je typ členů neziskové právnické osoby relevantní pro ověření, zda nezisková osobní právnická osoba není pouze prostředkem pro zastření skutečných majitelů této neziskové právnické osoby nebo dalších právnických osob, jejichž je nezisková osobní právnická osoba členem či podílníkem, skutečnost, zda jsou členy právnické osoby pouze fyzické osoby.

Pouze fyzické osoby. Pokud má nezisková osobní právnická osoba nízké množství členů (okolo 3-10), jež jsou výhradně fyzickými osobami, a pokud nemá podíl v jiné právnické osobě provozované za účelem zisku, nebude se zpravidla jednat o neziskovou osobní právnickou osobu, jejímž účelem by bylo využívat vlastnické struktury k potenciálním společensky škodlivým činům; tím samozřejmě není vyloučeno, že by se taková nezisková osobní právnická osoba nemohla dopouštět jiného společensky závažného či dokonce trestněprávně relevantního jednání. Naopak, pokud uvedená právnická osoba bude vlastnit podíl či podíly v jiných právnických osobách provozovaných za účelem zisku, mohla by sloužit jako prostředek pro zakrytí přímých majitelů této neziskové osobní právnické osoby, resp. skutečných majitelů souvisejících právnických osob založených za účelem zisku, neboť identifikovat členy některých neziskových právnických osob, jako například spolku, je obtížnější než akcionáře či společníky právnických osob provozovaných za účelem zisku. Pokud má nezisková osobní právnická osoba vysoké množství členů (např. 11 a více), jež jsou výhradně fyzickými osobami, bude již obtížné jednání těchto členů koordinovat, v důsledku čehož bude méně pravděpodobné, že by prostřednictvím přímých majitelů docházelo k využití vlastnické struktury k potenciálně škodlivému jednání bez ohledu na to, zda má či nemá podíl v jiné právnické osobě provozované za účelem zisku.

Pouze právnické osoby. Naproti tomu, bude-li členem neziskové osobní právnické osoby pouze několik málo právnických osob provozovaných za účelem zisku, a nebude-li zřejmé, že se jedná o profesní sdružení, jak je popsáno dále, může být použití neziskové osobní právnické osoby v takovém případě

²²² § 220, odst. 1 ObčZ.

²²³ § 4 odst. 4 písm. b), bod 3 AML zákona.

prostředkem k zastírání skutečných majitelů, ať už předmětné neziskové osobní právnické osoby, tak přímých či skutečných majitelů právnických osob provozovaných za účelem zisku, jež jsou členy uvedené neziskové osobní právnické osoby. Pokud ovšem budou členy právnické osoby pouze právnické osoby veřejného práva nebo konečné veřejnoprávní subjekty, tak jak jsou definovány v této Příručce – například obce tvořící svazek obcí – tak i přes jejich malý počet nebude vlastnická struktura takové právnické osoby zpravidla prostředkem ke společensky škodlivému jednání či jeho zakrývání; obdobně jako v předchozí situaci ovšem není vyloučeno, že by se taková nezisková osobní právnická osoba nemohla dopouštět jiného společensky závadného či dokonce trestněprávně relevantního jednání. Pokud má nezisková osobní právnická osoba vysoké množství členů (např. 11 a více), jež jsou právnickými osobami, bude již obtížné jednání těchto členů koordinovat, v důsledku čehož bude méně pravděpodobné, že by prostřednictvím přímých majitelů docházelo k využití vlastnické struktury k potenciálně škodlivému jednání bez ohledu na to, zda má či nemá podíl v jiné právnické osobě provozované za účelem zisku; ovšem není vyloučeno, že by se taková nezisková osobní právnická osoba nemohla dopouštět jiného společensky závadného či dokonce trestněprávně relevantního jednání.

Fyzické a právnické osoby. Pokud má nezisková osobní právnická osoba za členy jak fyzické, tak právnické osoby, nebude v takovém případě možné z hlediska typu a počtu členů činit jakékoli obecné závěry, a bude nutné postupovat případ od případu.

2. Určení skladby podílů a ovládání v obchodních korporacích

Obecně. Jelikož právnické osoby mají povinnost znát své skutečné majitele, včetně jejich podílů ve výši přesahující 25 %, a takto také budou též registrovány v budoucích rejstřících skutečných majitelů, mohou orgány, jež budou vyhledávat vlastnictví struktury a skutečné majitele, vycházet právě z informací od právnických osob nebo z těchto rejstříků. Pro usnadnění jejich práce proto tato sekce vychází právě z prahu výše podílu v hodnotě 25 % a jedna akcie (jednotka podílu) uvedeného v předpisech proti praní peněz: nejdříve jsou proto řešeny podíly převyšující 25 % a jejich skladba (**2.1. Podíly, jež převyšují 25 %**), dále podíly převyšující 10 % avšak nepřevyšující 25 % (**2.2. Majitelé s podíly převyšující 10 % avšak nepřesahující 25 %**) a konečně podíly menší než 10 % (**2.3. Podíly ve výši méně než 10 %**). Zjistit, který podíl je ovládající (a následně pak jeho majitele - viz Krok 3), je nutné určit jednak na základě určení výše podílu, a v případě, že je podílů více i jejich skladby (kvantitativní aspekt) a jednak na základě identifikace kritérií ovládání (kvalitativní aspekt). Analýza kvantitativního aspektu (výše podílu) je proto u všech relevantních prahů doplněna rozбором kvalitativního aspektu ovládání (obsah práv vyplývající pro vlastníka podílu z tohoto podílu).

2.1. Podíly převyšující 25 %

Obecně. Při stanoveném prahu ve výši 25 % a jedna akcie (jednotka podílu) mohou nastat následující situace, podíl převyšující 25 % je představován:

- (a) samostatným většinovým podílem: jeden majitel s podílem 25 % a jedna akcie až 100 %;
- (b) dvěma podíly, kdy každý z nich převyšuje 25 %; nebo
- (c) třemi podíly v rozmezí 25 % a jedna akcie až 50 %.

a. Samostatný většinový podíl: jeden majitel s podílem 25 % a jedna akcie až 100 %

Teoreticky. Existuje-li pouze jeden samostatný většinový podíl nad 25 %, může jeho majitel vykonávat práva vyplývající z tohoto podílu zcela na základě vlastního uvážení bez toho, aby musel jednat s jinou osobou či osobami ve shodě - což ovšem může, byť k tomu není nucen. V této situaci se bude samostatný podíl vyskytovat buď v podobě:

- (i) většinového podílu převyšujícího 50 % (50 % plus 1 akcie a vyšší), nebo
- (ii) většinového podílu v rozmezí 25 % plus jedna akcie až 50 %, včetně.

PRAKTICKY: (i) Jeden přímý majitel s podílem v rozmezí 100 % až 90 % (až 95 % v případě zahraničních obchodních korporací z některých jiných států). Samostatný ovládající přímý majitel s podílem nad 50 % bude vždy ovládat subjekt, v němž má takový podíl, pokud výše jeho podílu bude dosahovat 90 %. Není třeba ověřovat další skutečnosti pro dovození ovládaní ze strany takového přímého samostatného majitele, s výjimkou možného zastoupení.

(ii) Jeden přímý většinový majitel s podílem v rozmezí 90 % (až 95 % v případě zahraničních obchodních korporací z některých jiných států) až 50 %, včetně. Samostatný ovládající přímý majitel s podílem nad 50 %, jehož výše se pohybuje v rozmezí překračujícím 50 %, avšak nepřekračujícím 75 % včetně, bude ovládat subjekt, v němž má takový podíl za předpokladu, že nebude existovat reverzní kontrolní dohoda mezi ním a minoritním akcionářem či akcionáři s podílem v rozmezí 25 % až 10 % (až 5 % v případě zahraničních obchodních korporací). Je proto třeba ověřit existenci reverzní kontrolní dohody mezi většinovým majitelem a jedním nebo více přímými majiteli s podílem v rozmezí 25 % až 10 % a možné zastoupení samostatně ovládajícího akcionáře.

(iii) Jeden většinový přímý majitel s podílem v rozmezí 50 % až 25 % + 1. Samostatný přímý majitel s podílem nad 25 %, jehož výše se pohybuje v rozmezí překračujícím 25 %, avšak nepřekračujícím 50 % včetně, bude ovládat subjekt, v němž má takový podíl za předpokladu, že nebude existovat (a) reverzní kontrolní dohoda mezi ním a minoritním akcionářem či akcionáři s podílem v rozmezí 25 % až 10 % (až 5 % v případě zahraničních obchodních korporací) nebo (b) dohoda o výkonu hlasovacích práv mezi zbylými akcionáři/společníky, díky které by posléze uvedení akcionáři či společníci mohli získat nad samostatným akcionářem/společníkem většinu a díky tomu obchodní korporaci ovládat (např. 30 % < (20 % + 20 %)). Je proto třeba ověřit existenci dohody akcionářů/společníků nezahrnující většinového akcionáře/společníků, reverzní kontrolní dohody mezi většinovým přímým majitelem v rozmezí 50 % až 25 % + 1 a jedním nebo více přímými majiteli s podílem v rozmezí 25 % až 10 %.

b. Dva podíly, kdy každý z nich převyšuje 25 %

Teoreticky. Existují-li v právnické osobě **dva podíly nad 25 %**, mohou být **rozděleny** rovnoměrně nebo nerovnoměrně:

- (i) jsou-li rozděleny **rovnoměrně**²²⁴, může jít o:
 - situaci, kdy budou existovat dva majitelé s podílem přesně 50 %²²⁵, včetně situace, kdy bude existovat jeden majitel s podílem přesně 50 % a dva majitelé s podílem přesně 25 % a 25 %,

²²⁴ 32. Nejžřetelnější formou společné kontroly je situace, kdy jsou pouze dva akcionáři, kteří se dělí rovným dílem o hlasovací práva společného podniku. V tomto případě není třeba, aby mezi nimi byla formální dohoda (Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu zákona o ochraně hospodářské soutěže, bod 32).

²²⁵ 31. Rozhodující vliv v tomto smyslu obvykle znamená přinejmenším možnost zablokovat rozhodnutí, která určují strategické obchodní chování soutěžitele. Na rozdíl od výlučné kontroly, která uděluje určitému akcionáři či společníkovi možnost (pravomoc) určovat samostatně strategická rozhodnutí kontrolovaného soutěžitele, společná kontrola je v případech, kdy se akcionáři či společníci nedohodnou na společném postupu (například akcionářskou smlouvou) typicky charakterizována tím, že v kontrolované společnosti může nastat patová situace, plynoucí ze shodného podílu na hlasovacích právech dvou nebo více akcionářů či společníků, respektive schopnosti odmítnout navrhovaná strategická rozhodnutí. Z toho tedy plyne, že tito akcionáři se musí shodnout

- situaci, kdy dva majitelé budou mít podíl převyšující 25 %, avšak nedosahující 50 %, přičemž nebude existovat další minoritní majitel (akcionář či společník), (např. 40 % + 40 %),
 - situaci, kdy dva majitelé budou mít podíl převyšující 25 %, avšak nedosahující 50 %, přičemž bude ještě existovat alespoň jeden další minoritní majitel (akcionář či společník) s podílem nepřesahujícím 25 %, (např. 40 %, 40 % a 10 %).
- (ii) jsou-li rozděleny **nerovnoměrně**, může to být bez existence dalšího vlastnického podílu anebo s existencí dalšího či dalších vlastnických podílů:
- všichni majitelé jednájí ve shodě bez ohledu na způsob rozdělení podílů,
 - existují pouze dva majitelé s nerovnoměrným podílem, jehož součet bude dávat 100 % (např. 60 % a 40 %), a
 - dva majitelé budou mít nerovnoměrně rozdělený podíl, každý v rozmezí převyšujícím 25 %, avšak nedosahujícím 75 %, a tudíž bude ještě existovat alespoň jeden další minoritní majitel (např. 55 %, 35 % a 10 % nebo 45 %, 30 % a 25 % nebo 50 % a 30 % a 20%).

i. Rovnoměrně rozdělené podíly: společný podnik (joint venture)

PRAKTICKY: Akcionáři/společníci tvořící společný podnik jsou ovládajícími akcionáři/společníci (přímými majiteli). Společný podnik může vyplývat, jak z faktického, tak písemně či textově doloženého jednání ve shodě, resp. existence dohody o výkonu hlasovacích práv v posléze uvedeném případě. O společný podnik se bude jednat nejčastěji v případech rovnoměrného rozložení podílů mezi jednotlivými přímými majiteli (akcionáři/společníky). V jednotlivých případech bude třeba:

- **při rozložení podílů způsobem 50 % / 50 %:**
 - **zjistit, zda se jedná o společný podnik v důsledku jednání ve shodě, což bude zpravidla dokumentováno písemnou či alespoň textovou dohodou o výkonu hlasovacích práv; v takovém případě budou ovládajícími osobami oba majitelé;**
 - **v případě absence dohody o výkonu hlasovacích práv v písemné či textové formě, ověřit, zda se nejedná o tzv. mrtvý podnik, kdy jednotliví akcionáři/společníci blokují vzájemně veškerá zásadní rozhodnutí o fungování právnické osoby, již vlastní, takže daná právnická osoba je nefunkční, tj. z korporátních či dalších dokumentů je zřejmé, že spěje k likvidaci a/nebo insolvenční – v takovém případě není ovládajícím ani jeden ze společníků/akcionářů; jinak je třeba v případě absence uvedené dohody o výkonu hlasovacích práv považovat oba jednotlivé majitele s podíly 50 % a 50 % za majitele jednáající ve shodě a zároveň ovládající osoby;**
- **při rozložení podílů způsobem 50 % / (25 % + 25 %):**
 - **jelikož existence společného podniku nebude z rozložení podílů na první pohled patrná, ověřit existenci jednání ve shodě, zpravidla v podobě dohody o výkonu**

na obchodní politice společně kontrolovaného podniku (Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu zákona o ochraně hospodářské soutěže, bod 31).

hlasovacích práv, a to nejprve u menšinových akcionářů/společníků s podíly ve výši 25 %, a poté existenci obdobné dohody, resp. jednání ve shodě, mezi posléze uvedenými akcionáři/společníky na straně jedné, a akcionářem/společníkem s podílem ve výši 50 %, na straně druhé,

- v případě absence dohody o výkonu hlasovacích práv v písemné či textové formě, ověřit, zda se nejedná o tzv. mrtvý podnik, kdy akcionář s podílem ve výši 50 % na straně jedné, a dva ve shodě jednající akcionáři každý s podílem 25 % přesně na straně druhé, vzájemně blokují veškerá zásadní rozhodnutí o fungování právnické osoby, již vlastní, takže daná právnická osoba je nefunkční, tj. z korporátních či dalších dokumentů je zřejmé, že spěje k likvidaci a/nebo insolvenční – v takovém případě není ovládacím ani jeden ze společníků/akcionářů; jinak je třeba v případě absence uvedené dohody o výkonu hlasovacích práv považovat za ovládacího akcionáře/společníka s podílem ve výši 50 %,
- v případě absence společného podniku zahrnující všechny akcionáře/společníky, ověřit existenci reverzní kontrolní dohody mezi většinovým akcionářem/společníkem s podílem 50 % na straně jedné, a jedním nebo více menšinovými akcionáři/společníky, jejichž jednotlivé podíly se rovnají 25 % na straně druhé,
- při rozložení podílů takovým způsobem, že výše podílu dvou akcionářů/společníků s podílem nad 25 % je stejná, přičemž dále existuje majitelé či majitelé se zbytkovým podílem nepřesahujícím 25 % (např. 40 % / 40 % (+ 20 %))
 - jelikož existence společného podniku nebude z rozložení podílů na první pohled patrná, ověřit, zda jde o společný podnik, tj. zda většinoví akcionáři s rovnoměrně rozděleným podílem převyšujícím 25 % jednají ve shodě, tzn. zpravidla na základě dohody o výkonu hlasovacích práv v písemné či textové podobě či faktického jednání ve shodě;
 - v případě absence dohody o výkonu hlasovacích práv mezi dvěma většinovými společníky/akcionáři s rovnoměrně rozděleným podílem převyšujícím 25 % či faktického jednání ve shodě těchto dvou akcionářů/společníků, ověřit, zda jeden z většinových akcionářů/společníků nejedná ve shodě s jedním či více menšinovými akcionáři/společníky, jejichž jednotlivé podíly nepřesahují 25 %, a to tak, že tito ve shodě jednající akcionáři/společníci jsou ovládacími na úkor druhého většinového společníka s podílem nad 25 % (např. když akcionář s podílem 40 % jedná ve shodě s akcionářem s podílem 20 %, takže díky společnému podílu ve výši 60 % mají většinu oproti druhému akcionáři s podílem 40 %, a jsou tak ovládacími akcionáři;
 - existenci reverzní kontrolní dohody mezi většinovými akcionáři/společníky na straně jedné a jedním nebo více menšinovými akcionáři/společníky, jejichž jednotlivé podíly nepřesahují 25 % na straně druhé, v případě absence společného podniku zahrnující všechny akcionáře/společníky.

ii. Nerovnoměrně rozdělené většinové podíly

PRAKTICKY: (i) Dva přímí majitelé, každý s podílem nad 25 %, kdy součet obou podílů činí 100 %. V případě nerovnoměrně rozdělených podílů dvou přímých majitelů, kteří nejednají ve shodě, kdy každý z těchto majitelů má podíl nad 25 %, aniž existuje v dané právnické osobě vedle těchto jakýkoli další přímý majitel, bude ovládací osobou většinový přímý majitel, tj. ten přímý majitel, jehož podíl

je vyšší (např. majitel s podílem ve výši 60 % oproti majiteli s podílem ve výši 40 %). V takovém případě je třeba ověřit absenci reverzní kontrolní dohody mezi většinovým a menšinovým akcionářem/společníkem, a to ve prospěch posléze uvedeného.

Pokud naopak dva přímí majitelé (akcionáři/společníci) jednají ve shodě, pak jsou ovládajícími osobami oba tito přímí majitelé. V takovém případě je třeba ověřit absenci zastoupení jednoho či obou takových ovládajících většinových akcionářů/společníků.

(ii) Dva přímí majitelé, každý s podílem nad 25 %, kdy součet obou podílů nečiní 100 %. Pokud existují dva přímí majitelé každý s různě vysokým podílem nad 25 % v situaci, kdy součet jejich podílů nečiní 100%, a tito majitelé jednají ve shodě, ať už na základě dohody o výkonu hlasovacích práv nebo na základě faktického jednání ve shodě, jsou tito přímí majitelé ovládajícími majiteli (např.: 50 % + 30 %).

V takovém případě je třeba ověřit absenci reverzní kontrolní dohody mezi většinovými akcionáři/společníky jednajícími ve shodě na straně jedné a případnými menšinovými akcionáři/společníky s podílem v rozmezí 25 % až 10 %, na straně druhé, a to ve prospěch posléze uvedených.

Pokud existují dva přímí majitelé (akcionáři/společníci) každý s různě vysokým podílem nad 25 % v situaci, kdy součet jejich podílů nečiní 100%, a tito majitelé nejednají ve shodě, pak

- pokud výše podílu většinového akcionáře/společníka bude převyšovat 50 % (např. 60 % / 30 % / 10 %), tak tento akcionář/společník (přímý majitel) bude ovládajícím přímým majitelem; v takovém případě bude třeba ověřit absenci reverzní kontrolní dohody mezi většinovým akcionářem/společníkem (přímým majitelem) na straně jedné, a na straně druhé buď menšinovým akcionářem/společníkem s podílem nad 25 % nebo případnými menšinovým akcionářem/společníkem (či akcionáři/společníky) s podílem v rozmezí 25 % až 10 %, a to ve prospěch posléze uvedených, a
- pokud výše podílu většinového akcionáře/společníka nebude převyšovat 50 %, pak tento akcionář/společník (přímý majitel) bude ovládajícím přímým majitelem, pokud
 - ostatní menšिनoví přímí majitelé (akcionáři/společníci) nebudou jednat ve shodě (např. 40 % > 30 % či 20 % či 10 %) nebo, pokud budou jednat ve shodě, součet ve shodě jednajících přímých majitelů nebude vyšší než podíl většinového majitele (např. 45 % > (30 % + 15 %);
 - nebude ovládajícím přímým majitelem, pokud menšinový majitel s podílem nad 25 % a jeden nebo více majitelů s podílem nad nepřesahujícím 25 % budou v důsledku dohody o výkonu hlasovacích práv či faktického jednání ve shodě mít v předmětné právnické osobě vyšší podíl než většinový majitel (např. 40 % < (30 % + 20 %); ovládajícími v takovém případě budou ve shodě jednající akcionáři/společníci, u nichž součet jejich podílů převyšuje výši podílu většinového akcionáře/společníka;

V prvně uvedeném případě bude třeba ověřit absenci reverzní kontrolní dohody mezi většinovým akcionářem/společníkem (přímým majitelem) na straně jedné, a na straně druhé buď menšinovým akcionářem/společníkem s podílem nad 25 % nebo, případně, menšinovým akcionářem/společníkem (či akcionáři/společníky) s podílem v rozmezí 25 % až 10 % ve prospěch posléze uvedených.

(iii) Pokud jsou podíly dvou přímých majitelů každý s podílem nad 25 % a podíl či podíly majitelů každý s podílem nepřesahujícím 25 % rozděleny tak, že součet jejich podílů může vytvořit předpoklady k existenci společného podniku (joint venture), například v poměru 50 % / (30 % + 20 %), viz předchozí sekce ohledně situací společného podniku (joint venture)).

c. Tři podíly v rozmezí 25 % a jedna akcie až 33,3 %

Obecně. Existují-li tři přímí majitelé s podílem převyšujícím 25 % avšak nepřevyšujícím 33,3 % včetně, mohou mít tito majitelé podíly rozděleny následovně:

- (i) rovnoměrně, a to bez existence dalšího vlastnického podílu převyšujícího 10 %, tj. např. 33,3 % / 33,3 % / 33,3 %, nebo s existencí dalšího či dalších vlastnických podílů převyšujících nebo rovnajících se 10 % avšak nepřevyšujících 25 % včetně, např. 30 % / 30 % / 30 % / 10 %;
- (ii) nerovnoměrně, a to bez existence dalšího vlastnického podílu převyšujícího 5 %, tj. např. 33 % / 32 % / 31 %, nebo s existencí dalšího či dalších vlastnických podílů převyšujících 10 % avšak nepřevyšujících 25 % včetně, např. 28 % / 27 % / 26 % / 15 %.

i. Rovnoměrně rozdělené většinové podíly: společný podnik (joint venture)

PRAKTICKY: V jednotlivých případech bude třeba:

- **při rozložení podílů způsobem 33,3 % (1/3) - 33,3 % (1/3) - 33,3 % (1/3)**
 - ověřit existenci dohody o výkonu hlasovacích práv či faktického jednání ve shodě všech tří přímých majitelů, jež bude zpravidla dokumentováno písemnou či alespoň textovou dohodou o výkonu hlasovacích práv; v takovém případě budou ovládajícími osobami všichni tři majitelé;
 - v případě absence dohody o výkonu hlasovacích práv mezi všemi třemi většinovými společníky či jejich faktického jednání ve shodě, ověřit, zda dva z akcionářů/společníků nejednají ve shodě, a to tak, že tito ve shodě jednající akcionáři/společníci jsou ovládajícími na úkor třetího akcionáře/společníka (např. když dva akcionáři, každý s podílem 33,3 % jednají ve shodě na úkor třetího akcionáře s podílem 33,3 %, takže díky společnému podílu ve výši 66,6% (2/3) % mají většinu oproti třetímu akcionáři s podílem 33,3 % (1/3), a jsou tak ovládajícími akcionáři);
 - v případě absence dohody o výkonu hlasovacích práv v písemné či textové formě, ověřit, zda se nejedná o tzv. mrtvý podnik, kdy jednotliví akcionáři/společníci blokují vzájemně veškerá zásadní rozhodnutí o fungování právnické osoby, již vlastní, takže daná právnická osoba je nefunkční, tj. z korporátních či dalších dokumentů je zřejmé, že spěje k likvidaci a/nebo insolvenční – v takovém případě není ovládajícím ani jeden ze společníků/akcionářů; jinak je třeba v případě absence uvedené dohody o výkonu hlasovacích práv považovat všechny jednotlivé majitele s podíly 33,3 % (1/3) - 33,3 % (1/3) - 33,3 % (1/3) za majitele jednající ve shodě a zároveň ovládající osoby,
 - existenci reverzní kontrolní dohody mezi většinovými akcionáři/společníky a jedním nebo více menšinovými akcionáři/společníky, v případě absence společného podniku zahrnující všechny akcionáře/společníky.
- **při rozložení podílů takovým způsobem, že výše podílu tří akcionářů/společníků s podílem nad 25 % je stejná, přičemž dále existuje majitel či majitelé se zbytkovým podílem nepřesahujícím 25 % (např. 26 % / 26 % / 26 % (+ 22 %)):**

- ověřit existenci dohody o výkonu hlasovacích práv mezi všemi třemi většinovými společníky či jejich faktické jednání ve shodě: bude-li alespoň jedno z nich existovat, budou ovládajícími osobami všichni tito tři majitelé obdobně, jak je to popsáno výše u rozdělení podílů způsobem 33,3 % / 33,3 % / 33,3%;
- při rozložení tří podílů takovým způsobem, že výše podílu tří akcionářů/společníků s podílem nad 25 % je stejná, avšak neexistuje dohoda o výkonu hlasovacích práv mezi všemi třemi většinovými společníky či jejich faktické jednání ve shodě, ověřit, zda dva z akcionářů/společníků nejednají ve shodě, a to tak, že tito ve shodě jednající akcionáři/společníci jsou ovládajícími na úkor třetího akcionáře/společníka (např. když dva akcionáři, každý s podílem 30 % jednají ve shodě na úkor třetího akcionáře s podílem 30 %, takže díky společnému podílu ve výši 30 % mají většinu oproti třetímu akcionáři s podílem 30 %, takže první dva uvedení akcionáři jednající ve shodě ovládajícími akcionáři), (např. 26 % + 26 % > 26 % + 10 %);
- při rozložení tří podílů takovým způsobem, že výše podílu tří akcionářů/společníků s podílem nad 25 % je stejná, avšak žádný nejedná ve shodě s jiným takovým akcionářem/společníkem, ověřit, zda některý z akcionářů/společníků s podílem nad 25 % nejedná ve shodě s akcionářem/společníkem s podílem nepřesahujícím 25 %, a to tak, že díky takovému jednání ve shodě se tito akcionáři/společníci stanou ovládajícími přímými majiteli (např. 26 % + 10 % > 26 % / 26 %);
- existenci reverzní kontrolní dohody mezi většinovými akcionáři/společníky na straně jedné a jedním nebo více menšinovými akcionáři/společníky, jejichž jednotlivé podíly nepřesahují 25 % na straně druhé, v případě absence společného podniku zahrnující všechny akcionáře/společníky.

ii. Nerovnoměrně rozdělené většinové podíly

PRAKTICKY: (i) Tři přímí majitelé, každý s podílem nad 25 %, bez dalšího přímého majitele (součet všech tří podílů činí 100 %). Pokud všichni tři přímí majitelé, každý s různě vysokým podílem převyšujícím 25 % jednají ve shodě, pak jsou ovládajícími osobami všichni tito přímí majitelé (např. 36 % + 33 % + 31 %).

(ii) V případě nerovnoměrně rozdělených podílů tří přímých majitelů, z nichž ani jeden nejedná ve shodě s jiným a kdy každý z těchto majitelů má podíl nad 25 %, aniž existuje v dané právnické osobě vedle těchto jakýkoli další přímý majitel (součet podílů všech třech přímých majitelů s podílem nad 25 % činí 100 %), je ovládající osobou přímý majitel (akcionář/společník) s nejvyšším podílem (např. 35 % > 33 % / 32 %); v takovém případě je třeba ověřit absenci reverzní kontrolní dohody mezi většinovým akcionářem/společníkem (přímým majitelem) na straně jedné, a některým z menšinových akcionářů/společníků s podílem nad 25 % na straně druhé;

V případě nerovnoměrně rozdělených podílů tří přímých majitelů, kdy každý z těchto majitelů má podíl nad 25 %, aniž existuje v dané právnické osobě vedle těchto jakýkoli další přímý majitel (součet podílů všech třech přímých majitelů s podílem nad 25 % činí 100 %), přičemž dva z těchto majitelů jednají ve shodě, jsou ovládajícími přímými majiteli tito akcionáři/společníci, jež jednají ve shodě, např. akcionáři/společníci s podílem ve výši 28 % a 26 % (součet jejich podílů ve výši 54 %) jednají ve shodě na úkor třetího akcionáře/společníka s podílem ve výši 46 %).

(ii) Tři přímí majitelé, každý s podílem nad 25 %, při existenci dalších přímých majitelů s podílem nepřevyšujícím 25 % včetně (součet všech tří podílů nečiní 100 %). Pokud existují tři přímí majitelé každý s různě vysokým podílem nad 25 % v situaci, kdy součet jejich podílů nečiní 100%, a tito

majitelé jednají ve shodě, ať už na základě dohody o výkonu hlasovacích práv nebo na základě faktického jednání ve shodě, jsou tito přímí majitelé ovládajícími majiteli (např.: 30 % + 28 % + 26 %). V takovém případě je třeba ověřit absenci reverzní kontrolní dohody mezi většinovými akcionáři/společníky jednajícími ve shodě na straně jedné a případnými menšinovým akcionářem/společníkem (akcionáři/společníky) s podílem v rozmezí 25 % až 10 % na straně druhé, a to ve prospěch posléze uvedených.

Pokud existují tři přímí majitelé (akcionáři/společníci) každý s různě vysokým podílem nad 25 % v situaci, kdy součet jejich podílů nečiní 100%, a tito majitelé nejednají ve shodě, pak většinový přímý majitel, tj. akcionář/společník s nejvyšším podílem,

- bude ovládajícím přímým majitelem, pokud ostatní menšinoví přímí majitelé (akcionáři/společníci) nebudou jednat ve shodě (např. 30 % > 28 % či 26 % či 10 %) nebo, pokud někteří z menšinových majitelů budou jednat ve shodě, avšak součet ve shodě jednajících přímých majitelů nebude vyšší než podíl většinového majitele (např. 35 % > (26 % + 8 %) / 31 %);
- nebude ovládajícím přímým majitelem, pokud menšinový majitel s podílem nad 25 % a jeden nebo více majitelů s podílem nad nepřesahujícím 25 % budou v důsledku dohody o výkonu hlasovacích práv či faktického jednání ve shodě mít v předmětné právnické osobě vyšší podíl než většinový majitel (např. 30 % < (28 % + 26 %); ovládajícími v takovém případě budou ve shodě jednající akcionáři/společníci, u nichž součet jejich podílů převyšuje výši podílu většinového akcionáře/společníka.

V obou případech bude třeba ověřit absenci reverzní kontrolní dohody mezi většinovým akcionářem/společníkem (přímým majitelem) na straně jedné, a na straně druhé buď menšinovým akcionářem/společníkem (či akcionáři/společníky) s podílem nad 25 % nebo případným menšinovým akcionářem/společníkem (či akcionáři/společníky) s podílem v rozmezí 25 % až 10 %, a to ve prospěch posléze uvedených.

(iii) Pokud jsou podíly tří přímých majitelů každý s podílem nad 25 % a podíl či podíly majitelů každý s podílem nepřesahujícím 25 % rozděleny tak, že součet jejich podílů může vytvořit předpoklady k existenci společného podniku (joint venture), například v poměru (40 % + 10 %) / (30 % + 20 %), viz předchozí sekce ohledně situací společného podniku (joint venture).

2.2. Podíly převyšující 10 %, avšak nepřesahující 25 %

Teoreticky. Smyslem identifikace celkové výše zbytkového podílu je jednak určit ovládající podíl i v případě, že jeho výše nepřesahuje 25 % a jednak předcházet obcházení pravidel transparentnosti v AML směrnici. Co se týče určení ovládajícího podílu v případě, že tyto podíly převyšují 10 %, avšak nepřesahují 25 %, mohou takové podíly v závislosti na skladbě ostatních podílů představovat základ pro ovládání společnosti: „*typickým příkladem může být spojení, k němuž dochází tím, že ve společnosti, která má například 5 akcionářů, z nichž každý vlastní 20 % akcií a hlasovacích práv, na valné hromadě vykonávají tato svá práva pouze dva z nich. Pokud takový stav trvá delší období, zpravidla déle než jeden rok, lze konstatovat, že tito dva akcionáři vykonávají společnou kontrolu nad danou společností. Jiným příkladem je situace, kdy jsou akcie rozptýleny mezi větší počet akcionářů, přičemž valné hromady se účastní pouze jejich malá část. Mezi nimi pak může být akcionář, kterému jeho akciový podíl, přestože v celkovém kontextu výrazně minoritní, může zaručit většinu na hlasovacích právech na dané valné hromadě. V případě opakování takové situace v dlouhodobém horizontu lze rovněž konstatovat kontrolu*“²²⁶. Co se týče aspektu obcházení pravidel proti praní peněz, lze pomocí podílu převyšujícího

²²⁶ Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu zákona o ochraně hospodářské soutěže, bod 22.

10 % avšak nepřevyšujícího 25 % společně s paralelní existencí reverzní kontrolní dohody ovládat právnickou osobu i přes existenci podílu ve vyšší hodnotě. Na základě zjištěných informací o počtu podílů ve výši nižší než 25 % a vyšším než 10 % bude možné učinit si alespoň rámcovou představu o zbytkové struktuře držitelů podílu či obdobného práva: čím bližší čtyřem bude počet držitelů podílů, tím snadnější bude pro takové držitele domluvit se na obejití pravidel transparentnosti; naopak čím více bude držitelů podílů, tím obtížnější bude pro držitele taková dohoda. Právnické osoby se čtyřmi držiteli podílů ve výši rovnající se 25 % nebo počtem držitelů mírně vyšším proto budou kandidáty na případnou kontrolu ze strany příslušných orgánů, zda nejednají ve skryté shodě, a neporušují pravidla transparentnosti.

PRAKTICKY: V případě, že v právnické osobě existují podíl či podíly pouze ve výši převyšující 10 %, avšak nepřesahující 25 %, je třeba:

- z hlediska určení ovládající osoby, zjistit ze zápisů z valných hromad za poslední rok až tři, zda jeden či více společníků/akcionářů s podílem v rozmezí 10 až 25 % nevykonává rozhodující vliv v důsledku toho, že:
 - existuje dohoda o výkonu hlasovacích práv či faktické jednání ve shodě mezi společníky/akcionáři s podílem v rozmezí 10 až 25 % tak, že celkový podíl těchto akcionářů/společníků je vyšší než podíl akcionářů/společníků s podílem převyšujícím 25 %, v důsledku čehož jsou prvně uvedení akcionáři/společníky rovněž ovládajícími akcionáři/společníky;
 - podíly ostatních majitelů jsou nižší, takže nejvyšší podíl v rozmezí 10 až 25 % je podíl ovládající a ostatní akcionáři/společníci nejednají ve shodě tak, že by jejich podíl byl vyšší než nejvyšší podíl v rozmezí 10 až 25 % a/nebo jsou nečinní,
 - existuje kombinace předchozích dvou důvodů.
- z hlediska určení, zda nedochází k obcházení předpisů proti praní peněz nebo předpisů ohledně malých a středních podniků, ověřit
 - v případě silné koncentrace podílů těsně pod limit 25 % - například čtyři podíly ve výši 25 % - zda někteří držitelé nejednají ve shodě a neporušují pravidla transparentnosti, a to z textu korporátních dokumentů společnosti, zejména ze zápisů z předchozích valných hromad,
 - existenci skryté reverzní kontrolní dohody, tzn. dohody, v rámci které minoritnímu akcionáři náleží práva majoritního akcionáře, a to zpravidla takovým způsobem, aby byl obejit výše uvedený práh 25 %. Minoritnímu akcionáři s podílem na hlasovacích právech v hodnotě nižší než je 25 %, tak náleží vyšší podíl na hlasovacích právech, než je uvedených 25 %, nezřídka se jedná o většinový podíl, což tomuto navenek minoritnímu akcionáři (vlastníkovi) umožňuje skrytě danou společnost ovládat, aniž by jeho identita musela být sdělena povinným subjektům podle předpisů proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu: například 15% vlastník může mít díky reverzní kontrolní akcionářské dohodě právo na 90% podíl na zisku a na hlasovacích právech.

2.3. Podíly ve výši 10 % a méně a případná existence zlaté akcie

Teoreticky. Hranice podílu ve výši 10 % je stanovena proto, že společníci s podílem, jehož výše nedosahuje této hranice, mohou být ze společnosti jednostranně vytěsněni v důsledku ustanovení čl.

5 směrnice 2004/25/ES o nabídkách převzetí, jež stanoví hranici pro vytěsnění v rámci členských států EU v rozmezí 5 až 10 %²²⁷ - zákon o obchodních korporacích v návaznosti na toto ustanovení specifikuje hranici 10 %. Takoví společníci – s podílem nižším než 10 % – nemohou společnost vůbec ovládat, a to ani pomocí reverzních kontrolních dohod, neboť jim hrozí permanentní riziko vytěsnění. Z hlediska pravidel transparentnosti vlastnických struktur podle předpisů ohledně praní peněz není obcházení těchto pravidel příliš pravděpodobné, neboť dohoda 10 a více společníků každý s podílem nižším než 10 % za účelem obcházení pravidel transparentnosti vyžaduje vysoké transakční náklady na dodržování a vymáhání. Konečně podíl, zpravidla akcie, byť jediná, tzv. zlatá akcie, může být nadána zvláštními právy, která neodpovídají nominální hodnotě akcie: tak tomu bude zpravidla v případech, kdy je předmětná společnost strategickou společností z hlediska státních či veřejných zájmů nebo je-li společností poskytující veřejnoprávní služby nebo je-li společnost v rámci daného státu či regionu hospodářsky významná a jsou-li dalšími akcionáři společnosti konečně veřejnoprávní subjekty. Držitel zlaté akcie bude společně s většinovým akcionářem ovládající osobou.

PRAKTICKY: (i) Majitelé podílů ve výši 10 % a méně nehrají z hlediska určení ovládající osoby v právnické osobě zpravidla žádnou roli, pokud nejednají ve shodě s jiným majitelem podílu, díky čemuž se společně s takovým majitelem stávají ovládající osobou. V kapitálových společnostech mohou být majitelé s podílem 10 % a méně ze společnosti jednostranně vytěsněni, v zahraničních kapitálových společnostech může být rozhodná výše podílu pro vytěsnění 5 % a méně: vytěsněním (squeeze-out) se rozumí nucený přechod vlastnického práva z menšinových akcionářů na hlavního akcionáře, v jehož důsledku ztrácejí menšinoví akcionáři svou účast ve společnosti a jejich vlastnické právo k akciím přechází bez jejich vůle na hlavního akcionáře.

(ii) Zjistit z korporátních dokumentů společnosti existenci tzv. zlaté akcie, v případě, že:

- **předmětná společnost je strategickou společností z hlediska státních či veřejných zájmů, nebo**
- **je společností poskytující veřejnoprávní služby, nebo**
- **je společností v rámci daného státu či regionu hospodářsky významnou a jsou-li dalšími akcionáři společnosti konečně veřejnoprávní subjekty.**

Držitel tzv. zlaté akcie bude společně s většinovým akcionářem ovládající osobou, budou-li odlišní.

3. Zvláštní způsoby určení skladby podílů a ovládání

Obecně. Na rozdíl od právnických osob založených za účelem zisku (obchodních korporací), u kterých se ovládající osoba vždy určuje posuzováním kvantitativního kritéria, tj. podle výše podílu společníka, u neziskových právnických osob a uspořádání bez právní osobnosti, toto kritérium zpravidla absentuje. U těchto právnických osob a uspořádání bez právní osobnosti je proto zpravidla nutné použít pouze materiální kritéria pro určení toho, kdo takovou právnickou osobu nebo uspořádání bez právní osobnosti ovládá, resp. kdo v takové neziskové právnické osobě nebo uspořádání bez právní osobnosti má rozhodující vliv. Posouzení rozhodujícího vlivu se bude lišit podle toho, zda jde o:

- neziskovou právnickou osobu **(3.1)**,
- neziskové majetkové právnické osoby, uspořádání bez právní osobnosti a další zvláštní subjekty či uspořádání s právní osobností či bez **(3.2.)**,

²²⁷ § 382 ZOK.

- přítomnost podílů tichých společníků, ovládajících příjemců zajištění a osob podílejících se pouze na zisku, nikoli na hlasovacích právech **(3.3)**.

3.1. Neziskové osobní právnické osoby

Teoreticky. V neziskové právnické osobě bude jeden nebo více členů – fyzická osoba s podílem převyšujícím 25 %, pokud:

- bude v případě rovnoměrného rozdělení hlasů mezi členy (každý člen má stejný počet hlasů), počet členů roven 3,
- v případě rovnoměrného rozdělení hlasů mezi členy (každý člen má stejný počet hlasů) bude mít taková nezisková právnická osoba čtyři členy-fyzické osoby či více, a někteří z členů budou jednat ve shodě tak, že součet podílů na hlasovacích právech členů jednajících ve shodě přesáhne 25 %;
- v případě nerovnoměrného rozdělení hlasů mezi členy (alespoň jeden člen má více hlasů než ostatní), bude ze stanov vyplývat, že alespoň jeden člen-fyzická osoba má hlasovací práva ve výši přesahující 25 % a/nebo se zároveň jedná o předcházející případ.

PRAKTICKY: U neziskových osobních právnických osob, jako jsou například spolek, spolkový svaz obdobné zahraniční majetkové právnické osoby (association, Verein atp.) je nutné určit, zpravidla na základě vymezení práv a povinností v zakladatelském či obdobném dokumentu či jiném smluvním dokumentu souvisejícím s danou neziskovou osobní právnickou osobou:

- kdo v konkrétní zkoumané neziskové osobní právnické osobě vykonává faktický rozhodující vliv, zda zakladatel, člen nebo jeden či více členů statutárního orgánu či zakladatel či člen společně s jedním nebo více členy statutárního orgánu společně, a
- na základě jakých kritérií vykonává jedna či více osob rozhodující vliv, tedy má právo aktivně rozhodovat, udělovat souhlas či vetovat rozhodnutí týkající se zásadních záležitostí fungování dané neziskové osobní právnické osoby, jako je například:
 - mít právo jmenovat samostatně nebo jako výsledek výkonu hlasovacích práv většinu členů správního, řídicího nebo dozorčího orgánu neziskové osobní právnické osoby, kteří byli ve funkci během probíhajícího či minulého finančního roku,
 - mít právo vykonávat významný vliv v neziskové osobní právnické osobě podle smlouvy uzavřené s takovou právnickou osobou nebo podle zakladatelských dokumentů takové právnické osoby v případě, že rozhodné právo, jímž se řídí taková právnická osoba, takové jednání dovoluje,
 - mít pravomoc vykonávat významný vliv uvedený v předchozím ustanovení bez formálního oprávnění,
 - ovládat samostatně nebo ve shodě s jinými členy, zakladateli nebo členy neziskové osobní právnické osoby většinu hlasovacích práv zakladatelů či členů v takové právnické osobě,
 - mít právo použít všechna aktiva právnické osoby či jejich část,
 - podílet se nerozdílně na finančních závazcích neziskové osobní právnické osoby nebo za ně ručit.

(ii) Pokud rozhodující vliv konkrétní neziskové osobní právnické osobě nevykonávají členové nebo zakladatel, bude nutné hledat osoby, které mají fakticky nebo právně možnost vykonávat přímo nebo nepřímo rozhodující vliv v této právnické osobě mezi členy jejího statutárního orgánu, případně mezi zástupci právnické osoby v tomto orgánu anebo osobami v postavení obdobném postavení člena statutárního orgánu.

3.2. Neziskové majetkové právnické osoby, uspořádání bez právní osobnosti a jiných entit s právní osobností či bez, včetně zahraničních

Obecně. Typově je možné odlišit v rámci této zbytkové kategorie několik odlišných struktur, a to:

- neziskové majetkové právnické osoby, tj. sdružení majetku,
- svěřenské fondy,
- investiční fondy, včetně zahraničních.

a. Neziskové majetkové právnické osoby

Teoreticky. Obtížněji než v případě obchodních korporací se bude posuzovat situace, kdo z osob, jež jsou součástí struktury neziskové majetkové právnické osoby, je ovládající osobou takové neziskové majetkové právnické osoby: pro toto určení bude vždy nutné analyzovat zákonnou úpravu a korporátní dokumenty upravující fungování dané neziskové majetkové právnické osoby.

PRAKTICKY: U neziskových majetkových právnických osob, jako jsou například ústav, nadace, nadační fond či obdobné zahraniční majetkové právnické osoby (foundation, fondation, Stiftung, Anstalt atp.) je nutné určit, zpravidla na základě vymezení práv a povinností v zakladatelském či obdobném dokumentu či jiném smluvním dokumentu souvisejícím s danou neziskovou majetkovou právnickou osobou:

- kdo v konkrétní zkoumané neziskové majetkové právnické osobě vykonává faktický rozhodující vliv, zda zakladatel nebo jeden či více členů statutárního orgánu či zakladatel společně s jedním nebo více členy statutárního orgánu společně, a
- na základě jakých kritérií vykonává jedna či více osob rozhodující vliv, tedy má právo aktivně rozhodovat, udělovat souhlas či vetovat rozhodnutí týkající se zásadních záležitostí fungování dané neziskové majetkové právnické osoby, jako je například:
 - mít právo jmenovat samostatně nebo jako výsledek výkonu hlasovacích práv většinu členů správního, řídicího nebo dozorčího orgánu neziskové majetkové právnické osoby, kteří byli ve funkci během probíhajícího či minulého finančního roku,
 - mít právo vykonávat významný vliv v neziskové majetkové právnické osobě podle smlouvy uzavřené s takovou právnickou osobou nebo podle zakladatelských dokumentů takové právnické osoby v případě, že rozhodné právo, jímž se řídí taková právnická osoba, takové jednání dovoluje,
 - mít pravomoc vykonávat významný vliv uvedený v předchozím ustanovení bez formálního oprávnění,
 - ovládat samostatně nebo ve shodě s jinými společníky nebo členy neziskové majetkové právnické osoby většinu hlasovacích práv společníků či členů v takové právnické osobě,

- mít právo použít všechna aktiva právnické osoby či jejich část,
- podílet se nerozdílně na finančních závazcích neziskové majetkové právnické osoby nebo za ně ručit.

(ii) Pokud rozhodující vliv konkrétní neziskové majetkové právnické osobě nevykonává zakladatel, bude nutné hledat osoby, které mají fakticky nebo právně možnost vykonávat přímo nebo nepřímo rozhodující vliv v této právnické osobě mezi členy jejího statutárního orgánu, případně mezi zástupci právnické osoby v tomto orgánu anebo osobami v postavení obdobném postavení člena statutárního orgánu.

b. Svěřenské fondy

Teoreticky. Ve svěřenském fondu může být osobou, která má fakticky nebo právně možnost vykonávat přímo nebo nepřímo rozhodující vliv v takovém fondu osoba:

- zakladatele,
- svěřenského správce,
- obmyšleného,
- osoby, v jejímž zájmu byl svěřenský fond založen, není-li určen obmyšlený, a
- osoby oprávněné k výkonu dohledu nad správou, svěřenského fondu nebo jiného právního uspořádání bez právní osobnosti, např. rada protektorů²²⁸.

Jelikož žádná z uvedených osob nemá ve svěřenském fondu procentuální podíl, jak je to u obchodních korporací, je nutné pro určení ovládající osoby nebo společně jednajících osob zjistit konkrétní nastavení vztahů mezi výše uvedenými osoba na základě listin a případně dalších dokumentů, jež fungování svěřenského fondu upravují,²²⁹ a určit na základě materiálních kritérií ovládání uvedených výše, která z uvedených osob má ve svěřenské fondu rozhodující vliv.

Zahraniční ekvivalenty svěřenského fondu. Obdobnou funkci jako svěřenské fondy mají v zemích anglosaského práva (Velká Británie, Irsko, USA, Kanada (mimo Québec), Austrálie, Nový Zéland atd.) trusty, jež ovšem mohou být zřizovány nejen na základě výslovné zákonné úpravy, ale i na základě judikatury, dále fiducie v zemích ovlivněných francouzským právem (Francie, Belgie, Kanada (Québec), trusty podle mezinárodní úpravy trustů uvedené v Haagské úmluvě o rozhodném právu pro trusty a jejich uznávání z roku 1985²³⁰ (Nizozemsko, Švýcarsko, Itálie, Lucembursko) nebo Treuhand v zemích ovlivněných německým právem (Německo, Lichtenštejnsko).

PRAKTICKY: U svěřenských fondů nebo obdobných zahraničních uspořádání, neziskových majetkových právnických osob, a dalších zvláštních subjektů či uspořádání s právní osobností či bez, je nutné určit typy osob podílejících se na fungování svěřenského fondu, tzn.

- (i) zakladatele,**
- (ii) svěřenského správce,**
- (iii) obmyšleného,**

²²⁸ § 4 odst. 4 písm. c) AML zákona.

²²⁹ Podrobněji k druhům listin a dalších dokumentů upravujících fungování svěřenských fondů níže v části B.

²³⁰ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=59>

- (iv) osoby, v jejímž zájmu byl svěřenský fond založen, není-li určen obmyšlený, a
- (v) osoby oprávněné k výkonu dohledu nad správou, svěřenského fondu nebo jiného právního uspořádání bez právní osobnosti, např. rada protektorů.
- (vi) Dále je nutné určit, zpravidla na základě vymezení práv a povinností v zakladatelském či obdobném dokumentu či jiném smluvním dokumentu souvisejícím s daným svěřenským fondem,
 - kdo v konkrétním zkoumaném svěřenském fondu vykonává faktický rozhodující vliv, zda zakladatel nebo jeden či více členů statutárního orgánu či zakladatel společně s jedním nebo více členy statutárního orgánu společně, a
 - na základě jakých kritérií vykonává jedna či více osob rozhodující vliv, tedy má právo aktivně rozhodovat, udělovat souhlas či vetovat rozhodnutí týkající se zásadních záležitostí fungování daného svěřenského fondu, jako je například
 - mít právo jmenovat samostatně nebo jako výsledek výkonu hlasovacích práv svěřenského správce, většinu členů rady protektorů, pokud existuje, kteří byli ve funkci během probíhajícího či minulého finančního roku, anebo právo určovat obmyšlené,
 - mít právo vykonávat významný vliv ve svěřenském fondu podle smlouvy uzavřené s takovým svěřenským fondem nebo podle zakladatelských dokumentů takového svěřenského fondu v případě, že rozhodné právo, jímž se řídí takový svěřenský fond, takové jednání dovoluje,
 - mít pravomoc vykonávat významný vliv uvedený v předchozím ustanovení bez formálního oprávnění,
 - mít právo použít všechna aktiva svěřenského fondu či jejich část,
 - podílet se nerozdílně na finančních závazcích svěřenského fondu nebo za ně ručit.

c. Investiční fondy, včetně zahraničních

Teoreticky – české investiční fondy. Investiční fondy a jim obdobná uspořádání jsou sice primárně určena pro účely investování, nicméně tyto fondy mohou fungovat jako zastřené právnické osoby, neboť, kromě možných daňových výhod v některých právních řádech, umožňují skrytí totožnosti osob, které v daném investičním fondu mohou vykonávat rozhodující vliv. Obecně by mělo být vlastnictví a ovládání investičního fondu odděleno: investiční fond kontroluje, resp. ovládá, obhospodařovatel či administrátor, majitelé investičního fondu jsou majitelé podílu v takovém fondu. Je-li kontrola (ovládání) a vlastnictví oddělené, nepředstavuje investiční fond problém z hlediska skrývání vlastnických struktur a skutečných majitelů. Problém nastává ve chvíli, kdy je osoba kontrolující (ovládající) investiční fond (obhospodařovatel) a majitelé podílů v investičním fondu propojeni: u fyzických osob, například díky úzkému příbuzenskému vztahu, u právnických osob v případě vlastnického propojení právnických osob. Je-li investiční fond samosprávným fondem, je jeho obhospodařovatelem tento fond samotný²³¹.

Investiční společnosti. Obhospodařovatele investičního fondu jako individuálního statutárního orgánu právnické osoby nebo administrátora podílového fondu či správce investičního svěřenského fondu může jako právnická osoba vykonávat pouze investiční společnost, tj. právnická osoba disponující příslušným oprávněním České národní banky, která je jeho individuálním statutárním orgánem nebo

²³¹ § 8 odst. 2 ZISIF.

zahraniční společnost s obdobným oprávněním²³². Pro založení české investiční společnosti je třeba zápisu do obchodního rejstříku, získání licence do České národní banky Českou národní bankou a zápisu do seznamu investičních fondů vedeného Českou národní bankou.

Teoreticky – zahraniční investiční fondy. Zahraniční investiční fond může být obecně obchodní korporací, zpravidla ekvivalentem akciové společnosti nebo akciové společnosti s proměnným základním kapitálem nebo komanditní společností na investiční listy nebo mít fondovou strukturu obdobnou svěřenskému fondu nebo podílovému fondu. Zahraniční investiční fond bude mít obhospodařovatele v podobě investiční společnosti, jež bude obhospodařovat majetek investorů vložených do fondu. Z hlediska rozkrytí skrytých struktur ovládnání a vykonávání rozhodujícího vlivu je nutné odhalit ty situace, kdy investiční společnost je vlastnický či smluvně propojena s některým z hlavních investorů fondu: „*investiční společnost obvykle vykonává kontrolu prostřednictvím organizační struktury, například tím, že kontroluje hlavního partnera společenství investičního fondu nebo prostřednictvím smluv, jako například smlouvy o poradenství. Tak tomu může být i v případě, kdy sama investiční společnost nevlastní společnost, která vystupuje jako hlavní partner, ale majetkové podíly v ní jsou drženy fyzickými osobami (které mohou být propojeny s investiční společností) nebo v rámci svěřenectví (tzv. trust)*“²³³.

PRAKTICKY: V PRVNÍ FÁZI JE TŘEBA PROVÉST NÁSLEDUJÍCÍ: (i) U investičních fondů je třeba nejdříve ověřit, zda se jedná o

- **otevřený fond kolektivního investování nebo fond kvalifikovaných investorů, konkrétně otevřený fond kvalifikovaných investorů, ať už český nebo zahraniční, nebo akciovou společnost s proměnným základním kapitálem, v kterémžto případě je třeba takový otevřený investiční fond či akciovou společnost identifikovat a doložit jejich existenci;**
- **jiný investiční fond než otevřený fond kolektivního investování nebo z fondů kvalifikovaných investorů jiný než otevřený fond kvalifikovaných investorů nebo jinou společnost než akciová společnost s proměnlivým základním kapitálem.**

(ii) U jiných investičních fondů než u otevřených fondů kolektivního investování a u fondů kvalifikovaných investorů jiných než otevřených investičních fondů je třeba určit typ takového fondu kvalifikovaných investorů, tj. zda se jedná o:

- **uzavřený podílový fond, ať už se jedná o uzavřený fond kolektivního investování nebo uzavřený fond kvalifikovaných investorů, jenž bude vždy nesamosprávným fondem,**
- **svěřenský investiční fond nebo akciovou společnost nebo komanditní společnost nebo komanditní společnost na investiční listy: pokud nejde o svěřenský investiční fond, je třeba určit, zda jde o samosprávný fond, resp. společnost, která nemá obhospodařovatele, ale pouze podílníky, či nesamosprávný fond, tj. společnost, která má obhospodařovatele i podílníky,**
- **zahraniční investiční fond v závislosti na tom, zda se jedná o samosprávný či nesamosprávný fond.**

(iii) Pokud jde o investiční fond v podobě akciové společnosti nebo komanditní společnosti nebo komanditní společnosti na investiční listy, která je samosprávným fondem, je třeba určit podle pravidel pro určení skladby podílů v neziskových osobních právnických osobách, jež má členy s podílem nad 25 % a kde mezi členy je alespoň jedna právnická osoba, zda v takovém fondu existují

²³² § 481 ZISIF.

²³³ Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu zákona o ochraně hospodářské soutěže.

osoby (investoři) s podílem nad 25 %, a jedná-li se o fyzické osoby, zda tyto fyzické osoby nejsou propojeny s osobami, jež jsou členy statutárního orgánu takové společnosti, nebo jedná-li se o právnické osoby, zda po určení jejich skutečných majitelů podle pravidel pro určení majitelů v obchodních korporacích, jejich skuteční majitelé nejsou propojeni s osobami, jež jsou členy statutárního orgánu výše uvedené společnosti (investičního fondu).

(iv) Pokud jde o akciovou společnost nebo komanditní společnost nebo komanditní společnost na investiční listy nebo uzavřený podílový fond, jež jsou nesamosprávnými fondy, je třeba určit:

- osobu obhospodařovatele, jímž může být pouze jedna osoba, zpravidla obchodní korporace v podobě investiční společnosti, a to v pozici:
 - administrátora podílového fondu v případě uzavřeného podílového fondu
 - správce svěřenského fondu v případě svěřenského fondu, nebo
 - individuálního statutárního orgánu akciové společnosti,
 - komplementáře komanditní společnosti nebo komanditní společnosti na investiční listy, a

nejedná-li se o fyzickou osobu, je třeba dále určit:

- skladbu podílů v obchodní korporaci obhospodařovatele investičního fondu podle pravidel pro určení skladby podílů v obchodní korporaci, a
- skladbu podílů v podílovém fondu nebo svěřenském fondu, akcionářů akciové společnosti, a komanditistů komanditní společnosti nebo komanditistů komanditní společnosti na investiční listy vlastníků investiční listy v této komanditní společnosti, a to podle pravidel pro určení skladby podílů v neziskových osobních právnických osobách, jež má členy s podílem nad 25 % a kde mezi členy je alespoň jedna právnická osoba; toto je třeba učinit za účelem zjištění, zda v takovém fondu existují osoby (investoři) s podílem nad 25 %, a, jedná-li se o fyzické osoby, zda tyto fyzické osoby nejsou propojeny s osobami, jež jsou členy statutárního orgánu takové společnosti, nebo jedná-li se o právnické osoby, zda po určení jejich skutečných majitelů podle pravidel pro určení majitelů v obchodních korporacích, jejich skuteční majitelé nejsou propojeni s osobami, jež jsou členy statutárního orgánu výše uvedené společnosti (investičního fondu).

V DRUHÉ FÁZI JE TŘEBA PROVÉST NÁSLEDUJÍCÍ:

(v) Pokud je zkoumanou právnickou osobou či uspořádáním investiční fond nebo, pokud je investiční fond přímým majitelem zkoumané právnické osoby, přičemž takový investiční fond není investičním fondem kolektivního investování, ani fondem kvalifikovaných investorů v podobě otevřeného investičního fondu, je nutné určit ovládající osobu v závislosti na tom, zda jde o samosprávný fond (iv.a), nebo nesamosprávný fond (ii.b).

(vi.a) Je-li samosprávným fondem, je třeba určit osobu s většinovým podílem či osoby s většinovým podílem jednajícími ve shodě mezi podílníky, a existuje-li taková osoba či osoby a

(I) je-li alespoň jedna zároveň fyzickou osobou, je třeba ověřit, že u této fyzické osoby a osoby obhospodařovatele samosprávného fondu není přítomen důvod jednání ve shodě; pokud tomu tak není, nastávají důsledky uvedené v bodě (vii) níže.

(II) je-li alespoň jedna taková osoba právnickou osobou, jež není zvláštním subjektem působícím na finančním trhu, je třeba určit její vlastnickou strukturu až po skutečného majitele, a v případě, že jím je fyzická osoba, je třeba u ní vyloučit existenci skutečností uvedených v bodě (I).

(vi.b) Je-li nesamosprávným fondem, a je-li obhospodařovatelem fondu fyzická osoba, je třeba postupovat podle předchozího bodu; je-li obhospodařovatelem takového fondu obchodní korporace (investiční společnost), a byla-li u takové společnosti určena ovládající osoba, a zároveň, pokud byla zároveň určena osoba s většinovým podílem mezi podílníky či komanditisty nebo vlastníky investičních listů v komanditní společnosti, je třeba určit vlastnickou strukturu až po skutečné majitele u ovládající osoby obhospodařovatele stejně jako vlastnickou strukturu až po skutečné majitele u uvedené osoby s většinovým podílem mezi podílníky uzavřeného podílového fondu, beneficienty svěřenského fondu či komanditisty nebo vlastníky investičních listů v komanditní společnosti, a vyloučit, že:

- osoba skutečného majitele na konci vlastnické struktury obhospodařovatele a většinového podílníka jsou jedna a tatáž osoba, nebo
- se nacházejí v některém ze vztahů uvedených v předchozím bodě vi.a.I.

(vii) Pokud lze vyloučit existenci vztahů uvedených v předchozím bodě vi.a.I mezi

- na jedné straně obhospodařovatelem, jež je fyzickou osobou, a na straně druhé podílníkem, jež je fyzickou osobou nebo skutečným majitelem-fyzickou osobou podílníka, jež je právnickou osobou, nebo
- na jedné straně skutečným majitelem-fyzickou osobou obhospodařovatele, jež je právnickou osobou, a na straně druhé podílníkem, jež je fyzickou osobou nebo skutečným majitelem-fyzickou osobou podílníka, jež je právnickou osobou,

pak je skutečným majitelem investiční fond jako takový, přičemž nelze založit domněnku rozhodujícího vlivu ani ve prospěch obhospodařovatele, ani nikoho z většinových podílníků takového investičního fondu, ani skutečného majitele obhospodařovatele ani skutečného majitele takového většinového podílníka; v takovém případě je nutné určit rozhodující vliv ad-hoc pro danou transakci na základě okolností, jež tuto transakci doprovázejí.

(viii) Pokud je připuštěna existence jednoho či více uvedených vztahů, neboť alespoň jeden ze vztahů uvedených v bodě vi.a.I nelze vyloučit, pak v případě, že skutečným majitelem obhospodařovatele a osobou s většinovým podílem uzavřeného podílového fondu, beneficienty svěřenského fondu či komanditisty nebo vlastníky investičních listů v komanditní společnosti je jedna a tatáž fyzická osoba, je tato osoba ovládající osobou a skutečným majitelem; v případě, že existuje více osob v důsledku existence některého důvodu jednání ve shodě, pak jsou takové osoby společně ovládajícími osobami a zároveň skutečnými majiteli, a uplatní se vůči nim domněnka rozhodujícího vlivu v daném investičním fondu.

3.3. Přítomnost majitelů skrytých podílů, ostatních typů podílů a zastoupených majitelů

Obecně. V každé právnické osobě provozované za účelem zisku se vedle společníků, jež odvozují svá práva z korporátního základu, tj. z vlastnictví podílu, mohou ještě vyskytovat osoby s právy obdobnými společníkům, tj. s právem na podíl na zisku a/nebo s právem přímo či nepřímo hlasovat na valné hromadě společnosti, založenými na smluvním základě. Přítomnost některých osob ve vlastnické struktuře na smluvním základě může být skrytá, např. u tichých společníků nebo u určitých typů příjemců zajištění, což znamená, že je zpravidla nepůjde zjistit z veřejně dostupných zdrojů, stejně jako

zpravidla nepůjde zjistit z veřejných zdrojů obsah smluv, jimiž nabývají ta či ona práva společníků. Naopak přítomnost jiných osob, například zástavních věřitelů, je-li předmětem zástavy podíl ve společnosti s ručením omezeným, bude možno zjistit z výpisu z obchodního rejstříku dané společnosti. Krom toho mohou existovat ve vlastnické struktuře osoby, jež se podílejí na zisku díky tomu, že společnost, zejména akciová či evropská, vydala akcie, s nimiž je spojeno právo na podíl na zisku (na dividendu), avšak nikoli hlasovací právo (tzv. prioritní akcie)²³⁴. Jinak řečeno, je-li ve společnosti hlasovací právo a právo na zisk odděleno, mohou ho vykonávat odlišné osoby. V tomto ohledu můžeme proto rozlišovat tři situace, kdy hlasovací práva v právnické osobě a právo podílet se na zisku mohou vykonávat odlišné osoby, tzn. jiné osoby než společníci uvedení na některém z dokladových dokumentů prokazujících vlastnictví podílu:

- a. tiché společenství, resp. tiché společníky,
- b. ovládající příjemce zajištění,
- c. osoby podílející se pouze na zisku, avšak nikoli na hlasovacích právech na základě vlastnictví prioritních akcií,

Odlišnou situaci bude představovat případ zastupujících a zastoupených majitelů, kdy podíl na hlasovacích právech a na zisku nebude rozdělen, ale dojde k rozdělení osoby majitele podílu (**d.**).

a. Tiché společenství

Teoreticky. Tichý společník či tišší společníci se mohou vyskytovat v každé právnické osobě provozované za účelem zisku. Smlouva o tichém společenství je vymezena jako smlouva, jíž se tichý společník zavazuje k vkladu, kterým se bude po celou dobu trvání tiché společnosti podílet na výsledcích podnikání podnikatele (právnické osoby provozované za účelem zisku) a podnikatel se zavazuje platit tichému společníkovi podíl na zisku²³⁵; tichý společník může na základě uvedené smlouvy rovněž nahlížet do obchodních dokladů a účetních záznamů právnické osoby provozované za účelem zisku²³⁶. Zákonné vymezení smlouvy o tichém společenství sice nepředvídá možnost, že by se tichý společník nepodílel na ztrátě společnosti nebo, že by určitým způsobem zasahoval, ať už aktivně (např. přímým hlasováním nebo zadáváním instrukcí společníkovi či společníkům, jak hlasovat) či pasivně (např. vetem) do výkonu hlasovacích práv ve společnosti, nicméně bez ohledu na to, zda by soukromé právo takovou dohodu aprobovalo či zakazovalo, lze si takovou v praxi existenci takové smlouvy o „nepravém tichém společenství“ představit.

PRAKTICKY: U každé zkoumané právnické je nutné získat její prohlášení o tom,

- **zda tato právnická osoba nebo jakýkoli subjekt ve vlastnické struktuře má či nemá tiché společníky s podílem převyšujícím 25 % hlasovacích práv,**
- **pokud je přítomnost tichých společníků zjištěna, je třeba zjistit,**
 - **zda tichými společníky jsou fyzické či právnické osoby,**
 - **zda jde o tzv. pravého či nepravého tichého společníka, přičemž v případě tzv. pravého tichého společníka je třeba zjistit výši vypláceného podílu na zisku vzhledem k celkové částce vypláceného zisku v relevantních účetních obdobích a případně též vzhledem podílu na zisku ostatních společníků; v případě tzv. nepravého tichého společníka je**

²³⁴ § 278 – 280 ZOK.

²³⁵ § 2747 odst. 1 ObčZ.

²³⁶ § 2749 odst. 1 ObčZ.

navíc třeba zjistit výši vypláčeného podílu na zisku a způsob výkonu hlasovacích práv (aktivně – přímo – osobně či nepřímo – prostřednictvím zástupce, ne pasivně – existence či neexistence práva veta a v jakých otázkách – zásadních či podružných pro fungování dané právnické osoby).

b. Ovládající příjemci zajištění

Teoreticky. Stane-li se podíl předmětem zajištění a práva vyplývající z podílu, zejména pak hlasovací práva, začnou být vykonávána příjemcem zajištění, bude se jednat o specifický typ tichého společenství. Podíl v právnické osobě, zejména pak v obchodních korporacích, může být předmětem zajištění, ať už ve formě zástavy nebo dočasného převodu vlastnického práva a bez ohledu na to, zda je předmětem takového zajištění obchodní podíl, akcie či členský podíl. Příjemce zajištění, například zástavní věřitel, si může v dohodě o zřízení zajištění (zástavní smlouvě) sjednat možnost vykonávat hlasovací práva²³⁷; rovněž si může sjednat možnost užívat předmět zajištění, tedy inkasovat výnosy z obchodního podílu (dividendu); pokud dlužník zajištěnou jistinu splatí, tyto výnosy musí příjemce zajištění vrátit a rovněž ztrácí možnost vykonávat hlasovací práva. Výkon hlasovacích práv může příjemce zajištění provádět přímo – osobním hlasováním na valné hromadě – či nepřímo – zasláním instrukcí existujícímu společníkovi či společníkům nebo třetí osobě (zástupci) ohledně toho, jak mají hlasovat. Díky výše uvedenému se proto příjemce zajištění může stát přímým majitelem, tj. osobou, jež vykonává hlasovací práva, a má, byť podmíněně a omezeně, podíl na zisku právnické osoby. Získá-li příjemce zajištění na základě smlouvy o zajištění hlasovací práva v právnické osobě, nahradí tak po dobu trvání zajištění společníka, jenž mu svá hlasovací práva v rámci uvedené dohody postoupil.

PRAKTICKY: (i) Není-li existence zajištění, například ve formě zástavního práva nebo převodu vlastnického práva za účelem zajištění k obchodnímu podílu nebo akciím nebo členskému podílu ve výši přesahující 25 % hlasovacích práv, a její příjemce patří z výpisu z obchodního rejstříku dané právnické osoby, jejíž podíl je zastaven nebo je předmětem jiné formy zajištění, je třeba u zkoumané právnické osoby nutně získat její prohlášení o tom, zda je její podíl, akcie či členská práva převyšující 25 % předmětem zajištění, jako je například zástava nebo dočasný převod vlastnického práva.

(ii) Pokud takový podíl, akcie či členská práva ve zkoumané právnické osobě nebo uspořádání bez právní osobnosti je předmětem zajištění, je třeba zjistit, zda:

- **je zajištění zřízeno ve prospěch:**
 - **banky nebo jiné úvěrové či finanční instituce,**
 - **jiné právnické osoby než banky či jiné finanční instituce,**
- **součástí smlouvy o zajištění je i ujednání o tom, že příjemce zajištění (zástavní věřitel)**
 - **může vykonávat hlasovací práva spojená s podílem, akciemi či členskými právy, jež jsou předmětem zajištění,**
 - **může užívat výnosy vyplývající z podílu, akcií či členských práv, jež jsou předmětem zajištění.**

(iii) Je-li podíl, akcie či členský podíl převyšující 25 % hlasovacích práv v subjektu vlastnické struktury předmětem zajištění, je třeba identifikovat příjemce zajištění, smlouvu o zřízení zajištění a ujednání ve smlouvě, pokud existují, podle kterých má příjemce zajištění (a) právo výkonu hlasovacích práv, a/nebo (b) právo užívat výnosy z podílu, akcií nebo členskému podílu, jenž je předmětem zajištění, a

²³⁷ § 1323 ObčZ.

to v závislosti na tom, o jaký typ osoby, konečného veřejnoprávního subjektu nebo uspořádání bez právní osobnosti se jedná. Co se týče smlouvy o zřízení zajištění, je nutné zjistit ohledně:

- smlouvy jako takové: smluvní strany, název smlouvy, typ smlouvy (smlouva o zřízení zástavního práva, / dočasném převodu vlastnického práva za účelem zajištění, předmět zástavy (obchodní podíl / akcie / členský podíl), datum smlouvy, případně místo podpisu smlouvy,
- smluvního ujednání přiznávajícího výkon hlasovacích práv příjemci zajištění (zástavnímu věřiteli): číslo paragrafu, článku, včetně odstavce, ve kterém se uvedené smluvní ujednání nachází,
- smluvního ujednání v přiznávajícího právo užívat výnosy z podílu, akcií členského podílu: číslo paragrafu, článku, včetně odstavce, ve kterém se uvedené smluvní ujednání nachází.

c. Osoby podílející se pouze na zisku, avšak nikoli na hlasovacích právech

Teoreticky. Prioritní akcie, tj. akcie, se kterými jsou spojena pouze práva na podíl na zisku (dividenda), avšak nikoli hlasovací práva, mohou být vydána pouze akciovými společnostmi, případně evropskou společností. Pokud akciová či evropská společnost takové prioritní akcie vydala, musí tato skutečnost být uvedena ve stanovách, jež musí obsahovat název takových akcií a popis práv s nimi spojených²³⁸. Jestliže valná hromada akciové či evropské společnosti rozhodla o tom, že přednostní podíl na zisku nebude vyplacen, nebo ode dne prodlení s výplatou podílu na zisku, nabývá vlastník prioritní akcie hlasovacího práva do doby, kdy valná hromada rozhodne o vyplacení přednostního podílu na zisku nebo do okamžiku jejího vyplacení, byla-li společnost s jeho výplatou v prodlení²³⁹.

PRAKTICKY: Z aktuálních stanov obchodní korporace uložených do sbírky listin obchodního rejstříku je nejprve třeba zjistit, zda mají být vydány akcie různých druhů, jejich název a popis práv s nimi spojených. Pokud ze stanov vyplývá, že byly vydány prioritní akcie, přičemž podíl na výnosech z těchto akcií převyšuje 25 %, je třeba získat prohlášení od zkoumané právnické osoby, zda

- její valná hromada nerozhodla, o tom, že přednostní podíl na zisku nebude vyplacen, nebo zda
- zkoumaná právnická osoba není s prodlením s výplatou podílu na zisku,

a tudíž zda vlastník prioritních akcií nenabyl hlasovací práva ve zkoumané právnické osobě; zároveň je třeba zjistit výši podílu, jenž takový vlastník mohl nabýt.

d. Podíly držené zastoupenými majiteli

Teoreticky. Držitel ovládajícího podílu nemusí být totožný s osobou, která práva plynoucí z tohoto podílu skutečně vykonává. V takové situaci je ovládajícím přímým majitelem ten, který ve skutečnosti zůstává v pozadí operace a využívá pravomoci kontrolovat cílovou právnickou osobu či uspořádání zprostředkovaně²⁴⁰.

PRAKTICKY: Na jakékoli úrovni vlastnictví může být majitel podílu pouze zástupcem skutečného majitele, tj. může jednat jako přímý nebo nepřímý zástupce majitele. Při odhalení zastoupeného přímého majitele se postupuje obdobně jako při zjišťování a identifikaci zastoupeného skutečného konečného majitele).

²³⁸ § 250, odst. 2, písm. d) ZOK

²³⁹ § 280, odst. 1 ZOK.

²⁴⁰ Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu zákona o ochraně hospodářské soutěže, bod 23.

ČÁST B: DOLOŽENÍ PODÍLŮ PŘÍMÝCH MAJITELŮ

Obecně. Držbu vlastnického nebo členského podílu v právnických osobách lze v drtivé většině případů u právnických osob registrovaných téměř v jakékoli zemi na světě doložit určitým dokumentem²⁴¹. Důvodem je skutečnost, že podíl, ať už na obchodní korporaci, neziskové právnické osobě nebo jiné entitě či uspořádání, má charakter vlastnického či kvazi vlastnického práva: existuje proto o něm vždy doklad v určité písemné či obdobné formě. Tyto doklady o vlastnictví podílu v právnické osobě ovšem nejsou vždy veřejně přístupné, mohou být vydávány různými osobami a mají různou právní sílu, resp. úroveň důvěryhodnosti. Rovněž může u jedné právnické osoby existovat více dokumentů dokládajících vlastnictví podílu s různou právní sílou. V důsledku výše uvedeného je proto třeba vědět, jakým dokladovým dokumentem, u jaké právnické osoby je třeba vlastnictví podílu prokázat a kde takový dokument hledat.

Praktické problémy dokládání podílů a jejich majitelů. Při aplikaci povinnosti rozkrýt vlastnickou strukturu a skutečné majitele se budou všechny osoby a instituce uvedené v úvodní části potýkat minimálně se třemi následujícími praktickými problémy: za prvé, v důsledku neexistující definice pojmu řídicí a vlastnická struktura (povinné subjekty) a skutečně držená účast (u všech právnických osob ve smyslu směrnice proti praní peněz) není zřejmé, co vlastně mají právnické osoby identifikovat a v důsledku toho ani jakými dokumenty vlastnickou a řídicí strukturu a/nebo skutečně drženou účast (podíl) dokládat. Za druhé, z povinnosti ověřit řídicí a vlastnickou strukturu a zajistit aktuálnost, pravdivost a adekvátnost informací v evidencích skutečných majitelů logicky vyplývá povinnost pro povinné subjekty a rejstříkové soudy vyžadovat nejen prohlášení o vlastnické a řídicí struktuře/skutečně držené účasti (podílu), ale rovněž dokladové dokumenty. Nikde však není specifikováno, jaké dokumenty mohou sloužit jako dokladové dokumenty, jaká má být jejich forma, zda se musí jednat o originály atd.; konečně za třetí, jak často má povinná osoba požadovat po klientovi, aby údaje o vlastnické struktuře či skutečných majitelích, popřípadě i dokladové dokumenty, aktualizoval.

Řešení praktických problémů při dokládání podílů a jejich majitelů pomocí Příručky. Kvalita řešení popsaných problémů při dokládání podílů a jejich majitelů má zásadní vliv na důvěryhodnost rozkrýté vlastnické struktury a skutečných majitelů:

- buď povinné osoby, poskytovatelé veřejných zakázek a dotací, včetně jejich kontrolních orgánů, a rejstříkové soudy vedoucí evidence skutečných majitelů ověří vlastnickou a řídicí strukturu u svých klientů, resp. skutečnou drženou účast u právnických osob, na základě postupu a dokladových dokumentů uvedených v této Příručce, a poté budou informace o skutečných majitelích důvěryhodné – díky čemuž budou údaje uvedené v evidencích skutečných majitelů adekvátní, přesné a současné, tak jak to požaduje čl. 30, odst. 4 směrnice proti praní peněz, a navíc osoby, jež mají přístup do evidencí skutečných majitelů, se budou moci na informace uvedené v těchto rejstřících nebo informace zaslané příjemci veřejných zakázek a dotací spolehnout, nebo
- povinné osoby, poskytovatelé veřejných zakázek a dotací, včetně jejich kontrolních orgánů, a rejstříkové soudy vedoucí evidence skutečných majitelů neověří vlastnickou a řídicí strukturu u svých klientů, resp. skutečnou drženou účast u právnických osob, na základě postupu a dokladových dokumentů uvedených v této Příručce, a poté budou informace o skutečných majitelích důvěryhodné nebudou – v důsledku čehož nebudou údaje uvedené v evidencích skutečných majitelů adekvátní, přesné a současné, což bude v rozporu s čl. 30, odst. 4 směrnice

²⁴¹ Žádné vlastnické právo či právo věcného charakteru nelze ve většině zemí světa doložit pouze ústně; naopak u práv závazkového (obligačního) charakteru může být v řadě případů ústní svědectví legitimním důkazním prostředkem – nemalé množství smluv a závazků z nich vyplývajících je uzavíráno pouze ústním způsobem.

proti praní peněz, a navíc osoby, jež mají přístup do evidencí skutečných majitelů, se nebudou moci na informace uvedené v těchto rejstřících spolehnout, takže budou muset ověřovat informace o skutečných majitelích podle této Příručky ex-post.

Postup při získávání dokladových dokumentů. Postup při získávání dokladových dokumentů s sebou nese jisté odlišnosti v závislosti na tom, zda se jedná o doložení informací o podílu:

- v subjektech ve vlastnické struktuře registrovaných v ČR **(1.)**,
- v zahraničních subjektech přítomných ve vlastnické struktuře právnické osoby inkorporované v České republice **(2.)**.

1. Doložení informací o podílu v subjektech ve vlastnické struktuře registrovaných v ČR

Obecně. Vzhledem k povinnosti všech právnických osob a uspořádání bez právní osobnosti znát své skutečné majitele, jež vyplývá pro české právnické osoby a uspořádání bez právní osobnosti ze zákona proti praní peněz s účinností od 1. ledna 2017²⁴² a pro všechny právnické osoby a uspořádání bez právní osobnosti z členských států EU z právních předpisů transponujících tuto povinnost ze směrnice proti praní peněz²⁴³, by teoreticky měli být identifikovatelní jak přímí, tak nepřímí majitelé právnických osob a uspořádání bez právní osobnosti, až po majitele skutečné. Mají-li být přímí či nepřímí majitelé teoreticky identifikovatelní, musí zároveň vždy existovat určitý dokladový dokument, ze kterého je možné identifikační údaje o podílu a jeho přímém majiteli na každé úrovni vlastnictví seznat; tento dokladový dokument musí být zároveň možné získat. Dokumenty dokládající informace o podílu nebo obdobném právu a jeho přímém majiteli mohou mít trojí formu, která se významně liší svou důvěryhodností, právní závazností, veřejnou přístupností a časovou relevancí. Na základě hlediska přístupnosti k dokladům o podílu a jeho přímém majiteli lze proto rozlišovat doklady, jež jsou přístupné z veřejných rejstříků; dále doklady přístupné pouze u třetích osob, tzn. osob, jež jsou odlišné od subjektu, v němž je podíl držen, i od jeho majitele a konečně doklady o podílech a jejich přímých majitelích, jež vydávají a drží pouze subjekty, v nichž mají tito majitelé přímý podíl, tzn. doklady přístupné pouze od zkoumaných subjektů samotných. Z uvedené perspektivy lze proto rozlišovat **dokladové dokumenty o podílu a jeho přímých majitelích**:

- **v podobě výpisů z veřejných rejstříků (1.1.)**, což jsou doklady vydávané veřejnými orgány, jako jsou například rejstříkové soudy, jež vedou veřejné rejstříky právnických osob, na něž se použije princip důvěry v informace zveřejněné v takovém rejstříku;
- **vydávané subjekty, jež jsou povinnými osobami podle zákona proti praní peněz (1.2.)** a jež podléhají povinnostem kontroly či hloubkové kontroly podle uvedeného zákona, jako jsou například banky či osoby vedoucí evidence cenných papírů a investičních nástrojů, notáři či advokáti;
- **vydávané, vedené a držené právnickou osobou samotnou** (např. seznam akcionářů či společníků) **nebo samotným uspořádáním bez právní osobnosti (1.3.)** (např. zakladatelská listina či seznam beneficentů svěřenského fondu);
- **představované pomocnými dokumenty, ať už korporátního či smluvního charakteru (1.4.)**, jež ovšem doloží tyto informace pouze k určitému datu, nikoli průběžně.

V neposlední řadě v případě, že bude existovat více dokladů o podílu a jeho majitelích v určité právnické osobě nebo uspořádání bez právní osobnosti, je nutné vyřešit, který z uvedených dokladů má nejvyšší

²⁴²§ 29a AML zákona.

²⁴³ Čl. 30, odst. 1 směrnice AML.

právní sílu, tj. řešit **otázku plurality dokladových dokumentů o podílech v jednotlivých právnických osobách (1.5.)** stejně jako vyřešit otázku **identifikace dokladu o podílu a jeho přímém majiteli u zahraničních právnických osoba uspořádání a jejich získání (1.6.)**.

1.1. Výpisy z veřejných rejstříků

Teoreticky. Nejjednodušším způsobem, jak ověřit informace o výši podílu v právnické osobě a jejích majitelích, je získat výpis z příslušného veřejného rejstříku týkající se této osoby. Veřejné rejstříky právnických osob jsou každému přístupné; každý do nich může nahlížet a pořizovat si z nich výpisy, opisy nebo kopie²⁴⁴. Nahlédnout do výpisu z veřejného rejstříku týkajícího se subjektu, jehož majitele a výši jeho podílu hledáme, lze na základě dálkového přístupu prostřednictvím webové stránky www.justice.cz vyhledáním výpisu předmětného subjektu, a následným stažením elektronického výpisu týkající se tohoto subjektu ve formátu pdf. z webové stránky obsahující daný výpis. Nicméně, právní předpisy, jež definují obsah výpisu, nutně nepředepisují, že (i) informace uvedené na výpisu z veřejného rejstříku ohledně právnické osoby musí obsahovat rovněž informace o podílu v právnické osobě a jejím majiteli právnické osoby, a pokud je obsahují, že (ii) tyto informace musí být právně závazné. Z tohoto důvodu je proto nutné vědět, u kterých právnických osob se informace o podílu v této právnické osobě a o jeho přímém majiteli na výpisu z veřejného rejstříku u takové právnické osoby objevují a u které nikoli, a jaká je právní závaznost takové informace.

PRAKTICKY: (i) U následujících právnických osob je možné doložit výši podílu v právnické osobě a jejího majitele výpisem z veřejného rejstříku prostřednictvím webové stránky www.justice.cz a následným stažením elektronického výpisu ve formátu pdf. z této stránky, přičemž informace na takovém výpisu představuje právně závaznou informaci o totožnosti vlastníka podílu a výši jeho podílu (údaj v závorce uvádí označení majitele u jednotlivých typů právnických osob):

- u veřejné obchodní společnosti, (společník),
- u komanditní společnosti (společník – komplementář či komanditista)
- u společnosti s ručením omezeným, jež nevydala kmenové listy (společník),
- u státního podniku (zakladatel),
- u obecně prospěšné společnosti (zakladatel),
- u ústavu (zakladatel),
- u nadace (zakladatel),
- u nadačního fondu (zakladatel),
- u pobočného spolku (hlavní spolek);

(ii) U následujících právnických osob poskytuje výpis z veřejného rejstříku pouze informativní, právně nezávaznou informaci o výši a majiteli podílu (údaj v závorce uvádí označení majitele u jednotlivých typů právnických osob):

- u společnosti s ručením omezeným, jež vydala kmenové listy (společník, jenž je zároveň majitelem kmenového listu),

²⁴⁴ § 120 odst. 2 ObčZ.

- u akciové společnosti s jediným akcionářem (akcionář),
- u evropské společnosti s jediným akcionářem (akcionář).

V těchto případech u uvedených osob je nutné pro doložení výše podílu a osoby majitele podílu získat další dokladový dokument, jenž obsahuje právně závazné informace o výši podílu a osobě majitele podílu, neboť tyto posléze uvedené informace o výši podílu a osobě majitele v dokladovém dokumentu mají vyšší právní sílu než informativní právně nezávazné informace uvedené na výpisu z veřejného rejstříku.

(iii) U následujících právnických osob neposkytuje výpis z veřejného rejstříku žádné informace o výši či majiteli podílu:

- u akciové společnosti s více jak jedním akcionářem,
- u družstva, včetně sociálního a bytového družstva,
- u spolku.

V uvedených případech u uvedených osob je nutné pro doložení výše podílu a osoby majitele podílu získat dokladový dokument, jenž obsahuje právně závazné informace o výši podílu a osobě majitele podílu.

1.2. Výpisy a další dokumenty obsahující informace o podílu a majitelích vydané třetími osobami

Obecně. Nelze-li informace o podílu v právnické osobě nebo uspořádání bez právní osobnosti a jeho přímém majiteli doložit výpisem z veřejného rejstříku nebo, je-li právní charakter informace o podílu a jeho přímém majiteli uvedený na výpisu z veřejného rejstříku pouze informativní, lze u některých akciových společností a evropských společností doložit informace o výši podílu a jeho přímém majiteli výpisem z účtu cenných papírů (zaknihovaných akcií) vydaném osobou, jež vede tyto účty a jež má povinnost identifikovat majitele účtu. Obdobně lze získat od třetích osob výpisy či seznamy dokládající informace o podílnících podílového fondu a akcionářích akciové společnosti s proměnným základním kapitálem, má-li zaknihované akcie.

a. Akciové společnosti se zaknihovanými akciemi, včetně evropských společností

Obecně. Výpisy a další dokladové dokumenty obsahující informace o podílu a majitelích vydané třetími osobami, jež jsou zpravidla povinnými osobami podle zákona proti praní peněz, tzn. osobami odlišnými od subjektu, v nichž přímí majitelé drží svůj podíl, mají vyšší důvěryhodnost než dokladové dokumenty vydané těmito subjekty samotnými a jejich právní závaznost může být ekvivalentní závaznosti výpisů z veřejných rejstříků a v určitých případech dokonce i vyšší. Základní praktickou otázkou, již je třeba vyřešit, je, zda třetí osoba, jež vystavuje dokladový dokument o podílu a jeho přímém majiteli, tak činí pro osobu majitele (např. účet majitele cenného papíru nebo úschova cenných papírů) nebo pro samotný subjekt, v němž má přímý majitel podíl (např. seznam akcionářů vedený pro akciovou společnost, jež vydává zaknihované akcie třetí osobou); jinak řečeno, zda je pro získání příslušného dokladového dokumentu nutné jít za přímým majitelem nebo za subjektem, v němž má přímý majitel předmětný podíl.

i. Akciová společnost, včetně evropské společnosti, se zaknihovanými a imobilizovanými akciemi na jméno

Teoreticky. Pokud na výpisu z veřejného rejstříku nebude uveden údaj o výši podílu a jeho majiteli nebo tyto údaje uvedené na výpisu nebudou právně závazné, je nutné získat jiný dokladový dokument,

jenž by právně závazným způsobem dokládal údaje o výši podílu v akciové společnosti a jeho přímém majiteli. U akciové společnosti se zaknihovanými či imobilizovanými akciemi na jméno budou takové dokumenty existovat tři: za prvé, seznam akcionářů, jenž může buď vést sama společnost, nebo může být nahrazen evidencí zaknihovaných akcií, za druhé, výpis z evidence emise, a za třetí, výpis z účtu vlastníka zaknihovaných/imobilizovaných akcií (příjmého majitele) v rámci centrální, samostatné či navazující evidence cenných papírů. Uvedený doklad, tj. výpis z účtu, resp. z příslušné evidence, může být vydán pouze osobou, která vykonává investiční činnost „úschova investičních nástrojů“ podle § 4 odst. 3 ZPKT či obdobnou činnost podle zahraničního práva spočívající ve vedení evidence imobilizovaných či zaknihovaných cenných papírů.

Seznam akcionářů. Vydala-li akciová společnost zaknihované akcie, mohou stanovy určit, že seznam akcionářů je nahrazen evidencí zaknihovaných cenných papírů²⁴⁵. Do seznamu akcionářů se zapisují označení druhu akcie, její jmenovitá hodnota, jméno a bydliště nebo sídlo akcionáře, číslo bankovního účtu vedeného u osoby oprávněné poskytovat bankovní služby ve státě, jenž je plnoprávným členem Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, označení akcie a změny zapisovaných údajů²⁴⁶. Ve vztahu ke společnosti postuluje zákon vyvratitelnou domněnku, že akcionářem je ten, kdo je zapsán v seznamu akcionářů²⁴⁷; společnost zapíše nového vlastníka do seznamu akcionářů bez zbytečného odkladu poté, co jí bude změna osoby akcionáře prokázána²⁴⁸; převod zaknihované akcie je vůči společnosti účinný, bude-li jí prokázána změna osoby vlastníka akcie výpisem z účtu vlastníka nebo dnem doručení či převzetí výpisu z evidence emise akcií podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu²⁴⁹. V případě, že akcionář způsobil, že není zapsán v seznamu akcionářů nebo že zápis neodpovídá skutečnosti, nemůže se domáhat neplatnosti usnesení valné hromady proto, že mu společnost na základě této skutečnosti neumožnila účast na valné hromadě nebo výkon hlasovacího práva²⁵⁰.

Evidence emisí zaknihovaných cenných papírů. Osoba, která vede centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů, vede evidenci emisí zaknihovaných cenných papírů na základě smlouvy s emitentem²⁵¹. Osoba, která vede centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů, předá emitentovi výpis z evidence emise při vydání nebo zrušení emise zaknihovaného cenného papíru nebo na žádost emitenta; výpis z evidence emise obsahuje údaje o majiteli účtu, na kterém je zaknihovaný cenný papír evidován, počet kusů cenného papíru, údaje o správci nebo jiné osobě oprávněné vykonávat práva spojená s těmito cennými papíry a další údaje stanovené osobou, která vede centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů²⁵². Pro účely výpisu z evidence emise je majitel účtu zákazníků povinen sdělit osobě, která vede evidenci zaknihovaných cenných papírů, prostřednictvím jejího účastníka údaje o majiteli účtu vlastníka a další údaje stanovené osobou, která vede centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů. Tyto informace osoba, která vede centrální evidenci zaknihovaných

²⁴⁵ § 264 odst. 1 ZOK.

²⁴⁶ § 264 odst. 2 ZOK.

²⁴⁷ § 265 odst. 1 ZOK.

²⁴⁸ § 265 odst. 1 a 2 ZOK.

²⁴⁹ § 275 odst. 2 ZOK.

²⁵⁰ § 265 odst. 3 ZOK.

²⁵¹ § 94a odst. 1 ZPKT.

²⁵² § 94a odst. 2 ZPKT; Centrální depozitář nebo zahraniční centrální depozitář poskytne České národní bance na její žádost výpis z evidence emise akcií banky. Centrální depozitář nebo zahraniční centrální depozitář na základě této žádosti vyzve prostřednictvím svých účastníků všechny majitele účtu zákazníků, aby mu poskytli údaje o vlastních akciích, které jsou na účtu zákazníků evidovány, a tyto údaje zahrne do výpisu z evidence emise; obdobně poskytne centrální depozitář nebo zahraniční centrální depozitář na základě žádosti autorizované obalové společnosti podle zákona upravujícího hospodaření s obaly o výpis z evidence emise vyzve prostřednictvím svých účastníků všechny majitele účtu zákazníků, aby jim poskytli údaje o vlastních akciích této společnosti evidovaných na těchto účtech, a tyto údaje zahrnou do výpisu z evidence emise (§ 94a odst. 3 a 4 ZPKT).

cenných papírů, zahrne do výpisu²⁵³. Jestliže se údaje na výpisu z evidence emise liší od údajů na výpisu z majetkového účtu, za rozhodující údaje se považují údaje na výpisu z evidence emise²⁵⁴. Osoby, které vedou evidenci investičních nástrojů, spolupracují tak, aby došlo k odstranění každé chyby v údajích obsažených v evidenci investičních nástrojů v co nejkratší době²⁵⁵.

Evidence investičních nástrojů (druhy účtů cenných papírů) a výpis z této evidence. Evidence investičních nástrojů se dělí na evidence zaknihovaných cenných papírů a jiných investičních nástrojů. Evidence zaknihovaných cenných papírů jsou vedeny na majetkových účtech, jimiž jsou účty vlastníků nebo účty zákazníků²⁵⁶. Majetkový účet, tj. účet vlastníků či zákazníků, musí obsahovat údaje o osobě, pro kterou je veden, a u fyzické osoby též rodné číslo. Majetkový účet se zřizuje smlouvou mezi osobou, pro kterou je tento účet veden, a osobou oprávněnou tento účet zřídit; na majetkovém účtu se evidují, kromě jiného, údaje o osobě oprávněné tato práva vykonávat a údaje o osobě, která je zástavním věřitelem²⁵⁷. Osoba, která vede centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů u centrální evidence, a prováděcí právní předpis u samostatné evidence, blíže stanoví, jaké údaje se evidují na jednotlivých druzích majetkových účtů. Osoba, která vede evidenci navazující na centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů, vede tuto evidenci na účtech vlastníků²⁵⁸. Osoba, která vede samostatnou evidenci investičních nástrojů, vede tuto evidenci na účtech vlastníků nebo účtech zákazníků. Osoba, která vede evidenci navazující na samostatnou evidenci investičních nástrojů, vede tuto evidenci na účtech vlastníků nebo účtech zákazníků²⁵⁹. Osoba, která vede evidenci investičních nástrojů, je povinna uchovávat tuto evidenci a všechny dokumenty týkající se údajů zapsaných v této evidenci po dobu 10 let od konce kalendářního roku, ve kterém byl údaj v evidenci zapsán²⁶⁰. Osoba, která vede evidenci investičních nástrojů, je oprávněna poskytovat údaje z této evidence a uchovávaných dokumentů bez souhlasu osoby, pro kterou byl majetkový účet zřízen, pouze tehdy, stanoví-li tak tento zákon nebo jiný právní předpis, a v případech, kdy podává trestní oznámení²⁶¹. Osoba, která vede evidenci investičních nástrojů, vydá majiteli účtu vedeného v této evidenci nebo emitentovi investičního nástroje vedeného v této evidenci výpis z evidence. Osoba, která vede centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů, vydá majiteli účtu výpis vždy prostřednictvím svého účastníka; výpis z evidence investičních nástrojů prokazuje skutečnosti zapsané v této evidenci k závěrce dne určené centrálním depozitářem nebo zahraničním centrálním depozitářem, prováděcím právním předpisem u samostatné evidence nebo pravidly pro vedení evidence cenných papírů Českou národní bankou, ke kterému byl vydán, a je účinný vůči všem osobám, pokud není prokázán opak²⁶².

Zápis do evidence investičních nástrojů a účinky převodu investičního nástroje. Majitel účtu cenných papírů, tzn. účtu zaknihovaných či imobilizovaných akcií, je považován za vlastníka cenných papírů, jež jsou na něm zaznamenány, není-li prokázán opak²⁶³. Není-li ohledně vlastnictví akcií prokázán opak, jsou rozhodující údaje pro uplatnění práv spojených se zaknihovaným investičním nástrojem ty údaje, jež jsou zapsané na účtu vlastníka k závěrce dne určené centrálním depozitářem nebo zahraničním centrálním depozitářem, prováděcím právním předpisem u samostatné evidence nebo v pravidlech pro vedení evidence cenných papírů Českou národní bankou²⁶⁴. Zápis do evidence investičních nástrojů se provede na základě příkazu oprávněné osoby; zápis se provede neprodleně po přijetí příkazu, pokud

²⁵³ § 94a odst. 5 ZPKT.

²⁵⁴ § 99 odst. 4 ZPKT.

²⁵⁵ § 96 odst. 5 ZPKT.

²⁵⁶ § 526 ObčZ; § 94 odst. 2 ZPKT.

²⁵⁷ § 94 odst. 1 ZPKT.

²⁵⁸ § 94 odst. 3 ZPKT.

²⁵⁹ Vést účet zákazníků může pouze pro osobu uvedenou v § 93 odst. 3 písm. e) nebo g) ZPKT.

²⁶⁰ § 99a odst. 1 ZPKT.

²⁶¹ § 99a odst. 2 ZPKT.

²⁶² § 99 odst. 1 a 3 ZPKT.

²⁶³ § 527 ObčZ.

²⁶⁴ § 95 odst. 1 ZPKT.

oprávněná osoba nestanoví pozdější okamžik zápisu²⁶⁵. Jestliže osoba dává příkaz k zápisu do evidence investičních nástrojů prostřednictvím účastníka, účastník osoby, která vede evidenci investičních nástrojů, ověří oprávněnost této osoby k podání příkazu. V ostatních případech ověřuje oprávněnost osoby k podání příkazu k zápisu do evidence investičních nástrojů osoba, která tuto evidenci vede²⁶⁶. Převádí-li se zaknihovaný investiční nástroj na nového vlastníka, dochází k převodu vlastnictví v okamžiku zápisu na účet zákazníků; majitel účtu zákazníků je povinen neprodleně zapsat tuto změnu na účtu vlastníka, nejpozději však do závěrky dne; změna se zapíše k okamžiku zápisu na účet zákazníků²⁶⁷. Převádí-li se zaknihovaný investiční nástroj a změna se nezapisuje na účtu zákazníků, dochází k převodu vlastnictví k okamžiku zápisu na účet vlastníka; změna se zapíše neprodleně, nejpozději však do závěrky dne²⁶⁸. Pokud jiný právní předpis nestanoví jinak, stává se ten, na koho je zaknihovaný cenný papír převáděn, vlastníkem tohoto cenného papíru i tehdy, jestliže převodce neměl právo zaknihovaný cenný papír převést; to neplatí, jestliže ten, na koho je zaknihovaný cenný papír převáděn, věděl nebo musel vědět, že převodce toto právo v době převodu neměl. V pochybnostech se dobrá víra předpokládá²⁶⁹. Obchodník s cennými papíry, který obstaral převod investičního nástroje, dá neprodleně příkaz k zápisu změny vyplývající z převodu do příslušné evidence²⁷⁰; pokud se uskuteční převod investičního nástroje na regulovaném trhu nebo v mnohostranném obchodním systému, dává příkaz k zápisu změny vyplývající z převodu do příslušné evidence organizátor regulovaného trhu, provozovatel mnohostranného obchodního systému nebo provozovatel vypořádacího systému²⁷¹.

Postup pro získání dokladů o vlastních zaknihovaných akciích (přímých majitelích podílu v akciové společnosti se zaknihovanými akciemi). Na rozdíl od výpisu z veřejného rejstříku je evidence cenných papírů či investičních nástrojů neveřejnou evidencí: pravdivost původu či obsahu takového výpisu proto nepůjde ověřit prostým nahlédnutím do této evidence prostřednictvím dálkového přístupu, jako je tomu u výpisu z veřejného rejstříku. Osoba, která vede centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů, a osoba, která vede samostatnou evidenci investičních nástrojů, poskytnou údaje z evidence a dokumentů, které jsou povinny uchovávat (i) soudu pro účely soudního řízení, (ii) exekutorovi pro účely exekučního řízení, jehož účastníkem je vlastník investičního nástroje, (iii) orgánům činným v trestním řízení pro účely trestního řízení, (iv) správci daně pro účely správy daní vlastníka investičního nástroje, (v) České národní bance pro účely dohledu nad finančním trhem, bankovního informačního systému podle zákona, který upravuje činnost České národní banky či sestavování platební bilance České republiky, dále (vi) insolvenčnímu správci pro účely insolvenčního řízení, jehož účastníkem je vlastník investičního nástroje, (vii) Bezpečnostní informační službě pro účely plnění úkolů podle zákona, který upravuje činnost Bezpečnostní informační služby, (viii) ministerstvu při plnění oznamovací povinnosti podle zákona o boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu nebo zákona o provádění mezinárodních sankcí za účelem udržování mezinárodního míru a bezpečnosti, ochrany základních lidských práv a boje proti terorismu, (ix) ministerstvu pro účely sestavování vládní finanční statistiky a plnění požadavků souvisejících s notifikací vládního schodku podle přímo použitelného právního předpisu Evropské unie²⁷². Osoba, která vede evidenci navazující na centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů, poskytne osobě, která vede centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů, na žádost údaje z evidence a dokumentů, které je povinna uchovávat. Osoba, která vede samostatnou evidenci investičních nástrojů, může poskytovat z této evidence prostřednictvím centrálního depozitáře za podmínek stanovených smlouvou uzavřenou s centrálním depozitářem. Osoba, která vede evidenci navazující na samostatnou evidenci investičních nástrojů, poskytne osobě

²⁶⁵ § 95 odst. 2 ZPKT.

²⁶⁶ § 95 odst. 3 ZPKT.

²⁶⁷ § 96 odst. 1 ZPKT.

²⁶⁸ § 96 odst. 2 ZPKT.

²⁶⁹ § 96 odst. 3 ZPKT.

²⁷⁰ § 96 odst. 4 ZPKT.

²⁷¹ § 96 odst. 5 ZPKT.

²⁷² § 115 odst. 1 ZPKT.

vedoucí samostatnou evidenci investičních nástrojů na žádost údaje z evidence a dokumentů, které je povinna uchovávat²⁷³.

Zastoupení majitele účtu. Opak může být prokázán v situaci, kdy majitel účtu nejedná vzhledem k danému účtu na svůj účet nebo svým jménem, tj. jedná na účet nebo jménem někoho jiného. Taková situace může legitimně nastat v případě předvídaném článkem 13 směrnice o právech akcionářů²⁷⁴, kdy fyzická či právnická osoba považovaná za akcionáře jedná v rámci své podnikatelské činnosti, tzv. zprostředkovatel²⁷⁵, na účet jiné fyzické nebo právnické osoby²⁷⁶, tj. vykonává pro skutečného majitele jeho akcionářská práva²⁷⁷. Naopak v případě, že fyzická osoba jako majitel účtu jedná jménem (přímé zastoupení) či na účet jiné osoby (nepřímé zastoupení), ať už fyzické či právnické, jenž není v postavení zprostředkovatele tak, jak je uveden v předchozí větě, bude možné, že se jedná o zastření majitele akcií, a to zejména v případě, že majitel účtu nenahlásil osobě vedoucí pro něj účet totožnost osoby, jejímž jménem či na její účet jedná, a nedoložil její totožnost.

Akciová společnost s imobilizovanými akciemi na jméno. Akciová společnost, jejíž stanovy to umožňují, může uzavřít smlouvu o úschově jí vydaných imobilizovaných akcií pouze s osobou, která vede centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů, nebo zahraničním centrálním depozitářem, který získal povolení k činnosti nebo byl uznán podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího zlepšení vypořádání obchodů s cennými papíry v Evropské unii a centrální depozitáře cenných papírů, obchodníkem s cennými papíry oprávněným poskytovat investiční službu úschova a správa investičních nástrojů nebo se zahraniční osobou s obdobným předmětem činnosti, která je oprávněna poskytovat služby v České republice²⁷⁸.

PRAKTICKY: (i) Zda má akciová společnost nebo evropská společnost zaknihované akcie či imobilizované akcie na jméno nebo na majitele, lze zjistit z výpisu z obchodního rejstříku týkající se takové společnosti, kde je podoba (zaknihovaná / listinná), forma (na majitele / na jméno), počet a jmenovitá hodnota akcií vždy uvedeny.

(ii) Má-li akciová společnost zaknihované či imobilizované akcie na jméno, je třeba zjistit ze stanov akciové společnosti se zaknihovanými akciemi na jméno, zda:

- seznam akcionářů je nahrazen evidencí zaknihovaných cenných papírů: pokud seznam akcionářů vede pro společnost depozitář, je dokladem o tom, kdo je akcionářem výpis z evidence zaknihovaných cenných papírů, jež vede depozitář namísto seznamu akcionářů vedeného společností (iii.a); nebo zda

²⁷³ § 115 odst. 2 - 4 ZPKT.

²⁷⁴ Směrnice 2007/36/ES o výkonu některých práv akcionářů ve společnostech s kótovanými akciemi.

²⁷⁵ Například investiční podnik ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 1 směrnice 2014/65/EU, úvěrová instituce ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 a centrální depozitář cenných papírů ve smyslu čl. 2 odst. 1 bodu 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 909/2014), která jménem akcionářů nebo jiných osob poskytuje služby úschovy akcií, správy akcií nebo vedení účtů cenných papírů (čl. 2 písm. d) směrnice o právech akcionářů).

²⁷⁶ Návěť 11 směrnice o právech akcionářů: Jestliže se hlasování provádí prostřednictvím finančních zprostředkovatelů, závisí účinnost hlasování podle pokynů do značné míry na efektivitě řetězce zprostředkovatelů, vzhledem k tomu, že investoři nemohou zpravidla vykonávat hlasovací práva spojená se svými akciemi bez spolupráce s každým zprostředkovatelem v řetězci, který nemusí mít na akciích ekonomický zájem. S cílem umožnit investorům výkon jejich hlasovacích práv v přeshraničních situacích je proto důležité, aby zprostředkovatelé usnadňovali výkon hlasovacích práv.

²⁷⁷ Čl. 13 směrnice o akcionářích; sám akcionář nemůže vykonávat hlasovací práva jinak než prostřednictvím uvedeného zástupce. Samotnému konečnému majiteli nemusí být umožněno vykonávat hlasovací práva v dané právnické osobě.

²⁷⁸ § 93a odst. 5 ZPKT.

- seznam akcionářů vede společnost sama: pokud seznam akcionářů vede společnost sama, je nutné ověřit, zda údaje v takto vedeném seznamu akcionářů odpovídají údajům na účtech vlastníků, jež jsou vedeny pro přímé majitele (iii.b);

Následně:

(ii.a) Vede-li pro akciovou společnost se zaknihovanými či imobilizovanými akciemi seznam akcionářů depozitář, je rozhodným dokladem o tom, kdo je akcionářem, tento seznam vedený depozitářem, není-li akcionář uvedený v tomto seznamu pouze osobou zastupující akcionáře (viz níže bod (v));

(ii.b) Vede-li akciová společnost se zaknihovanými či imobilizovanými akciemi seznam akcionářů sama, je nutné ověřit, zda údaje v seznamu akcionářů vedeném společností se zaknihovanými akciemi na jméno, odpovídají údajům na účtu vlastníků; pokud se údaje obsažené v seznamu akcionářů liší od údajů uvedených na výpisu z účtu vlastníků, je nutné rozlišovat, zda změna na účtu vlastníků, jež způsobila tuto změnu, byla sdělena společnosti či nikoli:

- pokud uvedená změna ve výši podílu či osobě majitele uvedená na účtu vlastníků, byla společnosti sdělena, avšak společnost toto sdělení doposud neregistrovala v seznamu akcionářů, pak je rozhodujícím dokladem o vlastnictví podílu, jak pro společnost, tak pro dotčeného vlastníka, výpis z účtu vlastníků,
- pokud uvedená změna ve výši podílu či osobě majitele na účtu vlastníků, nebyla společnosti sdělena, a tudíž společnost doposud nemohla tuto změnu v seznamu akcionářů vzít na vědomí, pak je rozhodujícím dokladem o vlastnictví podílu, vůči společnosti údaj v seznamu akcionářů a vůči vlastníkoví údaj na účtu vlastníků.

(iii) Má-li akciová společnost zaknihované či imobilizované akcie na jméno, lze získat informace, a zároveň doklad o tom, kdo je akcionářem společnosti:

- přímo z evidence emise, pokud je veřejná instituce jednou z institucí uvedenou v § 115, odst. 1 ZPKT, a to prostřednictvím centrálního depozitáře a mechanismu, jenž je uveden, ve zmíněném § 115 ZPKT;
- od dotčené společnosti či akcionáře (přímého majitele), pokud veřejná instituce není institucí uvedenou v § 115, odst. 1 ZPKT, a to dotazem u dotčené společnosti a žádostí o poskytnutí seznamu akcionářů, nebo dotazem u identifikovaného akcionáře a žádostí o poskytnutí výpisu z jeho účtu vlastníka (zaknihovaných akcií), jež mohou uvedený doklad poskytnout.

(iv) Bez ohledu na to, jakým způsobem byly doklady o podílu a jeho majiteli získány, je nutné dále ověřit, zda doložený přímý majitel podílu není pouhým zástupcem jiné osoby. V obou případech je nutné získat prohlášení od identifikovaného a doloženého vlastníka, že zaknihované či imobilizované akcie registrované na účtu cenných papírů vlastní on, tj. že je drží na vlastní účet a svým vlastním jménem, a nikoli jménem nebo na účet někoho jiného, aby bylo možné potvrdit či vyvrátit domněnku uvedenou v § 99, odst. 3 ZPKT. Zjistí-li se, že identifikovaný a doložený majitel účtu jedná jako zástupce jiné osoby, v případě, že je zastupující osoba:

- fyzickou osobou, je nutné řešit tuto situaci postupem uvedeným v části B.I.1.1.b. Příručky; je-li zastoupenou osobou právnická osoba, je tato osoba vlastníkem akcií evidovaných na účtu cenných papírů, a v důsledku toho rovněž přímým majitelem podílu v předmětné společnosti; v takovém případě je nutné dále zkoumat její přímé či nepřímé majitele, včetně majitelů skutečných;

- **právníckou osobou, je třeba dále zjistit, zda se jedná o:**
 - (I) **zastoupení zprostředkovatelem ve smyslu čl. 2, písm. d) a čl. 13 směrnice o právech akcionářů: v takovém případě je třeba zjistit, koho taková osoba zastupuje a dále zkoumat vlastnickou strukturu zastoupené osoby, nikoli zprostředkovatele;**
 - (II) **jiný případ zastoupení, je nutné řešit tuto situaci postupem podle části A.III.4 Příručky.**

(v) U autorizovaných obalových společností podle zákona upravujícího hospodaření s obaly může centrální depozitář nebo zahraniční centrální depozitář na základě žádosti o výpis z evidence emise vyzvat prostřednictvím svých účastníků všechny majitele účtu zákazníků, aby jim poskytli údaje o vlastních akcích této společnosti evidovaných na těchto účtech, a tyto údaje zahrnou do výpisu z evidence emise.

- ii. **Akciová společnost, včetně evropské společnosti, se zaknihovanými/imobilizovanými akciemi na majitele**

Teoreticky. Akcie na majitele mohou být vydány pouze jako zaknihovaný cenný papír nebo jako imobilizovaný cenný papír²⁷⁹. Převod zaknihované akcie je vůči společnosti účinný, je-li jí prokázána změna osoby vlastníka akcie výpisem z účtu vlastníka nebo dnem doručení či převzetí výpisu z evidence emise akcií podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu²⁸⁰. Práva spojená se zaknihovanou akcií vykonává osoba, která je zapsána v evidenci zaknihovaných cenných papírů k rozhodnému dni jako vlastníka akcie, a není-li stanoven rozhodný den, ke dni, kdy právo uplatňuje, ledaže je prokázáno, že zápis v evidenci zaknihovaných cenných papírů neodpovídá skutečnosti²⁸¹. Akciová společnost není povinna pro účely připuštění účasti akcionáře na valné hromadě zkoumat, zda osoba, vedená v evidenci k rozhodnému dni jako akcionář, je skutečným majitelem akcií vedených na jeho účtu; nicméně pokud společnost ví, nebo je jí prokázáno, že určitá osoba není vlastníkem akcií evidovaných na jejím účtu, nesmí ji umožnit výkon akcionářských práv²⁸²: například v případě, kdy majitel účtu akcií je právníckou osobou, která zanikla s právním nástupcem, avšak tato informace nebyla sdělena osobě vedoucí účet vlastníků, aby uvedenou změnu zapsala, byť bude účet vlastníků uvádět v takové chvíli jako vlastníka stále ještě zaniklou právníckou osobu, vlastníkem akcií uvedených na účtu již bude nástupnická právnícká osoba. Každý majitel účtu vlastníka má právo na to, aby mu byl vydán z tohoto účtu výpis, který prokazuje skutečnosti uvedené na tomto výpisu, a to od osoby, jenž tento účet vede; centrální depozitář vydává takový výpis vždy prostřednictvím svého účastníka.

PRAKTICKY: (i) Má-li akciová společnost, včetně evropské společnosti, zaknihované či imobilizované akcie na majitele, je rozhodným dokladem o tom, kdo je akcionářem (přímým majitelem) výpis z evidence emise nebo výpis z účtu vlastníků takových zaknihovaných/imobilizovaných akcií vedený na jméno majitele účtu: akciová společnost nemá povinnost zkoumat, zda je akcionář uvedený v účtu vlastníků vlastníkem akcie tam evidované nebo pouze jeho zástupcem, tj. zástupcem akcionáře; nicméně pokud společnost ví, nebo je jí prokázáno, že určitá osoba není vlastníkem akcií evidovaných jejím účtu, například protože zanikla v důsledku přeměny společnosti, nesmí ji umožnit výkon akcionářských práv. Jestliže se údaje na výpisu z účtu vlastníka liší od údajů výpisu z evidence emise, za rozhodující údaje se považují údaje na výpisu z evidence emise.

(ii) Co se týče způsobu získání dokladů o přímých majitelích akciové společnosti se zaknihovanými/imobilizovanými akciemi na majitele, resp. majitelů účtu vlastníků, kde jsou zapsány

²⁷⁹ § 274 odst. 2 ZOK.

²⁸⁰ § 275 odst. 2 ZOK.

²⁸¹ § 275 odst. 3 ZOK.

²⁸² NS 29 Cdo 901/2000.

akcie předmětné akciové společnosti, použije se obdobně postup uvedený v bodě (iii) předchozí sekce.

(iii) Pokud jde o ověření, zda je osoba, jež je vedená jako majitel účtu, rovněž vlastníkem zaknihované akcie na majitele, použije se obdobně postup uvedený v bodě (iv) předchozí sekce.

iii. Akciová společnost s listinnými akciemi na majitele: potvrzení o úschově či smlouva o úschově listinných akcie na majitele

Teoreticky. Je-li podíl představován listinnými cennými papíry na majitele v těch právních řádech, ve kterých je taková podoba akcií přípustná nebo v České republice před 1. červencem 2013, nebude možné majitele akciové společnosti s takovou podobou akcií nijak doložit, pokud tyto akcie nebyly složeny do úschovy. Složení do úschovy mohou předvídat buď stanovy akciové společnosti, takže akcie jsou vydány společností přímo do úschovy a jejich majitel je může nabýt pouze tak, že uzavře smlouvu o úschově s uchovatelem, kterým může být například banka, notář nebo advokát; nebo mohou být listinné akcie na majitele bez ohledu na znění stanov složeny do úschovy – vratné či nevratné – majitelem samotným. V takovém případě obvykle nahrazuje smlouva o úschově nebo potvrzení o složení listinných akcií na majitele do úschovy, jež vymezuje počet, emitenta a jmenovitou hodnotu akcií, akcie, resp. listiny, v nichž jsou inkorporovány, dokladové dokumenty o tom, kdo je vlastníkem takových akcií.

PRAKTICKY: U společností s listinnými akciemi na majitele je nutné získat od společnosti samotné nebo, je-li znám, od předpokládaného majitele, informaci o tom, zda byly listinné akcie na majitele složeny do úschovy, zda tato úschova byla vratná či nevratná a pokud ano, k jakému uschovateli. V takovém případě lze prokázat výši podílu v takové společnosti a jeho majitele vyžádáním si od společnosti, uschovatele (např. banka, notář advokát) nebo vlastníka akcií smlouvy o úschově nebo potvrzení o složení listinných akcií předmětné společnosti do úschovy.

Dále je nutné získat z obsahu smlouvy o úschově nebo od osoby uschovatele nebo od společnosti či majitele akcií informaci o tom, zda toto složení bylo vratné či nevratné:

- pokud byla úschova vratná,
 - od kdy do kdy byly akcie složeny v úschově a od kdy do kdy byly mimo a zda, jsou o tom vedeny jakékoli záznamy, a dále
 - kdo dané akcie do úschovy složil, resp. kdo byl podle uvedené smlouvy o úschově uschovatelem,
- pokud byla úschova nevratná,
 - kdo dané akcie do úschovy složil, resp. kdo byl podle uvedené smlouvy o úschově uschovatelem; v případě více postupných vlastníků vyžádat si všechny smlouvy, jež byly během zjišťované doby s jednotlivými uschovateli uzavřeny,
 - prohlášení o tom, že předmětná smlouva o úschově je jediná existující smlouva o úschově takových akcií, nemá vědomost o tom, že by existovala ještě jiná úschova akcií dané společnosti.

b. Některé investiční fondy se zaknihovanými cennými papíry

Obecně. Centrální evidence zaknihovaných cenných papírů a samostatná evidence zaknihovaných cenných papírů kolektivního investování se vedou též v evidenci emise. Do evidence emise se zapisují údaje o osobě emitenta a údaje o jednotlivých cenných papírech kolektivního investování.

i. Investiční fond v podobě podílového fondu se zaknihovanými podílovými listy

Teoreticky. Zaknihované podílové listy evidované na účtu vlastníka jsou majetkem podílníků²⁸³; obhospodařovatel podílového fondu ani podílový fond nejsou vlastníci zaknihovaných podílových listů. Nicméně, účet vlastníka je zřízen pro obhospodařovatele podílového fondu, místo údajů o podílnících se na účtu uvádějí údaje o obhospodařovateli a vlastnická práva vykonává vlastním jménem na účet majitelů podílového fondu jeho obhospodařovatel²⁸⁴.

Zaknihovaný podílový list. Podílový list je cenný papír nebo zaknihovaný cenný papír, který představuje podíl podílníka na podílovém fondu a se kterým jsou spojena práva podílníka plynoucí ze zákona nebo ze statutu podílového fondu²⁸⁵. Podílový list obsahuje alespoň (i) označení „podílový list“, (ii) údaje nutné k identifikaci podílového fondu, (iii) jmenovitou hodnotu, včetně uvedení měny, v níž je jmenovitá hodnota vyjádřena, nebo údaj o tom, že jde o podílový list bez jmenovité hodnoty, (iv) údaj o druhu podílového listu, popřípadě i s odkazem na statut, (v) označení formy podílového listu, ledaže byl podílový list vydán jako zaknihovaný cenný papír, a (vi) číselné označení podílového listu, ledaže byl podílový list vydán jako zaknihovaný cenný papír. U zaknihovaných podílových listů jsou uvedené údaje zjistitelné z příslušné evidence zaknihovaných podílových listů²⁸⁶. Byl-li vydán hromadný podílový list, obsahuje tento hromadný podílový list také údaj o tom, kolik podílových listů a jakého druhu nahrazuje²⁸⁷. Podílové listy, se kterými jsou spojena stejná práva, tvoří jeden druh. S podílovými listy může být zejména spojeno právo na (i) rozdílný, pevný nebo podřízený podíl na zisku nebo na likvidačním zůstatku, (ii) vyplacení zálohy na zisk, (iii) nižší úplatu účtovanou v případě, že výkonnost podílového fondu přesáhne určený ukazatel (benchmark), s nímž je výkonnost srovnávána, nebo (iv) nižší srážku za odkoupení, je-li s podílovým listem spojeno právo na jeho odkoupení. O vyplacení zálohy na zisk rozhoduje obhospodařovatel podílového fondu. Zálohu na výplatu podílu na zisku lze vyplácet jen, vyplývá-li z rozumně pečlivého uvážení, že podílový fond má nebo bude mít dostatek prostředků na rozdělení zisku.

Seznam podílníků podílových fondů. Podílníkem je ten, kdo je zapsán v seznamu podílníků²⁸⁸. Seznam podílníků podílového fondu vede administrátor, nicméně, jsou-li vydány zaknihované podílové listy, může statut určit, že seznam podílníků je nahrazen evidencí zaknihovaných podílových listů. Do seznamu podílníků se zapisují označení druhu podílového listu, jméno a bydliště nebo název a sídlo podílníka, číslo bankovního účtu podílníka vedeného u osoby oprávněné poskytovat bankovní služby ve státě, jenž je plnoprávným členem Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, označení podílového listu a změny zapisovaných údajů. U listinného podílového listu se zapisuje do seznamu podílníků i označení jeho formy jako cenného papíru²⁸⁹. Administrátor zapíše nového vlastníka do seznamu podílníků bez zbytečného odkladu poté, co je mu změna osoby vlastníka oznámena²⁹⁰; přestane-li podílník být podílníkem, administrátor jej ze seznamu podílníků bez zbytečného odkladu

²⁸³ § 102 odst. 1 ZISIF.

²⁸⁴ § 102 odst. 2 ZISIF.

²⁸⁵ § 115 odst. 1 ZISIF.

²⁸⁶ § 117 odst. 3 ZISIF.

²⁸⁷ § 117 odst. 4 ZISIF.

²⁸⁸ § 110 odst. 1 ZISIF.

²⁸⁹ § 109 odst. 2 ZISIF.

²⁹⁰ § 110 odst. 2 ZISIF.

vymaže²⁹¹. K účinnosti převodu listinného podílového listu vůči administrátorovi podílového fondu se vyžaduje oznámení změny osoby podílníka administrátorovi a předložení podílového listu administrátorovi²⁹². Údaje zapsané v seznamu podílníků může administrátor používat pouze pro potřeby administrace podílového fondu. Za jiným účelem lze údaje zapsané v seznamu podílníků použít jen se souhlasem podílníků, kterých se údaje týkají²⁹³. Vyžaduje-li právní předpis nebo právní jednání údaje o vlastníkovi, nahradí se údaje o všech podílnících označením podílového fondu a údaji o obhospodařovateli tohoto podílového fondu²⁹⁴.

PRAKTICKY:(i) Nejdříve je třeba zjistit ze seznamu podílových fondů, zda hledaný uzavřený podílový fond vydává zaknihované podílové listy. Pokud ano, je třeba ze statutu podílového fondu zjistit, zda vede seznam podílníků sám či zda tento seznam nahrazuje evidence zaknihovaných podílových listů. Statut uzavřeného podílového fondu je třeba si vyžádat u České národní banky nebo u administrátora daného podílového fondu.

(ii) Pokud seznam podílníků zaknihovaných cenných papírů vede sám administrátor uzavřeného podílového listu, je třeba si vyžádat tento seznam u administrátora předmětného podílového fondu. Pokud je seznam podílníků zaknihovaných cenných papírů nahrazen evidencí zaknihovaných podílových listů, je nutné vyžádat si výpis z evidence emise od osoby, jež tuto evidenci vede, prostřednictvím mechanismu uvedeného v ustanovení § 115 ZPKT za předpokladu, že žádající veřejný orgán je jedním ze subjektů uvedených v tomto ustanovení, jemuž je přiznáno oprávnění využít tento mechanismus.

ii. Investiční fond v podobě akciové společnosti se zaknihovanými akciemi

Teoreticky. Investiční fond v podobě akciové společnosti se zaknihovanými akciemi se z hlediska doložení přímých majitelů neliší od standardní akciové společnosti, jež vydala zaknihované akcie.

PRAKTICKY: Pokud investiční fond v podobě akciové společnosti vydal zaknihované akcie, je třeba zjistit z výpisu z obchodního rejstříku a ze stanov společnosti, zda vydal zaknihované akcie na majitele či na jméno. V důsledku toho, pokud byly vydány zaknihované akcie:

- a. na jméno, je pro doložení akcionářů (přímých majitelů s hlasovacími právy či bez) nutné získat dokladové dokumenty způsobem uvedeným výše v části b.i – Akciová společnost se zaknihovanými akciemi na jméno nebo imobilizovanými akciemi;
- b. na majitele, je pro doložení akcionářů (přímých majitelů s hlasovacími právy či bez) nutné získat dokladové dokumenty způsobem uvedeným výše v části i. – Akciová společnost se zaknihovanými akciemi na majitele.

1.3. Dokladové dokumenty o podílu vydané právnickou osobou samotnou nebo uspořádáním bez právní osobnosti

Obecně. V případě některých právnických osob, u nichž se právně závazné informace o přímém majiteli a výši podílu neregistrují ani ve veřejném rejstříku, ani na výpisu z účtu cenných papírů ani na seznamu akcionářů vedeném třetí osobou, je nutné doložit informace o výši podílu a jejich majitelích pomocí dokladových dokumentů vydaných právnickou osobou samotnou. Dokumenty dokládající výši podílu a jejich majitele průběžně, jako je například seznam společníků či seznam akcionářů, budou důležité u právnických osob, u nichž lze podíl převádět (zpravidla obchodní korporace). Důvěryhodnost

²⁹¹ § 111 odst. 2 ZISIF.

²⁹² § 119 ZISIF.

²⁹³ § 111 odst. 1 ZISIF.

²⁹⁴ § 105 odst. 1 ZISIF.

dokladových dokumentů vydaných právnickou osobou samotnou jako důkazních prostředků o podílu na právnické osobě, resp. obchodní korporaci, může ovšem být pochybná, neboť s jejich obsahem lze snadno manipulovat. Obsah dokladových dokumentů v podobě seznamu společníků (majitelů kmenových listů), seznamu akcionářů, seznamu družstevníků či seznamu členů spolku nelze relevantně ověřit, neboť je vydává právnická osoba samotná bez kontroly jakéhokoli třetího subjektu. Jedná se *de facto* o pouhá čestná prohlášení daných právnických osob, která se nikde nezveřejňují a žádný veřejný orgán nebo jiná právnická osoba nekontroluje jejich pravdivost. Vzhledem k výše uvedenému se nelze při zjištění spolehnout na informace o identitě společníků uvedených v obchodním rejstříku a je nutné navíc vyžadovat prohlášení, že údaje na seznamu společníků (akcionářů) či údaj o identitě společníka uvedený na kmenovém listu u společnosti s ručením omezeným nebo na listinné akci u akciové společnosti odpovídají údajům uvedeným ve veřejném rejstříku se sankcí v případě nepravdivosti takového prohlášení.

PRAKTICKY: (i) Jelikož se u seznamu společníků / akcionářů / družstevníků / členů jedná o dokumenty vydané společností samotnou, je nutné získat od osoby oprávněné jednat jménem právnické osoby, jež takový seznam společníků / družstevníků / akcionářů / členů vydala, navíc prohlášení, že uvedený seznam je:

- jediný existující,
- aktuální a úplný,
- pravdivý, a zda
- zahrnuje všechny předcházející společníky / akcionáře / členy.

(ii) V případě pochybností ohledně data vytvoření dokumentu je rovněž vhodné ověřit pomocí expertizy skutečné stáří dokladového dokumentu, tj. kdy byl text na podklad, zpravidla listinu vytištěn: zatímco stáří listiny i případně inkoustu mohou být manipulovány, například uchováváním papírů z minulosti, na který je pak tištěno inkoustem rovněž uchovávaným z minulosti; na druhou stranu okamžik, kdy byl inkoust či obdobný substrát, z něhož se sestává text, na listinu vyražen, manipulovat nelze.

a. **Akciová společnost s listinnými akciemi na jméno: seznam akcionářů**

Teoreticky. Ve vztahu k akciové společnosti je stanovena presumpce, že akcionářem je ten, kdo je zapsán v seznamu akcionářů, přičemž společnost zapíše nového vlastníka do seznamu akcionářů bez zbytečného odkladu poté, co jí je změna osoby akcionáře prokázána²⁹⁵. Do seznamu akcionářů se zapisují označení druhu akcie, její jmenovitá hodnota, jméno a bydliště nebo sídlo akcionáře, číslo bankovního účtu vedeného u osoby oprávněné poskytovat bankovní služby ve státě, jenž je plnoprávným členem Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, označení akcie a změny zapisovaných údajů. Do seznamu akcionářů se zapisuje také oddělení nebo převod samostatně převoditelného práva²⁹⁶. Přestane-li akcionář být akcionářem, společnost jej ze seznamu akcionářů bez zbytečného odkladu vymaže²⁹⁷. V případě, že akcionář způsobil skutečnost, že není zapsán v seznamu akcionářů nebo že zápis neodpovídá skutečnosti, nemůže se domáhat neplatnosti usnesení valné hromady proto, že mu společnost na základě této skutečnosti neumožnila účast na valné hromadě nebo výkon hlasovacího práva²⁹⁸. Údaje zapsané v seznamu akcionářů může společnost používat pouze

²⁹⁵ § 265 odst. 1 a 2 ZOK.

²⁹⁶ § 264 odst. 1 a 2.

²⁹⁷ § 267 odst. 2 ZOK.

²⁹⁸ § 265 odst. 3 ZOK.

pro své potřeby ve vztahu k akcionářům²⁹⁹. Společnost vydá každému svému akcionáři na jeho písemnou žádost a za úhradu nákladů opis seznamu všech akcionářů, kteří jsou vlastníky akcií na jméno, nebo požadované části seznamu, a to bez zbytečného odkladu od doručení žádosti³⁰⁰. Za jiným účelem může tyto údaje společnost použít jen se souhlasem akcionářů, kterých se údaje týkají³⁰¹. Jiným osobám poskytne společnost údaje zapsané v seznamu akcionářů, včetně čísla bankovního účtu zapsané v tomto seznamu³⁰², za podmínek stanovených zákonem upravujícím podnikání na kapitálovém trhu pro poskytování údajů osobou vedoucí evidenci investičních nástrojů³⁰³ nebo souhlasí-li s tím akcionář, kterého se zápis týká³⁰⁴. Má-li akciová společnost akcie v podobě a formě listinných akcií na jméno, žádný právní předpis nepředvídá možnost, aby seznam akcionářů vedla třetí osoba, nicméně žádný právní předpis to nevyklučuje. V České republice ovšem na rozdíl od některých jiných států³⁰⁵ není vedení seznamu akcionářů třetí osobou příliš rozšířené.

PRAKTICKY: Výši podílu a jejího majitele je třeba – bez ohledu na údaj o výši podílu a totožnosti jeho majitelů, jenž je uveden na výpisu z obchodního rejstříku – prokázat seznamem akcionářů u akciové společnosti, jež vydala listinné akcie na jméno, přičemž je navíc nutné ověřit u osob, jež jsou na seznamu akcionářů uvedeni jako akcionáři, zda je jejich jméno uvedeno jako jméno posledního majitele na listině představující listinné akcie na jméno; seznam akcionářů se nachází v sídle společnosti samotné.

b. Společnost s ručením omezeným s kmenovými listy: seznam společníků (s.r.o.)

Teoreticky. Seznam společníků je průkazným dokladovým dokumentem u společnosti s ručením omezeným. Společníci se zapisují do seznamu společníků, který vede sama společnost. Do seznamu společníků se zapisuje jméno a bydliště nebo sídlo společníka, případně jiná společníkem určená adresa pro doručování, jeho podíl, označení podílu, jemu odpovídající výše vkladu, počet hlasů náležející k podílu, a den zápisu do seznamu společníků. Pokud společník vlastní více podílů, uvede se jejich výše a jim odpovídající výše vkladu u každého podílu. Vydala-li společnost více druhů podílů, uvede se i jejich označení. Společnost provede zápis zapisované skutečnosti bez zbytečného odkladu poté, co jí bude změna prokázána³⁰⁶. Vydala-li společnost s ručením omezeným kmenové listy, zapisuje se o tom poznámka u podílu, ke kterému byl kmenový list vydán, a číslo kmenového listu³⁰⁷.

Společnost s ručením omezeným, jež vydala kmenové listy. Určí-li tak společenská smlouva, může být podíl společníka ve společnosti s ručením omezeným představován kmenovým listem. Je-li podle společenské smlouvy dovozen vznik více podílů pro jednoho společníka, může společnost vydat kmenový list pro každý podíl. Kmenový list lze vydat pouze k podílu, jehož převoditelnost není omezena nebo podmíněna. Kmenový list je cenný papír na řad. Kmenový list nelze vydat jako zaknihovaný cenný papír. Kmenový list nemůže být veřejně nabízen nebo přijat k obchodování na evropském regulovaném trhu ani na jiném veřejném trhu³⁰⁸. Kmenový list obsahuje (i) označení, že se jedná o kmenový list, (ii) jednoznačnou identifikaci společnosti, (iii) výši vkladu připadající na podíl, (iv) jednoznačnou identifikaci společníka, (v) označení podílu, k němuž je kmenový list vydán, a (vi) označení kmenového listu, jeho číslo a podpis jednatele nebo jednatelů. Podpis může být nahrazen jeho otiskem, pokud jsou na listině současně použity ochranné prvky proti jejímu padělání nebo pozměnění. Byl-li vydán

²⁹⁹ § 267 odst. 1 ZOK.

³⁰⁰ § 266 odst. 1 ZOK.

³⁰¹ § 267 odst. 1 ZOK.

³⁰² § 266 odst. 1 ZOK.

³⁰³ § 115 ZPKT.

³⁰⁴ § 266 odst. 2 ZOK.

³⁰⁵ Tzv. company secretary, company registrar, transfer agent.

³⁰⁶ § 139 odst. 1, 2 a 4 ZOK.

³⁰⁷ § 139 odst. 3 ZOK.

³⁰⁸ § 137 ZOK.

hromadný kmenový list, obsahuje také údaj o tom, kolik kmenových listů nahrazuje, a označení podílů, které nahrazuje³⁰⁹.

PRAKTICKY: Výši podílu a jejího majitele je třeba – bez ohledu na údaj o výši podílu a totožnosti jeho majitelů uvedeným na výpisu z obchodního rejstříku – prokázat seznamem společníků u společnosti s ručením omezeným, jež vydala kmenové listy, přičemž je navíc nutné ověřit u osob, jež jsou na seznamu majitelů kmenových listů (společníků) uvedeni jako společníci, zda je jejich jméno uvedeno jako jméno posledního majitele na listině představující kmenový list; seznam společníků se nachází v sídle společnosti samotné.

c. Družstvo a evropská družstevní společnost: seznam členů (družstva)

Teoreticky - družstvo. Družstvo vede seznam členů, do kterého se zapisují (i) jméno a bydliště nebo sídlo, případně také jiná členem určená adresa pro doručování, (ii) den a způsob vzniku a zániku členství v družstvu a (iii) výše členského vkladu a rozsah splnění vkladové povinnosti k členskému vkladu. Člen oznámí a doloží družstvu každou změnu údajů evidovaných v seznamu členů bez zbytečného odkladu poté, co tato skutečnost nastala. Družstvo provede zápis zapisované skutečnosti bez zbytečného odkladu poté, co mu bude změna prokázána³¹⁰. Člen má právo do seznamu členů nahlížet a žádat bezplatné vydání potvrzení o svém členství a obsahu svého zápisu v seznamu členů. Stanovy mohou určit, že člen, který požaduje vydání tohoto potvrzení častěji než jedenkrát za rok, uhradí družstvu odůvodněné náklady s tím spojené³¹¹. Družstvo vydá každému členovi na jeho písemnou žádost a za úhradu nákladů opis seznamu všech členů nebo požadované části seznamu, a to bez zbytečného odkladu od doručení žádosti. Představenstvo umožní každému nahlédnout do příslušné části seznamu, jestliže osvědčí právní zájem na tomto nahlédnutí nebo doloží písemný souhlas člena, kterého se zápis týká; podpis člena musí být úředně ověřen³¹². Údaje zapsané v seznamu členů může družstvo používat pouze pro své potřeby ve vztahu ke členům družstva. Za jiným účelem mohou být tyto údaje použity jen se souhlasem členů, kterých se týkají³¹³. Přestane-li být člen družstva jeho členem, družstvo to v seznamu členů vyznačí bez zbytečného odkladu. Do této části seznamu představenstvo umožní nahlédnout pouze bývalému členovi, jehož se zápis týká, a jeho právnímu nástupci. Jiné osobě poskytne družstvo údaje zapsané v seznamu pouze za podmínek stanovených zákonem upravujícím podnikání na kapitálovém trhu³¹⁴ pro poskytování údajů osobou vedoucí evidenci investičních nástrojů³¹⁵.

Teoreticky – evropská družstevní společnost (SCE). Seznam členů povede evropská společnost obdobně jako družstvo. Základní kapitál SCE se vyjadřuje v národní měně. Upsaný základní kapitál musí činit alespoň 30000 EUR³¹⁶. Upsaný základní kapitál SCE se skládá z členských vkladů vyjádřených v národní měně. Může být zavedeno více druhů podílů. Stanovy mohou stanovit, že různé druhy podílů jsou spojeny s různými nároky při rozdělování zisku. Podíly, které jsou spojené se stejnými nároky, patří do jednoho druhu³¹⁷. V usnesení výroční valné hromady o účetní závěrce za účetní období se zaznamená výše základního kapitálu na konci účetního období a jeho změna oproti období předcházejícímu³¹⁸. SCE nesmí upisovat vlastní podíly, nakupovat je ani je přijímat jako záruku, ať již přímo či prostřednictvím osoby jednající vlastním jménem, avšak na účet SCE. Podíly v SCE však lze

³⁰⁹§ 138 ZOK.

³¹⁰ § 580 ZOK.

³¹¹ § 581 odst. 1 ZOK.

³¹² § 582 ZOK.

³¹³ § 581 odst. 2 ZOK.

³¹⁴§ 115 ZPKT.

³¹⁵ § 583 ZOK.

³¹⁶ Čl. 3 nařízení Rady (ES) č. 1435/2003

³¹⁷ Čl. 4 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1435/2003.

³¹⁸ Čl. 4 odst. 8 nařízení Rady (ES) č. 1435/2003.

přijmout jako záruku při běžných obchodech úvěrových institucí SCE³¹⁹. Každý člen SCE má bez ohledu na počet svých podílů jeden hlas. Umožňují-li to právní předpisy členského státu, ve kterém má SCE sídlo, mohou stanovy každému členu přidělit určitý počet hlasů, který se řídí podle jeho účasti na družstevní činnosti v jiné formě než kapitálové účasti. Přidělené hlasy však u žádného člena nesmějí přesáhnout počet pěti hlasů nebo 30 % na celkovém počtu hlasů, podle toho, co je nižší. Umožňují-li to právní předpisy členského státu, ve kterém má SCE sídlo, mohou stanovy SCE vyvíjející finanční nebo pojišťovací činnosti určit, že se počet hlasů přidělených každému členu řídí podle jeho účasti na družstevní činnosti včetně kapitálové účasti SCE. Přidělené hlasy však u žádného člena nesmějí přesáhnout počet pěti hlasů nebo 20 % na celkovém počtu hlasů, podle toho, co je nižší. Umožňují-li to právní předpisy členského státu, ve kterém má SCE sídlo, mohou stanovy SCE, v níž je většina členů tvořena družstvy, určit rozdělení hlasů podle účasti členů na družstevní činnosti včetně kapitálové účasti v SCE, nebo podle počtu členů každého zúčastněného družstva. Přidělení hlasovacích práv členům-neuživatelům (investorům) stanovami se řídí právními předpisy členského státu, ve kterém má SCE sídlo. Členové-neuživatelé však mohou mít dohromady nejvýše 25 % všech hlasovacích práv. Umožňují-li to v okamžiku vstupu tohoto nařízení v platnost právní předpisy členského státu, ve kterém má SCE sídlo, mohou stanovy umožnit účast zástupců zaměstnanců na valné hromadě nebo na schůzi úseku nebo oddělení za předpokladu, že zástupci zaměstnanců nebudou dohromady disponovat více než 15 % hlasovacích práv. Tato hlasovací práva zanikají přemístěním sídla SCE do členského státu, jehož právo takovou účast zástupců zaměstnanců neumožňuje³²⁰.

PRAKTICKY: Výši (členského) podílu a jejího majitele (člena družstva) je třeba u družstva prokázat seznamem členů družstva; seznam členů družstva se nachází v sídle společnosti samotné.

d. Spolek: seznam členů

Teoreticky. Spolek může či nemusí vést seznam členů; pokud ho vede, musí stanovy určit, zda bude zveřejněn či nikoli a jakým způsobem³²¹. Se souhlasem všech členů spolku může být seznam členů uveřejněn, tj. ve sbírce listin, přičemž může být uveřejněn úplným či neúplným způsobem; pokud je uveřejněn neúplným způsobem, musí to být z něho patrné³²².

PRAKTICKY: Výši (členského) podílu a jejího majitele (člena) je třeba prokázat seznamem členů u spolku, pokud je veden; je-li veden, může se seznam nacházet buď v sídle spolku, nebo může být uveřejněn, jako úplný či neúplný, ve sbírce listin veřejného rejstříku.

e. Svěřenský fond: seznam beneficentů a/nebo statut

Teoreticky. Svěřenský fond se zřizuje na základě statutu vydaného zakladatelem³²³, který musí mít formu veřejné listiny (notářského zápisu)³²⁴. Statut svěřenského fondu musí obsahovat totožnost zakladatele, který ho vydává³²⁵. Pokud zakladatel určí obmyšleného (beneficienta), bude statut svěřenského obsahovat totožnost obmyšlených³²⁶; pokud zakladatel neurčí ve statutu obmyšleného (beneficienta) a určí pouze okruh osob, ze kterých by mohl být jmenován nebo způsob, jak bude obmyšlený (beneficient) určen³²⁷, určí obmyšleného svým rozhodnutím správce svěřenského fondu za

³¹⁹ Čl. 4 odst. 12 nařízení Rady (ES) č. 1435/2003.

³²⁰ Čl. 59 nařízení Rady (ES) č. 1435/2003.

³²¹ § 236 odst. 1 ObčZ.

³²² § 236 odst. 3 ObčZ.

³²³ § 145, odst. 1 ObčZ.

³²⁴ § 1452 odst. 3 ObčZ.

³²⁵ § 1452 odst. 1 ObčZ.

³²⁶ § 1452 odst. 2 písm. f), § 1457, odst. 1 ObčZ.

³²⁷ § 1452 odst. 2 písm. f) ObčZ.

podmínek určených statutem³²⁸. Zakladatel rovněž jmenuje správce svěřenského fondu³²⁹: totožnost správce svěřenského fondu je uvedena v rozhodnutí zakladatele o jmenování správce; správce svěřenského fondu je uváděn ve veřejném rejstříku jako osoba spravující svěřenský fond.

Po zřízení evidence svěřenských fondů. Po zřízení evidence svěřenských fondů bude do související sbírky listin zakládán statut, rozhodnutí o jmenování nebo odvolání správce, smlouva o zvýšení majetku ve svěřenském fondu, rozhodnutí o zrušení fondu a další zásadní písemnosti. Obsahuje-li listina osobní údaje zakladatele, obmyšleného nebo osoby vykonávající dohled, nebude ve sbírce zveřejněna. Následující údaje o uvedených osobách se neuvádějí v opisu z evidence svěřenských fondů ani se neuveřejňují, ledaže byl ke zpřístupnění dán souhlas:

- (i) jméno a sídlo nebo adresa místa pobytu, popřípadě také bydliště, liší-li se od adresy místa pobytu osoby, která je zakladatelem; je-li zakladatelem fyzická osoba, datum narození a rodné číslo, bylo-li jí přiděleno;
- (ii) jde-li o svěřenský fond zřízený za soukromým účelem, jméno a sídlo nebo adresa místa pobytu, popřípadě také bydliště, liší-li se od adresy místa pobytu osoby, která je obmyšleným; je-li obmyšleným fyzická osoba, datum narození a rodné číslo, bylo-li jí přiděleno; nebyl-li obmyšlený určen nebo jde-li o svěřenský fond zřízený k veřejně prospěšnému účelu, způsob, jak bude obmyšlený určen;
- (iii) jméno a sídlo nebo adresa místa pobytu, popřípadě také bydliště, liší-li se od adresy místa pobytu další osoby oprávněné k výkonu dohledu nad správou svěřenského fondu; jde-li o fyzickou osobu, také datum narození a rodné číslo, bylo-li jí přiděleno³³⁰.

Do evidence svěřenských fondů se o skutečném majiteli svěřenského fondu zapisuje:

- (i) jméno a adresa místa pobytu, popřípadě také bydliště, liší-li se od adresy místa pobytu;
- (ii) datum narození a rodné číslo, bylo-li mu přiděleno;
- (iii) státní příslušnost a údaj o skutečnosti, jíž je založeno postavení skutečného majitele.

Je-li svěřenský správce fyzickou osobou, neuvádějí se v opisu z evidence svěřenských fondů ani se neuveřejňují údaje o jeho bydlišti a datu narození nebo rodném čísle; vždy se však uveřejní jeho doručovací adresa. Jsou-li údaje, které se neuvádějí v opisu z evidence svěřenských fondů ani se neuveřejňují, uvedeny v listinách zakládáných do sbírky listin, tyto listiny se neuveřejňují. Úplný opis zápisu nebo listiny může obdržet pouze svěřenský správce nebo ten, kdo na tom má právní zájem, a veřejné instituce³³¹. Rozhodnutí o určení obmyšleného, nebude-li identifikace obmyšlených obsažena ve statutu svěřenského fondu, nebude získatelné ze sbírky listin registru svěřenských fondů. Toto rozhodnutí bude mít k dispozici nucený správce a zpravidla rovněž zakladatel.

PRAKTICKY: (i) Do zřízení rejstříku svěřenských fondů 1. ledna 2018 je možné doložit účast zakladatele, správce, člena rady protektorů a obmyšleného (beneficienta) ve svěřenském fondu buď

- **statutem svěřenského fondu ve formě veřejné listiny (notářského zápisu), jenž se nachází u zakladatele, nebo**

³²⁸ § 1457 odst. 2 a § 1458, odst. 1 ObčZ.

³²⁹ § 1455 odst. 1 ObčZ.

³³⁰ § 65d ZVR ve znění zákona č. 468/2016 Sb. s účinností od 1. ledna 2018.

³³¹ § 65e odst. 3 ZVR od 1. ledna 2018.

- pokud není obmyšlený či obmyšlení určen či určení ve statutu, je třeba jeho totožnost doložit rozhodnutím svěřenského správce, jenž určuje obmyšleného (beneficienta) či obmyšlené (beneficienty), jenž se nachází u správce svěřenského fondu.

Je-li podíl v právnické osobě, zejména v obchodní korporaci vložen do svěřenského fondu, je možno tuto skutečnost zjistit z rubriky Ostatní skutečnosti na výpisu z veřejného rejstříku dané právnické osoby, včetně názvu svěřenského fondu a svěřenského správce.

(ii) Po zřízení rejstříku svěřenských fondů 1. ledna 2018 by je možné alespoň pro veřejné orgány získat zakladatelskou listinu z evidence svěřenských fondů, nikoli však seznam beneficentů.

f. Některé investiční fondy s podíly představovanými listinami

Obecně. Investiční fond může vydávat i listinné cenné papíry, což se bude dít v případě podílového fondu s listinnými podílovými listy, akciové společnosti s listinnými akciemi na jméno nebo v podobě komanditní společnosti na investiční listy.

i. Investiční fond v podobě podílového fondu s listinnými podílovými listy

Teoreticky. Jak bylo uvedeno výše, seznam podílníků vede administrátor podílového fondu³³², přičemž do seznamu podílníků se zapisují označení druhu podílového listu, jméno a bydliště nebo název a sídlo podílníka, číslo bankovního účtu podílníka vedeného u osoby oprávněné poskytovat bankovní služby ve státě, jenž je plnoprávným členem Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, označení podílového listu a změny zapisovaných údajů. U listinného podílového listu se zapisuje do seznamu podílníků i označení jeho formy jako cenného papíru³³³. Administrátor zapíše nového vlastníka do seznamu podílníků bez zbytečného odkladu poté, co je mu změna osoby vlastníka oznámena³³⁴. Přestane-li podílník být podílníkem, administrátor jej ze seznamu podílníků bez zbytečného odkladu vymaže³³⁵. K účinnosti převodu listinného podílového listu vůči administrátorovi podílového fondu se vyžaduje oznámení změny osoby podílníka administrátorovi a předložení podílového listu administrátorovi³³⁶. Údaje zapsané v seznamu podílníků může administrátor používat pouze pro potřeby administrace podílového fondu. Za jiným účelem lze údaje zapsané v seznamu podílníků použít jen se souhlasem podílníků, kterých se údaje týkají³³⁷.

Podílové listy. Podílový list je listinný cenný papír nebo zaknihovaný cenný papír, který představuje podíl podílníka na podílovém fondu a se kterým jsou spojena práva podílníka plynoucí z tohoto zákona nebo ze statutu podílového fondu³³⁸. Listinný podílový list může mít jen formu cenného papíru na řad nebo na jméno. V rubropisu listinného podílového listu se uvede identifikace nabyvatele³³⁹. Podílový list obsahuje (i) označení „podílový list“, (ii) údaje nutné k identifikaci podílového fondu, (iii) jmenovitou hodnotu, včetně uvedení měny, v níž je jmenovitá hodnota vyjádřena, nebo údaj o tom, že jde o podílový list bez jmenovité hodnoty, (iv) údaj o druhu podílového listu, popřípadě i s odkazem na statut, (v) označení formy podílového listu, ledaže byl podílový list vydán jako zaknihovaný cenný papír, a (vi) číselné označení podílového listu, ledaže byl podílový list vydán jako zaknihovaný cenný papír³⁴⁰.

³³² § 109 odst. 1 ZISIF.

³³³ § 109 odst. 2 ZISIF.

³³⁴ § 110 ZISIF.

³³⁵ § 111 odst. 2 ZISIF.

³³⁶ § 119 ZISIF.

³³⁷ § 111 odst. 1 ZISIF.

³³⁸ § 115 ZISIF.

³³⁹ § 117 odst. 2 ZISIF.

³⁴⁰ § 117 odst. 1 ZISIF.

PRAKTICKY: (i) Pro doložení podílů podílníků uzavřeného podílového fondu s listinnými podílovými listy, a zjištění výše podílu těchto podílníků, je třeba získat seznam těchto podílníků vedený administrátorem uzavřeného podílového fondu, jenž by se měl nacházet na adrese jeho sídla.

(ii) Není-li možné získat seznam podílníků – vlastníků podílových listů, je třeba získat originály podílových listů, jež mohou existovat pouze v listinné podobě, a to od vlastníků podílových listů.

ii. Investiční fond v podobě akciové společnosti s listinnými akciemi na jméno

Teoreticky. Investiční fond v podobě akciové společnosti s listinnými akciemi na jméno se z hlediska doložení přímých majitelů neliší od standardní akciové společnosti, jež vydala listinné akcie.

PRAKTICKY: (i) Pokud investiční fond v podobě akciové společnosti vydal listinné akcie na jméno, je pro doložení akcionářů (přímých majitelů s hlasovacími právy či bez) nutné získat dokladové dokumenty způsobem uvedeným v kapitole 1.3.a. – Akciová společnost s listinnými akciemi na jméno.

(ii) Pokud zahraniční investiční fond v podobě akciové společnosti vydal listinné akcie na majitele ve státech, kde je taková podoba akcií dovolena, je pro doložení akcionářů (přímých majitelů s hlasovacími právy či bez) nutné získat dokladové dokumenty způsobem uvedeným výše v kapitole 1.2.a.iii – Akciová společnost s listinnými akciemi na majitele.

iii. Investiční fond v podobě komanditní společnosti na investiční listy

Teoreticky. V komanditní společnosti na investiční listy může společenská smlouva připustit vznik různých druhů podílů. Investiční listy, které představují podíly, s nimiž jsou spojena stejná práva a povinnosti, tvoří jeden druh. Investiční list, který představuje podíl, s nímž nejsou spojena žádná zvláštní práva a povinnosti, je základní investiční list³⁴¹. Investiční list má pouze listinnou podobu, nelze ho vydat jako zaknihovaný cenný papír³⁴². Investiční list obsahuje, kromě jiného (i) označení „investiční list“, (ii) údaje nutné k identifikaci společnosti, (iii) údaje nutné k identifikaci komanditisty, (iv) výši vkladu připadající na podíl, a splacenou část tohoto vkladu k datu emise investičního listu a (v) označení investičního listu, jeho číslo a podpis komplementáře. Investiční list nemůže být přijat k obchodování na evropském regulovaném trhu ani na jiném veřejném trhu³⁴³. Společenská smlouva komanditní společnosti na investiční listy může převoditelnost investičních listů omezit, nikoli však vyloučit. Pro převod investičního listu se použije obdobně také § 210 zákona o obchodních korporacích upravujícího právní poměry obchodních společností a družstev³⁴⁴. Určí-li tak společenská smlouva, může komanditista vlastnit více podílů, a to i různého druhu. Je-li podle společenské smlouvy dovolen vznik více podílů pro jednoho komanditistu, vydá společnost investiční list pro každý podíl, nebo vydá hromadný investiční list; společenská smlouva obsahuje také označení investičního listu, kterým je podíl představován. Různé druhy podílů, zvláštní práva a povinnosti a jejich obsah se určí ve společenské smlouvě. Upravuje-li společenská smlouva různé druhy podílů, do obchodního rejstříku se u komanditní společnosti na investiční listy zapisuje také údaj o druhu podílu a popis práv a povinností s ním spojených, a to alespoň odkazem na společenskou smlouvu uloženou ve sbírce listin obchodního rejstříku. Do obchodního rejstříku se u komanditní společnosti na investiční listy nezapisují údaje o komanditistech. Soud, který vede obchodní rejstřík, zneprístupní veřejnosti i údaje o komanditistech obsažené ve společenské smlouvě komanditní společnosti na investiční listy založené do sbírky listin.

³⁴¹ § 171 odst. 1 ZISIF.

³⁴² § 170 odst. 2 ZISIF.

³⁴³ § 173 ZISIF.

³⁴⁴ § 174 ZISIF.

Kromě případů stanovených zvláštním právním předpisem může opis společenské smlouvy, včetně údajů o komanditistech, obdržet jen ten, kdo na tom má oprávněný zájem³⁴⁵.

PRAKTICKY: (i) Pro doložení komanditistů, jež jsou vlastníci investičních listů v komanditní společnosti, je třeba získat seznam těchto komanditistů – vlastníků investičních listů, jenž by se měl nacházet na adrese sídla komanditní společnosti. Výši podílu těchto vlastníků investičních listů je navíc nutné doložit výpisem z obchodního rejstříku či společenskou smlouvou, kde mohou být definovány různé druhy podílů představovaných investičními listy a práva z nich vyplývající, a zejména pak celkový počet vydaných investičních listů, včetně jejich jmenovité hodnoty

(ii) Není-li možné získat seznam komanditistů – vlastníků investičních listů, je třeba získat originály investičních listů, jež mohou existovat pouze v listinné podobě, od vlastníků investičních listů.

2. Otázka plurality dokladových dokumentů o podílech v jednotlivých právnických osobách

Teoreticky. Dokladové dokumenty o podílu a jeho majitelích v právnických osobách a uspořádáních bez právní osobnosti mají různou právní sílu v závislosti na tom, (i) kým byl dokument vydán, tzn., zda se jedná o dokument vydaný veřejným subjektem, např. rejstříkovým soudem, regulovaným subjektem, např. bankou či notářem, nebo subjektem samotným) a (ii) jaký je právní charakter vydaného dokumentu, tzn., zda je vydaný dokument právně závazný či pouze informativní). Například údaj o společnících či o jediném akcionáři (společníkovi) v obchodním rejstříku u společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, včetně evropské společnosti, je pouhou informativní indicií, že zapsaný společník či akcionář je společníkem takové obchodní společnosti. I když je na výpisu z obchodního rejstříku jako společník uvedena osoba X či společnost A³⁴⁶, může být skutečným společníkem této společnosti osoba Y nebo společnost B. Rozhodujícím údajem pro určení, kdo je společníkem u společnosti s ručením omezeným, je údaj v seznamu společníků, případně na kmenovém listu, nikoli údaj o společníkovi na výpisu z obchodního rejstříku; u akciové společnosti, včetně evropské společnosti, pak údaj v seznamu akcionářů, případně na listinné akci.

3. Dokladové dokumenty o podílech a jejich majitelích u zahraničních subjektů

Teoreticky. Řešení otázky získání dokladových dokumentů o podílech v zahraničních subjektech a jejich přímých majitelích bude z materiálního hlediska obdobné jako u českých subjektů, a to v několika ohledech: za prvé, v řadě zahraničních zemí, zejména těch, jež jsou členskými státy Evropské unie, lze získat doklad o výši a přímém majiteli podílu v právnické osobě z veřejných zdrojů, zvláště pak z výpisu ze zahraničního veřejného rejstříku nebo získáním příslušného dokumentu ze sbírky listin zahraničního veřejného rejstříku, byť ne ve všech zemích musí být přístup do takových rejstříků bezplatný, jak je tomu v ČR; za druhé, v řadě zahraničních zemí stejně jako v České republice existují společnosti se zaknihovanými či imobilizovanými cennými papíry, jež jsou vedeny v evidencích cenných papírů a na účtech vlastníků či zákazníků, obdobným způsobem jako v ČR. Díky tomu bude možné získat výpis z daného účtu či evidence zaknihovaných akcií jako doklad prokazující výši a totožnost majitele takového účtu, resp. zaknihovaných či imobilizovaných akcií registrovaných na takovém účtu, resp. doklad o výši podílu a jejím majiteli v takové zahraniční společnosti se zaknihovanými či imobilizovanými akciemi. Za třetí, co se týče korporátních dokumentů, zde nebude takovým problémem získat doklady o podílu v zahraniční právnické osobě a jeho přímém majiteli z korporátních

³⁴⁵ § 171 odst. 1-4 ZISIF.

³⁴⁶ Viz například odpověď Městského soudu v Praze Nadačnímu fondu proti korupci, jež předložil tomuto soudu důkazy o tom, že údaje o vlastnictví společnosti Lagheta a.s. uvedené na notářském zápisu neodpovídají údajům o jediném akcionáři této společnosti uvedeném v obchodním rejstříku, ve které Městský soud uvedl, že prokázaný rozpor mezi údaji o vlastnictví neuvede do souladu se skutečností, neboť společnost Lagheta a.s. nepodala soudu návrh na zahájení řízení s cílem dosáhnout shody mezi zápisem v obchodním rejstříku a skutečným stavem (<http://www.nfpc.cz/prakticky-priklad>).

účetních dokumentů, zejména pak z konsolidované účetní závěrky, jejíž obsah a způsoby zveřejnění jsou, alespoň v rámci Evropské unie, harmonizovány příslušnými unijními předpisy, zejména pak účetní směrnici a směrnicí o 2009/101/ES³⁴⁷; u korporátních dokumentů vyplývajících z práva společností bude situace složitější, neboť obsah zakládajících právních jednání stejně jako zápisů z jednání valných hromad či členských schůzí, jejich forma, povinnost a způsob jejich zveřejňování, již na úrovni EU, co se týče identifikace zakladatelů, členů, společníků či akcionářů takových právnických osob účastnících se zakládajících právních jednání či schůzí valných hromad či členských schůzí, již unijními předpisy harmonizován není. V neposlední řadě, pokud jde o smluvní a další dokumenty zakládající účast na společnosti či dokládající vztah ovládnání, rovněž v této oblasti není obsah ani forma těchto dokumentů předmětem harmonizace na unijní ani na mezinárodní úrovni, avšak principy a koncepty tichého společenství, zajištění s převodem výkonu hlasovacích práv na příjemce zajištění, dohod akcionářů/společníků/členů, skrytého přímého či nepřímého zastoupení či reverzních kontrolních dohod, jsou stejné či podobné. Z procesního hlediska bude samozřejmě získání dokladových dokumentů o podílech a jejich majitelích v zahraničních subjektech složitější, a to zejména tam, kde tyto dokladové dokumenty nebudou obsaženy ve veřejných zdrojích, které by byly každému přístupné; tam, kde tyto dokladové dokumenty nebudou veřejné, nicméně budou součástí neveřejných registrů či seznamů, jako je tomu například u zaknihovaných cenných papírů, tam bude možné při splnění příslušných podmínek vyžádat si takové doklady v rámci mechanismů mezinárodní či evropské trestněprávní či správně-právní přeshraniční spolupráce.

PRAKTICKY: (i) Je třeba zjistit, zda lze doklad o podílu v zahraničním subjektu a jeho přímém majiteli získat z veřejně přístupného veřejného zdroje, například z výpisu ze zahraničního veřejného rejstříku či ze sbírky listin zahraničního veřejného rejstříku.

(ii) Není-li možné získat o podílu v zahraničním subjektu a jeho přímém majiteli ze zahraničního veřejného zdroje, je třeba zjistit, zda se takový doklad nenachází v neveřejném zdroji, například výpis ze zahraniční evidence zaknihovaných cenných papírů, a pokud tomu tak je, pokusit se vyžádat si takový dokladový dokument pomocí mechanismů mezinárodní či evropské přeshraniční spolupráce orgánů činných v trestním řízení či správních orgánů.

(iii) Není-li možné získat příslušné dokladové dokumenty přímo z veřejných či neveřejných zahraničních zdrojů, požádat český subjekt, jehož nepřímí majitelé, včetně skutečných majitelů se nacházejí v zahraničí, aby v rámci povinnosti identifikovat a doložit skutečné majitele bez ohledu na jejich geografickou lokalizaci, doručili příslušnému českému orgánu předmětný doklad o podílu v zahraničním subjektu a jeho přímém majiteli, s případným překladem takového dokladového dokumentu do češtiny či alespoň do angličtiny.

³⁴⁷ Úř. věst. L 258, 1.10.2009, str. 11.

Příloha 3: Specifikace návrhu novely zákona o významné tržní síle, jež jsou předmětem této analýzy

Tiskové zprávy

14. 1. 2022 18:25

Legislativní rada vlády opětovně projednala novelu zákona o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití

Na prvním zasedání Legislativní rady vlády v roce 2022, které bylo zároveň prvním zasedáním, jehož se účastnil nově jmenovaný předseda Legislativní rady vlády, ministr pro legislativu JUDr. MgA. Michal Šalomoun, Ph.D., a které se konalo ve čtvrtek 13. ledna 2022, bylo projednáváno upravené znění návrhu novely zákona o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití. Z důvodů přetrvávajících omezujících opatření zavedených na Úřadu vlády proti šíření onemocnění COVID-19 se toto zasedání uskutečnilo opět prostřednictvím videokonference.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití, ve znění pozdějších předpisů, předložilo vládě v dubnu loňského roku Ministerstvo zemědělství společně s Ministerstvem průmyslu a obchodu. Cílem tohoto návrhu zákona je zejména transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci.

Původní vládě předložená verze navrhované právní úpravy byla Legislativní radou vlády projednávána na jejím zasedání dne 17. června 2021, kdy Legislativní rada vlády projednávání návrhu zákona přerušila za účelem jeho dopracování podle jejích připomínek a doporučení. Předkladatelé za úzké spolupráce s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže následně návrh zákona významně upravili a předložili k opětovnému projednání Legislativní radě vlády. Diskuze Legislativní rady vlády k upravenému znění návrhu zákona se vedla například nad navrženou podobou návrhu zákona, možnými způsoby zohlednění terminologie a výpočtové metody obsažené v doporučení Komise 2003/361/ES, na kterou transponovaná směrnice odkazuje jako na závaznou, smlouvou mezi odběratelem s významnou tržní silou a dodavatelem nebo nekalými obchodními praktikami. S ohledem na charakter připomínek, které k návrhu zákona členové Legislativní rady vlády vnesli, vyústila tato diskuze v závěr přerušit jeho projednávání za účelem úpravy jeho textu podle připomínek a doporučení Legislativní rady vlády.

[Legislativní rada vlády opětovně projednala novelu zákona o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití | Vláda ČR \(vlada.cz\)](#)

[Sněmovní tisk 174 \(psp.cz\)](#)

Sněmovní tisk [174](#)

Novela z.o význam.trž.síle při prodeji zem. a potr. produktů

Stav projednávání ke dni: 17. března 2022

PŘEDKLADATEL

Vláda **předložila** sněmovně návrh zákona 9. 3. 2022.

Zástupce navrhovatele: ministr zemědělství.

POSLANECKÁ SNĚMOVNA

- **PS**
Návrh zákona rozeslán poslancům jako tisk [174/0](#) dne 9. 3. 2022.

Navrhovatel **navrhl** sněmovně projednávání návrhu zákona tak, aby sněmovna s ním mohla vyslovit souhlas již v prvním čtení ([§ 90 odstavec 2 zákona č. 90/1995 Sb.](#), o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů).
- **O**
Organizační výbor projednání návrhu zákona **doporučil** 10. 3. 2022 (usnesení č. [38](#)). Určil zpravodaje: [Ing. Petr Bendl](#) a navrhl [Zemědělský výbor](#) jako garanční.

Další projednávání možné od 20. 3. 2022.

Projednávání tisku navrženo na pořad [16. schůze](#) (od 22. března 2022).